Raaseporin lukion opetussuunnitelma 2019

Nimi	Raaseporin lukion opetussuunnitelma 2019
Kunta	Raasepori
Hyväksymispäivämäärä	15.6.2021
Julkaistu	7.10.2025

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen. 2
1.2. Opetussuunnitelman sisältö. 3
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 5
2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä. 5
2.2. Arvoperusta. 5
3. Opetuksen toteuttaminen. 7
3.1. Opintojen rakenne. 7
3.1.1. Tuntijako. 7
3.1.2. Kieliohjelma. 8
3.1.3. Yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa. 9
3.2. Oppimiskäsitys. 9
3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 9
3.4. Toimintakulttuuri. 10
3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö. 14
3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 15
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 19
4.1. Ohjaus. 19
4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus. 24
4.2.1. Oppimisen tuki. 25
4.2.2. Erityisopetus. 27
4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut. 28
4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 28
4.3. Opiskeluhuolto. 29
4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat. 29
4.4. Kurinpito. 35
4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö. 37
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. 37
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 41
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 41
5.2. Opintojakson arviointi. 42
5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 42
5.2.1.1. Arvosanan korottaminen. 43
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 44

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 44
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. 44
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 45
5.2.5.1. Ulkomaiset opinnot. 46
5.2.5.2. Opiskelu toisessa lukiossa. 46
5.2.5.3. Opiskelu ammattioppilaitoksessa. 47
5.2.5.4. Korkeakouluopinnot. 47
5.2.5.5. Muut opinnot. 47
5.2.5.5.1. Raaseporin musiikkiopisto. 47
5.2.5.5.2. Tanssiopisto Hurja Piruetti. 47
5.2.5.5.3. Raaseporin urheiluakatemia. 47
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. 48
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 48
5.4. Lukion oppimäärän suoritus. 49
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. 50
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 51
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 53
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 54
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 54
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 55
7. Oppiaineet. 59
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 59
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 60
ÄI1 Tekstit ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1). 62
ÄI2-ÄI3 Kieli, vuorovaikutus ja identiteetti, 2 op (ÄI2-ÄI3). 63
ÄI4 Kirjallisuus ja kertomukset, 2 op (ÄI4). 64
ÄI5 Tekstit ja vaikuttaminen, 2 op (ÄI5). 65
ÄI6-ÄI7 Kirjoittaminen ja puhumisen taito, 2 op (ÄI6-ÄI7). 66
ÄI8 Kirjallisuus ja konteksti, 2 op (ÄI8). 67
ÄI9 Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen, 2 op (ÄI9). 68
ÄI10 Kirjoitustaitojen syventäminen, 2 op (ÄI10). 69
ÄI11 Luku- ja tulkintataitojen syventäminen, 2 op (ÄI11). 69
KL/ÄI12 Ilmaisutaito, 2 op (KLÄI12). 70
KL/ÄI13 Luova kirjoittaminen, 2 op (KLÄI13). 71
KL/ÄI14 Kirjallisuusdiplomikurssi, 2 op (KLÄI14). 71
7.1.2. Ruotsin kieli ja kirjallisuus (AI2). 72

MO1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (MO1). 74
MO2-3, 2 op (MO2-3). 76
MO4 Kirjallisuus 1, 2 op (MO4). 78
MO5 Tekstien tulkinta, 2 op (MO5). 79
MO6-7, 2 op (MO6-7). 80
MO8 Kirjallisuus 2, 2 op (MO8). 82
MO9 Vuorovaikutus 3, 2 op (MO9). 83
MO10 Kirjoittaminen 2, 2 op (MO10). 85
MO11 Tekstien tulkinta 2, 2 op (MO11). 86
EG/MO12 Prepkurs, 2 op (EGMO12). 87
EG/MO13 Filmkunskap, 2 op (EGMO13). 88
EG/MO14 Kreativt skrivande, 2 op (EGMO14). 90
EG/MO15 Retorik och argumentation, 2 op (EGMO15). 91
KBG/MO12 Skrivglädje, 2 op (KBGMO12). 93
KBG/MO13/YH8 Snilleblixten, 2 op (KBGMO13YH8). 94
7.1.3. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 94
S21 Tekstit ja kirjoittaminen, 2 op (S21). 97
S22-S23 Kieli, vuorovaikutus ja identiteetti, 2 op (S22-23). 98
S24 Kirjallisuus ja kertomukset, 2 op (S24). 99
S25 Tekstien tulkinta ja vaikuttaminen, 2 op (S25). 99
S26-S27 Kirjoittaminen ja puhumisen taito, 2 op (S26-S27). 100
S28 Luku- ja tulkintataitojen syventäminen, 2 op (S28). 101
S29 Vuorovaikutustaitojen syventäminen, 2 op (S29). 102
S210 Kirjoitustaitojen syventäminen, 2 op (S210). 102
S211 Tulkintataitojen syventäminen, 2 op (S211). 103
S212 S2-kertauskurssi, 1 op (S212). 103
7.2. Biologia (BI). 104
BI1 Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1). 106
BI2-3, 2 op (BI2-3). 107
BI4 Solu ja perinnöllisyy, 2 op (BI4). 109
BI5 Ihmisen biologia, 2 op (BI5). 110
BI6 Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6). 112
EG/BI7 Repetitionskurs i biologi, 2 op (EGBI7). 113
EG/BI8 Ekologi i närmiljön, 2 op (EGBI8). 114
EG/KE9/BI9 Laborationer, 2 op (EGKE8BI9). 115
KBG/BI7 Aktuell biologi, 2 op (KBGBI7). 115
KBG/BI8 Biologi i praktiken, 2 op (KBGBI8). 116
KL/BI7 Ekologia ja ympäristö, 2 op (KLBI7). 118

KL/BI8 Eliökokoelman tekeminen ja lajintuntemus, 1 op (KLBI8). . . . 119
KL/BI9 Biologian kertaus, 1 op (KLBI9). 119
7.3. Elämänkatsomustieto (ET). 120
ET1 Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1). 122
ET2 Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2). 123
ET3 Kulttuurit, 2 op (ET3). 125
ET4 Katsomukset, 2 op (ET4). 126
ET5 Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5). 127
ET6 Tulevaisuus, 2 op (ET6). 128
KL/ET7 Elämänkatsomustiedon kertaus, 2 op (KLET7). 130
7.4. Filosofia (FI). 130
FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1). 132
FI2 Etiikka, 2 op (FI2). 134
FI3 Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3). 135
FI4 Totuus, 2 op (FI4). 137
KL/FI5 Filosofian kertaus, 2 op (KLFI5). 138
KL/ FI6 Filosofian marginaaleja, 2 op (KLFI6). 139
7.5. Fysiikka (FY). 139
FY1-2, 2 op (FY1-2). 141
KE1/FY1 Luonnontieteiden perusteet, 2 op (FY1KE1). 142
KE2/FY2 Kestävä tulevaisuus, 2 op (KE2FY2). 142
FY3 Energia ja lämpö, 2 op (FY3). 143
FY4 Voima ja liike, 2 op (FY4). 144
FY5 Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5). 145
FY6 Sähkö, 2 op (FY6). 146
FY7 Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7). 147
FY8 Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8). 148
EG/FY9 Repetition och fördjupning, 2 op (EGFY9). 149
EG/FY10 Modern fysik, 2 op (EGFY10). 149
KBG/FY9 Repetition och fördjupning, 2 op (KBGFY9). 150
KL/FY9 Fysiikan kertaus, 1 op (KLFY9). 151
KL/FY10 Luonnontiede-projekti, 1 op (KLFY10). 151
KL/FY 11 Fysiikan työkurssi, 1 op (KLFY11). 151
7.6. Maantiede (GE). 152
GE1 Maailma muutoksessa, 2 op (GE1). 155
GE2 Sininen planeetta, 2 op (GE2). 156
GE3 Yhteinen maailma, 2 op (GE3). 157
GE4 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4). 159

EGGE5 Repetitionskurs i geografi, 2 op (EGGE5). 160
EG/GE6 En värld av regioner, 2 op (EGGE6). 161
KBG/GE5 Geofysik, 2 op (KBGGE5). 163
KBG/GE6 En värld i utveckling, 2 op (KBGGE6). 164
KL/GE5 Matkailumaantiede, 1 op (KLGE5). 165
KL/GE6 Kansainvälinen projekti, 1 op (KLGE6). 166
KL/GE7 Maantieteen kertaus, 1 op (KLGE7). 167
7.7. Historia (HI). 168
HI1 Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 171
HI2 Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2). 172
HI3 Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3). 173
HI4 Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4). 175
HI5 Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5). 176
HI6 Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6). 177
EG/HI7 Historia inför studentskrivningarna, 2 op (EGHI7). 178
EG/HI8 Det aktuella världsläget, 2 op (EGHI8). 179
EG/HI9 Islams kultur och arabvärldens historia, 2 op (EGHI9). 180
EG/HI10 Antikens värld, 2 op (EGHI10). 181
EG/HI11 Förintelsen - ett historiskt undantag?, 2 op (EGHI11). 183
EG/HI12 Arkeologi som vetenskap, 1 op (EGHI12). 184
EG/HI13 Forntida kulturer, 1 op (EGHI13). 185
EG/HI14 Årets temakurs 1, 2 op (EGHI14). 186
EG/HI15 Årets temakurs 2, 2 op (EGHI15). 187
KBG/HI7 Fördjupning i modern finländsk historia, 2 op (KBGHI7). . . . 188
KBG/HI8 Islamologi - vi och de?, 2 op (KBGHI8). 189
KBG/HI9 Antiken - grunden, 2 op (KBGHI9). 189
KBG/HI10 USA - från 13 kolonier till supermakt, 2 op (KBGHI10). . . . 190
KBG/HI11 Skapa historia!, 2 op (KBGHI11). 191
KL/HI7 Antiikin maailma, 2 op (KLHI7). 192
KL/HI8 Maailma tänään, 2 op (KLHI8). 193
KL/HI9 Historian kertaus, 1 op (KLHI9). 193
KL/HI10 Arkeologia, 1 op (KLHI10). 194
7.8. Kemia (KE). 194
KE1-2 Kemia ja minä, kemia ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1-2). . . 197
KE1/FY1 Luonnontieteiden perusteet, 2 op (FY1KE1). 199
KE2/FY2 Kestävä tulevaisuus, 2 op (KE2FY2). 199
KE3 Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3). 199
KE4 Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4). 200

KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5). 201
KE6 Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6). 202
EG/KE7 Repetition och fördjupning i kemi, 2 op (EGKE7). 204
EG/KE9/BI9 Laborationer, 2 op (EGKE8BI9). 204
KBG/KE7 Vardagskemi, 2 op (KBGKE7). 205
KBG/KE8 Kemins värld, 2 op (KBGKE8). 206
KL/KE7 Kemian kertaus, 2 op (KLKE7). 207
KL/KE8 Kemian työkurssi, 2 op (KLKE8). 207
7.9. Uskonto (KT). 208
7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 210
UE1 Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (RE1). 210
UE2 Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (RE2). 211
UE3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (RE3). . . . 212
UE4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (RE4). 213
UE5 Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (RE5). 214
UE6 Uskonto, tiede ja media, 2 op (RE6). 215
EG/RE7 Repetitionskurs i religion, 2 op (EGRE7). 216
KL/UE7 Uskonnon kertaus, 2 op (KLUE7). 218
KL/UE8 Uskonnon vierailukurssi, 2 op (KLUE8). 219
7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2). 219
UO1 Uskonto ilmiönä, 2 op (UO1). 219
UO2 Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2). 220
UO3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3). . . . 221
UO4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4). . . . 221
UO5 Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5). 222
UO6 Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6). 222
7.10. Kuvataide (KU). 223
KU1 Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1). 226
KU2 Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2). 227
KU3 Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3). 228
KU4 Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4). 229
EG/KO5 Experimentell visuell konst och uttryck – skapande verkstad, 2 op (EGKU5). 231
EG/KO6 Konst- och kulturhistoria genom skapande arbete, 2 op (EGKU6). 232
KL/KU5 Nykytaiteen työpaja - kokeileva kuvataide, 2 op (KLKU5). . . . 233
KL/KU6 Piirustus- ja maalausilmaisun työpaja, 2 op (KLKU6). 233
KL/KU7 Valokuvailmaisun työpaja, 2 op (KLKU7). 234

KBG/KO5 Målning, 2 op (KBGKU5). 235
KBG/KO6 Foto / grafisk formgivning, 2 op (KBGKU6). 236
KBG/KO7 Teckning, teckning & teckning, 2 op (KBGKU7). 237
7.11. Lukiodiplomit (LD). 237
KOLD1/Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op (KOLD1). 238
KULD2/Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2). 239
KÄLD3/Käsityön lukiodiplomi, 2 op (KÄLD3). 240
LILD4/Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4). 241
MELD5/Median lukiodiplomi, 2 op (MELD5). 241
MULD6/Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6). 242
TALD7/Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD7). 243
TELD8/Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8). 243
7.12. Liikunta (LI). 244
LI1 Oppiva liikkuja, 2 op (LI1). 246
LI2 Aktiivinen elämä, 2 op (LI2). 247
LI3 Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3). 249
LI4 Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4). 250
LI5 Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5). 252
EG/KBG/LI6 Skolidrottstävlingar 1, 2 op (EGKBGLI6). 253
EG/KBG/LI7 Skolidrottstävlingar 2, 2 op (EGKBGLI7). 254
EG/LI8 Gamlas dans, 2 op (EGKBGLI8). 255
EG/LI9 Antistress, 2 op (EGLI9). 257
KBG/LI8 Bollspel, 2 op (KBGLI9). 258
KBG/LI9 Volleyboll, 2 op (KBGLI10). 259
KL/LI6 Golfkurssi, 2 op (KLLI6). 260
KL/LI7 Ryhmäliikunta, 2 op (KLLI7). 261
KL/LI8 Vanhat tanssit, 2 op (KLLI8). 262
KL/LI9 Retkeilyn ja suunnistuksen taito, 2 op (KLLI9). 263
KL/LI10 Harrastusliikunta, 2 op (KLLI10). 264
KL/LI11 Nykytanssi, 4 op (KLLI11). 265
KL/LI12 Talviliikunta, 2 op (KLLI12). 265
7.13. Matematiikka (MA). 266
7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 268
MAA2 Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2). 268
MAA3 Geometria, 2 op (MAA3). 269
MAA4 Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4). 270
MAA5 Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5). 271
MAA6 Derivaatta, 3 op (MAA6). 272

MAA7 Integraalilaskenta, 2 op (MAA7). 273
MAA8 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8). 274
MAA9 Talousmatematiikka, 1 op (MAA9). 275
MAA10 3D-geometria, 2 op (MAA10). 275
MAA11 Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 276
MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 277
EG/MAA13 Matematiska helheter, 2 op (EGMAA13). 278
EG/MAA14 Matematisk uthållighet, 2 op (EGMAA14). 279
EG/MAA15 Grunder i ekonomisk matematik, 1 op (EGMAA15). . . 280
KBG/MAA13 Fortsättningskurs i matematiska modeller och tillämpningar, 2 op (KBGMAA13). 280
KL/MAA13 Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (KLMAA13). 281
KL/MAA14 Matematiikan täydennysjakso, 1 op (MAA14). 282
KL/MAA15 Lyhyen oppimäärän mukaiset opinnot, 1 op (MAA15). . 282
7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 283
MAB2 Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2). 283
MAB3 Geometria, 2 op (MAB3). 284
MAB4 Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4). 285
MAB5 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5). 286
MAB6 Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6). 287
MAB7 Talousmatematiikka, 1 op (MAB7). 287
MAB8 Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8). 288
MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9). 289
EG/MAB10 Repetition, 2 op (EGMAB10). 290
KBG/MAB10 Fördjupad matematisk analys, 2 op (KBGMAB10). . . 290
KL/MAB10 Kertauskurssi, 2 op (KLMAB10). 291
KL/MAB11 Pitkän oppimäärän mukaiset opinnot, 1 op (MAB11). . . 292
7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 292
MAY1 Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAG1). 292
KL/MAY2 Johdanto lukio-opintoihin, 1 op (MAY2). 293
7.14. Musiikki (MU). 294
MU1 Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1). 296
MU2 Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2). 298
MU3 Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3). 299
MU4 Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4). 300
MU5 Ett musikaliskt projekt, 2 op (MU5). 301
EG/MU6 Sessions I, 2 op (EGMU6). 302
EG/MU7 Sessions II, 2 op (EGMU7). 304

KL/MU6 Vocal - laulamisen ilo, 2 op (KLMU6). 305
KL/MU7 Coda - bändikurssi, 2 op (KLMU7). 306
7.15. Opinto-ohjaus (OP). 307
OP1 Minä opiskelijana, 2 op (OP1). 308
OP2 Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2). 309
KL/OP3 Tutortoiminta, 2 op (KLOP3). 310
7.16. Psykologia (PS). 311
PS1 Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 313
PS2 Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2). 314
PS3 Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3). 316
PS4 Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4). 318
PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5). 319
EG/PS6 Repetitionskurs i psykologi, 2 op (EGPS6). 321
EG/PS7 Grupprocesser, kroppsspråk och kommunikation, 2 op (EGPS7). 322
EG/PS8 Interkulturell kommunikation, 2 op (EGPS8). 324
KL/PS6 Psykologian kertauskurssi, 2 op (KLPS6). 325
KL/PS7 Sosiaalipsykologia, 2 op (KLPS7). 325
7.17. Terveystieto (TE). 325
TE1 Terveys voimavarana, 2 op (TE1). 327
TE2 Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2). 329
TE3 Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3). 330
EG/TE4 Repetitionskurs i hälsokunskap, 2 op (EGTE4). 332
KL/TE4 Terveystiedon kertauskurssi, 1 op (KLTE4). 333
KL/TE5 Hyvinvointikurssi, 1 op (TE5). 334
7.18. Suomi (TKFI). 334
7.18.1. Suomi, A-oppimäärä (TKFIA1). 339
FINA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (FINA1). 339
FINA1-2, 4 op (FINA1-2). 340
FINA2 Ympäristö ja vaikutus, 3 op (FINA2). 342
FINA3 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (FINA3). 344
FINA4 Mediat ja yhteiskunta, 2 op (FINA4). 346
FINA5 Koulutus ja työelämä, 2 op (FINA5). 347
FINA6 Kieli ja kulttuuri, 2 op (FINA6). 349
FINA7 Viesti kirjoittaen, 2 op (FINA7). 351
FINA8 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (FINA8). 353
EG/FINA9 Förberedelse för studentexamen, 2 op (EGFINA9). . . . 354
EG/FINA10 Stadi tutuksi, 2 op (EGFINA10). 354

EG/FINA11 Utöka ditt ordförråd, 2 op (EGFINA11). 355
EG/FINA12 Vardagsfinska, 2 op (EGFINA12). 356
EG/FINA13 Utbyte på finska, 2 op (EGFINA13). 357
KBG/FINA9 Muntlig kommunikation på finska, 2 op (KBGFINA9). . 358
KBG/FINA10 TOKI, 2 op (KBGFINA10). 358
7.18.2. Suomi, äidinkielenomainen oppimäärä (TKFIAI). 359
FIM1 Opiskelutaidot ja kieliidentiteetin rakentaminen, 1 op (FIM1). . 359
FIM2 Ympäristö ja vuorovaikutus, 3 op (FIM2). 361
FIM 1-2, 4 op (FIM1-2). 362
FIM3 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (FIM3). 363
FIM4 Mediat ja yhteiskunta, 2 op (FIM4). 364
FIM5 Koulutus ja työelämä, 2 op (FIM5). 365
FIM6 Kieli ja kulttuuri, 2 op (FIM6). 366
FIM7 Viesti kirjoittaen, 2 op (FIM7). 367
FIM8 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (FIM8). 368
EG/FIM11 Stadi tutuksi, 2 op (EGFIM9). 369
EG/FIM9 Förberedelse för studentexamen, 2 op (EGFIM10). 370
EG/FIM11 Utbyte på finska, 2 op (EGFIM11). 371
KBG/FIM10 TOKI, 2 op (KBGFIM10). 372
7.18.3. Suomi, B1-oppimäärä (TKFIB1). 373
FINB11 Opiskelutaidot ja kieliidentiteetin rakentaminen, 1 op (FINB11). 373
FINB12 Ympäristö ja vuorovaikutus, 3 op (FINB12). 374
FINB11-12, 4 op (FINB11-2). 375
FINB13 Media, yhteiskunta ja kestävä tulevaisuus, 2 op (FINB13). . 377
FINB14 Koulutus ja työelämä, 2 op (FINB14). 378
FINB15 Kieli ja kulttuuri, 2 op (FINB15). 379
FINB16 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (FINB16). 380
FINB17 Viesti kirjoittaen, 2 op (FINB17). 381
EG/FINB18 Förberedelse för studentexamen, 2 op (EGFINB18). . . 382
EG/FINB19 Utöka ditt ordförråd, 2 op (EGFINB19). 383
EG/FINB111 Stadi tutuksi, 2 op (EGFINB110). 384
EG/FINB111 Vardagsfinska, 2 op (EGFINB111). 384
EG/FINB112 Utbyte på finska, 2 op (EGFINB112). 385
7.19. Ruotsi (TKRU). 386
7.19.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1). 390
RUA1-2, 4 op (RUA1-2). 390
RUA3 Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3). . . 392

RUA4 Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4). 393
RUA5 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5). 394
RUA6 Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6). . 395
RUA7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7). 395
RUA8 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8). 396
KL/RUA9 Johdanto lukio-opintoihin, 1 op (KLRUA9). 397
KL/RUA10 Kertaus ylioppilaskirjoituksiin, 1 op (KLRUA10). 398
7.19.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 398
RUB11-2, 4 op (RUB11-2). 398
RUB13 Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 399
RUB14 Ympäristömme, 2 op (RUB14). 400
RUB15 Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15). 401
RUB16 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16). 402
RUB17 Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17). 403
KL/RUB18 Johdanto lukio-opintoihin, 1 op (KLRUB18). 404
KL/RUB19 Kertaus ylioppilaskirjoituksiin, 1 op (KLRUB19). 404
7.20. Temaattiset opinnot (TO). 405
KBG/TS2 Hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi, 2 op (KBGTS2). . 405
EG/KBG/TS1 Vardagskompetens, 2 op (EGKBGTS1). 406
KL/TO1 Vapaaehtoistoiminta, 1 op (TO1). 407
KL/TO2 Ohjelmointikurssi, 2 op (KLTO2). 408
7.21. Vieraat kielet (VK). 409
7.21.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 414
ENA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1). 414
ENA2 Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2). 415
ENA1-2 Opiskelutaidot sekä englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA1-2). 416
ENA3 Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3). 417
ENA4 Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4). 418
ENA5 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5). 419
ENA6 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). 420
ENA7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7). 421
ENA8 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8). 422
EG/ENA9 Förberedelse inför studentexamen, 2 op (EGENA9). . . . 423
KBG/ENA9 Förberedelse inför studentprovet och fortsatta studier, 2 op (KBGENA9). 423

KL/ENA9 Kertaus ylioppilaskirjoituksiin, 1 op (KLENA9). 424
KL/ENA10 English Writing Skills, 2 op (KLENA10). 424
7.21.2. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (FRB2). 425
RAB21 Perustason alkeet 3, 2 op (FRB21). 425
RAB22 Perustaso 1, 2 op (FRB22). 426
RAB23 Perustaso 2, 2 op (FRB23). 427
RAB24 Perustaso 3, 2 op (FRB24). 427
RAB25 Perustaso 4, 2 op (FRB25). 428
RAB26 Perustaso 5, 2 op (FRB26). 429
RAB27 Perustason jatko 1, 2 op (FRB27). 430
RAB28 Perustason jatko 2, 2 op (FRB28). 430
EG/FRB29 Förberedelse inför studentexamen, 2 op (EGFRB29). . 431
EG/FRB210 Språkresa, 1 op (EGFRB210). 432
7.21.3. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (FRB3). 433
RAB31 Perustason alkeet 1, 2 op (FRB31). 433
RAB32 Perustason alkeet 2, 2 op (FRB32). 434
RAB33 Perustason alkeet 3, 2 op (FRB33). 434
RAB34 Perustaso 1, 2 op (FRB34). 435
RAB35 Perustaso 2, 2 op (FRB35). 436
RAB36 Perustaso 3, 2 op (FRB36). 437
RAB37 Perustaso 4, 2 op (FRB37). 437
RAB38 Perustaso 5, 2 op (FRB38). 438
RAB39 Perustason jatko 1, 2 op (FRB39). 439
RAB310 Perustason jatko 2, 2 op (FRB310). 440
EG/FRB29 Förberedelse inför studentexamen, 2 op (EGFRB311). . 440
EG/FRB312 Språkresa, 1 op (EGFRB312). 441
7.21.4. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (TYB2). 442
SAB21 Perustason alkeet 3, 2 op (TYB21). 442
SAB22 Perustaso 1, 2 op (TYB22). 443
SAB23 Perustaso 2, 2 op (TYB23). 444
SAB24 Perustaso 3, 2 op (TYB24). 444
SAB25 Perustaso 4, 2 op (TYB25). 445
SAB26 Perustaso 5, 2 op (TYB26). 446
SAB27 Perustason jatko 1, 2 op (TYB27). 447
SAB28 Perustason jatko 2, 2 op (TYB28). 447
EG/TYB9 Förberedelse inför studentexamen, 2 op (EGTYB9). . . . 448
EG/TYB210 Språkresa, 1 op (EGTYB210). 449
7.21.5. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (TYB3). 450

SAB31 Perustason alkeet 1, 2 op (TYB31). 450
SAB32 Perustason alkeet 2, 2 op (TYB32). 451
SAB33 Perustason alkeet 3, 2 op (TYB33). 452
SAB34 Perustaso 1, 2 op (TYB34). 452
SAB35 Perustaso 2, 2 op (TYB35). 453
SAB36 Perustaso 3, 2 op (TYB36). 454
SAB37 Perustaso 4, 2 op (TYB37). 455
SAB38 Perustaso 5, 2 op (TYB38). 456
SAB39 Perustason jatko 1, 2 op (TYB39). 456
SAB310 Perustason jatko 2, 2 op (TYB310). 457
EG/TYB311 Förberedelse inför studentexamen, 2 op (EGTYB311). 458
EG/TYB312 Språkresa, 1 op (EGTYB312). 458
7.21.6. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB3). 459
EAB31 Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31). 460
EAB32 Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32). 460
EAB33 Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33). 461
EAB34 Perustaso 1, 2 op (EAB34). 462
EAB35 Perustaso 2, 2 op (EAB35). 463
EAB36 Perustaso 3, 2 op (EAB36). 463
EAB37 Perustaso 4, 2 op (EAB37). 464
EAB38 Perustaso 5, 2 op (EAB38). 465
7.21.7. [Främmande språk, ryska, A-lärokurs] (RYA). 466
[RYA1 Studiefärdigheter och språklig identitet], 1 op (RYA1). 466
[RYA2 Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter], 3 op (RYA2). 467
[RYA1 Studiefärdigheter och språklig identitet], 2 op (RYA3). 468
[RYA4 Språket som ett verktyg för att påverka], 2 op (RYA4). 469
[RYA5 Hållbar framtid och vetenskap], 2 op (RYA5). 470
[RYA6 Språket i fortsatta studier och arbetsliv], 2 op (RYA6). 471
[RYA7 Miljö och hållbar livsstil], 2 op (RYA7). 472
[RYA8 Kommunicera och påverka muntligt], 2 op (RYA8). 473
[EG/RYA9 Förberedelse inför studentexamen], 2 op (EGRYA9). . . 474
7.21.8. [Främmande språk, engelska, B2-lärokurs] (ENB2). 475
[ENB21 Nybörjarnivå 3], 2 op (ENB21). 476
[ENB22 Grundnivå 1], 2 op (ENB22). 477
[ENB23 Grundnivå 2], 2 op (ENB23). 477
[ENB24 Grundnivå 3], 2 op (ENB24). 478
[ENB25 Grundnivå 4], 2 op (ENB25). 479

[ENB26 Grundnivå 5], 2 op (ENB26). 480
ENB27 Fortsättning på grundnivå 1, 2 op (ENB27). 481
[ENB28 Fortsättning på grundnivå 2], 2 op (ENB28). 482
7.22. Yhteiskuntaoppi (YH). 483
YH1 Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1). 485
YH2 Taloustieto, 2 op (YH2). 487
YH3 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3). 488
YH4 Lakitieto, 2 op (YH4). 489
EG/YH5 Samhällslära inför studentexamen, 2 op (EGYH5). 490
EG/YH6 Politik i praktiken, 2 op (EGYH6). 491
EG/YH7 Aktuella samhällsfrågor, 2 op (EGYH7). 493
EG/YH8 Den globala och den lokala ekonomin, 2 op (EGYH8). 494
EG/YH9 Ung företagsamhet, 2 op (EGYH9). 495
KBG/YH5 Politik i praktiken, 2 op (KBGYH5). 496
KBG/YH6 Ekonomi i praktiken, 2 op (KBGYH6). 497
KBG/YH7 Just nu, 2 op (KBGYH7). 498
KBG/MO13/YH8 Snilleblixten, 2 op (KBGMO13YH8). 499
KL/YH5 Yhteiskuntaopin kertauskurssi, 1 op (KLYH5). 499
KL/YH6 Nuori yrittäjyys- projekti, 2 op (KLYH6). 499
KL/YH7 Opiskelijakunnan toiminta, 2 op (KLYH7). 500
7.23. Delaktighet i skolvardagen (DIS). 501
EG/DIS1 Tutorverksamhet, 2 op (EGKBGDIS1). 501
EG/DIS2 Elevkårsverksamhet, 2 op (EGKBGDIS2). 502
EG/DIS3 Teamverksamhet, 2 op (EGDIS3). 504
EG/DIS4 Grupphandledning, 2 op (EGDIS4). 506
7.24. Draama (DRA). 507
EG/DRA1 Drama och improvisation, 2 op (EGDRA1). 507
EG/DRA2 Fördjupad drama och improvisation, 2 op (EGDRA2). 509
7.25. Tekninen ja tekstiilityö (TEK). 510
Tekninen työ 1, 1 op (TEK1). 510
Tekninen työ 2, 1 op (TEK2). 511
7.26. Kotitalous (KOT). 513
Ruoka ja etiketti maailmalla, 1 op (KLKOT1). 513
Opiskelijan ateriat, 1 op (KLKOT2). 514
7.27. Raaseporin urheiluakatemia (RIA). 515
RIA 1, 2 op (RIA1). 515
RIA 2, 2 op (RIA2). 516
RIA 3, 2 op (RIA3). 517

RIA 4, 2 op (RIA4). 517
RIA 5, 2 op (RIA5). 518
7.28. Henkilökohtainen valmennus (PTR). 519
PTR1 Henkilökohtainen valmennus 1, 2 op (PTR1). 520
PTR2 Henkilökohtainen valmennus 2, 2 op (PTR2). 520
PTR3 Henkilökohtainen valmennus 3, 2 op (PTR3). 521
PTR4 Henkilökohtainen valmennus 4, 2 op (PTR4). 522
PTR5 Henkilökohtainen valmennus 5, 2 op (PTR5). 523
7.29. Hurja Piruetti (HUP). 524
HUP1 Tanssin perusopinnot 1, 3 op (HUP1). 524
HUP2 Tanssin perusopinnot 2, 3 op (HUP2). 525
HUP3 Tanssin perusopinnot 3, 4 op (HUP3). 526
HUP4 Tanssin syventävät opinnot 1, 3 op (HUP4). 527
HUP5 Tanssin syventävät opinnot 2, 3 op (HUP5). 527
7.30. Raaseporin Musiikkiopisto (MURAS). 528
Musiikin perusopinnot 1, 3 op (MURAS1). 528
Musiikin perusopinnot 2, 3 op (MURAS2). 528
Musiikin perusopinnot 3, 4 op (MURAS3). 529
Musiikin syventävät opinnot 1, 3 op (MURAS4). 529
Musiikin syventävät opinnot 2, 3 op (MURAS5). 529
7.31. Kansainvälistyminen (INT). 530
EG/INT1 Tematisk exkursion, 1 op (EGINT1). 530
EG/INT2 Interkulturell kommunikation, 2 op (EGINT2). 531
EG/INT3 Känn Kina, 2 op (EGINT3). 532
KL/INT1 Ekskursio, 1 op (KLINT1). 533
7.32. Integraatio-opintojaksot. 534
EG/KE9/BI9 Laborationer, 2 op (EGKE8BI9). 534
KE1/FY1 Luonnontieteiden perusteet, 2 op (FY1KE1). 535
KBG/MO13/YH8 Snilleblixten, 2 op (KBGMO13YH8). 536
KE2/FY2 Kestävä tulevaisuus, 2 op (KE2FY2). 537
8. Liitteet. 540
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 540
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 540
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 547
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 547
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 553

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 553
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 558
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . . 559
8.6. Paikalliset liitteet. 564
8.6.1. Opiskeluhuoltosuunnitelma. 565
8.6.2. Yhdenvertaisuussuunnitelma. 565
8.6.3. Raaseporin lukioiden järjestyssäännöt. 567
8.6.4. Käytettävissä olevien oppilashuoltopalvelujen ja yhteisöllisen oppilashuollon raportointi ja arviointi. 567
8.6.5. Koulukohtainen toimintatapa äkillisissä kriiseissä ja uhkaavissa tai vaarallisissa tilanteissa (kriisisuunnitelma). 568
8.6.6. Toimintamalli seksuaalisen kaltoinkohtelun ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi. 571

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Lukiokoulutuksen laaja uudistushanke käynnistettiin vuonna 2017. Se sisältää lukiolain uusimisen ja lukion toiminnallisen uudistamisen, kuten myös lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen ja ylioppilastutkinnon säädösten muuttamisen. Nämä lukion opetussuunnitelman perusteet perustuvat lukiolakiin (714/2018) ja valtioneuvoston asetukseen lukiokoulutuksesta (810/2018).

Näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaiset opetussuunnitelmat otetaan paikallisesti käyttöön 1.8.2021. Uusi lukiolaki astui voimaan 1.8.2019, mutta kaikki paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkemmin kuvattavat eli opetukseen, oppimisen tukeen, ohjaukseen sekä yhteistyöhön liittyvät asiat velvoittavat koulutuksen järjestäjiä elokuusta 2021 alkaen.

Lukiouudistuksen tavoitteena on nostaa kansakunnan koulutustasoa, jotta Suomi menestyisi mahdollisimman hyvin tulevina vuosikymmeninä. Korkeakoulutettujen osuus 25–34-vuotiaiden ikäluokasta halutaan nostaa vuoteen 2030 mennessä 50 prosenttiin lain laatimishetken 41 prosentista. Tulevaisuudessa tarvitaan vahvaa asiantuntijaosaamista ja nykyistä enemmän korkeakoulutettua työvoimaa varsinkin kasvualoilla. Siksi uudistuksella halutaan lisätä lukiokoulutuksen vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut, niiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiainerajat ylittävät opinnot sekä korkeakouluyhteistyö ovat keskeisiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lukiokoulutus on edelleen kolmivuotinen koulutus, jota järjestetään erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuina oppimäärinä. Oppimäärien ja niihin kuuluvien opintojen mitoituksen perusteena käytetään kurssien sijaan opintopisteitä: yksi entinen kurssi (esimerkiksi 38 x 45 minuutin tai 22,8 x 75 minuutin oppituntia) on laajuudeltaan kaksi opintopistettä, eli yhden opintopisteen laajuus on 19 x 45 minuutin oppituntia tai 11,4 x 75 minuutin oppituntia. Lukion oppimäärän laajuus on nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 150 opintopistettä ja aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 88 opintopistettä. Nuorten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja.

Lukiokoulutuksessa paitsi edistetään oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa myös kehitetään laaja-alaista osaamista. Lukiokoulutuksen eheyttämiseksi lukion opetussuunnitelman perusteisiin on muotoiltu laaja-alaisen osaamisen osa-alueet, jotka muodostavat kaikkien oppiaineiden yhteiset tavoitteet: 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen. Laaja-alainen osaaminen auttaa suuntaamaan oppiaineissa opittuja tietoja ja taitoja käytännön elämään. Laaja-alainen osaaminen viittaa oppimisen ja osaamisen perustana oleviin kognitiivisiin taitoihin, metataitoihin sekä ominaisuuksiin, joita tarvitaan opiskelussa, työssä, harrastuksissa ja arjessa. Se luo myös edellytykset tiedoille ja taidoille, joiden avulla voidaan hallita muutosta digitalisoituvassa ja monimutkaistuvassa maailmassa.

Eheyttämistä edistää myös opintojen uudenlainen rakenne. Pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on jäsennelty lukion opetussuunnitelman perusteisiin 1–3 opintopisteen moduuleiksi, joista paikallisesti rakennetaan joko oppiaineiden omia tai yhteisiä opintojaksoja. Nämä entisten kurssien sijaan laadittavat opintojaksot voivat olla laajuudeltaan ja muodoltaan erilaisia. Opinnot arvioidaan opintojaksoittain. Mikäli opintojakso koostuu useasta oppiaineesta, arvosanat annetaan oppiaineittain.

Tavoitteena on edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja tukea heitä opinnoissaan yhä paremmin. Lukioiden toimintakulttuurissa painotetaan vahvemmin opiskelijoiden osallisuutta, yhteistyötä, yhteisöllisyyttä ja monimuotoisuutta yksilölliset tarpeet samalla huomioon ottaen. Lisäksi

lukio-opintojen opiskelijalähtöisyys ja opintojen henkilökohtaistaminen vahvistuvat, jolloin opiskelumotivaatio ja opintojen mielekkyys kasvavat.

Opiskelijalla on oikeus saada säännöllisesti tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintoihin ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta. Oppilaitoksesta pois siirtyvällä opiskelijalla on oikeus myös jatko-ohjaukseen. Sitä annetaan opiskelijoille, joiden opiskeluoikeus on päättymässä tai jotka ovat eroamassa oppilaitoksesta, sekä henkilöille, jotka lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen eivät ole saaneet jatko-opiskelupaikkaa. Opiskelijalla on oikeus jatko-ohjaukseen oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Opiskelijalla, jolla on oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea.

Lukiokoulutuksen järjestäjien yhteistyövelvoitteita vahvistetaan erityisesti lukioiden ja korkeakoulujen välisen yhteistyön osalta. Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa siten, että jokainen lukiolainen saa halutessaan mahdollisuuden saada kokemusta korkeakouluopiskelusta. Opetus on lisäksi järjestettävä niin, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Laadukas koulutus, monipuoliset yhteydet ympäröivään maailmaan, yhteisöllinen ja osallistava toimintakulttuuri sekä hyvinvointia ja itsetuntemusta tukevat elämänhallinnan taidot vahvistavat lukiolaisen sydämen sivistystä. Tavoitteena on lukiolain mukaisesti tukea lukiolaisen kasvua hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi sekä aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi. Yksilön ja yhteiskunnan kannalta tärkeänä yhteisenä tavoitteena on klassisten sivistysihanteiden toteuttaminen eli pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen.

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*

Lisäksi voidaan paikallisesti päätettävällä tavalla laatia suunnitelma opetussuunnitelman toimeenpanosta kutakin lukuvuotta varten.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä voi laatia lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen

asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät*
- *lukion toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako*
- *lukion kieliohjelma*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaamisen osa-alueet*
- *oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *kansainvälinen yhteistyö*
- *työelämäyhteistyö*
- *opiskeluhuolto*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 377/2022]).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksessa otetaan huomioon alle 18-vuotiaita opiskelijoita koskien lapsen edun ensisijaisuus opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä (lukiolaki 714/2018, 2 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022). Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Lukion arvopohjan tavoitteena on

- kaksikielisyyden ja monipuolisten kieliopintojen edistäminen monikulttuurisuuden kunnioittamisen ja globaalin tietoisuuden edistämisen pohjalta
- toimia lähikouluna, joka kannustaa opiskelijoita kehittymään paikallisen identiteettinsä pohjalta uteliaiksi ja avoimiksi maailmankansalaisiksi
- kestävän kehityksen mukainen toiminta.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Lukion arvopohjan tavoitteena on

- kaksikielisyyden ja monipuolisten kieliopintojen edistäminen monikulttuurisuuden kunnioittamisen ja globaalin tietoisuuden edistämisen pohjalta
- toimia lähikouluna, joka kannustaa opiskelijoita kehittymään paikallisen identiteettinsä pohjalta uteliaiksi ja avoimiksi maailmankansalaisiksi
- kestävän kehityksen mukainen toiminta.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Opintojen jakautumista opintojaksoihin ja opintojen suorittamisjärjestystä täsmennetään kunkin oppiaineen osalta.

3.1.1. Tuntijako

Nuorten lukiokoulutukseen sisältyvät opinnot

Aineryhmä ja oppiaine	Pakolliset opinnot opintopisteinä	Valinnaiset opinnot opintopisteinä
Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opinnot		
-Äidinkieli ja kirjallisuus	12	6
-A-kieli	12	4
-B1-kieli	10	4
-B2- ja B3-kielet		16+16
Matemaattiset ja luonnontieteelliset opinnot		
-Matematiikan yhteiset opinnot	2	
-Matematiikan lyhyt tai pitkä oppimäärä		
- Lyhyt	10	4
- Pitkä	18	6
-Biologia	4	6
-Maantieto	2	6
-Fysiikka	2	12
-Kemia	2	8
Humanistiset ja yhteiskuntatieteelliset opinnot		
-Filosofia	4	4
-Psykologia	2	8
-Historia	6	6
-Yhteiskuntaoppi	6	2
-Uskonto ja elämänkatsomustieto	4	8

3.1.2. Kieliohjelma

Raaseporin lukioiden kielitarjonta on seuraava:

A-kieli

- toinen kotimainen kieli

  toisessa kotimaisessa opiskelija voi valita A- ja B-oppimäärän väliltä ja suomea voi lisäksi opiskella äidinkielen omaisena
- englanti

B2- tai B3-kieli

- ranska

- saksa
- espanja

Lukioiden lukuvuosisuunnitelmissa kuvaillaan kieliohjelman toteutuminen eri yksiköissä.

3.1.3. Yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa

Yhteistyö muiden oppilaitosten ja organisaatioiden kanssa lähtee ennen kaikkea lukion toiminnan yhteisistä ja koulukohtaisista tavoitteista sekä opiskelijoiden tarpeista. Lukio tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden sisällyttää ammattioppilaitosten opintoja lukio-opintoihin. Yhteistyön on palveltava kumpaakin osapuolta ja se on suunniteltava pitkäjänteisesti ja tarvittaessa sopimuksella.

Lukioiden lukuvuosisuunnitelmissa kuvaillaan eri yksiköiden yhteistyö toisten lukioiden, ammattioppilaitosten, yliopistojen, ammattikorkeakoulujen sekä muiden oppilaitosten kanssa.

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten,

kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Lukioiden lukuvuosisuunnitelmissa kuvataan opiskeluympäristön ja -menetelmien kehittämistä eri yksiköissä.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin

periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja

toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Oppiva yhteisö

Raaseporin lukiot pyrkivät edistämään kaikkien opiskelijoidensa oppimista ja tavoitteellista työtä

- tarjoamalla erilaisia työtapoja, kuten ilmiöoppimista, ongelmalähtöistä opetusta, ryhmätöitä, kokeiluja, hankkeita, keskustelua, luentoja, draamaa ja tutkimusta
- hyödyntämällä oppimisessa digitaalisia työkaluja ja erilaisia pedagogisia ympäristöjä
- luomalla rutiineja yhteydenpidolle kotien ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa
- pyrkimällä erityyppisiin yhteistyömuotoihin yksittäisten kurssien, eri oppiaineiden ja eri oppilaitosten opiskelijoiden välillä
- aktivoimalla opiskelijat jatkuvaan työskentelyyn kurssin aikana
- arvioimalla oppimista ja suorituksia oikeudenmukaisesti ja monipuolisesti
- auttamalla opiskelijoita tiedostamaan oppimistapansa ja arvioimaan oppimisprosessinsa sekä hyödyntämään vertaispalautetta
- järjestämällä opiskelijoille mahdollisuuksia kehittää esiintymistaitojaan sekä mahdollisuuksia esitellä omia suorituksiaan

- antamalla opiskelijoille mahdollisuuden tutustua paikalliseen kulttuuriperintöön ja sen historiaan sekä osallistua itse paikalliseen kulttuuriperintöön
- tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuden kansainväliseen toimintaan
- parantamalla opiskelijoiden opiskelutekniikkaa ja kykyä suunnitella ja asettaa tavoitteita sekä kykyä kohdentaa henkilökohtaisia voimavarojaan tarkoituksenmukaisesti
- lisäämällä opiskelijoiden vastuullisuutta, luotettavuutta ja itseluottamusta
- kannustamalla opiskelijoita uteliaisuuteen, tiedonjanoon ja kunnianhimoisuuteen
- arvioimalla vuosittain koulun toimintaa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Raaseporin lukiot pyrkivät huomioimaan osallisuuden ja yhteisöllisyyden toiminnassaan

- arvioimalla opiskelijoiden näkemyksiä säännöllisesti ja vaihtelevin tavoin
- järjestämällä opiskelijakunta- ja tuutoritoimintaa sekä kannustamalla opiskelijoita osallistumaan toimintaan
- sitouttamalla opiskelijakunnan hallitus koulun toimintakulttuuriin liittyviin kysymyksiin
- antamalla opiskelijakunnan hallitukselle mahdollisuus osallistua säännöllisesti opettajien kokouksiin
- osallistumalla paikallista yhteiskuntaa palvelevaan yleishyödylliseen toimintaan
- käyttämällä yhteisöllisyyttä, suvaitsevaisuutta ja joustavuutta vahvistavia toimintatapoja
- kasvattamalla toistemme mielipiteiden ja elämäntapojen kunnioittamiseen
- järjestämällä ekskursioita ja virkistystapahtumia
- sitouttamalla opiskelijat teemapäivien ja juhlatilaisuuksien suunnitteluun ja toteuttamiseen
- tiedottamalla kaikkien kouluyhteisön jäsenten oikeuksista ja velvollisuuksista
- järjestämällä ensimmäisen vuoden opiskelijoille yhteispäiviä koulunkäynnin alkaessa
- tarjoamalla vuosittaiset kehityskeskustelut opiskelijoiden kanssa
- tekemällä aktiivisesti yhteistyötä huoltajien kanssa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Raaseporin lukiot pyrkivät edistämään hyvinvointia ja kestävää kehitystä toiminnassaan

- seuraamalla ja parantamalla jatkuvasti fyysisen kouluympäristön olosuhteita sekä ergonomisesti että rakennusteknisesti
- seuraamalla ja päivittämällä säännöllisesti opiskelijoiden hyvinvointiin liittyviä suunnitelmia
- huomioimalla opiskelijoiden kansallisen kouluterveyskyselyn alueelliset ja koulukohtaiset tulokset
- kehittämällä opiskelijahuoltoa keskittymään hyvinvoinnin ennaltaehkäisyyn
- informoimalla opettajia siitä, miten he voivat arjessa seurata opiskelijoiden hyvinvointia
- informoimalla opettajia siitä, miten heidän tulisi toimia, jos he havaitsevat puutteita opiskelijoiden fyysisessä tai henkisessä hyvinvoinnissa
- edistämällä opintojen etenemistä ja yhteisöllisyyttä yksilöllisellä tuella ja kannustamisella sekä tukemalla omien voimavarojen realistista itsearviointia

- kannustamalla opiskelijoita liikkumaan enemmän
- vahvistamalla ajatuksia, jotka hyödyttävät kestävää kehitystä arjessa, paikallisesti ja maailmanlaajuisesti
- ymmärtämällä ilmaston ongelmien isompia rakenteita ja parantamalla siten opiskelijoiden mahdollisuuksia toimia kestävän kehityksen puolesta.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Raaseporin lukiot pyrkivät huomioimaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toiminnassaan

- huomioimalla, että jokainen henkilö on yksilöllinen sukupuoli-identiteetin, seksuaalisen suuntautumisen, elämänkatsomuksen, kielellisen ja kulttuurisen identiteetin suhteen sekä häntä on kohdeltava niitä kunnioittaen
- torjumalla kaikenlaista syrjintää koulussa
- kouluttamalla opiskelijoita turvalliseen, vastuulliseen ja hyväkäytöksiseen sosiaalisen median ja internetin käyttöön
- kasvattamalla muiden kulttuurien ja tapojen aktiiviseen suvaitsevaisuuteen ja ymmärrykseen mm. kannustamalla opiskelijoita vaihto-opintoihin ja kansainvälisiin hankkeisiin
- seuraamalla koulun laatimia suunnitelmia opiskelijoiden suojelemiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Raaseporin lukiot pyrkivät huomioimaan kulttuurisen moninaisuuden ja kielitietoisuuden toiminnassaan

- kehittämällä opiskelijoiden vuorovaikutustaitoja äidinkielellä, toisella kotimaisella ja vieraalla kielellä sekä suullisesti että kirjallisesti
- siten että kaikkien aineiden opettajat vastaavat opiskelijan ainekohtaisen terminologian ja kielenkäytön kehittämisestä
- tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia osallistua erilaisiin kulttuurikokemuksiin kirjallisuudessa, musiikissa, teatterissa ja kuvataiteessa ja kannustamalla opiskelijoita myös omaan luovuuteen
- kiinnittämällä opiskelijoiden huomiota kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen paikallisilla ja kansallisilla hankkeilla sekä kielirajat ylittävällä yhteistyöllä
- kehittämällä yhteistyötä Raaseporin suomen- ja ruotsinkielisten koulujen välillä ja kansallisesti
- tiedottamalla opiskelijoita useiden kielten osaamisen hyödyistä
- tekemällä opiskelijat tietoisiksi suomalaisesta ja eurooppalaisesta kulttuuriperinnöstämme
- muun kulttuuritaustan omaavien opiskelijoiden kielitaidon ja kulttuurisen taidon hyödyntäminen.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta.

Lukiot pyrkivät hyvään yhteistyöhön kotien ja huoltajien kanssa

- pitämällä yhteyttä Wilman kautta siihen asti, kunnes opiskelija täyttää 18 vuotta, minkä jälkeen opiskelijan luvalla
- ryhmäohjaajat ja opinto-ohjaajat pitävät yhteyttä huoltajiin tarvittaessa
- opiskelijahuolto toimii yhteistyössä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa
- järjestämällä vanhempainkokouksia vuosittain ajankohtaisista asioista
- hyödyntämällä vanhempien osaamista.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään

yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaaliteknologian avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

YHTEISTYÖ KORKEAKOULUJEN KANSSA

Yhteistyön muiden oppilaitosten kanssa tulee perustua pääosin lukioiden toiminnan yleisiin ja koulukohtaisiin tavoitteisiin ja opiskelijoiden tarpeisiin. Lukiot tarjoavat siten mahdollisuuden tutustua korkeakouluopintoihin

- tutustumiskäyntien kautta
- opinto-ohjauksen kautta

- yksittäisten eri oppiaineiden kurssien kautta
- opiskelemalla korkeakouluissa osana lukio-opintoja, esimerkiksi verkko-opintoina avoimen yliopiston tai avoimen ammattikorkeakoulun kautta.

Lukioiden lukuvuosisuunnitelmissa kuvataan yhteistyötä muiden lukioiden, ammatillisten oppilaitosten, yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden yksittäisten yksikköjen oppilaitosten kanssa.

Työelämätaidot

Raaseporin lukiot tarjoavat mahdollisuuden yhteistyöhön työelämän kanssa

- järjestämällä tutustumiskäyntejä yrityksiin
- kutsumalla vieraita paikallisista yrityksistä ja järjestöistä
- kannustamalla opiskelijoita vapaaehtoistyöhön.

Kansainvälinen osaaminen

Raaseporin lukiot kehittävät opiskelijoiden kansainvälistä osaamista

- kutsumalla vieraita muista maista ja kulttuureista
- tarjoamalla opetusta lyhyissä kielissä, tarvittaessa Raaseporin lukioiden välisenä yhteistyönä
- varaamalla opiskelijoille mahdollisuuden edustaa kouluaan sekä kansallisissa että kansainvälisissä yhteyksissä
- kannustamalla opiskelijoita osallistumaan vaihto-ohjelmiin ja vastaanottamaan vaihto-opiskelijoita.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- *ohjauksen keskeiset käsitteet*
- *ohjauksen tehtävät ja tavoitteet*
- *ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen toimijat ja työnjako*
- *ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat*
- *ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *ohjaustoiminnan arviointi.*

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- *aikaisempi koulutus ja muu osaaminen*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen*
- *suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
  - *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*
- *korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot*
- *työelämän tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

4.1 Ohjaus

Opiskelijoiden tukeminen ja ohjaus

Ohjaustoiminta lukiossa

- Ohjaustoiminta muodostaa lukion toiminnassa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja tulevaisuutta koskevia valintoja ja ratkaisuja.
- Ohjaus tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä ja sekä tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen. Lisäksi se kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen.
- Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja oma-aloitteisuutta tulee ylläpitää ja kehittää edelleen lukion aikana.
- Ohjauksen tehtävänä on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koulutuksessa sekä ehkäistä syrjäytymistä.
- Opiskelijoita ohjataan oman, henkilökohtaisen opinto-ohjelmansa laadinnassa ja sen seurannassa. Ohjaus tukee opiskelijoita opinnoissa etenemisessä.
- Ohjaus on lukion koko henkilökunnan yhteinen tehtävä ja sitä tulee johtaa tavoitteellisesti. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva osapuoli.
- Opinto-ohjaaja kantaa päävastuun ohjauksen käytännön järjestelyistä sekä ohjauksen suunnittelusta ja toteuttamisesta kokonaisuutena.
- Ryhmänohjaaja on opiskelijaryhmän lähin ohjaaja.
- Aineenopettajat ohjaavat opiskelijoita oman oppiaineensa opiskelutekniikoissa, auttavat opiskelijoita kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan sekä tukevat opiskelijoiden edellytyksiä jatko-opintoihin. Aineenopettajat ohjaavat opiskelijoita myös työelämätaidoissa oman oppiaineensa kautta.
- Opintoja ja opiskelijoiden hyvinvointia seurataan ja tuetaan yhteistyössä huoltajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.
- Ohjaus on erityisen tärkeää opintojen välitavoitteissa ja nivelvaiheissa.
- Uusien opiskelijoiden aloittaessa lukion heille kerrotaan oppilaitoksen toiminnasta ja lukio-opinnoista.
- Opiskelijoille annetaan lukioaikana mahdollisuus tutustua sekä työelämään että mahdollisiin jatko-opiskelupaikkoihin.
- Jatko-opintoihin siirtymiseen kiinnitetään huomiota lukiokoulutuksen loppuvaiheessa.

Vastuutehtävien jako lukiossa

Opinto-ohjaaja

- vastaa ohjauksen käytännön järjestelyistä sekä ohjauksen suunnittelusta ja toteuttamisesta kokonaisuutena.
- antaa yksilöllistä ohjausta ja ohjaa lukio-opintoihin, ylioppilaskirjoituksiin, uravalintoihin ja jatko-opintoihin liittyvissä kysymyksissä
- henkilökohtainen opintosuunnitelma
- ylioppilaskirjoitussuunnitelma
- jatko-opintosuunnitelma
- seuraa opiskelijoiden opintosuunnitelmien toteutumista
- pitää opinto-ohjauksen oppitunteja
- järjestää tutustumiskäyntejä ja infotilaisuuksia, joissa esitellään eri ammatteja ja koulutuksia
- kuuluu lukion johtoryhmään
- on koulukohtaisen opiskeluhuoltoryhmän jäsen
- vastaa yhteydenpidosta alueen muihin oppilaitoksiin sekä tekee yhteistyötä muiden ulkopuolisten työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa

- tiedottaa perusopetuksen yhdeksäsluokkalaisia ja heidän huoltajiaan lukio-opinnoista yhdessä muun kouluhenkilöstön kanssa
- tarjoaa valmistuneille opiskelijoille mahdollisuutta ohjaukseen.

Ryhmänohjaaja

- on opiskelijaryhmänsä lähin ohjaaja
- ohjaa opiskelijaa lukion käytännöissä
- seuraa opintojen etenemistä yhdessä opinto-ohjaajan kanssa
- seuraa opiskelijan poissaoloja ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin
- huolehtii yhteydenpidosta kotiin ja osallistuu vanhempainiltoihin
- pitää ryhmänohjaajatapaamisia
- järjestää opiskelijaryhmänsä toimintaa erilaisissa tilaisuuksissa ja huolehtii käytännön asioista.

Rehtori

- huolehtii yhteydenpidosta muihin koulutuksen järjestäjiin
- hyväksyy muussa oppilaitoksessa suoritetut opinnot yhdessä aineenopettajan kanssa
- hyväksyy opintojen tilapäisen keskeyttämisen määräajaksi
- tiedottaa ylioppilaskirjoituksista ja vastaa erityisjärjestelyhakemuksista
- huolehtii vieraita kieliä koskevista lausunnoista
- huolehtii ylioppilaskirjoitusten osallistumisoikeuden valvonnasta
- toimii koulukohtaisen opiskeluhuoltoryhmän puheenjohtajana ja koollekutsujana
- vastaa lukion markkinoinnista

Aineenopettaja

- ohjaa opiskelijaa omassa aineessaan ja opiskelutekniikassa
- auttaa opiskelijaa kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan
- tukee opiskelijan edellytyksiä jatko-opintoihin
- ohjaa opiskelijoita työelämätaidoissa oman oppiaineensa osalta
- seuraa poissaoloja oman aiheensa osalta
- ohjaa itsenäisesti kursseja suorittavia opiskelijoita

Erityisopettaja

- kartoittaa opiskelijoiden luku- ja kirjoitushäiriöitä
- kartoittaa opiskelijoiden oppimiseen liittyviä haasteita
- kirjoittaa todistuksia luku- ja kirjoitushäiriöistä ylioppilastutkintolautakuntaa varten
- ohjaa opiskelijoita opiskelutekniikoissa
- tukee opiskelijoiden oppimista eri oppiaineissa
- ohjaa aineenopettajia erityispedagogiikkaan liittyvissä asioissa
- osallistuu aktiivisesti opiskeluhuoltoon
- seuraa yhdessä opinto-ohjaajan kanssa opiskelijoiden suorituksia

Tutorit

- toimivat esikuvina ja tukena lukion aloittaville opiskelijoille
- osallistuvat erilaisten tapahtumien suunnitteluun ja järjestämiseen yhteisöllisyyden ja viihtyvyyden vahvistamiseksi lukiossa
- osallistuvat vanhempien ja yhdeksäsluokkalaisten tiedotustilaisuuksiin

4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus

Oppimisen tukea ja erityisopetusta järjestetään kaikissa Raaseporin lukioissa. Lukion oppimisen tuella tarkoitetaan aineenopettajan antamaa ainekohtaista tukea sekä erityisopettajan antamaa tukea.Tietoa tukimahdollisuuksista ja toteutuksesta lukiossa jaetaan vanhempainilloissa sekä koulujen verkkosivuilla. Opiskelijat saavat tietoa myös ryhmänohjaustuokioiden ja muiden opiskelijoille suunnattujen infotilaisuuksien aikana.

Oppimisen tuen tarvetta arvioidaan jo ennen lukio-opintojen alkua. Keväällä ennen opintojen alkua täytetään siirtolomake, jossa opiskelija ja huoltaja hyväksyvät peruskoulun aikaisten tukitietojen jakamisen lukiolle. Tarvittaessa järjestetään tapaamisia opinto-ohjaajan sekä erityisopettajan kanssa tukitoimista keskustelemista varten. Lisäksi lukiossa tehtävät testit, kuten lukiseulat sekä esimerkiksi matematiikan kartoitukset, toimivat apuna tukitarpeiden tunnistamisessa.

Tukitoimet kirjataan henkilökohtaiseen tukilomakkeeseen (D-lomake/oppimisen tuki_eo). Lomake täytetään yhteistyössä opiskelijan kanssa, ja se sisältää myös osiot tuen arviointia ja seurantaa varten. Opiskelija arvioi yhdessä opinto-ohjaajan/ryhmänohjaajan/aineenopettajan/ erityisopettajan kanssa, miten tuki on toiminut ja miten sitä mahdollisesti jatketaan tai muutetaan.

Lukion erityisopettajan antaman tuen tavoitteena on ensisijaisesti tukea opiskelijaa itsenäiseen opiskeluun ja vastuun kantamiseen omista opinnoistaan. Tuki kohdistuu opiskelutaitoihin, toimiviin opiskelutekniikoihin, motivaation ylläpitämiseen ja ajanhallintaan. Erityisopettaja vastaa lukiseulojen tekemisestä. Tarvittaessa luku-ja kirjoitustaitoa testataan myös yksilöllisesti.

Oppimisen tukea lukiossa tarjoavat erityisopettajan lisäksi kaikki aineenopettajat omissa oppiaineissaan. Erityisopettaja ja aineenopettajat tekevät yhteistyötä selkeän tukisuunnitelman luomiseksi opiskelijalle. Tukitarpeet voidaan opiskelijan pyynnöstä kirjata myös henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan tuen henkilökohtainen opintosuunnitelma. Tiettyjen hyväksi todettujen tukitoimien perusteella voidaan hakea erityisjärjestelyjä ylioppilaskokeita varten.

Jos opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, tukitoimenpiteet on merkitty asiakirjoihin, jotka koskevat oppilaan tukea ja joihin koulutuksen järjestäjällä on pääsy. Nämä asiakirjat siirretään lukiolle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n nojalla: perusopetuksen järjestäjän on perusopetuksen päättyessä toimitettava lukiolle hallintopäätös oppimisen tuesta tai erityisopetuksesta perusopetuslain mukaisesti. Lukion tulee selvittää ja arvioida opiskelijan oppimisen tuen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen perusteella.

Hallintopäätös erityisopetuksesta lukiossa

Ero verrattuna erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen (28 b §)perustuva erityisopetus kohdistuu syvällisemmin todettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin vastaaviin syihin. Erityisopetus on siten systemaattisempaa, ja jatkuvaa sekä sillä on tarkemmat tavoitteet kuin oppimisen tuella.

Todetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia tekijöitä, jotka vaikeuttavat opiskelijan oppimista ja jotka on tunnistettu joko perusopetuksessa tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat olla pitkäaikaisia oppimisvaikeuksia, neuropsykiatrisia vaikeuksia tai jokin muu toimintarajoite tai sairaus, joka vaikeuttaa oppimista. Muilla vastaavilla syillä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsee erityispedagogista tukea jostain muusta syystä kuin oppimisvaikeuksien, toimintarajoitteen tai sairauden vuoksi. Muut syyt voivat esimerkiksi olla vaikeaan elämäntilanteeseen liittyviä syitä, jotka merkittävästi vaikeuttavat opiskelua ja oppimista pitkällä aikavälillä.

Erityisopettajan antama erityisopetus voi esimerkiksi olla perusteellisempaa opetusta opiskelutaidoissa ja opiskelustrategioissa, tukea opiskelijan toimijuudessa tai tukea ajanhallinnassa sekä tukea itsenäistä ja tavoitteellista opiskelua sekä opintojen tavoitteiden saavuttamista. Myös tässä tapauksessa käytetään rinnakkain vaihtoehtoisia oppimisen tukimenetelmiä, kuten tukiopetusta ja opetuksen eriyttämistä. Pääsääntöisesti kokeillaan ilman

hallintopäätöstä annettavaa oppimisen tukea ja erityisopetuksen tarvetta voidaan harkita esim. 1. lukuvuoden lopussa.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimenpiteet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimenpiteiden toteuttamiseen osallistuvat tarvittaessa myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erityisopetuksessa tulee ottaa huomioon myös ne erityisjärjestelyt, joita opiskelija tarvitsee osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukio-opintojen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erityisopetus tulee opiskelijan pyynnöstä merkitä opiskelijan henkilökohtaiseen **tuen** opintosuunnitelmaan.

Opetuksen järjestäjä tekee tarvittaessa hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tulee tehdä, jos erityisiopetuksen tuen tarve on laajaa ja toistuvaa. Opiskelija tai alaikäisen opiskelijan huoltaja tai laillinen edustaja voivat pyytää lukiota arvioimaan erityisopetuksen tarvetta. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen riippuen siitä, miten koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen kriteerien täyttymistä. Opiskelijaa tai alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen erityisopetusta koskevan hallintopäätöksen tekemistä. Päätöksenteossa tulee noudattaa yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

Erityisopetuksen hallintopäätöksen tarvetta arvioidaan yhteistyössä opiskelijan, huoltajan ja opetushenkilöstön kanssa. Erityisopettaja vastaa arvioinnin koordinoinnista sekä opiskelijan ja huoltajan tai muun laillisen edustajan kuulemisesta. Kuulemistilaisuus järjestetään siten, että opiskelijalla ja huoltajalla on mahdollisuus osallistua prosessiin ja tuoda esiin omat näkemyksensä. Erityisopettaja vastaa myös selkeän erityisopetussuunnitelman laatimisesta opiskelijalle. Arvioinnin perusteella opetuspäällikkö tekee hallintopäätöksen erityisopetuksesta lukiolain 28 §:n mukaisesti.

Tukitoimenpiteiden vaikutusta tulee arvioida lukio-opintojen aikana ja tarvittaessa tukea tulee lisätä tai vähentää. On myös mahdollista luopua erityisopetuksesta ja lopettaa tuki, jos opiskelija ei enää tarvitse tukea. Tässä tapauksessa tulee tehdä uusi hallintopäätös tuen lopettamisesta.

4.2.1. Oppimisen tuki

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. Oppimisen tukea järjestetään opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä ja jolla voidaan ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiopetus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus. Tukitoimia on annettava riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että ne edistävät opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvointia.

Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestelyissä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta.

Opiskelijalla on oikeus saada tukiopetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa myös opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien, vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiopetukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehdä lukiolain (714/2018) 28 b §:n mukaista erityisopetuksen hallintopäätöstä.

Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelua tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista. Lisäksi erityisopettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa etsiä tälle sopivia opiskelustrategioita sekä antaa tukea ja ohjausta opiskelutaitojen kehittämiseen, kokonaisuuksien jäsentämiseen, tehtävien aikatauluttamiseen ja valmiiksi saamiseen sekä itsenäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun. Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa konsultoimalla muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen tarpeita. Tällainen erityisopettajan tuki on useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisen vaikeuksia tai lukemisen ja kirjoittamisen tai matemaattisen hahmottamisen vaikeuksia.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki voi olla myös ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia sekä lukioaikaisten oppimisen ja osaamisen osoittamisen tapojen ja erityisjärjestelyjen suunnittelua yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio--opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa eritysopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös muut tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) 23 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja tai haastatteluja. Opiskelijaa on hyvä rohkaista myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille.

Opiskelija voi hakeutua itsenäisesti tai hänet voidaan ohjata tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea. Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämisessä. Oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija omavalintaisten tai luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Tällöinkin tärkeää on ottaa huomioon oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.). Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Hän voi samalla selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tuetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea ja ohjausta aineen- ja erityisopettajien ja opinto-ohjaajien lisäksi muulta henkilöstöltä, kuten opiskeluhuollon henkilöstöltä.

Osana oppimisen tukea opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai eri oppiaineiden opiskeluun.

4.2.2. Erityisopetus

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos edellä kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua pitkäkestoisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisesta vaikeudesta tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta. Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Mikäli opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, hänen saamansa tukitoimet on kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin. Nämä asiakirjat siirtyvät lukiokoulutuksen järjestäjälle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n perusteella: perusopetuksen järjestäjän on toimitettava lukiokoulutuksen järjestäjälle perusopetuslain mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös. Lukiokoulutuksen järjestäjän on tällöin selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.

Lukion aikana oppimisvaikeudet voidaan todentaa esimerkiksi seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia voidaan tarvittaessa haastatella opiskelijaa ja häntä opettavia opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa. Oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Jos luvussa 4.2.1 kuvatut oppimisen tuen keinot arvioidaan heti lukio-opintojen alussa riittämättömiksi, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös tehdä tuen tarpeen perusteella jo lukion alkuvaiheessa. Silloinkin rinnalla voidaan käyttää muita oppimisen tuen keinoja, kuten tukiopetusta ja eriyttämistä.

Erityisopetusta antaa erityisopettaja, jonka kelpoisuudesta säädetään asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta. Erityisopettaja vastaa erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erona luvussa 4.2.1 esiteltyyn erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa opiskelutaitojen ja -strategioiden opettamista, toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen. Pääsääntöisesti olennaista on, että tukitoimia arvioitaessa luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erityisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja voi selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.

Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista. Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista. Erityisopetuksessa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhuollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa. Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään tarvittaessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskelun poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 4.2.3.

Koulutuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen antamisen kriteerien täyttyvän. Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä. Päätöksenteossa noudatetaan yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan opintojen kuluessa ja tarvittaessa tukea vahvistetaan tai vähennetään. Erityisopetuksesta on myös mahdollista luopua ja tuki lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. Tällöin lakkauttamisesta tehdään hallintopäätös.

4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut

Lukiolain 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös oppimisen tukea tai erityisopetusta tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen ei tarkoita poikkeamista lukiokoulutuksen oppimäärän tavoitteista, vaan sitä, että opiskelijan opiskelu oppimäärän tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta säädetään sekä paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä. Ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Tukea tarvitsevalle opiskelijalle turvataan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Osaamisen osoittamisessa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Opiskelijan tarpeiden mukaan voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä. Ylioppilaskokeiden mahdollisia erityisjärjestelyjä varten opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkintolautakunnalta.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan vammaispalvelulain tai muun lain mukaisia avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 15 §:n ja 16 §:n mukaisesti.

4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- *tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan*
- *oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen*
- *tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi*
- *erityisopetuksen päätös*
- *opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.*

4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhuolto. Oppilaitoksesta käytetään soveltuvissa kohdissa myös ilmaisua lukio. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 1 §, muutettu lailla 377/2022).

Tässä luvussa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018 12 § ja 32 § sekä oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 §). Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9§). Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista ja lukiolaki 714/2018 2 §, muutettu lailla 165/2022).

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 § ja 3 §.) Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. (Terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9 §, muutettu lailla 377/2022).

4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §). Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten

tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

1) Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin oppilaitokselta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 §).

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi oppilaitosyksiköiden määrä ja oppilaitosten opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Koulutuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) henkilötyövuodet.

2) Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.) Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset*
- *oppilaitoskohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14§ (1501/2016)*
- *koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen*
- *tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen*
- *yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 388/2011 12 §).*

3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5 §). Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina opiskelijan suostumukseen (lukiolaki 714/2018 58 § ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.) Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18 §). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (EU:n tietosuoja-asetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lukiolaki 714/2018 58 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 22 §, muutettu lailla 377/2022, ja 23 §.)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16 §, muutettu lailla 377/2022).*
- *yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 19 §)*
- *opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 20 §, muutettu lailla 377/2022 ja 21 §)*
- *tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä (lukiolaki 714/2018 41 §, muutettu lailla 165/2022)*
- *opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa.*
- *opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi*

4) Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022)*
- *lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä*
- *yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi*
- *yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 11 §)*

5) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §).

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

- Kaikkien oppilaitoksen opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhuollon palveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitoksen hyvinvointia.
- Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisen opiskeluhuollon suunnitteluun ja kehittämiseen
- Huoltajien mahdollisuuksia osallistua yhteistyöhön, suunnitteluun ja kehittämiseen kannustetaan
- Yhteinen opiskeluhuolto toimii yhteistyössä muiden kunnan viranomaisten sekä nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.
- Yksilöllinen opiskelijahuolto perustuu aina opiskelijan suostumukseen.
- Opiskelijan osallisuus, omat toiveet ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa.
- Opiskeluhuollon henkilöstö dokumentoi asiakastyön eri ohjelmiinsa. Koulupsykologi ja terveydenhoitaja dokumentoivat työnsä Pegasos-tietokantaan ja kuraattorit Aura-ohjelmaan.

Opiskelijat ja huoltajat saavat tietoa saatavilla olevista opiskeluhuollon palveluista Wilman kautta ja vanhempainilloissa. Opiskeluhuollon henkilöstö tapaa ja esittäytyy uusille ryhmille lukuvuoden alussa. Esittelyn aikana opiskeluhuollon henkilöstö kertoo menettelytavoista ja opiskelijoiden oikeuksista.

Yksilöllisesti kohdennetulla opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle tarjottavia:

1. Opiskeluterveydenhuoltopalveluita

Opiskeluterveydenhuolto on osa toisen asteen oppilaitosten opiskeluhuoltoa.

2. Psykologi- ja kuraattoripalveluita

Opiskelijalle taataan mahdollisuus keskustella lukion kuraattorin tai psykologin kanssa viimeistään seitsemän työpäivän kuluttua opiskelijan pyynnöstä. Kiireellisessä tapauksessa opiskelijalla on oikeus saada aika kuraattorille tai psykologille samana tai seuraavana työpäivänä.

3. Monialainen asiantuntijaryhmä

Yhteistyössä opiskelijan kanssa ja kirjallisella suostumuksella voidaan kutsua koolle monialainen asiantuntijaryhmä tukemaan opiskelijan hyvinvointia.

Opiskeluhuollon järjestäminen

Opiskeluhuoltotyötä toteutetaan kolmenlaisissa opiskeluterveysryhmissä:

1. Raaseporin kaupungin oppilashuoltotiimi toimii oppilas- ja opiskelijahuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaavana ohjausryhmänä.

2. Kussakin lukiossa lukion opiskeluhuoltoryhmä vastaa yksikön opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

3. Tarvittaessa asetetaan monialainen asiantuntijatyöryhmä tapauskohtaisesti kunkin opiskelijan asioita koskien.

Raaseporin ohjausryhmä

Raaseporin kaupungin oppilashuollon ohjausryhmä vastaa

oppilas- ja opiskelijahuollon ja -terveyden suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista kaupungin kouluissa.

Oppilashuollon ohjausryhmän työtä johtaa

sivistystoimenjohtaja.

Raaseporin kaupungin oppilashuollon ohjausryhmään kuuluvat:

- sivistystoimenjohtaja
- opetuspäälliköt
- johtava koulukuraattori
- varhaiskasvatuspäällikkö
- terveyspalvelupäällikkö
- ennaltaehkäisevän terveydenhuollon yksikönpäällikkö
- psykologi
- lääkäri
- vapaa-aikapäällikkö

Raaseporin oppilashuollon ohjausryhmä ei osallistu yksittäisten koulujen opiskeluhuoltotyöhön eikä yksittäisten opiskelijoiden kanssa tehtävään työhön. Ohjausryhmä seuraa

kaupungin oppilaiden ja opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia osana koulutuksen sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Kouluterveyskyselyn säännöllistä arviointia.

Raaseporin opiskelijahuoltoryhmät

Jokaisessa Raaseporin lukiossa toimii opiskeluhuoltoryhmä

• jonka koulun rehtori kutsuu koolle ja johtaa

• joka johtaa ja vastaa koulun yhteisestä opiskeluhuoltotyöstä

• joka tukee koulunkäyntiä ja nuoren fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista arjen kasvua ja kehitystä ehkäisevällä opiskelijahuoltotyöllä

• jonka jäseniä ovat muun muassa koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja ja koulupsykologi. Opiskelijahuoltoryhmässä voi lisäksi olla opettajakunnan,

erityisopettajien, opinto-ohjaajien ja opiskelijoiden edustajia sekä muita huoltajien edustajia ja asiantuntijoita.

Lukion opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu tarvittaessa, mutta vähintään kerran lukukaudessa.

Kokouksissa käsiteltävät asiat dokumentoidaan. Opiskeluhuoltoryhmän kokoonpano voi vaihdella koulun koon ja edellytysten mukaan. Ryhmän kokoonpano määritellään vuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Opiskeluhuoltoryhmä arvioi ja kehittää yhteistä ja yksilöllistä opiskeluhuoltoa.

Asiantuntijaryhmä

- Yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämistä ja opiskeluhuoltopalvelujen järjestämistä koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti asetettavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä.
- Ryhmään voidaan nimittää asiantuntijoita vain opiskelijan suostumuksella tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida suostumuksensa merkitystä, huoltajan suostumuksella.

- Asiantuntijaryhmän kokoukseen voivat osallistua tarpeen mukaan opiskelija, huoltaja ja muu läheinen, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, ryhmänohjaaja ja ulkopuolisia asiantuntijoita.
- Lisäksi ryhmän jäsenillä on oikeus anonyymisti konsultoida asiantuntijoita, jotta opiskelija saa parhaan mahdollisen tuen.
- Asiantuntijaryhmän kokouksessa kartoitetaan mm. opiskelijan aiempia ja nykyisiä tukitoimia, nykytilaa ja tulevia tuen tarpeita sekä seurantasuunnitelmaa.
- Ryhmässä nimetään vastuuhenkilö, joka dokumentoi suunnitelman, toimenpiteet ja seurannan ajankohdan Wilmassa Memo-välilehden alla.

Allekirjoitettu suostumuslomake säilytetään rehtorin arkistossa.

4.4. Kurinpito

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom., muutettu lailla 165/2022). Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja (lukiolaki 714/2018, 41 § muutettu lailla 165/2022).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita.

Laissa säädetyt kurinpitotoimet:

- *Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.*
- *Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.*

Kurinpitotoimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä. Kurinpitotoimesta tulee antaa päätös. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Laissa säädetyt kurinpitokeinot

- *Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.*

- *Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.*

Kurinpitokeinoista on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Kurinpitokeinot tulee kirjata. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

4.4 Suunnitelma kurinpidollisten toimenpiteiden ja menettelytapojen käyttämisestä

Kurinpitotoimia koskeva toimintasuunnitelma

Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Edellä mainitut toimenpiteet ovat kurinpitorangaistuksia.

Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Jos opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta, häneltä voidaan tutkimuksen ajaksi pidättää oikeus opiskeluun, jos se opiskelijan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden on perusteltua.

(Lukiolaki 21.8.1998/629)

Järjestyssäännöt

Kouluyhteisössä käyttöön otetuilla järjestys- ja viihtyvyyssäännöillä edistetään koulujen sisäistä järjestystä ja hyvää ilmapiiriä, jotta opiskeluympäristö olisi rauhallinen ja turvallinen. Järjestyssääntöjä on noudatettava kouluaikana ja koulussa järjestettävässä toiminnassa.

Raaseporin kaupungin lukioiden järjestyssäännöt liitteessä 4.

Järjestyssääntöjä ja lakisääteisiä kurinpitotoimenpiteitä seurataan, esitellään ja keskustellaan henkilöstön, opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa kunkin uuden lukuvuoden aluksi.

Rehtori vastaa siitä, että henkilöstöllä on tarvittava pätevyys kurinpitovaltuuksien käyttämiseen. Nuhteluun ja kurinpitoon liittyvät toimenpiteet dokumentoidaan Wilmaan.

Jos opiskelijaan kohdennetaan kurinpidollisia toimia, täytyy asiaa selvittäessä arvioida opiskelijahuollon tarve. Tarkastuksen suorittavat ryhmänohjaaja, rehtori ja asianomainen aineenopettaja yhdessä opiskelijan kanssa. Keskustelu dokumentoidaan Wilman Tuki-sivulle. Tarvittaessa kutsutaan koolle asiantuntijaryhmä.

4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavien ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- *menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt*
- *suunnitelman tekeminen opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa epäämisen aikana ja opetukseen palatessa (lukiolaki 714/2018, 41 § 3 mom., muutettu lailla 165/2022)*
- *periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä*
- *henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä*
- *suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille*
- *yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa*
- *menettelytavat suunnitelman seurantaa sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.*

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean

valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-

arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Erityisillä kieli- ja kulttuuriryhmillä tarkoitetaan tässä opiskelijoita, joiden äidinkielenä on saame, romanikieli, viittomakieli tai vieras kieli. Näiden opiskelijoiden opetuskieli on ruotsi/suomi ja äidinkielen opetus tapahtuu saman oppimäärän mukaan kuin muidenkin opiskelijoiden äidinkielenopetus. Opetus voidaan järjestää myös yksilöllisesti R2/S2-opetuksena. Maahanmuuttajille ja muille vieraskielisille opiskelijoille voidaan heidän oman äidinkielensä opetusta järjestää yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa. Tällöin on noudatettava Opetushallituksen suositusta maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen perusteista lukiokoulutuksessa.

Maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille ja muille vieraskielisille opiskelijoille on kerrottava jo lukio-opintojen alussa heidän opiskelumahdollisuuksistaan, erilaisista tukitoimista sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

- Arviointi on jatkuvaa ja tavoitteellista. Arviointi perustuu opettajien ja opiskelijoiden vuorovaikutukseen.

- Toimintakulttuurin periaatteet ja pedagogiset työtavat heijastuvat arvioinnissa.
- Arvioinnissa kuullaan opiskelijoita ja he ovat siinä osallisia.

- Arvioinnin tavoitteena on ohjata ja kannustaa opiskelijoita opinnoissaan ja kehittää heidän edellytyksiään itsearviointiin.
- Opiskelijat saavat välineitä ja ohjausta oman työn ja suoritusten arviointiin, myös ryhmätöiden.

- Opiskelijat oppivat antamaan ja heille annetaan tilaisuuksia antaa rakentavaa palautetta toisilleen.
- Arviointitavat ovat monipuolisia ja arvosana perustuu monipuoliseen dokumentointiin. Opintojakson arvosana tai suoritusmerkintä on vain yksi monista käytettävistä arviointitavoista.

Arviointikulttuuria kehitetään ja arvioidaan jatkuvasti lukuvuoden aikana.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Raaseporin lukioissa käytetään seuraavia arvosanamerkintöjä:

S/H

S= suoritettu tai H= hylätty koulukohtaisissa opintojaksoissa

O

Opiskelija, joka perustellusta syytä ei ole tehnyt kaikkia vaadittuja tehtäviä määräaikaan mennessä voidaan jättää arvioimatta ja hän saa merkinnän O. O-merkintä on hoidettava kuntoon annetun ajan puitteissa. Opettaja ratkaisee muutetaanko O arvosanaksi vai merkitäänkö opiskelijalle K.

K

Opiskelija, jolla on runsaasti poissaoloja, voidaan jättää arvioimatta ja opintojakso katsotaan tällöin keskeytetyksi. Kesketeytyn opintojakson merkintä on K.

5.2.1.1. Arvosanan korottaminen

Opiskelijalla on mahdollisuus täydentää ja korottaa hyväksyttyjä tai hylättyjä arvosanoja seuraavasti:

Opiskelijalla on oikeus yrittää korottaa opintojakson hylättyä arvosanaa:

a) osallistumalla uudelleen opintojaksolle silloin kun se on koulun opetusohjelmassa

b) sopimalla opettajan kanssa mitkä suoritukset edellytetään, jotta opintojakso katsotaan hyväksytyksi

c) osallistumalla jakson jälkeen järjestettävään tenttipäivään

Opiskelijalla on oikeus kaksi kertaa yrittää korottaa hylättyä arvosanaa jollakin tavoista a – c.

Opintojaksoa, joka suoritetaan ja arvioidaan ilman, että opiskelija osallistuu opetukseen ei voi korottaa tenttipäivänä.

Opiskelijalla on oikeus yrittää kerran korottaa sellaisen opintojakson arvosanaa, josta hän on saanut hyväksytyn arvosanan. Tämän voi tehdä:

a) osallistumalla uudelleen opintojaksolle silloin kun se on koulun opetusohjelmassa. Parempi arvosana jää voimaan. Opiskelijalta voidaan kieltää osallistuminen opintojaksolle arvosanan korottamiseksi, jos rehtori ja aineenopettaja katsovat, että kyseinen opetusryhmä kasvaisi liian suureksi.

b) osallistumalla tenttipäivään. Parempi arvosana jää voimaan.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Opiskelija voi suorittaa opintojakson osittain tai kokonaan itsenäisesti. Opintojakson tavoitteet eivät saa vaarantua. Kaikki opintojaksot eivät sovi itseopiskeltaviksi. Opiskelijan on viimeistään viikkoa ennen jakson vaihtumista keskusteltava ja suunniteltava itsenäinen opiskelu opinto-ohjaajan ja kyseisen aineenopettajan kanssa. Hakemus itsenäisestä opiskelusta on jätettävä aineenopettajalle suunnittelun yhteydessä.

Osittain tai kokonaan itsenäisesti suoritettavien opintojen arviointi on monipuolista ja kattavaa. Arvioinnissa huomioidaan, miten opiskelija on saavuttanut asetetut tavoitteet ja edistynyt suhteessa niihin. Opintojen tehtävistä ja aikataulusta opiskelija ja opintojaksosta vastaava aineenopettaja sopivat yhdessä.

Opintojakso, joka suoritetaan osittain tai kokonaan itsenäisesti pitää suorittaa hyväksytyllä arvosanalla, jotta opintopisteet lasketaan mukaan opiskelijan suorituksiin.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Huoltajille annetaan jatkuvasti tietoa ja he voivat seurata opintojen etenemistä Wilman kautta.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

5.2.5.1. Ulkomaiset opinnot

Ulkomaisia opintoja voidaan hyväksilukea lukio-opintoihin pakollisina, valtakunnallisesti valinnaisina tai paikallisina opintojaksoina. Jos niitä hyväksiluetaan pakollisina tai opetussuunnitelman perusteissa määriteltyinä valinnaisina opintojaksoina niistä on annettava numeroarvosana. Paikalliset opintojaksot voidaan arvioida merkinnällä S tai H. Tarvittaessa arvosanan antamiseksi voidaan edellyttää lisäsuorituksia.

5.2.5.2. Opiskelu toisessa lukiossa

Pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot, jotka on suoritettu jossakin toisessa suomalaisessa lukiossa luetaan hyväksi sellaisenaan todistustietojen perusteella. Jos opiskelija on opiskellut toisella kielellä suomalaisessa lukiossa on opintojakson sisältöä verrattava oman koulun opintojaksoon, jotta se voidaan hyväksilukea. Rehtori ratkaisee, mitkä opintojaksot hyväksiluetaan. Äidinkelen ja toisen kotimaisen kielen opintojaksoja hyväksiluetaan sillä edellytyksellä, että opetus on tapahtunut ko. kielellä.

5.2.5.3. Opiskelu ammattioppilaitoksessa

Jotta opintoja ammatillisessa koulutuksessa voidaan hyväksilukea on niiden vastattava lukion opetussuunnitelman sisältöjä. Tarvittaessa arvosanan antamiseksi voidaan edellyttää lisäsuorituksia. Rehtori päättää, mitkä suoritukst voidaan hyväksilukea.

Ammatillisten opintojen tunnustamisessa on huomioitava, että:

a) opintojen tavoitteet ja sisällöt ovat verrattavissa lukion standardeihin ja opetussuunnitelmaan

b) opintojen suorittamisesta ja/tai läsnäolosta on dokumentoitua tietoa.

5.2.5.4. Korkeakouluopinnot

Yliopisto- tai ammattikorkeakouluopintojen tunnustamiseksi vaaditaan, että:

a) opintojen tavoitteet ja sisällöt ovat verrattavissa lukion standardeihin ja opetussuunnitelmaan

b) opintojen suorittamisesta ja/tai läsnäolosta on dokumentoitua tietoa.

5.2.5.5. Muut opinnot

Muiden opintojen tunnustamiseksi vaaditaan, että:

a) opintojen tavoitteet ja sisällöt ovat verrattavissa lukion standardeihin ja opetussuunnitelmaan

b) opintojen suorittamisesta ja/tai läsnäolosta on dokumentoitua tietoa.

5.2.5.5.1. Raaseporin musiikkiopisto

Raaseporin musiikkiopistossa suoritettuja opintoja hyväksiluetaan seuraavasti:

- perusopintojen päättötodistus antaa enimmillään 10 opintopistettä. Opiskelija voi saada 3-10 opintopistettä suorituksista riippuen.
- syventävien opintojen päättötodistus Musiikkiopistossa antaa enimmillään 8 opintopistettä, mukaanlukien diplomi. Opiskelija voi saada 3-8 opintopistettä syventävistä opinnoista. Syventäviin opintoihin voi kuulua musiikin diplomi, joka antaa 2 opintopistettä.

5.2.5.5.2. Tanssiopisto Hurja Piruetti

Tanssiopisto Hurja Piruetissa suoritettuja opintoja hyväksiluetaan seuraavasti:

- perusopintojen päättötodistus antaa enimmillään 10 opintopistettä. Opiskelija voi saada 3-10 opintopistettä suorituksista riippuen.
- syventävien opintojen päättötodistus antaa enimmillään 8 opintopistettä, mukaanlukien diplomi. Opiskelija voi saada 3-8 opintopistettä syventävistä opinnoista. Syventäviin opintoihin voi kuulua tanssin diplomi, joka antaa 2 opintopistettä.

5.2.5.5.3. Raaseporin urheiluakatemia

Raaseporin urheiluakatemian suorituksia hyväksiluetaan seuraavasti:

- opiskelija voi saada 2 opintopistettä lukukaudessa osallistuessaan aktiivisesti Raaseporin urheiluakatemian toimintaan, enimmillään lukioaikana voi saada 10 opintopistettä.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja,	*joista voi olla hylättyjä opintoja enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Paikalliset opintojaksot, myös nimeltään koulukohtaiset opintojaksot, jotka liittyvät läheisesti oppiaineeseen voidaan ottaa huomioon lisäsuorituksina.

Oppimäärän arvioitsija voi korottaa arvosanaa, mikäli opiskelijan tiedot ja taidot ovat opintojen loppuvaiheessa paremmat kuin keskiarvo, joka koostuu opintojaksojen arvosanoista.

Ennen kuin opiskelija saa päättötodistuksen hänelle annetaan mahdollisuus osallistua oppiaineen suulliseen kuulusteluun. Kuulusteluun voi sisältyä kirjallisia tehtäviä. Kuulusteltavan oppimäärän laajuus ilmenee opiskelijan opinto-ohjelmasta. Mikäli opiskelija kuulustelussa osoittaa suurempaa kypsyyttä ja hallitsee oppiaineen paremmin kuin opintojaksojen arvosanoista koostuva arvosana määrää, on arvosanaa korotettava.

Koulu järjestää suullisia kuulusteluita joka kevätlukukausi ennen ylioppilaskirjoituksia. Opiskelijoita kehotetaan hyödyntämään suullisia kuulusteluita heidän valmistautuessaan ylioppilastutkinnon kokeisiin.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta*
6. *oikeutta saada erityisopetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §, muutettu lailla 801/2024)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 §, muutettu lailla 165/2022)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*
2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*

- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*

- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaine ja tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaine ja tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

ÄI1 Tekstit ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kurssilla opitaan keskeisiä lukio-opiskeluissa tarvittavia tekstitaitoja ja kirjoittamisen taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

ÄI2-ÄI3 Kieli, vuorovaikutus ja identiteetti, 2 op (ÄI2-ÄI3)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla harjaannutaan ja rohkaistutaan toimimaan ryhmässä ja antamaan rakentavaa palautetta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssilla pohditaan omaa kieli-identiteettiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

ÄI4 Kirjallisuus ja kertomukset, 2 op (ÄI4)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*

- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssilla korostuu elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

ÄI5 Tekstit ja vaikuttaminen, 2 op (ÄI5)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*

- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opitaan vaikuttamisen keinoja ja kriittistä lukutaitoa sekä syvennetään medialukutaitoa. Materiaaleina käytetään ajankohtaisia tekstejä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kurssilla luetaan eettisiin kysymyksiin ja ympäristöasioihin liittyviä ajankohtaisia mediatekstejä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

ÄI6-ÄI7 Kirjoittaminen ja puhumisen taito, 2 op (ÄI6-ÄI7)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan puheenvuoron pitämistä ja syvennetään vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

ÄI8 Kirjallisuus ja konteksti, 2 op (ÄI8)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan kirjallisuutta osana yhteiskuntaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan suomalaista ja maailmankirjallisuutta eri konteksteissaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

ÄI9 Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen, 2 op (ÄI9)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla kehitetään opiskelussa ja aikuiselämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

ÄI10 Kirjoitustaitojen syventäminen, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kirjoitustaidon ylioppilaskokeessa tarvitaan taitoa yhdistää eri alojen tietoa ja omia kokemuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

ÄI11 Luku- ja tulkintataitojen syventäminen, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla syvennetään kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

KL/ÄI12 Ilmaisutaito, 2 op (KLÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää itsetuntemustaan ja rentoutumiskykyään.
- Opiskelija saa valmiuksia rohkeaan esiintymiseen ja itseilmaisuun niin arjessa kuin näyttämölläkin.
- Opiskelija kehittää omaa ilmaisuaan ja toisten tekemän teatterin analysoimista.
- Tutustutaan teatteritaiteen perusteisiin käytännön harjoitusten kautta.
- Opitaan antamaan vertaispalautetta ja toimimaan vaihtelevissa ryhmissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- keskeisiä työtapoja: fyysinen ilmaisu, puheilmaisu, aistiharjoitukset, rentoutumis- ja keskittymisharjoitukset, miiminen ilmaisu, roolityöskentely ja improvisaatio
- näyttelijätyöhön ja teatteriin perehtyminen esimerkkien kautta
- mahdollisesti laajemman yhtenäisen esityksen tekeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ilmaisutaidon opiskelu vahvistaa yhteistyökykyä ja empatia- ja tunnetaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojaksolla myös arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

KL/ÄI13 Luova kirjoittaminen, 2 op (KLÄI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii kirjoittamaan monipuolisesti erilaisten virikkeiden pohjalta: tekstit, kuvat, musiikin, omat havainnot, kokemukset, aistit, elämykset ja vierailut.
- Harjoitellaan erilaisia ilmaisutapoja ja fiktiivisten tekstien kuten novellin, runon ja draaman tuottamista.
- Opiskelija kehittyy palautteen antamisessa ja vastaanottamisessa.
- Opiskelija oppii ymmärtämään kirjoitusprosessia ja hallitsemaan sen eri vaiheita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- perehdytään palautteen antamiseen ja vastaanottamiseen
- fiktiivisten tekstilajien keskeiset piirteet
- lyhyiden ja pidempienkin omien tekstien tuottaminen ja muokkaaminen
- Kirjoittamisprosessin vaiheet ja erityisesti kirjoittamisen esteiden työstäminen, ideointitekniikat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luova kirjoittaminen ohjaa opiskelijaa hahmottamaan omiaan vahvuuksiaan ja rakentamaan identiteettiään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

KL/ÄI14 Kirjallisuusdiplomikurssi, 2 op (KLÄI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kaunokirjallisuuden tulkintatapojen hallintaa ja peruskäsitteiden tuntemusta.
- Opiskelija laajentaa kirjallisuuden lajien tuntemustaan.
- Opitaan jäsentämään lukukokemustaan kirjoittamalla ja keskustelemalla muiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetaan länsimaisen kirjallisuuden näytteitä eri aikakausilta.
- Luetaan länsimaista lyriikkaa ja proosaa syvällisemmin kuin pakollisilla kursseilla on mahdollista.
- Käydään kirjallisuuskeskusteluita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kirjallisuuden lukeminen vahvistaa kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.1.2. Ruotsin kieli ja kirjallisuus (AI2)

Oppiaine ja tehtävä

Ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärä on saman laajuinen kuin suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä, ja myös tavoitteet ja sisältö ovat suurelta osin samanlaiset lukuun ottamatta joitakin kielikohtaisista ja kulttuurisista tekijöistä johtuvia poikkeuksia. Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine nähdään kehitysprosessina, joka antaa elämäntaitoja. Oppiaine edistää myös opiskelijan identiteetin rakentumista ja syventää opiskelijan historia- ja kulttuuritietoisuutta.

Oppimäärällä on keskeinen kulttuuria ylläpitävä ja identiteettiä luova tehtävä Suomen ruotsinkielisissä lukioissa. Ruotsin kielen ja kirjallisuuden opetuksella tuetaan jatkuvasti opiskelijan kielitietoisuutta ja kielenkäyttöä lukiossa sekä edistetään monikielisyyden käyttöä voimavarana. Opetuksessa on otettava huomioon opiskelijoiden vaihteleva kieli- ja kulttuuritausta. Opetuksessa ruotsin kieltä ja kirjallisuutta tarkastellaan pohjoismaiseen kontekstiin nähden.

Oppimäärän tehtävänä on syventää opiskelijan ruotsin kielen tuntemusta ja taitoa sekä vahvistaa opiskelijan osaamista erityisesti ruotsin kielen kulttuurista ja kirjallisuudesta Suomessa. Ruotsin kieli on sekä oppimisen kohde että väline kaikissa oppiaineissa. Opetus lisää opiskelijan tietoisuutta hyvän kielellisen osaamisen merkityksestä myös jatko-opintojen kannalta. Opetuksessa yhdistyvät eri osa-alueet: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus, draama ja mediataidot. Eri osa-alueisiin kuuluvat tiedot ja taidot ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikissa moduuleissa kehitetään teksti-, vuorovaikutus- ja kirjoitustaitoja sekä luetaan ja käsitellään kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin moduulin näkökulmasta. Moduulien keskeiseen sisältöön kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Ruotsin kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä, niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet sekä osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan sekä antaa ja ottaa vastaan palautetta ja hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Ruotsin kielen ja kirjallisuuden opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

MO1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (MO1)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (MO1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande stärker sin uppfattning om sig själv i fråga om att tolka och producera texter samt ge och ta respons. Den studerande uppmuntras även som skribent.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande stärker sin uppfattning om sig själv ifråga om att tolka och producera text samt ge och ta respons. Textens flerstämmighet och intertextualitet behandlas. Även text- och språkvård ingår.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande lär sig producera, tolka och utvärdera multimodala texter, textstrukturer och uttrycksformer. Den studerande lär sig att behärska de olika faserna i en skrivprocess samt att använda andra texter som underlag för den egna skrivprocessen.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms med mångsidig skriftlig och muntlig respons. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen producerar och tolkar text.

]

MO2-3, 2 op (MO2-3)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (MO2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (MO3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
MO2: Den studerande stärker sin uppfattning om sig själv ifråga om att tolka och producera text samt ge och ta respons. Textens flerstämmighet och intertextualitet behandlas. Även text- och språkvård ingår.

MO3: Den studerande uppmuntras att kommunicera aktivt, vidareutveckla sin kommunikationsprofil och sin uppfattning om språk och identitet. I modulen ingår reflektioner över

den egna kommunikativa kompetensen. Förmågan att lyssna samt måltinriktat och konstruktivt delta i gruppens kommunikation tränas.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
MO2: Den studerande bekantar sig med multilitteracitet.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
MO2: Den studerande lär sig att förstå språkets sociala funktion och betydelse både för individen och samhället. Språket som maktmedel samt språkpolitik behandlas.

MO3: I modulen ingår kommunikation kring frågor som utvecklar förmågan att använda sin kompetens både för sitt eget och samhällets väl.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
MO2: Den studerandes medvetenhet om text och språk fördjupas.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
MO2: Den studerandes medvetenhet om text och språk fördjupas. Multilitteracitet samt språkpolitik behandlas.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
MO3: Den studerande uppmuntras att kommunicera aktivt och genom det utveckla sin uppfattning om sitt språk och sin identitet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms med mångsidig respons. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen skriver, talar och lyssnar.

Studieavsnittet kan inte avläggas genom självstudier.

]

MO4 Kirjallisuus 1, 2 op (MO4)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (MO4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*
- *[fördjupa sina kunskaper om det finlandssvenska och nordiska kulturarvet.]*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*
- *suomenruotsalainen kirjallisuus osana pohjoismaista kirjallisuutta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande utvecklar förmågan att läsa och skriva i funktionellt och estetiskt syfte.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande utvecklar och fördjupar mångsidiga läsvanor samt lär sig känna till olika uttryckstyper.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Facklitteratur och medietexter behandlas. Läsvanor och läsförmåga utvecklas. Den studerande bekantar sig med multilitteracitet i det digitala samhället.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Den studerande bekantar sig med medietexter, finlandssvenskhet och nordisk gemenskap.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Det nordiska och finlandssvenska kulturarvet behandlas.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms med mångsidig skriftlig och muntlig respons. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen producerar och tolkar text.

]

MO5 Tekstien tulkinta, 2 op (MO5)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (MO5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande lär sig argumentation, produktion av åsiktstexter och retoriska stilmedel.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Yttrandefrihet tas upp. I studieavsnittet ingår också argumentation kring aktuella samhälleliga frågor.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Mediekritik genomsyrar innehållet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms med mångsidig skriftlig och muntlig respons. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen producerar och tolkar text.

]

MO6-7, 2 op (MO6-7)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (MO6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (MO7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*

- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
MO6: Den studerande ska fördjupa sin uppfattning om vilken inverkan disporition, språk och uttrycksform har för hur mottagaren uppfattar texten. Den studerande utvecklar förmågan att ta och ge respons.

MO7: Modulen ökar den studerandes färdighet att framträda samt behandlar publikkontakt och åhörarnas ansvar.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
MO6: Den studerande ska fördjupa sin insikt om skrivprocessen och utnyttja olika typer av källor som underlag för sitt skrivande. Källkritik behandlas.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
MO6: Kreativt skrivande förstärker skribentens egen röst.

MO7: Den studerandes tilltro till sin förmåga att framträda växer.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
MO7: Etik i olika kommunikationssituationer behandlas.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
MO7: Den studerande fördjupar sin förmåga att analysera och bedöma muntliga texter samt audiovisuell kommunikation.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms med mångsidig respons. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen skriver, talar och lyssnar.

Studieavsnittet kan inte avläggas genom självstudier.

]

MO8 Kirjallisuus 2, 2 op (MO8)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (MO8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[

Den studerande utvecklar sin självkännedom genom att reflektera kring sin egen och den kollektiva identiteten samt olika värdegrunder och idévärldar. Den studerande fördjupar förmågan att läsa och skriva i funktionellt och estetiskt syfte.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande vidareutvecklar och fördjupar mångsidiga läsvanor. Den studerande lär sig känna till olika uttrycksformer och stilistiska medel.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande fördjupar sin förmåga att kontextualisera och förstå innebörden av tid och rum kring ett litterärt verk. Läsvanor och läsförmåga utvecklas. Multilitteracitet i det digitala samhället behandlas.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Den studerande lär sig om det nationella och globala kulturarvet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms med mångsidig skriftlig och muntlig respons. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen producerar och tolkar text.

]

MO9 Vuorovaikutus 3, 2 op (MO9)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (MO9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden ja niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande utvecklar mångsidiga kommunikationsfärdigheter både i skriftlig och muntlig form. Samtals- och argumentationstekniker övas.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Studerandes självsäkerhet stärks i samband med muntliga framföranden.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Den studerande övar på färdigheter som krävs i framtida studie- och arbetsliv.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Den studerande analyserar och tolkar olika kommunikationsstilar ur ett globalt perspektiv.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Den studerande ökar sin kännedom om etiska spelregler för kommunikation.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[

Modulen bedöms med mångsidig respons. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen talar och lyssnar.

]

MO10 Kirjoittaminen 2, 2 op (MO10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (MO10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande ska fördjupa sin uppfattning om vilken inverkan disposition, språk och uttrycksform har för hur mottagaren uppfattar texten. Den studerande utvecklar sin förmåga att ge och ta respons.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande ska fördjupa sin insikt om skrivprocessen samt utnyttja olika typer av källor och textmaterial som underlag för sitt skrivande. Den studerande tränas i källkritik. Redigering av egna texter ingår. Den studerande skriver ställningstagande och reflekterande texter.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Kreativt skrivande stärker skribentens egen röst.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms med mångsidig skriftlig och muntlig respons. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen producerar och tolkar text.

]

MO11 Tekstien tulkinta 2, 2 op (MO11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (MO11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande övar argumentation och producerar åsiktstexter. Retoriska stilmedel behandlas.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Den studerande fördjupar sig i frågor som rör yttrandefriheten. I studieavsnittet ingår argumentation kring aktuella samhälleliga frågor samt analys och tolkning av texter. Multimodala texter och multimodalt innehåll behandlas.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Mediekritik genomsyrar innehållet. Fakta- och medietexter behandlas.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms med mångsidig skriftlig och muntlig respons. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen producerar och tolkar text.

]

EG/MO12 Prepkurs, 2 op (EGMO12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Kunna möta, granska och förstå olika typer av uppgifter och texter i studentproven]
- [Stärka sin läs - och skrivkompetens och hitta egna strategier för att göra det]
- [Fördjupa förståelsen för det multimodala och för multimodala uppgifter]
- [Synliggöra såväl styrkor och svagheter gällande analys och skriftlig uttrycksförmåga]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Såväl provet i läskompetens som provet i skrivkompetens granskas, övas och bearbetas]
- [Tyngdpunkten läggs på att öva olika typer av uppgifter som proven kan innehålla]
- [Textanalys]
- [Vi repeterar det mest centrala stoffet i gymnasiets obligatoriska modersmålskurser]
- [Språkriktighet repeteras och språkvårdsfrågor behandlas]
- [Repetition av centrala termer, begrepp och genrer]
- [Preliminärskrivningar av både provet i skrivkompetens och provet i läskompetens ordnas inom kursen]
- [Individuell lärarhandledning]
- [Övning i att ge och ta emot konstruktiv respons]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande stärker sin uppfattning om sig själv ifråga om att tolka och producera text samt ge och ta respons. Textens flerstämmighet och intertextualitet behandlas. Även text- och språkvård ingår.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande bekantar sig med multilitteracitet.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande uppmuntras att kommunicera aktivt och genom det utveckla sin uppfattning om sitt språk och sin identitet.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Den studerandes medvetenhet om text och språk fördjupas. Multilitteracitet samt språkpolitik behandlas.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Den studerande lär sig att förstå språkets sociala funktion och betydelse både för individen och samhället. Språket som maktmedel samt språkpolitik behandlas.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms med mångsidig skriftlig och muntlig respons. Under modulen används de bedömningskriterier som används i studentproven. Modulen bedöms med vitsord.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Kursen är en repetition av modersmålsämnet och förbereder den studerande inför studentproven i modersmål och litteratur.

]

EG/MO13 Filmkunskap, 2 op (EGMO13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Fördjupa sin kunskap om film och kunna granska och analysera film med hjälp av relevanta verktyg och terminologi]

- [Känna till viktiga verk och centrala teman i den västerländska filmkulturen, men även utforska filmer i övriga världen och kunna analysera dem utgående från en kulturell kontext]
- [Lära sig betydelsen av olika filmtekniska grepp och metoder och vilka uttryck de resulterar i]
- [Öva på att själv producera och redigera film]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Internationellt kända filmer som haft en betydande roll för kulturen och vad de bidragit med i samhällsdebatten]
- [Jämförande av olika filmgenrer och olika registilar]
- [Muntliga och skriftliga analysuppgifter]
- [Gruppövningar där studerande själva planerar och producerar film]
- [Kamratrespons]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande uppmuntras att kommunicera aktivt och genom det utveckla sin uppfattning om sitt språk och sin identitet.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande stärker sin uppfattning om sig själv ifråga om att tolka och producera text samt ge och ta respons. Textens flerstämmighet och intertextualitet behandlas.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande bekantar sig med multilitteracitet.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Den studerande lär sig uppmärksamma samhälleliga fenomen som skildras i film som sedan analyseras och problematiseras.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Den studerandes medvetenhet om text och språk fördjupas. Multilitteracitet samt språkpolitik behandlas.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms på ett mångsidigt sätt genom muntlig och skriftlig respons på de inlämningsuppgifter som ingår i kursen. Modulen bedöms med vitsord.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Kursen fördjupar din bildmediekompetens. Kursen behandlar olika slag av film, allt från gamla klassiker till aktuella filmer. Du undersöker och diskuterar såväl innehåll som filmens uttrycksmedel, samt stiftar bekantskap med recensioner och jämför bok och film. Du övar även själv på olika filmtekniska grepp genom egna produktioner. Kursen bjuds ut vartannat år.

]

EG/MO14 Kreativt skrivande, 2 op (EGMO14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Få möjlighet att utveckla sin kreativitet och sitt kreativa skrivande i olika genrer]
- [Introduceras för teorier om skrivande och kreativitet]
- [Fördjupa sina kunskaper i kreativt skrivande, både praktiskt och teoretiskt]
- [Utforska och upptäcka sin egen berättarröst och det egna språket]
- [Utveckla sitt skrivande genom analys av och diskussion kring egna och andras texter]
- [Finna fram till sina unika berättelser]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Skriftliga och muntliga övningar som stimulerar och utvecklar fantasin och skapargläjdjen]
- [Praktiska skrivövningar som omfattar alla skönlitterära grundgenrer (epik, lyrik och dramatik)]
- [Multimodala produktioner och inspirationsmaterial]
- [Processkrivning]
- [Skönlitteraturen finns genomgående med som inspirationskälla]
- [Kamratrespons]
- [Kursen kan innehålla författarbesök]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande uppmuntras att kommunicera aktivt och genom det utveckla sin uppfattning om sitt språk och sin identitet.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande stärker sin uppfattning om sig själv ifråga om att tolka och producera text samt ge och ta respons. Textens flerstämmighet och intertextualitet behandlas. Även text- och språkvård ingår.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande bekantar sig med multilitteracitet och får även själv producera multilitterära verk.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Den studerande lär sig att förstå språkets sociala funktion och betydelse både för individen och samhället.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms på ett mångsidigt sätt genom processinriktad muntlig och skriftlig respons. Modulen bedöms med vitsord.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Detta är kursen för dig som tycker om att skriva! Under kursen utvecklas ditt skönlitterära skrivande på ett mångsidigt sätt. Kursen består av roliga och kreativa samt lärorika övningar. Går du och bär på berättelser och historier? Nu har du chansen att äntligen skriva ner dem. Kursen bjuds ut vartannat år.

]

EG/MO15 Retorik och argumentation, 2 op (EGMO15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Träna sig i och bli säkrare på att tala inför andra och hålla tal]
- [Lära sig mera om grunderna i den klassiska retoriken]
- [Få träning i att bygga upp och analysera både muntlig och skriftlig argumentation]
- [Fördjupa sina kunskaper i argumentation både muntligt och skriftligt]
- [Få retoriska färdigheter för att övertyga och säga sin åsikt i olika sammanhang]
- [Lära sig mera om reklamanalys och talanalys]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Retorikens grunder och de retoriska modellerna]
- [Muntliga övningar]
- [Argumentation och argumentationsanalys]
- [Genomgång av verktyg för att framgångsrikt föra fram åsikter och bemöta andras argument på bästa sätt]
- [Presentationsteknik]
- [Praktiska övningar i att nå fram med budskap genom att beröra, väcka intresse, skapa tillit och förmedla känslor]
- [Reklamanalys]
- [Övning i att själv hålla tal och övning i talanalys]
- [Debatter och diskussioner]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande stärker sin uppfattning om sig själv ifråga om att tolka och producera text samt ge och ta respons. Textens flerstämmighet och intertextualitet behandlas. Den studerande uppmuntras att kommunicera aktivt, vidareutveckla sin kommunikationsprofil och sin uppfattning om språk och identitet. I modulen ingår reflektioner över den egna kommunikativa kompetensen. Förmågan att lyssna samt måltinriktat och konstruktivt delta i gruppens kommunikation tränas.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande uppmuntras att kommunicera aktivt och genom det utveckla sin uppfattning om sitt språk och sin identitet.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande bekantar sig med multilitteracitet.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Den studerande lär sig att förstå språkets sociala funktion och betydelse både för individen och samhället. Språket som maktmedel samt språkpolitik behandlas.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[

Den studerandes medvetenhet om text och språk fördjupas. Multilitteracitet samt språkpolitik behandlas.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms med mångsidig skriftlig och muntlig respons. Som stöd för den skriftliga bedömningen används bedömningskriterierna för studentprovet. De studerande ges kontinuerlig feedback för sina framsteg. Kursen bedöms med vitsord. Modulen kan inte avläggas genom självständiga studier.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Kursen ger dig fördjupade färdigheter i muntlig kommunikation och retorikens medel. Kursen är en bra övning inför provet i läskompetens och rekommenderas för abiturienterna.

]

KBG/MO12 Skrivglädje, 2 op (KBGMO12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [utveckla kännedomen om hur man skriver i olika genrer]
- [utveckla förmågan att skriva både fakta och fiktion]
- [få redskap för hur man ger respons för skrivna texter]
- [vidareutveckla förmågan att bearbeta egna texter]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [för att öka beredskapen att skriva texter i olika situationer skrivs texter i olika genrer]
- [en centralt roll spelar också planeringen av texter]
- [utvärdering av både egna och andras texter]
- [genomgång av språkriktighet vid behov]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
- utvecklar den kommunikativa kompetensen i skriftig form
- för diskussioner om texterna med varandra

]

Hyvinvointiosaaminen

[

- förstärker kännedomen om sina egna styrkor genom sitt skrivande och förstärker på det sättet sin identitet

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms med mångsidig skriftlig och muntlig respons. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen producerar text.

Studieavsnittet kan inte avläggas genom självstudier.

]

KBG/MO13/YH8 Snilleblixten, 2 op (KBGMO13YH8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.1.3. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaine ja tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä

kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

S21 Tekstit ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

S22-S23 Kieli, vuorovaikutus ja identiteetti, 2 op (S22-23)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*

- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

S24 Kirjallisuus ja kertomukset, 2 op (S24)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

S25 Tekstien tulkinta ja vaikuttaminen, 2 op (S25)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*

- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

S26-S27 Kirjoittaminen ja puhumisen taito, 2 op (S26-S27)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*

- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

S28 Luku- ja tulkintataitojen syventäminen, 2 op (S28)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Paikallinen lisäys

- oppia hallitsemaan kaikki yo-kokeen tehtävätyypit
- syventää tietoja kielen rakenteista, kerrata kirjoittamiseen liittyvät säännöt ja harjoitella niitä rakenteita, joissa kurssilaisilla on eniten vaikeuksia.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

Paikallinen lisäys

- yo-kokeen tehtävätyypit
- opiskelijakohtaista kirjoittamisen ohjaamista ja kielen rakenteiden harjoittelua

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisenä suorituksena.

S29 Vuorovaikutustaitojen syventäminen, 2 op (S29)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisenä suorituksena.

S210 Kirjoitustaitojen syventäminen, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*
- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

S211 Tulkintataitojen syventäminen, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

S212 S2-kertauskurssi, 1 op (S212)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- - opiskelija tutustuu suomi toisena kielenä -ylioppilaskokeeseen ja harjoittelee kokeen eri osa-alueita ja niihin vastaamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- - harjoitellaan erilaisten tekstilajien lukemista ja ymmärtämistä sekä erityyppisiin luetun ja kuullun ymmärtämisen koetehtäviin vastaamista
- - kirjoitetaan lyhyt ja pitkä kirjoitelma: tehtävänanto, suunnittelu, jäsentely ja kirjoittaminen
- - oikeinkirjoituksen kertausta

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

7.2. Biologia (BI)

Oppiaine ja tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan ***hyvinvointiosaamista.*** *Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Vuorovaikutusosaamisen *osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin ***monitieteistä ja luovaa osaamista****. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.*

Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Biologian opetus kehittää opiskelijan ***ympäristöosaamista*** *ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa* ***eettisyyttä*** *vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*
- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

BI1 Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Paikallinen lisäys

- [få en introduktion till cellbiologins grunder, cellstruktur och energiomsättning]

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*

- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

- Karjaan lukiossa ensimmäistä kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija perehtyy biologian peruskäsitteisiin ja oppii hallitsemaan niitä, mikä mahdollistaa kiinnsotuksen biologiaan oppiaineena.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat kirjoittavat kurssin aikana lyhyitä tieteellisiä tekstejä käyttäen biologian termejä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään tukitieteiden, kuten kemian ja fysiikan, tarpeellisuuden biologiassa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii organismien monimuotoisuudesta ja monimuotoisuuden taustalla olevista mekanismeista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

BI2-3, 2 op (BI2-3)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*

- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- [känna till typiska sydfinska habitat och deras växt- och djurvärld]

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii hyvään elinympäristöön kohdistuvista uhkista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii kirjoittamaan tutkielmatekstiä tai muuta vastaavaa tekstiä liittyen kurssin teemoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija suunnittelee ja suorittaa pienen tutkimustyön tai tutkielman ympäristön tilasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija seuraa mediasta uutisointia paikallisista, alueellisista ja globaaleista ympäristöongelmista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii kestävistä elämäntavoista, yksilön omasta vastuusta ja mahdollisuuksista vaikuttaa ympäristöön omien valintojensa kautta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija saa käsityksen yksilön ja ihmiskunnan moraalisesta velvollisuudesat suojella ympäristöä, edistää kiertotaloutta ja kuluttaa kestävästi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

BI4 Solu ja perinnöllisyy, 2 op (BI4)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*

- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää geenien ja ympäristön vaikutukset yksilön terveyteen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutkitaan tieteiden välisiä yhteyksiä kemiaan ja biokemiaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään keskustelua geeneistä, perinnöllisyydestä ja sikiödiagnostiikasta voidakseen seurata yhteiskunnallista keskustelua ja osallistua siihen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijat saavat tietoa ja tietoisuutta geneettisistä sairauksista ja esimerkiksi mutaatioista ja siitä, mitä eettisiä valintoja niistä seuraa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

BI5 Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*

- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää ihmiskehon toimintaa ja pystyy tämän tiedon perusteella edistämään omaa terveyttään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Mahdollisesti keskustelu tai yhteistyö lukion uskonnon/elämänkatsomustiedon ja filosofian kurssine kanssa genetiikkaa ja diagnostiikkaa koskevissa keskusteluissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu mm. sikiödiagnostiikan eettisiin kysymyksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

BI6 Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii mikrobeista, geenitekniikasta ja lääketieteellisistä sovelluksista, jotka voivat edistää tai vahingoittaa hyvinvointia ja terveyttä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija suunnittelee ja suorittaa pienimuotoisen tutkimuksen virtuaalisesti tai lukiolla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot osoittavat biologisten sovellusten merkityksen elintarviketuotannossa, ympäristönsuojelussa ja lääketieteellisessä kehityksessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot käsittelevät jalostuksen eettisiä näkökohtia, geenitekniikkaa ja geenitestausta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

EG/BI7 Repetitionskurs i biologi, 2 op (EGBI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att den studerande ska förbereda sig för ämnesrealen i biologi]
- [att den studerande ska fördjupa sig i aktuell biologisk forskning]
- [att den studerande ska tillämpa sina kunskaper och kunna uttrycka sig vetenskapligt]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [fördjupning av kunskap från de obligatoriska och nationella valfria modulerna]
- [sammankoppling av olika delområden till större helheter inom biologin]
- [tillämpning av teoretisk kunskap i praktiska experiment]
- [övning i att läsa och producera vetenskaplig text]
- [presentation av aktuell forskning genom studiebesök och/eller gästföreläsare]
- [introduktion till de möjligheter som finns att studera biovetenskaper efter gymnasiet]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
i studieavsnittet fördjupas förståelsen för kopplingen mellan medicinsk forskning och biologiska processer

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
studerande övar sig i att uttrycka sig vetenskapligt både genom muntliga och skriftliga arbeten

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
studerande kopplar samman kunskap från olika områden för att greppa helheter

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet bedöms studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt. Studerande får kontinuerlig feedback på sina framsteg muntligt och/eller skriftligt. Studieavsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

EG/BI8 Ekologi i närmiljön, 2 op (EGBI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att den studerande ska öka och fördjupa sin kunskap i olika ekologiska frågor med lokal anknytning]
- [bekanta sig med närmiljöns natur ur olika synvinklar]
- [fördjupa sig i lokala exempel inom hållbar utveckling]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [exkursion / studiebesök i närmiljön]
- [artkännedom]
- [egen forskning kring miljövård och projekt i närmiljön]
- [kontakt till olika aktörer inom miljövård och forskning i Raseborg]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
studerande vidgar synen på ekologiska kunskapers betydelse i samhället

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
studerande ser hur man genomför lokal miljövård och hur olika samhällsaktörers lösningar krävs för hållbar utveckling

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
studerande bekantar sig med samhällets strävan till hållbar utveckling och ser olika lösningar för en hållbar framtid

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet bedöms studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt. De studerande gör intervjuer och/eller rapporter över olika miljörelaterade fenomen och miljöåtgärder som man bekantar sig med. Läraren ger muntlig eller skriftlig feedback. Studieavsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
I studieavsnittet får studerande närmare bekanta sig med aktuella lokala miljöfrågor och aktörer

]

EG/KE9/BI9 Laborationer, 2 op (EGKE8BI9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

KBG/BI7 Aktuell biologi, 2 op (KBGBI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att den studerande ska känna till aktuella forskningsområden inom biologin]
- [att den studerande ska kunna delta i diskussioner kring biologins betydelse i samhället idag]
- [att den studerande ska kunna läsa, förstå och producera vetenskaplig text]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [fördjupning av kunskap från de obligatoriska och nationella valfria studierna]
- [aktuell forskning från ekologins, evolutionens, systematikens delområden]

- [aktuell forskning inom cellbiologi, medicin och genetik]
- [aktuella miljöproblem och lösningsmodeller för dem]
- [övning i att läsa och producera vetenskaplig text]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande skall lära sig att producera vetenskaplig text och bekantar sig med vetenskapliga artiklar och deras struktur

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studerande inser behovet biologikunskaper i samhället idag för medicinsk utveckling, genteknologin, lantbruksmetodernas utveckling och för att hantera klimatförändringens följder.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Under kursen diskuteras aktuella hälsofrågor samt medicinska upptäckter.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Studerande skall förstå behovet av tvärvetenskapligt tänkande i biologisk forskning där studiet av fenomenen kräver kunskaper från många vetenskapsområden.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen av studieavsnittet baserar sig på studieavsnittets mål och centrala innehåll och sker både formativt och summativt . De mångsidiga kompetenserna bedöms och ingår i studieavsnittets vitsord. Bedömningen är mångsidig och sker genom olika bedömda muntliga, skriftliga och praktiska uppgifter (tex. laboratoriearbete) under kursens lopp. Studieavsnittet bedöms med vitsorden 4-10.

]

KBG/BI8 Biologi i praktiken, 2 op (KBGBI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [studerande ska få ett intresse för biologisk forskning]

- [studerande ska lära sig undersökningsmetoder]
- [studerande ska lära sig planera ett biologiskt forskningsprojekt]
- [studerande ska lära sig att rapportera om resultaten av en biologisk undersökning]
- [studerande ska fördjupa sina naturvetenskapliga kunskaper]
- [Studieavsnittet verkställs som laborationskurs eller fältkurs eller en blandning av dessa två. Studerande kan även erhålla kursen om de vid annan läroinstans ss. högskola, yrkeshögskola eller dylikt deltagit i en kurs av praktisk karaktär]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [studier av biologiska forskningsrapporter]
- [planering av undersökning]
- [mikroskopering och laborationsmetoder alternativt metoder för fältundersökningar i terrestrisk och akvatisk miljö]
- [vid fältkurs poängteras studiet av finsk natur, dess biotoper och arter samt naturskydd]
- [rapportskrivning och muntlig redovisning av forskningsresultat]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande skall lära sig att muntligen och skriftligen redovisa för biologisk forskning

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Studerande skall lära sig att planera och utföra praktisk biologisk forskning

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Studerande skall studera metoder med vilka man kan studera miljöns tillstånd

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studerande skall inse forskningens betydelse för att utreda och utveckla nya metoder och ny kunskap som grund för beslutsfattande

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen av studieavsnittet baserar sig på studieavsnittets mål och centrala innehåll och sker både formativt och summativt . De mångsidiga kompetenserna bedöms och ingår

i studieavsnittets vitsord. Bedömningen är mångsidig och sker genom man observerar och bedomer aktivitet, muntliga, skriftliga (laborationsplaneringar och rapporter) och praktiska uppgifter (tex. laboratoriearbete) under kursens lopp. Studieavsnittet bedöms med vitsorden avlagd/ underkänd.

]

KL/BI7 Ekologia ja ympäristö, 2 op (KLBI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa Suomen tyypillisiä ekosysteemejä, niiden lajistoa ja ympäristöongelmia, osaa havainnoida ja analysoida ympäristöään ja sen ekosysteemejä.
- Opiskelija perehtyy ekologian teoriaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Retkeillään koulun ympäristössä havainnoiden, keräten materiaalia ja analysoiden sitä.
- Opetellaan Suomen tyypillisten ekosysteemien rakennetta ja lajistoa.
- Opiskelija tekee kurssityön, joka voi olla esimerkiksi tutkimusraportti, tutkielma, juliste tai esitelmä.
- Ekologiaa käsitellään myös laajemmin, esimerkiksi seuraamalla uutisointia.
- Moduulin arviointi voi sisältää kokeen, esim. ekosysteemien ja lajien tunnistus. Moduulin laajuus on 1-2 opintopistettä ja siitä saa suoritusmerkinnän. BI7-kurssille voi osallistua, vaikka BI2 ja BI3 olisivat opiskelematta.
- Ekologia ja ympäristö -moduulia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opiskelija syventyy ympäristöongelmiin biologian näkökulmasta.

Vuorovaikutusosaaminen

- Kurssilla työskennellään ryhmissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta. Opiskelija saa suoritusmerkinnän.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mainittu yllä.

KL/BI8 Eliökokoelman tekeminen ja lajintuntemus, 1 op (KLBI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu tietyn alueen tai ekosysteemin johonkin eliöryhmään.
- Opiskelija oppii lajien etsimistä ja tunnistamista luonnossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kokoaa oman eliökokoelman joko keräämällä, valokuvaamalla tai piirtämällä. Eliökokoelman oheen kirjoitetaan keräysraportti, jossa kerrotaan keräysalueesta ja kerätyistä lajeista. Lopuksi pidetään lajitentti kokoelmasta ja mahdollisesti muista lajeista. Moduulin arviointi on hyväksytty/hylätty.
- Itsenäisesti suoritettava moduuli, joka suoritetaan lukuvuoden lisäksi tarvittaessa kesäloman aikana. Moduulin suorittamisesta on sovittava etukäteen opettajan kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija voi halutessaan yhdistää kuvataiteita, luonnossa liikkumista (liikunta) ja biologiaa.
- Opiskelija luo eliökokoelman keräämällä, valokuvaamalla tai piirtämällä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opiskelija tutustuu johonkin luonnonympäristöön. Hän voi valokuvata uhanalaisia eliöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta. Opiskelija saa suoritusmerkinnän.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ks. ylempänä.

KL/BI9 Biologian kertaus, 1 op (KLBI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmentautuu biologian ylioppilaskirjoituksiin, syventää valtakunnallisilla biologian moduuleilla hankkimiaan tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan biologian valtakunnallisten moduulien aiheita, harjoitellaan ylioppilaskokeiden tekemistä, käsitellään ajankohtaisia ilmiöitä sekä opiskelijoiden toiveiden mukaisia aiheita.
- Moduuli on tarkoitettu opiskelijoille, jotka osallistuvat biologian ylioppilaskirjoituksiin. Moduulin laajuus on 1 opintopiste. Moduulin loppukokeena on preliminäärikoe. Moduulista saa suoritusmerkinnän.
- Kertausmoduulia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opiskelija vahvistaa ja syventää ympäristöosaamistaan yhdistämällä aiempien biologian lukiokurssiensa tietoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta. Opiskelija saa suoritusmerkinnän.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ks. yllä.

7.3. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaine ja tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä; arvostelukykyä; toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä.*

Elämänkatsomustieto tukee ***vuorovaikutusosaamisen*** *tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on ***monitieteinen****, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan* ***luovasti*** *eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee ***yhteiskunnallisen osaamisen*** *tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti ***eettisyyden*** *taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään* ***ympäristöosaamisen*** *tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

ET1 Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*

- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan kykyä käydä elämänkatsomuksellista keskustelua.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tarjoaa opiskelijalle välineitä elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamiseen. Kokonaisuudessa käsitellään myös hyvään elämään ja elämänhallintaan liittyviä kysymyksiä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa käsitellään erilaisia moninaisuuteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

ET2 Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään monipuolisesti erilaisia yhteiskuntaan ja sen toimijoihin liittyviä kysymyksiä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aiheisiin kuuluvat kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutokseen liittyvät kysymykset sekä erilaiset yksilö- ja yhteiskuntaetiikkaan liittyvät aiheet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson keskeisiin sisältöihin kuuluvat mm. globaali oikeudenmukaisuus ja yhteiskunnallisten toimijoiden vaikutus maailmankuviin ja elämänkatsomuksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

ET3 Kulttuurit, 2 op (ET3)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*
- *etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa keskustellaan kulttuurin käsitteestä ja tutustutaan sekä suomalaiseen että globaaliin kulttuuriperintöön.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan erilaisiin kulttuurintutkimuksen aloihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aiheisiin kuuluvat monikulttuurisuuteen ja globaaliin kulttuuriin liittyvät määrittelyt ja erilaiset yhteiskunnalliset tulkinnat.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa käsitellään rasismin ja syrjinnän sekä yhdenvertaisuuden historiaa ja nykytilannetta eri kulttuureissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

ET4 Katsomukset, 2 op (ET4)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*
- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*

- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*
- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*
- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan erilaisiin poliittisiin maailmankatsomuksiin ja arvioidaan erilaisten yhteiskunnallisten tekijöiden vaikutusta omaan elämänkatsomukseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan laajasti erilaisiin katsomuksiin, kulttuureihin ja yhteiskuntamuotoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan katsomuksiin liittyviin kysymyksiin monitieteisestä näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

ET5 Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*

- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen; käsityksiä uskontojen alkuperästä; uskontokritiikki*
- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan laajasti erilaisiin katsomuksiin, kulttuureihin ja yhteiskuntamuotoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan katsomuksiin liittyviin kysymyksiin monitieteisestä näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aiheisiin kuuluvat uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus politiikassa ja oikeudenkäytössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tavoitteena on kehittää opiskelijan kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia katsomuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

ET6 Tulevaisuus, 2 op (ET6)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan tulevaisuuden monitieteiseen tutkimiseen muun muassa teknologian, yhteiskuntatieteiden ja ekologian näkökulmista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tulevaisuutta tarkastellaan opintojaksossa muun muassa yhteiskunnan, talouden sekä työn kautta, ja pohditaan teknologian kehityksen mahdollisia vaikutuksia yhteiskuntaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan esimerkiksi globaalisti vaikuttavia ekologisia muutoksia ja teknologian kehityksen vaikutuksia kulttuuriin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ilmastonmuutokseen ja ekologiaan liittyvät kysymykset kuuluvat opintojakson keskeisiin aiheisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

KL/ET7 Elämänkatsomustiedon kertaus, 2 op (KLET7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Aiempien elämänkatsomustiedon opintojaksojen sisältöjen kertaaminen ja syventäminen.
- Elämänkatsomustiedon ajankohtaisiin ilmiöihin ja niiden taustoihin perehtyminen.
- Elämänkatsomustiedon ylioppilaskokeeseen valmistautuminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- maailmankatsomukset ja kulttuurit
- hyvä elämä, identiteetti ja ihmisyys
- ihmisoikeudet
- katsomukset, yksilöt ja yhteiskunnat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan elämänkatsomustietoa monitieteisenä alana, joka mahdollistaa erilaisten ilmiöiden tarkastelun monen eri tieteenalan näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

7.4. Filosofia (FI)

Oppiaine ja tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen

ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan ***vuorovaikutusosaamista sekä*** *kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti ***monitieteistä ja luovaa osaamista*** *vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. ***Eettinen*** *pohdinta kattaa*

niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa ***ympäristöosaamisen*** *tavoitteita.*

Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen *näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käsitellään monialaisia aiheita, joihin liittyviä väitteitä perustellaan tutkimusmenetelmien näkökulmasta. Tavoitteena on löytää eroja ja yhteneväisyyksiä eri oppiaineiden näkökulmien välillä, ja ymmärtää, kuinka eri tutkimusalojen menetelmät eroavat toisistaan.

Filosofian tavoitteena ei ole arvottaa eri tieteenaloja niiden totuudellisuuden perusteella, sillä tietoa pidetään aina luonteeltaan epävarmana. Tieteelliset teoriat eivät filosofisessa mielessä välttämättä aina täytä tiedolle asetettuja kriteerejä, ja filosofian tehtävänä tieteiden joukossa onkin tarkastella eri tieteenaloille yhteisiä, yleisiä periaatteita.

Opintojakson aikana opiskelijat kehittävät luovaa osaamistaan harjoituksilla, joiden tarkoituksena on löytää ja esittää perusteluja väitteille ja harjoittaa pätevää loogista päättelyä sekä suullisessa että kirjallisessa muodossa. Lisäksi opiskelija soveltaa filosofisen ajattelutavan periaatteita, kuten luokittelua ja käsitteiden määrittelyä sekä ajatuskokeiden käyttöä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee tulkitsemaan toisten väitteitä myönteisellä ja suvaitsevaisella tavalla. Tavoitteena on myös, että opiskelija harjoittelee ilmaisemaan itseään filosofisen keskustelun

periaatteiden mukaisesti, eli opettelee puolustamaan väitteitään, kuuntelemaan muita ja arvostamaan muiden mielipiteitä. Opintojakson kuluessa opiskelija ymmärtää, että filosofisen keskustelun tarkoituksena ei ole löytää väittelylle voittajaa, vaan tavoitteena on, että jokainen keskusteluun osallistuva oppii jotakin uutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Arvioinnissa painotetaan ajattelu- ja argumentointitaitoja. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

FI2 Etiikka, 2 op (FI2)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan etiikan käsitteeseen ja normatiivisen etiikan teorioihin, joita soveltamalla opiskelija oppii analysoimaan moraaliin liittyviä kysymyksiä ja päätöksiä. Tavoitteena

on myös lisätä opiskelijan etiikkaan liittyvää itsetuntemusta ja auttaa hahmottamaan omia moraaliin liittyviä käsityksiä. Etiikan opiskelu edistää moraalisesti kestävää toimintaa.

Opintojakson aikana käsitellään ympäristöasioita, eläinten oikeuksia, ympäristöetiikan peruskäsitteitä sekä valintoihin ja vastuuseen liittyviä kysymyksiä.

Hyvinvointiosaaminen

Elämänfilosofiassa pohditaan hyvää elämää ja elämän tarkoitusta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa työkaluja omien moraalisten käsitystensä tunnistamiseen ja niiden muotoilemiseen sanalliseen muotoon. Etiikkaan liittyvät argumentaatioharjoitukset kehittävät sekä verbaalisia kykyjä että tunnetaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Etiikka koskee kaikkia elämän osa-alueita, tiede mukaan lukien. Osa nykyisistä maailmanlaajuista eettisistä haasteista liittyy tieteiden kehitykseen esimerkiksi fysiikan, kemian, lääketieteen ja taloustieteen aloilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etiikan opinnot korostavat demokratian ihanteita ja ymmärrystä oikeuksien merkityksestä oikeudenmukaiselle yhteiskunnalle. Ihmisten keskinäinen kunnioitus luo pohjan kestävälle tulevaisuudelle ja toimivalle yhteiskunnalle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Etiikan opetus kannustaa tavoittelemaan moraalisesti ja ekologisesti kestävää ja vastuullista elämäntapaa. Opintojaksossa käsitellään myös globaalin yhteistyön vahvuuksia ja mahdollisuuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Arvioinnissa painotetaan ajattelu- ja argumentointitaitoja. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

FI3 Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*

- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tarjoaa työkaluja opiskelijan arkipäivässä esiintyvien ilmiöiden syvällisempään ymmärtämiseen esimerkiksi poliittisen keskustelun tai uutislähetysten osalta. Tavoitteena on, että opiskelijan ymmärrys yhteiskunnan toimijoista lisääntyy, mikä auttaa hahmottamaan myös erilaisia näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson keskeisiä teemoja ovat oikeudenmukaisuus ja sen eri muodot, tasa-arvo, yhteiskuntaluokat, vallankäyttö ja sorto. Lisäksi käsitellään myös oikeusvaltiota ja oikeuksia kaikki kansalaiset huomioon ottavan yhteiskuntajärjestyksen perustana. Opiskelijoita kannustetaan aktiiviseen kansalaisuuteen tasa-arvon, vapauden ja demokratian hengessä. Opintojakson aikana voidaan käsitellä myös ympäristönmuutoksiin liittyviä asioita ja esimerkiksi analysoida ympäristöpolitiikan toimijoita ja heidän ideologista taustaansa.

Hyvinvointiosaaminen

Epätasa-arvo, oikeuksien puute, syrjintä, demokratian vastustus ja globaalit ilmiöt, kuten ilmastokriisi heikentävät yksilöiden hyvinvointia. Opintojakso tarjoaa yleiskatsauksen kyseisten seikkojen hyvinvointivaikutuksista ja korostaa toivoa ympäristöllisesti ja eettisesti kestävästä kehityksestä keinona käsitellä epävarmuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Arvioinnissa painotetaan ajattelu- ja argumentointitaitoja. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

FI4 Totuus, 2 op (FI4)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso käsittelee tieteen toimintaedellytyksiä suhteessa totuuden esittämiseen ja tiedon käsitteeseen. Yksi keskeisistä tavoitteista on kehittää opiskelijan ymmärrystä tieteestä todellisuuden ymmärtämisen apuvälineenä. Opintojaksossa tutustutaan eri tieteenalojen yhtäläisyyksiin ja eroihin, tieteen kriteereihin, sekä eri menetelmien, havaintojen ja tulkintojen merkitykseen tieteessä.

Vuorovaikutusosaaminen

Luovaa osaamista harjoitellaan argumenttien muotoilun ja ajatuskokeiden avulla. Osaamista voidaan tukea myös käytettyjen harjoitus- ja raportointimenetelmien valinnan avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana kehitetään ja harjoitetaan argumentointitaitoja liittyen suhteellisen monimutkaisiin asioihin, kuten totuus ja todellisuus. Painopiste on argumentin loogisessa rakenteessa sekä erilaisten näkökulmien kunnioittamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso käsittelee totuuden suhteellisuutta ja eri näkemyksiä todellisuudesta. Tämä on tärkeää eri kulttuureiden ymmärtämiseksi, ja tulkittaessa erilaisia ääniä keskustelussa kulttuurin eri tasoilla. Toisaalta on tärkeää, että opiskelija ymmärtää, että liian yksipuolisesti tulkittu tietorelativismi ei toimi esimerkiksi päätöksenteossa.

Hyvinvointiosaaminen

Kypsä toimijuus edellyttää sen ymmärtämistä, ettei sellaista järjellä perusteltua ajatusjärjestelmää, joka antaisi varmuuden todellisuuden luonteesta tai siitä, miten elää, ole olemassakaan. Hyvinvointia tuetaan siis oppimalla elämään epävarmuuden kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Arvioinnissa painotetaan ajattelu- ja argumentointitaitoja. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

KL/FI5 Filosofian kertaus, 2 op (KLFI5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Aiempien filosofian opintojaksojen sisältöjen syventäminen ja kokonaisvaltainen hahmottaminen.
- Opiskelija kehittää argumentointitaitojaan ja ymmärtää filosofisten kysymysten erityisluonteen.
- Opiskelija valmistautuu filosofian ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- filosofian historia ja keskeiset suuntaukset
- argumentaatio
- etiikka
- metafysiikka
- epistemologia
- yhteiskuntafilosofia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteena on antaa kokonaiskuva filosofiasta tieteenalana ja ohjata filosofiseen ajatteluun.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

KL/ FI6 Filosofian marginaaleja, 2 op (KLFI6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuttaa opiskelija länsimaisen kaanonin ulkopuoliseen filosofiseen ajatteluun

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kiinalaisen filosofian piirteitä
- filosofia islamilaisessa maailmassa
- länsimaisen filosofian naiset
- japanilaisen filosofian käsityksiä
- Intiassa syntyneiden uskontojen filosofisia käsityksiä

7.5. Fysiikka (FY)

Oppiaine ja tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

*Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

*Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin

turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****,* ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista****.*

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.*

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*

- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

FY1-2, 2 op (FY1-2)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*

- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

FY1: Opintojaksolla harjaannutaan tietojen esittämisessä.

Hyvinvointiosaaminen

FY1: Opintojaksolla opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

FY1: Monitieteellistä osaamista kehitetään oppimalla sekä oppiainekohtaisia että ainerajat ylittäviä käsitteitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

FY2: Yhteiskunnallista osaamista käsitellään eri energiamuotojen vertailussa, sisältäen mm. maankäytön, liikenteen ja kuljetuksen sekä päästöt.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

FY2: Opintojaksolla käsitellään eettisiä ja ympäristöystävällisiä valintoja, kuten voimalaitoksiin ja polttoaineiden lämpöarvoon liittyviä kysymyksiä. Opiskelijat pohtivat omaa energian käyttöään jokapäiväisessä elämässään muun muassa peseytymisen, ruoanlaitto- ja lämmityskustannusten muodossa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista perustuen opintojakson tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana kurssiarvosanaa. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

KE1/FY1 Luonnontieteiden perusteet, 2 op (FY1KE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

KE2/FY2 Kestävä tulevaisuus, 2 op (KE2FY2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

FY3 Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Paikallinen lisäys

- [Den studerande ska bli bekant med den lokala energiproduktionen]

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

- [Lokal energiproduktion]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opitaan kestävästä energiantuotannosta tarkastelemalla erilaisia energiantuotantotapoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Käsiteltäessä energiantuotantoa syvenee opiskelijoiden näkemys globaalin energiantuotannon vaikutuksista ilmastoon.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijoiden yhteiskunnallinen osaaminen kasvaa, sillä siirtyminen kestävään energiantuotantoon on myös yhteiskunnallinen kysymys.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista kehitetään muun muassa tulkitsemalla kuvaajia ja esittämällä mittaustuloksia keskusteluissa niin opiskelijoiden kesken kuin opiskelijan ja opettajankin välillä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista perustuen opintojakson tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana kurssiarvosanaa. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

FY4 Voima ja liike, 2 op (FY4)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään liikettä ja liikkumista, mikä tukee hyvinvointiosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista kehitetään käsittelemällä liikenneturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä muun muassa Newtonin liikelakien yhteydessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista perustuen opintojakson tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana kurssiarvosanaa. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

FY5 Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan fysiikan vaikutukseen yhteiskunnan historiallisessa kehityksessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään hyvinvointia ja melutasoa koulussa, mikä tukee eettistä ja ympäristöosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista kehitetään tarkastelemalla voiman momenttia ja ihmiskehoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista perustuen opintojakson tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana kurssiarvosanaa. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

FY6 Sähkö, 2 op (FY6)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Sähkö

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Sähköturvallisuuden käsittely tukee yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista perustuen opintojakson tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana kurssiarvosanaa. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

FY7 Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija tutustuu tiedonsiirtoon valokuidulla, mikä tukee vuorovaikutusosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista tuetaan tarkastelemalla sähköverkkoja ja vertailemalla sähkönsiirtoratkaisuja Euroopan unionissa, Yhdysvalloissa ja muualla maailmassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista tuetaan tarkastelemalla sähköverkkoja ja vertailemalla sähkönsiirtoratkaisuja kansallisella tasolla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista perustuen opintojakson tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana kurssiarvosanaa. Opintojakson arvosanan

antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

FY8 Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan säteilyyn ja fissioon energianlähteenä.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista tuetaan tutustumalla säteilyn käyttöön lääketieteessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista perustuen opintojakson tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana kurssiarvosanaa. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

EG/FY9 Repetition och fördjupning, 2 op (EGFY9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [förbereda sig för ämnesrealen i fysik]
- [tillämpa sina kunskaper och kunna uttrycka sig vetenskapligt]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [fördjupning av kunskap från de obligatoriska och nationella valfria modulerna]
- [sammankoppling av olika delområden till större helheter inom fysiken]
- [koppla fysik samman med delar av matematiken, som studeras i fördjupade matematikkurser]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Genom att öva sig att besvara gamla realprovsuppgifter fördjupar studerande sin fömåga att uttrycka sig med korrekt terminolgi.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet utvärderas studerandes arbetsmetoder och lösningsstrategier på ett mångsidigt sätt. Studerande får kontinuerlig feedback på sina framsteg antingen muntligt eller skriftligt. Studieavsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
I avsnittet repeteras, fördjupas och tillämpas studerandes fysikkunskaper

]

EG/FY10 Modern fysik, 2 op (EGFY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [födjupa sig i aktuell forskning inom fysiken]
- [tillämpa sina kunskaper och kunna uttrycka sig vetenskapligt]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [presentation av aktuell forskning genom studiebesök och/eller gästföreläsare]
- [introduktion till de möjligheter som finns att studera fysik eller teknik efter gymnasiet]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Fysikens centrala roll inom naturvetenskaperna bjuder in till att utveckla kopplingarna till andra (natur)vetenskapliga discipliner enligt studerandes intressen.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Tyngdpunkten i studeiavsnittets bedömning och utvärdering ligger i studerandes egna reflektioner kring de teman som behandlas. Rapporter, referat och/eller loggar från studiebesöken och gästföreläsningarna ingår. Studieavsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

KBG/FY9 Repetition och fördjupning, 2 op (KBGFY9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Förbereda studeranden för ämnesrealen i fysik]
- [Studeranden tillämpar sin kunskap i fysik]
- [Studeranden kan uttrycka sig på ett vetenskapligt sätt]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Repetition och fördjupning av de nationella obligatoriska och valfria studiemodulerna]
- [Sammankopplingar mellan olika fysikavsnittenas olika delområden till större helheter]
- [Matematik som verktyg och hjälpmedel i fysiken]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studeranden stärker sin förmåga att uttrycka sig med korrekt terminologi genom att lösa gamla realprovsuppgifter i fysik.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet utvärderas studerandenas arbetsmetoder och lösningsstrategier mångsidigt. Studeranden får kontinuerlig respons på sina framsteg muntligt eller skriftligt. Studieavsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

KL/FY9 Fysiikan kertaus, 1 op (KLFY9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan fysiikan pakollisten ja syventävien opintojaksojen sisällöt.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija muodostaa opintojakson aikana kuvan siitä, mitä jo osaa ja mitä hänen pitää vielä harjoitella.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista perustuen oppiaineen tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana kurssiarvosanaa. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

KL/FY10 Luonnontiede-projekti, 1 op (KLFY10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Projektissa opiskelijat perehtyvät hiukkaskiihdyttimien toimintaan ja hiukkasfysiikan tutkimukseen. CERN-tiedeleiriin valmistaudutaan etsimällä tietoa netistä, tekemällä kirjallinen työ ja mahdollisesti vierailemalla korkeakoulussa. Projektiin sisältyy useamman lukion yhteinen tiedeleiri Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskuksessa CERNissä (Genevessä). Osallistuvien koulujen välillä vaihdetaan tietoja ja kokemuksia. Tiedeleiristä tehdään matkakertomus.

Opintojakson laajuus on 1-2 opintopistettä.

KL/FY 11 Fysiikan työkurssi, 1 op (KLFY11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää fysiikan luonteen kokeellisuuteen pohjautuvana tieteenä.
- Opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan fysiikan kokeellisia tutkimuksia.

- Opiskelija harjoittelee tutkimustulosten esittämistä selkeässä muodossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kokeellisen tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen.
- Kokeellisen tutkimuksen tulosten esittäminen.
- Virhelähteiden tunnistaminen ja suuruuden arviointi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan asteikolla Hyväksytty/Hylätty. Moduuli on hyväksytysti suoritettu, kun opiskelija on osallistunut demonstraatiotilaisuuksiin ja palauttanut töihin liittyvät raportit.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduuli koostuu harjoitustyötilaisuuksista, joissa opiskelijat toteuttavat itse suunnittelemiaan kokeellisia töitä. Harjoitustöiden tekeminen kertaa ja syventää valtakunnallisissa moduuleissa opittuja asioita. Harjoitustyöt tehdään ryhminä, mikä kehittää opiskelijan yhteistyötaitoja.

Opintojaksosta voi saada 1-2 opintopistettä. Opettaja arvioi työskentelyn laajuuden.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaine ja tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä,

mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä ***monitieteelliseen ja luovaan*** *työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa ***yhteiskunnallista osaamista****.*

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.*

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

GE1 Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

- Karjaan lukiossa GE1-moduulia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa käsityksen siitä, miten ihmisen vaikutus luontoon ja yhteiskunnan kehitykseen vaikuttaa ympäristöön, terveyteen ja hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii maantieteen käsitteitä ja tuottaa maantieteellistä tekstiä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulissa keskustellaan ihmisen vaikutuksesta luontoon, yhteiskunnan muutoksista ja kehitysnäkymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Moduuli käsittelee kehityskysymyksiä, kehitysyhteistyötä ja globaalia vastuuta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Moduuli käsittelee ilmastonmuutosta ja muita ympäristöongelmia sekä niiden ratkaisuja. Moduulissa käsitellään kestävän kehityksen kolmea muotoa: ekologista, taloudellista ja sosiaalista vastuuta maailmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

GE2 Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii luomaan ja analysoimaan geomediaa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää endo- ja eksogeenisten riskien syitä ja seurauksia sekä ratkaisukeinoja. Geomedian käyttö (mm. kartat ja tilastot).

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää geodiversiteetin, sen mahdollistaman elollisen luonnon ja luonnonmaisemien merkityksen ihmiskunnalle. Luonnonmaisemien tulkinta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Nimistö- ja käsiteosaamisen kehittäminen. Opiskelija oppii ympäristöolojen merkityksen eri alueiden mahdollisuuksille. Luonnonmaisemien tulkinta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

GE3 Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*
- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemus. Ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syiden, seurausten ja ratkaisukeinojen tuntemus.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yhteiskunnalliset riskit ja niiden ratkaisukeinot. Väestömaantieteeseen liittyvät ihmisoikeuskysymykset (pakolaisuus, siirtolaisuus, koulutuksen merkitys). Kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustuminen kulttuuripiireihin, nimistöosaamisen kehittäminen, kulttuurimaisemien tulkinta. Alkuperäiskansojen asema.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

GE4 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Karjaan lukiossa GE4-moduulia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Moduulissa opiskellaan, miten yhteisön suunnittelu- ja kehitystyö parantavat elinolosuhteita, esim. kaavoitus.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii esseen tai tutkielman tekemistä ja tuottamaan teemakarttoja ja diagrammeja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii, miten yksilö voi vaikuttaa aluesuunnitteluun, yhteiskunnan kehitykseen ja kehitysyhteistyöhön.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Moduulissa opiskellaan, miten maantieteellistä osaamista käytetään toimivan maankäytön suunnitteluun ympäristövaikutukset arvioiden.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

EGGE5 Repetitionskurs i geografi, 2 op (EGGE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att den studerande ska förbereda sig för ämnesrealen i geografi och fördjupa sina kunskaper]
- [att den studerande ska kunna använda sig av centrala natur- och humangeografiska begrepp och koppla dem samman]
- [att den studerande ska tillämpa sina kunskaper i samband med olika uppgiftstyper]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [centrala naturgeografiska fenomen ss klimat och väder, berggrund och jordmån]
- [centrala humangeografiska fenomen ss befolkningstillväxt, flyttrörelser och flyktingskap]
- [kopplingen mellan naturen och människan]
- [faktatexter, uppgifter och aktuella frågor inom natur- och humangeografin]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
studerande övar att uttrycka sig vetenskapligt både genom muntliga och skriftliga uppgifter och arbeten. Studerande lär sig presentera geografisk information på ett mångsidigt sätt.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
studerande kopplar samman kunskap från olika områden för att greppa helheter och fördjupa sig i geografiska frågor

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
studerande fördjupar sig i olika geografiska fenomen som kopplar till samtidens viktiga frågor så som t.ex. befolkningsökning, klimatförändring och flyttrörelser

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet bedöms studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt. Studerande får kontinuerlig feedback på sina framsteg antingen muntligt eller skriftligt. Studieavsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

EG/GE6 En värld av regioner, 2 op (EGGE6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att den studerande ska förstå mångformigheten bland jordens olika livsmiljöer]
- [att den studerande ska fördjupa sin kunskap kring de mekanismer som format jorden på olika sätt i olika regioner]
- [att den studerande ska kunna koppla ihop aktuell humangeografisk information med olika regioner]

- [att den studerande ska utveckla sin förmåga att analysera skillnader mellan regioner på jorden både ur natur- och humangeografisk synvinkel]
- [att den studerande ska tillämpa sin geografiska kunskap för att se vilka lösningsmodeller som är möjliga för olika regionala problem]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [kartografi]
- [jorden i regioner]
- [naturgeografi och geologi i olika regioner]
- [aktuella humangeografiska frågor i olika regioner]
- [utvecklingen av regioners problem och möjligheter]
- [lösningsmodeller för olika regioner]
- [studerande fördjupar sig och gör en SWOT-analys över en region]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
studerande övar sig i att skriva en analys och presentera den

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
studerande sammankopplar kunskap från geografins delområden och hittar kontaktyor

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
studerande följer samhällsdiskussionen för minst en region och knyter aktuella frågor till faktatexter

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
studerande fördjupar sig i hur globala fenomen (t.ex. erosion och klimatförändring) påverkar regioner på olika sätt

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet bedöms studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt. De studerande gör en analys och producerar eget material kring en region. Läraren ger muntlig eller skriftlig feedback. Studieavsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
I studieavsnittet fokuserar man på världen i form av olika regioner. Studieavsnittet kopplar samman jordens olika livsmiljöer med den mänskliga verksamheten för att visa existerande samband.

]

KBG/GE5 Geofysik, 2 op (KBGGE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [studerande ska fördjupa sina kunskaper i naturgeografi]
- [studerande ska förstå planetariska fenomen på djupare fysikaliskt plan och deras betydelse]
- [studerande ska kunna använda centrala naturgeografiska begrepp och förstå vetenskaplig text]
- [studerande ska kunna producera vetenskaplig text och framföra vetenskapliga resonemang]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [jorden i rymden]
- [grunder i astronomi]
- [jordens planetariska egenskaper ss. årstider, tidvatten,magnetosfären]
- [förjdjupning av meteorologi, hydrologi och endogena processer]
- [utnyttjandet av geofysikaliska fenomen vid energiproduktion]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
- studerande skall lära sig geografiska fakta som gör det lättare att förstå diskussion kring aktuella fenomen och händelser ute i världen ss endogena processer, energiproduktion och klimatförändring

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
- I kursen håller studerande presentationer och lär sig använda geomedia och använda sig av kalkylprogram och ritprogram för att förmedla geografisk information.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[

- Kursen fördjupar de fysikaliska processerna i geografiska fenomen.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[

- Studerande skall lära sig om tekniken bakom och dryfta kring möjligheterna att använda sig av förnybara energiformer.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen av studieavsnittet baserar sig på studieavsnittets mål och centrala innehåll och sker både formativt och summativt . De mångsidiga kompetenserna bedöms och ingår i studieavsnittets vitsord. Bedömningen är mångsidig och sker genom bedömda muntliga, skriftliga och praktiska uppgifter (tex. laboratoriearbete) under kursens lopp. Studieavsnittet bedöms med vitsorden 4-10.

]

KBG/GE6 En värld i utveckling, 2 op (KBGGE6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att studerande fördjupar sina regionalgeografiska kunskaper]
- [att studerande lär sig om natur- och kulturgeografiska skillnader mellan olika delar av världen]
- [att studerande lär sig om skillnader i utveckling, ekonomi och välfärd mellan länder, orsaker till dessa och hur de kunde utjämnas]
- [att studerande ska förstå vikten av en ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbar utveckling]
- [att den studerande ska kunna söka, analysera, tolka och bedöma humangeografisk information]
- [att studerande ska kunna presentera information som vetenskaplig text och geomedia]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [regionalgeografi och kartkunskap]
- [natur- och kulturgeografiska skillnader mellan olika regioner]
- [regionala skillnader i ekonomisk och social utveckling]
- [utvecklingsfrågor, samarbete och bistånd]
- [ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbar utveckling]
- [utvecklingsfrågor, samarbete och bistånd]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[

- Under kursen studeras Agenda 2030 för att förstå betydelsen av en utveckling som förbättrar livsvillkoren för världens människor

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[

- Studerande ska lära känna de olika regionernas kulturer och utvecklingsgrad samt samhällssystem

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[

- Kursen strävar till att utveckla ett globalt ansvar hos de studerande

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[

- Studerande ska lära sig om hur en hållbar ekologisk, ekonomisk och social utveckling kan uppnås i hela världen. Hur man kan lindra följderna av klimatförändringen och minska utsläppen.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen i studieavsnittet baserar sig på studieavsnittets mål och centrala innehåll och sker både formativt och summativt. De mångsidiga kompetenserna bedöms och ingår i studieavsnittets vitsord. Bedömningen är mångsidig och sker genom bedömda muntliga, skriftliga och praktiska uppgifter under kursens lopp. Studieavsnittet bedöms med vitsorden 4-10.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Detta studieavsnitt skall öppna upp världen för de studerande och sätta dem att fundera på likheter och olikheter, ojämlikhet och hållbar utveckling för att uppnå ett större jämlikhet mellan regioner och människor i vår värld. Agenda 2030 utgör grunden för arbetet.

]

KL/GE5 Matkailumaantiede, 1 op (KLGE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu monipuolisesti matkailuun erilaisilla alueilla.

- Opiskelija ymmärtää matkailun merkityksen, uhat ja mahdollisuudet alueen luonnolle, väestölle, kulttuurille, elinkeinoille ja infrastruktuurille.
- Opiskelijaa tutustuu geomedian käyttöön ja luomiseen, kuten karttoihin ja diagrammeihin. Lisäksi hän harjoittelee esseemuotoisen tekstin tuottamista kirjoittamalla tutkielman.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee vähintään kahdesta erilaisesta matkailualueesta maantieteellisen tutkielman: muun muassa taustat, nykytilanne, matkailun vaikutukset, ongelmat ja mahdollisuudet nyt ja tulevaisuudessa, SWOT-analyysi.
- Itsenäisesti suoritettava moduuli, jonka laajuus on 1 opintopiste. Vähintään kaksi maantieteen valtakunnallista moduulia on oltava hyväksytysti suoritettuna ennen GE5-moduuliin osallistumista.
- GE5-moduulissa ei ole koetta, mutta siinä voi olla arviointikeskustelu. GE5-moduulista saa suoritusmerkinnän.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija perehtyy eri alueiden kulttuuriin sekä pohtii kulttuurin vaikutusta matkailuun ja matkailun vaikutusta kulttuuriin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija luo itse geomediaa, kuten karttoja ja diagrammeja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta. Opiskelija saa suoritusmerkinnän.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ks. yllä.

KL/GE6 Kansainvälinen projekti, 1 op (KLGE6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduuli tarjoaa kokemuksia ja tietämystä erilaisista kulttuureista, rohkaisee vieraan kielen käyttöön, antaa mahdollisuuden luoda henkilökohtaisia kansainvälisiä kontakteja ja opettaa projektin suunnittelua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Moduuli sisältö ja laajuus vaihtelee kunkin kansainvälisen projektin mukaan.
- Moduulin laajuus on 1-2 opintopistettä ja se arvioidaan suoritusmerkinnällä.
- Moduulia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija tutustuu toiseen kulttuuriin ja luo kontakteja muiden maiden opiskelijoihin.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelija valmistelee projektiin kuuluvia tehtäviä ryhmissä. Myös ulkomailla työskennellään ryhmissä.
- Opiskelija käyttää ainakin yhtä vierasta kieltä tai toista kotimaista kieltä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Kansainvälisessä projektissa käytetään ainakin yhtä vierasta kieltä tai toista kotimaista kieltä.
- Opiskelija luo sisältöjä projektiin, esim. suunnittelee kiertoajelun.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta. Opiskelija saa suoritusmerkinnän.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ks. yllä.

KL/GE7 Maantieteen kertaus, 1 op (KLGE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmentautuu maantieteen ylioppilaskirjoituksiin ja syventää valtakunnallisilla maantieteen moduuleilla hankkimiaan tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan maantieteen valtakunnallisten moduulien aiheita, harjoitellaan ylioppilaskokeiden tekemistä, käsitellään ajankohtaisia ilmiöitä sekä opiskelijoiden toiveiden mukaisia aiheita.
- Moduuli on tarkoitettu opiskelijoille, jotka osallistuvat maantieteen ylioppilaskirjoituksiin. Moduulin laajuus on 1 opintopiste.
- Moduulin loppukokeena on preliminäärikoe. Moduulista saa suoritusmerkinnän.
- Kertausmoduulia ei voi suorittaa itsenäisesti. Moduulin tavoitteet ja sisältö ovat samat kuin GE8-moduulin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija kertaa aiemmin opiskelemiensa maantieteen moduulien aiheita ja syventää osaamistaan sekä yhdistää aiheet kokonaisuuksiksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta. Opiskelija saa suoritusmerkinnän.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ks. yllä.

7.7. Historia (HI)

Oppiaine ja tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

*Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

*Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.*

*Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

*Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

HI1 Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon luotettavuuden arviointi on historianopetuksen ytimessä. Historian lukutapa suhtautuu teksteihin tulkinnan kohteena, ei neutraalina informaationa. Se vahvistaa opiskelijoiden kykyä toimia muuttuvassa informaatioympäristössä. Historian tekstitaitojen opiskelu vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Historian opiskelu auttaa suhteuttamaan muuttuvan maailman epävarmuutta ja asettamaan tämän päivän tapahtumia ja ilmiöitä laajempaan perspektiiviin. Historiallisesti katsoen muutos on maailmassa aina läsnä, eikä itsessään hyvä tai paha asia. Esimerkkejä sopivista moduuleista sekä sisältö- ja taitotavoitteista: • väestön ja ilmaston muutokset - kriisien jälkeen uusi nousu; ratkaisuja ongelmiin (esim. työolot).

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historianopetus tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja miten ne on perusteltu eri aikoina esim: löytöretket ja kolonialismi

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

HI2 Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Historian ja yhteiskuntaopin opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntiin (muutos ja jatkuvuus).

Vuorovaikutusosaaminen

Sananvapaus ja oikeus lausua poliittinen mielipide pelkäämättä vainoa (huomioiden sananvapauden rajat)

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

HI3 Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*

- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Historianopetus tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden ja muutoksen erilaisissa ajallisissa ja maantieteellisissä konteksteissa. (suomalaisuuden synty)

Historian opiskelu auttaa suhteuttamaan muuttuvan maailman epävarmuutta ja asettamaan tämän päivän tapahtumia ja ilmiöitä laajempaan perspektiiviin. Historiallisesti katsoen muutos on maailmassa aina läsnä, eikä itsessään hyvä tai paha asia. (Hyvinvointiyhteiskunnan kehitys-(muutos ja jatkuvuus)).

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historianopetus kannustaa kunnioittamaan kulttuuriperintöä, mutta myös kulttuuriperinnön kriittinen reflektointiin ja moniperspektiiviseen suhtautumiseen. (Suomalaisuuden rakentaminen ja Suomen historian myytit)

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

HI4 Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon luotettavuuden arviointi on historianopetuksen ytimessä. Historian lukutapa suhtautua teksteihin tulkinnan kohteena, ei neutraalina informaationa, vahvistaa opiskelijoiden kykyä

toimia muuttuvassa informaatioympäristössä. Historian tekstitaitojen vahvistaminen vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historianopetus kannustaa kunnioittamaan kulttuuriperintöä, mutta myös kulttuuriperinnön kriittinen reflektointiin ja moniperspektiiviseen suhtautumiseen ovat osa historianopetusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta. Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden työskentelyä.

HI5 Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

maailmankuvan kehitys, suomalaisuuden synty, historian käyttö

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

suomalaisten, saamelaisten ja muiden vähemmistöjen kulttuuriperintö

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

HI6 Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historianopetus tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja miten ne on perusteltu eri aikoina. Tällä kurssilla takastellaan miten eurooppalaiset ovat suhtautuneet muihin kulttuureihin. Historianopetus kannustaa kunnioittamaan kulttuuriperintöä, mutta myös kulttuuriperinnön kriittinen reflektointiin ja moniperspektiiviseen suhtautumiseen kuuluvat osaksi historianopetusta.

Vuorovaikutusosaaminen

[
Stärks genom att den studerande producerar faktatext och -material genom mångsidig och kritisk källanvändning.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Utvecklas genom att sätta sig in i kulturmöten och -konflikter ur olika parters perspektiv.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden työskentelyä- Opiskelijat saavat eri muodoissa annettavaa palautetta.

EG/HI7 Historia inför studentskrivningarna, 2 op (EGHI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Fördjupa sig i teman från de obligatoriska modulerna.]
- [Utveckla och förbättra sin svarsteknik.]
- [Utveckla sin källkritiska förmåga och sin förmåga att analysera historiska frågor och samhällsfenomen.]
- [Bekanta sig med olika uppgiftstyper som används i studentexamensprovet i historia.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Repetition och fördjupning av innehållet i de riksomfattande historiemodulerna med särskild tonvikt på Finlands historia efter 1945.]
- [Innehållet anpassas efter deltagarnas behov och önskemål.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studieavsnittet grundar sig delvis på diskussion och interaktion och utgår från de studerande. Studieavsnittet utvecklar förmågan att lyssna till och förstå andra samt att argumentera.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande jobbar med att strukturera sin självbild, och utvecklar sin förmåga att identifiera och använda sina egna styrkor.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet bedöms de studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt och de ges kontinuerlig feedback på sina framsteg. Studieavsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

EG/HI8 Det aktuella världsläget, 2 op (EGHI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Fördjupa och analysera orsaker och följder till aktuella internationella kriser och frågor under tiden efter andra världskriget.]
- [Analysera den historiska bakgrunden till aktuella och pågående konflikter.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Studieavsnittet fungerar som en uppföljning och fördjupning av HI 2. Innehållet kan varieras och anpassas beroende på det rådande politiska läget i världen.]
- [Exempelvis Mellanösternproblematiken]
- [Kalla krigets slut och den globala maktpolitiska utvecklingen efter det.]
- [Europa efter Berlinmurens fall.]
- [Jugoslaviens sönderfall och konflikter som följt på det.]
- [Kinas utveckling och roll i världen.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
utvecklas genom att studieavsnittet stärker den studerandes källkritiska förmåga och medieläskunnighet, samt förmåga att bedöma användningen av historisk kunskap som ett samhälleligt och politiskt verktyg.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
emedan studieavsnittet utvecklar den studerandes individuella och globala identitet, och stöder den studerandes utveckling till en internationellt orienterad samhällsmedlem.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
utvecklas genom att studieavsnittet involverar diskussion och interaktion, där den studerande utvecklar sin förmåga att möta, förstå och acceptera olika sätt att tänka och arbeta. Den studerandes empatiska förmåga utvecklas.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet bedöms de studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt och de ges feedback på sina framsteg. Därutöver bedöms de studerande summativt vid avsnittets slut. Studieavsnittet bedöms med siffervitsord.

]

EG/HI9 Islams kultur och arabvärldens historia, 2 op (EGHI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Fördjupning i islams lära och livsstil och den islamiska världens historia.]
- [Få en insikt i hur man tänker och resonerar i den islamiska världen.]
- [Utveckla förmågan att identifiera och analysera kulturkrockar som kan uppstå vid mötet med västerländsk kultur..]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Fördjupning av islams läror.]
- [Den islamiska världens historia och utveckling från Muhammeds tid till nutid.]
- [Fördjupning av den islamiska kultursfärens utveckling under 1900- och 2000-talet.]
- [Kulturkrockar och interaktion mellan den västerländska och muslimska världen.]
- [Olika islamiska kulturers utveckling och särdrag.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studieavsnittet ger insikt i medieläskunnighet och internationellt samarbete samt hur historisk kunskap används som ett samhälleligt och politiskt verktyg.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Studieavsnittet fördjupar den studerandes kunskap om kulturer och kulturarv och utvecklar på det sättet även den studerandes individuella, nationella, europeiska och globala identitet. Studieavsnittet stöder den studerandes utveckling till en ansvarsfull och internationellt orienterad samhällsmedlem som förstår mångfald. I läroämnet historia betonas förståelsen för varje individs kulturella rötter.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
I studieavsnittet fördjupas den studerandes förståelse för hur samhällets nutida värdegrund har formats, samt ger färdigheter att förstå och lösa komplexa fenomen ur en humanistisk synvinkel. Historisk empati stärker den studerandes förmåga till mångsidig etisk reflektion.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande utvecklar ett etiskt tänkande, empatisk förmåga och färdigheter att ta andra människor och andra kulturer och deras synpunkter och behov i beaktande. Studieavsnittet vill stärka den studerandes sökande efter en egen identitet och främja dennes förmåga att känna igen och använda sina egna styrkor.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet bedöms de studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt och de ges feedback på sina framsteg. Därutöver bedöms de studerande summativt med siffervitsord vid avsnittets slut.

]

EG/HI10 Antikens värld, 2 op (EGHI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Fördjupa kännedomen om det antika kulturarvet.]
- [Ge insikter i kulturutvecklingen kring Medelhavsområdet under antiken.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Greklands förhistoria med fokus på bronsålderskulturerna.]
- [Den klassiska tiden i Greklands historia med fokus på socialhistoria.]
- [Etruskerna som kulturförmedlare mellan den grekiska och den romerska kulturen.]
- [Den romerska kulturen med fokus på den romerska livsstilen, konsten, arkitekturen och litteraturen.]
- [Fördjupade studier av romerska städer såsom t.ex. Pompeji och Ostia.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande utvecklar sin empatiska förmåga och färdigheter att ta andra människor och deras synpunkter och behov i beaktande.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Studieavsnittet stärker den studerandes kunskap om kulturer och kulturarv och utvecklar på det sättet även den studerandes individuella, och europeiska identitet. Avsnittet stöder den studerandes utveckling till en ansvarsfull och internationellt orienterad samhällsmedlem som förstår mångfald.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Studieavsnittet granskar beroendeförhållandet mellan människan, naturen och samhället samt främjar den studerandes förståelse för hur samhällets nutida värdegrund har formats. Historisk empati stärker den studerandes förmåga till mångsidig etisk reflektion.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Studieavsnittet behandlar ett tvärvetenskapligt forskningsområde och utvecklar den studerandes multilitteracitet. I avsnittet kan ingå samarbete med forskare på universitetsnivå.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[

I studieavsnittet bedöms de studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt och de ges feedback på sina framsteg. Därutöver bedöms de studerande summativt med siffervitsord vid avsnittets slut.

]

EG/HI11 Förintelsen - ett historiskt undantag?, 2 op (EGHI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Att förstå innebörden av folkmord och brott mot mänskliga rättigheter.]
- [Att få en djupare förståelse för betydelsen av demokrati och mänskliga rättigheter.]
- [Att förstå mekanismerna bakom brott mot mänskligheten.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Tyngdpunkten ligger på brott begångna av totalitära regimer under 1900-talet såsom Förintelsen i nazityskland och utrensningar av oliktänkande i Sovjetunionen och östblocket.]
- [Också brott mot mänskliga rättigheter i andra delar av världen kan studeras utöver detta.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studieavsnittet fokuserar på betydelsen av demokrati, mänskliga rättigheter, jämlikhet och jämställdhet. Avsnittet stärker den studerandes källkritiska förmåga och medieläskunnighet, liksom förmågan att tolka och bedöma hur historisk kunskap används som politiska verktyg.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studieavsnittet utvecklar den empatiska förmågan och grundar sig på diskussion och interaktion. De sociala färdigheterna och samarbetsförmågan utvecklas.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Genom att den studerande under studieavsnittet utvecklar ett etiskt tänkande, empatisk förmåga och färdigheter att ta andra människor och deras synpunkter och behov i beaktande.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[

Studieavsnittet stärker den studerandes kunskap om kulturer och kulturarv och utvecklar på det sättet även den studerandes individuella, nationella, europeiska och globala identitet. Avsnittet betonar varje individs rätt till sina kulturella rötter.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Avsnittet fördjupar den studerandes förståelse för hur samhällets nutida värdegrund har formats, och stärker den studerandes förmåga till mångsidig etisk reflektion.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Betonas genom användning av olika typers källmaterial, vilket utvecklar den studerandes multilitteracitet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet bedöms de studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt och de ges feedback på sina framsteg. Därutöver bedöms de studerande summativt vid avsnittets slut.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Obligatorisk förberedelse för en studerande som önskar delta i en exkursion i skolans regi till koncentrations- och förintelseläger i Europa.

]

EG/HI12 Arkeologi som vetenskap, 1 op (EGHI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Att bekanta sig med arkeologin som vetenskap och arkeologiska forskningsmetoder.]
- [Fördjupning av Finlands förhistoria.]
- [Att bekanta sig med arkeologens arbete och att bekanta sig med lokala förhistoriska fornlämningar.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Arkeologi som vetenskap]
- [Finlands förhistoria]
- [I mån av möjlighet deltagande i arkeologisk inventering eller arkeologisk utgrävning]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Studieavsnittet fokuserar på mänskligt forntida liv och beroendeförhållandet mellan människan, naturen och samhället. Historisk empati stärker den studerandes förmåga till mångsidig etisk reflektion.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Arkeologin är ett utpräglat tvärvetenskapligt fack. Den studerandes multilitteracitet utvecklas genom att den studerandes ges färdighet att läsa marken som ett historisk källmaterial. Undervisningen inkluderar samarbete med fackmän och universitet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms verbalt och de studerandes ges kontinuerlig formativ bedömning av sina färdigheter under avsnittets gång. Avlagt/underkänt.

]

EG/HI13 Forntida kulturer, 1 op (EGHI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Fördjupa sin kännedom om historia som vetenskap.]
- [Bekanta sig med historiens hjälpvetenskaper och olika källmaterial.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Den forntida egyptiska floddalskulturen.]
- [Egyptologi som vetenskap.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Studieavsnittet fokuserar på beroendeförhållandet mellan människan, naturen och samhället i förhistorisk tid.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Utvecklas genom användningen av olika vetenskaper för att erhålla kunskap om forntida kulturer.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Studieavsnittet fördjupar den studerandes kunskap om främmande och forntida kulturer och kulturarv och utvecklar på det sättet även den studerandes individuella, nationella, europeiska och globala identitet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet bedöms de studerandes arbetsprocess och resultat formativt. Studieavsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

EG/HI14 Årets temakurs 1, 2 op (EGHI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Målen varierar på vilket ämne man valt att fokusera på inför läsåret.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Innehållet varierar från läsår till läsår. Det kan vara exempelvis ett lands eller en regions historia, en historisk tidsperiod eller ett historiskt fenomen.]
- [Kan innehålla ett eget forskningsarbete i anslutning till det temaområde som kursen berör och försöker anknyta till den aktuella samhällsdiskussionen. Innehållet kompletteras med studiebesök och gästföreläsningar av olika slag i den mån det är möjligt och i den mån det passar temat.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[

- Stärks genom fördjupningen av en främmande kultur och studiet av kulturmöten i både historisk och samtida kontext.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[

- Utvecklas eftersom studieavsnittet innefattar tvärvetenskapliga metoder och utvecklar den studerandes multilitteracitet och källkritiska kompetens.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I modulen bedöms de studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt och de ges feedback på sina framsteg. Därutöver bedöms de studerande summativt vid studieavsnittets slut. Avlagd/underkänd.

]

EG/HI15 Årets temakurs 2, 2 op (EGHI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Målen varierar på vilket ämne man valt att fokusera på inför läsåret.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Innehållet varierar från läsår till läsår. Det kan vara exempelvis ett lands eller en regions historia, en historisk tidsperiod eller ett historiskt fenomen.]
- [Kan innehålla ett eget forskningsarbete i anslutning till det temaområde som kursen berör och försöker anknyta till den aktuella samhällsdiskussionen. Innehållet kompletteras med studiebesök och gästföreläsningar av olika slag i den mån det är möjligt och i den mån det passar temat.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Stärks genom fördjupningen av en främmande kultur och studiet av kulturmöten i både historisk och samtida kontext.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
- Utvecklas eftersom studieavsnittet innefattar tvärvetenskapliga metoder och utvecklar den studerandes multilitteracitet och källkritiska kompetens.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[

I studieavsnittet bedöms de studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt och de ges feedback på sina framsteg. Därutöver bedöms de studerande summativt vid studieavsnittets slut. Avlagd/underkänd.

]

KBG/HI7 Fördjupning i modern finländsk historia, 2 op (KBGHI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [ge möjlighet att på en mera avancerad nivå studera modern finländsk historia än vad obligatoriska HI 3 ger möjlighet till]
- [stifta bekantskap med modern forskning inom området]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [studier, diskussioner, analyser kring intressanta och omdiskuterade frågor i modern finländsk historia]
- [centrala frågor som kan studeras är t.ex. inbördeskriget, Lapporörelsen, andra världskriget, farans år 1944-48, finlandiseringen]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Genom att stärka den studerandes källkritiska förmåga och medieläskunnighet. Genom studier i historiebruk.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Genom att kritiskt analysera olika informationskällor och bedöma deras tillförlitlighet samt förstå och värdesätta betydelsen av forskningsbaserad kunskap.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen baseras på kontinuerliga vetenskapligt grundade diskussioner och ett större skriftligt slutprov. Siffervitsord.

]

KBG/HI8 Islamologi - vi och de?, 2 op (KBGHI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att komma underfund med varför västerlandet och den muslimska världen har så svårt att förstå sig på varandra, hur har det blivit så?]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [den arabisk-muslimska expansionen]
- [korstågen]
- [imperialismen]
- [1979 - en milstolpe]
- [kriget mot terrorismen]
- [islamism och modernism i den muslimska världen]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Genom att utveckla empatisk förmåga och färdigheter att ta andra människor och deras synpunkter och behov i beaktande.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Genom studier av icke-europeisk kulturidentitet

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömning via olika delmoment, muntligt och skriftligt, samt genom en större skriftlig prestation. Siffervitsord.

]

KBG/HI9 Antiken - grunden, 2 op (KBGHI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att granska grekernas och romarnas betydelse för det västerländska samhället]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [grekernas och romarnas samhällsbygge]
- [begreppen politik och ekonomi i vid betydelse]
- [den grekiska demokratin]
- [den romerska republiken]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Genom studier i den västerländska demokratins grekiska och romerska rötter.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Genom att stärka den studerandes individuella, europeiska och globala identitet

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Kursen bedöms beroende på det aktuella kursupplägget på basis av muntliga och skriftliga prestationer. Siffervitsord.

]

KBG/HI10 USA - från 13 kolonier till supermakt, 2 op (KBGHI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [kunskap om USA:s historia i allmänhet med speciell tyngdpunkt på den politiska utvecklingen och dess betydelse globalt sett]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Declaration of Independence]
- [USA:s författning - Montesquieu i praktiken?]
- [Valsystem och partisystem]
- [New Deal - blandekonomin uppstår]
- [USA som världspolis]
- [Ursprungsbefolkningens öde]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[

Genom att fördjupa sig i supermaktens väsen och natur av global makthavare

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Genom en inblick i amerikaniseringen av den globala kulturen

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömning via olika delmoment, muntligt och skriftligt, samt genom en större skriftlig prestation. Siffervitsord.

]

KBG/HI11 Skapa historia!, 2 op (KBGHI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att lära sig jobba med historia som vetenskap]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [vanligen avlägger man kursen genom att delta i något av skolans projekt]
- [vad är historia?]
- [hur kan man veta något om det förflutna?]
- [hur avslöjar man historieförfalskning?]
- [hur forskar man i praktiken?]
- [hur skriver man fackuppsats?]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Genom att självständigt genomför en vetenskaplig forskningsuppgift

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Genom att producera forskningsrapporter muntligt och skiftligt

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Handledning, respons och bedömning sker kontinuerligt. Avlagd/underkänd.

]

KL/HI7 Antiikin maailma, 2 op (KLHI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietojaan antiikin kulttuurista ja sen vaikutuksista muihin kulttuureihin historian eri aikoina.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan Kreikan ja Rooman kulttuurin eri alueisiin sekä antiikin tapakulttuuriin. Tarkastellaan mm. seuraavia aiheita: jokilaaksokulttuurien vaikutukset Kreetan ja Kreikan korkeakulttuurin syntyyn , Kreikan ja Rooman mytologiaa, antiikin kuvataiteet, kirjallisuus ja tieteet, antiikin ajan suurkaupunki, esim. Ateena ja Rooma, antiikin ajan perhe-elämää, mm. naisten ja lasten asemaa, miten asuttiin, elettiin ja huviteltiin, antiikin kulttuurin vaikutus Bysanttiin ja arabikulttuuriin, antiikin vaikutukset Euroopan kulttuuriin myöhempinä vuosisatoina

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Antiikin kurssilla opiskelijat tekevät kirjallisia töitä ja suullisia esityksiä hyödyntäen erilaista lähdeaineistoa

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla tehdään kirjallisia ja suullisia esityksiä yksin ja ryhmässä muiden kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssilla tutustutaan eurooppalaisen kultuurin juuriin

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lähdekriittisyyttä harjoitellaan kurssilla kirjallisten töiden ja esitysten muodossa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä (S) tai numeroarviointi (4-10). Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden työskentelyä ja he saavat eri muodoissa annettavaa palautetta.

KL/HI8 Maailma tänään, 2 op (KLHI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan ajankohtaisiin poliittisiin tapahtumiin ja niiden historiallisiin taustoihin. Erityisesti pyritään etsimään tapahtumien taustasyitä ja pohtimaan niiden vaikutuksia maailmanlaajuisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kansainvälisen politiikan teemojen syventäminen, maailmantapahtumat ja niiden historialliset taustat, suurvaltojen historia, rooli ja asema, talous ja sen vaikutus maailmanpolitiikkaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kurssilla perehdytään ajankohtaiseen suurvaltapolitiikkaan ja talouteen ja näin vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla käytetään vaihtelevia työtapoja,tehdään kirjallisia ja suullisia esityksiä

Monitieteinen ja luova osaaminen

Suurvaltapolitiikkaa tarkastellaan kokonaisvaltaisesti

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä (S) tai numeroarviointi (4-10). Opintojaksolla opiskelijat saavat eri muodoissa annettavaa palautetta.

KL/HI9 Historian kertaus, 1 op (KLHI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan historian ylioppilaskokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso soveltuu erityisesti niille, jotka aikovat osallistua ylioppilastutkinnon historian reaalikokeeseen. Jaksolla täydennetään ja syvennetään aiempien opintojaksojen keskeisiä teemoja ja harjoitella esseevastauksen rakennetta. Harjoitellaan reaalikokeen eri tehtävätyyppeihin vastaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä (S). Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden työskentelyä ja opiskelijat saavat eri muodoissa annettavaa palautetta.

KL/HI10 Arkeologia, 1 op (KLHI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppia tunnistamaan erilaisia muinaisjäännöksiä
- saada tietoa arkeologisen tutkimuksen eri vaiheista: suunnitteluvaihe, maastotutkimus, jälkityöt, konservointi ja tutkimusraportti
- perehtyä Suomen esihistorian eri vaiheisiin
- tutustua eri muinaiskulttuureihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- arkeologian tutkimusmenetelmät
- muinaisjäännösten tutkimus
- Suomen esihistoria
- tutkielman laatiminen jostakin muinaiskulttuureihin liittyvästä aiheesta
- vierailu esimerkiksi Raaseporin linnalla tai kaivauksilla jossain lähiseudun kohteessa
- asiantuntijavierailut

7.8. Kemia (KE)

Oppiaine ja tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee ***hyvinvointiosaamisen*** *tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja ***monitieteistä osaamista*** *tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

Luonnontieteellisessä työskentelyssä ***luova osaaminen*** *näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

*Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.*

*Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*
- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*

- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

KE1-2 Kemia ja minä, kemia ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1-2)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*

- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

KE1: Vuorovaikutusosaaminen: kemian käsitteillä puhuminen, ryhmätyöskentely, ongelmanratkaisutaito SKA SKRIVAS TILL LÖPANDE TEXT

Hyvinvointiosaaminen

KE1: Hyvinvointiosaaminen: arjen aineiden turvallisuuden arviointi (elintarvikkeet ja elintarvikelisäaineet, hivenaineet ja terveys) SKA SKRIVAS TILL LÖPANDE TEXT

Yhteiskunnallinen osaaminen

KE1: Yhteiskunnallinen osaaminen: kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa

KE2: Kemian merkitys ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa. SKA SKRIVAS TILL LÖPANDE TEXT

Monitieteinen ja luova osaaminen

KE2: Kemian merkitys ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa. SKA SKRIVAS TILL LÖPANDE TEXT

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista, kannustaa oppimisen edistämiseen ja tarvittaessa huomioi henkilökohtaiset tarpeet vaarantamatta oikeanmukaista arviointia. Opintojakso voidaan arvioida käyttäen erilaista formatiivista arviointia, mahdollisia projektitöitä, oppimistehtäviä, laboratorioraportteja tai/ ja loppukoetta.

KE1/FY1 Luonnontieteiden perusteet, 2 op (FY1KE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

KE2/FY2 Kestävä tulevaisuus, 2 op (KE2FY2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

KE3 Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen voi keskittyä ihmiselle, muille eläimille sekä kasveille tärkeisiin ravintoaineisiin ja keskeisiin orgaanisiin aineisiin arkipäivässä, esim. lääkeaineet, kosmeettiset tuotteet ja mausteetn.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen painottuu vaatimuksessa osata mallintaa, piirtää ja nimetä orgaanisia yhdisteitä ja niiden isomeerejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen merkitys käy ilmi siitä, miten teollisuudessa käytetään eri spektrometrisiä menetelmiä orgaanisten ja epäorgaanisten aineiden analysointiin, valmistamiseen ja laaduntarkkailuun. Tyypillisiä opiskeltavia aiheita ovat elintarvikkeiden ravinto- ja lisäaineet, lääkeaineet, dopingaineet ja lääketieteellisen hoidon analyysit.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista, kannustaa oppimisen edistämiseen ja tarvittaessa huomioi henkilökohtaiset tarpeet vaarantamatta oikeanmukaista arviointia. Opintojakso voidaan arvioida käyttäen erilaista formatiivista arviointia, mahdollisia projektitöitä, oppimistehtäviä, laboratorioraportteja tai/ ja loppukoetta.

KE4 Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamisen tärkeys on erityinen laboratoriotöiden, ryhmätöiden, ongelmaratkaisun ja avointen laborointien yhteydessä sekä pyrkimyksessä käyttää oppitunneilla kemian terminologiaa oikealla tavalla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen ilmenee kun uusia materiaaleja nostetaan esiin ja keskustellaan kestävästä kemiasta. Aihealueet, joita voidaan käsitellä ovat vaate- ja elintarviketuotanto, pakkausmateriaalit, pesuaineet ja entsyymit.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyydestä ja ympäristöosaamisesta voidaan keskustella muovipolymeerien yhteydessä. Muovien luokittelu antaa hyvän pohjan tutkia mm. elinkaariajattelua, kierrätystä, uudelleenkäyttöä ja ympäristövaikutuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista, kannustaa oppimisen edistämiseen ja tarvittaessa huomioi henkilökohtaiset tarpeet vaarantamatta oikeanmukaista arviointia. Opintojakso voidaan arvioida käyttäen erilaista formatiivista arviointia, mahdollisia projektitöitä, oppimistehtäviä, laboratorioraportteja tai/ ja loppukoetta.

KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*

- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamisen tärkeys on erityinen laboratoriotöiden, ryhmätöiden, ongelmaratkaisun ja avointen laborointien yhteydessä sekä pyrkimyksessä käyttää oppitunneilla kemian terminologiaa oikealla tavalla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä osaamista on hyödynnettävä, jotta ymmärtää kemian ja fysiikan tukevan toisiaan keskustelussa energiaratkaisuista yleisemmällä tasolla ja myös kun keskustellaan eri energialähteiden toimintaperiaatteista. Luovaa osaamistaan voidaan hyödyntää ongelmanratkaisun ja esim. eri energialähteiden avoimen laboroinnin yhteydessä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen vahvistuu keskusteluissa mm. eri energiaratkaisuista, materiaalien talteenotosta ja kierrätyksestä ja niiden vaikutuksesta yhteiskuntaan

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Keskustelut näistä teemoista (ks. yllä) vahvistavan myös eettistä osaamista ja ympäristöosaamista. Kuinka, missä ja missä olosuhteissa metalleja otetaan talteen? Heitämmekö tyhjän alumiinipurkin roska-astiaan vai olemmeko tietoisia, että alumiinin valmistaminen vaatii isoja energiaresursseja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista, kannustaa oppimisen edistämiseen ja tarvittaessa huomioi henkilökohtaiset tarpeet vaarantamatta oikeanmukaista arviointia. Opintojakso voidaan arvioida käyttäen erilaista formatiivista arviointia, mahdollisia projektitöitä, oppimistehtäviä, laboratorioraportteja tai/ ja loppukoetta.

KE6 Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*
- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*
- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tutustua terveys- ja ympäristöongelmiin ja vahvistaa näin hyvinvointiosaamista. Tätä osaamista voidaan kehittää käsiteltäessä puskurijärjestelmiä, joita löytyy luonnosta, elimistöstä ja yhteiskunnalle tärkeistä teollisista prosesseista (esim. ammoniakin valmistuksen Haber-Bosch -prosessi).

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tutustua terveys- ja ympäristöongelmiin ja vahvistaa näin hyvinvointiosaamista. Tätä osaamista voidaan kehittää käsiteltäessä puskurijärjestelmiä, joita löytyy luonnosta, elimistöstä ja yhteiskunnalle tärkeistä teollisista prosesseista (esim. ammoniakin valmistuksen Haber-Bosch -prosessi).

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista vahvistetaan kerätyn ja prosessoidun datan graafisessa esittämisessä. Opiskelijoiden on pohdittava, miten he esittävät mahdollisimman selkeällä tavalla työstämänsä datan. Samaa osaamista harjoitetaan ryhmälaboratoinneissa, jolloin opiskelijoiden on yhdessä keskustellen löydettävä ratkaisut, jotka kaikki ryhmäläiset ymmärtävät.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista, kannustaa oppimisen edistämiseen ja tarvittaessa huomioi henkilökohtaiset tarpeet vaarantamatta oikeanmukaista arviointia. Opintojakso voidaan

arvioida käyttäen erilaista formatiivista arviointia, mahdollisia projektitöitä, oppimistehtäviä, laboratorioraportteja tai/ ja loppukoetta.

EG/KE7 Repetition och fördjupning i kemi, 2 op (EGKE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [förbereda sig för studentexamensprovet i kemi]
- [tillämpa sina kunskaper via problemlösning och kunna uttrycka sig vetenskapligt i kemi]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [sammankoppla kemins olika delområden till större helheter]
- [fördjupa kunskap och färdigheter från de obligatoriska och nationella valfria modulerna]
- [kunna använda sig av kunskaper i matematik för att lösa problem i kemi]
- [fördjupa användningen av digitala verktyg för att lösa problem i kemi]
- [förstå betydelsen av att kemin är indelad i olika delområden]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Genom att öva sig i att besvara tidigare studentexamensuppgifter i kemi fördjupar studerande sin fömåga att uttrycka sig tydligt, naturvetenskapligt hållbart och i en entydig och korrekt terminologi.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet utvärderas studerandes arbetsmetoder och problemlösningsstrategier i kemi på ett mångsidigt sätt. Studerande får feedback på sina framsteg och prestationer, antingen muntligt eller skriftligt. Studieavsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
I studieavsnittet repeteras, fördjupas och tillämpas studerandes kunskaper och färdigheter i kemi.

]

EG/KE9/BI9 Laborationer, 2 op (EGKE8BI9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

KBG/KE7 Vardagskemi, 2 op (KBGKE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Den studerande skall kunna behärska centrala laborationsmetoder och känna sig trygg i sitt laborativa arbete]
- [Den studerande skall kunna se kopplingar mellan läroämnet kemi och vardagliga fenomen och material]
- [Den studerande skall kunna se samband och bilda sig en helhet av de tidigare studerade kemiavsnitten]
- [Den studerande skall kunna planera och genomföra mera omfattande forskningsarbeten]
- [Den studerande skall kunna se tvärvetenskapliga kopplingar mellan biologi, fysik och kemi]
- [Den studerande skall lära sig att skriva utförliga laborationsrapporter]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Livsmedelskemi]
- [Biokemi och där speciellt biokemiska molekyler och bindningar som förekommer i och mellan dessa molekyler]
- [Laborativa analysmetoder]
- [Bränsle och energi och deras koppling till en cirkulär ekonomi]
- [Vattenrening]
- [Miljökemi och dess koppling till samhället och strävan till att nå en högre nivå av cirkulär ekonomi]
- [Industriell kemi]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Den samhälleliga kompetensen utvecklas i samband med diskussioner kring vattenrening och behovet av rent vatten. Studieavsnittets koppling till cirkulär ekonomi stärker även den samhälleliga kompetensen.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Dessa kompetenser utvecklas då frågor kring cirkulär ekonomi, olika energi- och bränslelösningar behandlas.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Kursen förverkligas i stor utsträckning i laborativ form där studerande arbetar med problemlösning i grupper. Detta utvecklar den kommunikativa kompetensen.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen av studieavsnittet skall skall vara mångsidig, sporra till förbättrad inlärning och vid behov ta i beaktande individuella behov hos den studerande utan att äventyra en rättvis bedömning. Bedömningen i studieavsnittet utgår från laborativt samarbete, skrivna laborationsrapporter, utförda projektarbeten och deltagande i diskussioner under lektionerna. Studieavsnittet bedöms med avlagd eller underkänd. Studieavsnittet kan ej tenteras.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[

]

KBG/KE8 Kemins värld, 2 op (KBGKE8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studerande skall få en helhetsbild av kemin, dess möjligheter och betydelse]
- [Studerande skall fördjupa sina kunskaper i sådant stoff som behandlats i tidigare studieavsnitt]
- [Studerande skall lära sig ett undersökande arbetssätt, kritiskt söka efter och bearbeta fakta]
- [Studerande skall lära sig laborativa tekniker, samt kunna redogöra och presentera laborativa resultat]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Det periodiska systemet och trender däri]
- [Kemiska bindningar och deras betydelse för ett ämnes egenskaper]
- [Kemiska reaktioner, såväl organiska som oorganiska]
- [Kemiska beräkningar]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Den samhälleliga kompetensen höjs då de studerande får en ökad förståelse för hur kemin och med kemin förknippade lösningar har varit och kommer att vara en del av den ständiga utveckling som sker i samhället.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[

Bedömningen av studieavsnittet skall skall vara mångsidig, sporra till förbättrad inlärning och vid behov ta i beaktande individuella behov hos den studerande utan att äventyra en rättvis bedömning. Studieavsnittet bedöms på basen av samarbete i grupp, skrivna laborationsrapporter och ett slutprov. Studieavsnittet bedöms med avlagd eller underkänd. Studieavsnittet kan ej tenteras.

]

KL/KE7 Kemian kertaus, 2 op (KLKE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lukion kemian syventävien ja pakollisten opintojaksojen sisältöjä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija muodostaa opintojakson aikana kuvan siitä, mitä jo osaa ja mitä hänen pitää vielä harjoitella.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty / hylätty

KL/KE8 Kemian työkurssi, 2 op (KLKE8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tehdään kokeellisia töitä syventäen pakollisten ja syventävien kurssin osaamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan kokeellista työskentelyä, joka antaa opiskelijalle kuvan luonnontieteistä ja luonnontieteellisen tiedon rakentumisesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

hyväksytty / hylätty

7.9. Uskonto (KT)

Oppiaine ja tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa*

valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä ***eettisyyden*** *tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan* ***ympäristöosaamista*** *lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.*

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan,

tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

UE1 Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (RE1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, ja kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson keskeisiin sisältöihin kuuluvat Lähi-idän uskontojen piirteet, kulttuuriperintö ja niiden vaikutus länsimaiseen kulttuuriin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan uskontojen tieteelliseen tutkimukseen sekä uskonnon ja tieteen suhteeseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

UE2 Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (RE2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan globaaliin kristinuskoon ja tarkastellaan kristinuskon asemaa ja vuorovaikutusta ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan valtion ja uskonnon välisiin suhteisiin eri Euroopan maissa sekä pohditaan kirkkojen yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana käsitellään ajankohtaisia kristinuskon ja etiikan kysymyksiä esimerkiksi ympäristöön liittyen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

UE3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (RE3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*

- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- [de nya religiösa rörelsernas historia och mångfald]
- [nya religiösa rörelsernas inverkan på individen och samhället]
- [besök till olika religiösa eller nya religiösa platser]
- [besök av olika religiösa experter från olika religioner/röselser]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan Kauko-idän uskontoihin ja kulttuureihin. Tavoitteena on kehittää opiskelijan uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa perehdytään Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisältöihin kuuluvat Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneiden uskontojen eettisiin periaatteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

UE4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (RE4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan uskontojen ja uskonnollisten yhteisöjen asemaan suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon merkitykseen ja näkyvyyteen julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa sekä tarkastellaan uskonnollisia yhteisöjä kolmannen sektorin toimijoina.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisältöihin kuuluvat uskonnon- ja katsomuksenvapauteen sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan itsetuntemusta ja erilaisten katsomusten ja kulttuurien arvostamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

UE5 Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (RE5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa perehdytään uskonnon näkymiseen taiteessa ja populaarikulttuurissa ja uskonnon vaikutukseen eri taiteisiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käsitellään uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla, esimerkiksi uskontotieteen ja teologian eri tutkimusaloilla sekä taiteentutkimuksessa, kulttuurintutkimuksessa ja yhteiskuntatieteissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa käsitellään uskontoihin liittyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

UE6 Uskonto, tiede ja media, 2 op (RE6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään uskontojen näkyvyyttä mediassa sekä uskontojen roolia konflikteissa ja rauhantyössä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa käsitellään uskontoihin liittyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

EG/RE7 Repetitionskurs i religion, 2 op (EGRE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Den studerande bildar en helhetsuppfattning om religion]
- [Repetera de kunskaper som den studerande tidigare införskaffat under studietiden]
- [Studerande övar och repeterar religioners särdrag och likheter samt de begrepp och den basinformation som behövs inför studentskrivningarna]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Viktiga teman i ämnet repeteras; religionsvetenskaplig forskningens kriterier, icke-religiositet, olika religioners uppkomst, religiös symbolik, begrepp]
- [Olika aktuella teman behandlas samt uppgifter ges i syfte att ge studerande träning inför skrivningarna]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[

- Eftersom religion är ett samhällsfenomen ökar deras samhälleliga kompetens i och med att de studerar ämnet samt även den här kursen eftersom här repeteras de kursinnehållet från de andra religionskurserna

]

Vuorovaikutusosaaminen

[

- De utvecklar sin kommunikativa kompetens genom att skapa en förståelse av frågornas essens samt hur de ska kommunicera sina svar och tillämpa den kunskapen de samlat in under åren

]

Hyvinvointiosaaminen

[

- Kursen minskar på känslan av stress hos studeranden och ökar på känslan av kontroll inför utmaningar i samband med studentexamen

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[

- De studerande globala och kulturella kompetens ökar i samband med de studerar de olika religionerna

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[

- Inom religion och även i den här kursen reflekterar studeranden på etiska frågor förknippade med de olika religionerna

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[

- Studerande prövar på olika kreativa sätt på att förstå och besvara stundentexamens frågor

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[

- Studerande övar på att tänka mångsidigt och tillämpa perspektiv från de andra läroämnen

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Inom ramen för ämnet förutsätts en förståelse för den egna och främmande religioner. Studerandes skriftliga och muntliga prestationer bedöms på basen av hur väl studerande behärskar kunskapen om de olika religionerna samt om deras inflytande på kulturen och samhället.

Bedömning enligt godkänd eller underkänd.

]

KL/UE7 Uskonnon kertaus, 2 op (KLUE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija muodostaa kokonaiskäsityksen uskonnoista ja katsomuksista ja niiden tutkimuksesta.
- Opiskelija kertaa aiempien uskonnon opintojaksojen keskeisimmät sisällöt.
- Opiskelija valmistautuu uskonnon ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ajankohtaiset uskonnolliset ilmiöt ja niiden taustat
- uskonnollinen kuva- ja symbolikieli
- maailmanuskontojen keskeiset piirteet, suuntaukset, opilliset käsitykset ja pyhä kirjallisuus
- uskonto Suomessa
- uskonnot yhteiskunnallisesta näkökulmasta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan uskontoja ja katsomuksia sekä globaaleina että paikallisina ilmiöinä, ja syvennetään tietoa uskontojen ja kulttuurin vuorovaikutuksesta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään uskontojen vaikutusta politiikkaan ja yhteiskuntien toimintaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

KL/UE8 Uskonnon vierailukurssi, 2 op (KLUE8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu eri katsomusten materiaaliseen, rituaaliseen ja yhteisölliseen ulottuvuuteen
- opiskelija soveltaa uskonnon opintojaksoilla oppimiaan asioita käytännön esimerkkien tulkintaan
- opiskelija syventää tietämystään lähiseudulla vaikuttavista uskonnollisista yhteisöistä ja niiden toiminnasta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uskonnolliset yhteisöt uskonnollisen toiminnan harjoittajina ja sosiaalisina yhteisöinä
- uskontojen ja uskonnollisten yhteisöjen pyhät rakennukset sekä uskonnollinen taide
- kirkkoarkkitehtuuri
- uskontojen ja katsomusten näkyvyys julkisessa tilassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan. Katsomuksiin perehdytään monitieteisestä näkökulmasta käsin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan uskontojen, kulttuurien ja yhteiskunnan vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

UO1 Uskonto ilmiönä, 2 op (UO1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana*
- *kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset*

UO2 Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Pakollinen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä*

- *tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- *ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen*
- *ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen*
- *Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet*
- *orientaaliset ortodoksiset kirkot*
- *läntinen kristillisyys, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisyys sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus*
- *ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*
- *ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi*

UO3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

UO4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *• tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa*
- *ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan*
- *kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa*
- *luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

UO5 Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta*
- *kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja*
- *perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa*

UO6 Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*

- *perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan*
- *perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta*
- *perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan*
- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma*
- *uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*
- *tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus*

7.10. Kuvataide (KU)

Oppiaine ja tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

*Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.*

*Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.*

*Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.*

***Yhteiskunnallista osaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.*

*Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.*

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä*
- *tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy*
- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.*

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa*
- *hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa*
- *osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa*
- *ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.*

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle*
- *syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja*
- *kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa*
- *syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta*
- *tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.*

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

KU1 Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*
- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunnistaminen ja identiteetin rakentaminen sekä toisin näkemisen mahdollisuus erilaisten kuvailmaisun välineiden kokeilun kautta.

Vuorovaikutusosaaminen

Keskustelut kuvien äärellä niin yhdessä ryhmän kanssa kuin myöskin kahdenkeskisessä vuorovaikutuksessa opettajan ja opiskelukavereiden kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu suulliseen ja kirjalliseen, kannustavaan ja vuorovaikutteiseen palautteeseen. Opiskelija käy työskentelyn äärellä dialogia niin opettajan kuin muiden opiskelijoiden kanssa. Lisäksi opiskelija toteuttaa kurssin aikana portfolion, josta opettaja antaa kirjallisen palautteen.

Opintojakson vapaa kuvaus

KU2 Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*
- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*
- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*

- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ymmärtää kuvalla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti oman työskentelyn kautta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opiskelijan valmiuksiin ratkaista tarkoituksenmukaisesti ekologisia, eettisiä ja esteettisiä ongelmia. Opiskelija toteuttaa kurssin aikana portfolion, josta opettaja antaa palautetta.

KU3 Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- *laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- *tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- *hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- *tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- *tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Median kuvat

- *kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla*
- *median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun tuottamalla ja tulkitsemalla mediakuvastoa ja laajemmin visuaalista kulttuurikuvastoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opiskelijan valmiuksiin suunnitella ja toteuttaa ilmaisullisesti ja teknisesti kiinnostavia kannanottoja median ajankohtaisiin ilmiöihin ja kysymyksiin. Opiskelija toteuttaa päättötyönä kurssin aikana tehdyistä harjoituksista digitaalisen portfolion, jonka pohjalta arvioidaan opiskelijan kykyä ilmentää työprosessia ja oppimaansa mediaesityksen muodossa.

KU4 Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*

- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- *kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot*
- *taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena*
- *teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää suhdettaan kulttuuriperintöön oman kuvailmaisunsa kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija etsii uusia merkityksiä omaan taiteelliseen työskentelyyn soveltamalla erilaisia kuvallisen ilmaisun keinoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opiskelijan työskentelyprosessiin ja valmiisiin kuvallisiin tuotoksiin. Arvioinnin osana kurssin aikana käydyt keskustelut, joissa etsitään yhdessä vastauksia opiskelijan kysymyksiin ja kuvailmaisun haasteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

EG/KO5 Experimentell visuell konst och uttryck – skapande verkstad, 2 op (EGKU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Uppmuntra studeranden att testa olika sätt, material, tekniker och lösningar för att kunna uttrycka sig och sina idéer genom visuell konst och eget skapande arbete.]
- [Stärka studerandes eget bildspråk och tilltro till sin förmåga att mera nyanserad kunna kommunicera genom visuella medier]
- [Genom handledning dels hjälpa studeranden att identifiera och utveckla de bildtekniker och utforska de material som hen kan och vill uttrycka sig med och dels att utmana den studerande att våga testa nya uttrycksformer och lösningar för att utveckla sin kreativitet.]
- [Utforska och utveckla den egna skapande processen som ett sätt att hitta ens styrkor och förstärka ens identitet.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Utgångspunkt för den här kursen är studerandens egna mål och önskemål. Den studerande väljer själv de projekt och visuella experiment som hen arbetar med.]
- [Arbetsprocessen, experimenten och utforskandet av den egna kreativiteten utgör en viktig del av kursen. Arbetet kan resultera i ett eller flera färdiga verk.]
- [Studeranden väljer själv de teman, tekniker och material som hen arbetar med. Det kan handla om allt från traditionella hantverks- och bildtekniker till multimedia och installation.]
- [Arbetsprocessen, experimenten och färdiga konstverk diskuteras och reflekteras i ljuset av det visuella kulturfältet och de kulturella fenomen som omger oss.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Kursen utvecklar studerandes kreativitet, nyfikenhet, inlärning och motivation genom utforskande skapande arbete som leder till nya perspektiv och upptäckter inom visuell kultur och bildkommunikation.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Studerande är en del av och arbetar i det globala konst- och medielandskapet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet utvärderas studerandes arbetsmetoder, lösningsstrategier och färdiga verk på ett mångsidigt sätt. Studerande får kontinuerlig feedback på sina framsteg och arbetsprocess antingen muntligt eller skriftligt. Studieavsnittet bedöms med vitsord 4-10.

]

EG/KO6 Konst- och kulturhistoria genom skapande arbete, 2 op (EGKU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Öka studerandens nyfikenhet och förståelse för hur olika visuella uttryck och trender hänger ihop med och speglar de kulturella och ideologiska strömningar i samhäll]
- [Uppmuntra studeranden att testa olika sätt, material, tekniker och lösningar i sitt bildskapande för att kommunicera bestämda åsikter och uttryck.]
- [Stärka studerandes kunskap om konst och visuell kultur under de olika epokerna genom skapande arbete för att ge fördjupad förståelse för hur ändringarna i världsbilden syns, berikar och förändrar bildspråket och den visuella kulturen.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Den här kursen är en systerkurs till HI4 och under den här kursen närmar vi oss den europeiska kultur- och idéhistorien från antiken till modern tid genom skapande arbete.]
- [Tyngdpunkten i den här kursen ligger på att genom praktiskt arbete undersöka och analysera människans världsbild under olika epoker och reflektera över hur den ändrade världsbilden påverkat och format konst, design och arkitektur då och nu.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Kursen utvecklar studerandes kreativitet, nyfikenhet, inlärning och motivation genom utforskande skapande arbete som leder till nya perspektiv och upptäckter inom visuell kultur och bildkommunikation. Kursen stärker den studerandes nyfikenhet och motivation att lära sig samt söka betydelser och kombinera saker på nya sätt genom skapande av bilder.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Detta studieavsnitt stöder utvecklingen av den studerandes självkännedom. Den studerande lär sig att se sig själv i relation till tidigare och nuvarande kulturkontexter. Vi stärker den studerandes nyfikenhet och motivation att lära sig samt söka betydelser och kombinera saker på nya sätt genom skapande av bilder. Under studieavsnittet studerar vi bildkonstens roll som spegel för tidens samhälle och verktyg för makt. Under studieavsnittet fördjupar vi våra kunskaper om konst- och kulturhistoria.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet utvärderas studerandes arbetsmetoder, lösningsstrategier och färdiga verk på ett mångsidigt sätt. Studerande får kontinuerlig feedback på sina framsteg och arbetsprocess antingen muntligt eller skriftligt. Studieavsnittet bedöms med vitsord 4-10.

]

KL/KU5 Nykytaiteen työpaja - kokeileva kuvataide, 2 op (KLKU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kannustetaan ja ohjataan opiskelijaa kuvan tekemisen menetelmällisiin, ilmaisullisiin ja sisällöllisiin kokeiluihin.
- Ohjauksen tavoitteena on auttaa opiskelijaa tunnistamaan itselle luonteenomaiset ja läheiset kuvan tekemisen keinot ja rohkaista omien rajojen rikkomiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvallisen kokeilun lähtökohtana ovat opiskelijan omat tavoitteet ja toiveet. Opiskelija rakentaa itselleen sopivan kokeilujen kokonaisuuden, joka voi koostua yhdestä tai useammasta teoksesta.
- Teokset voi toteuttaa vapaasti valitsemillaan materiaaleilla ja tekniikoilla.
- Taideteoksia tarkastellaan oman kuvataiteellisen työskentelyn ja kuvallisen kuva-analyysin avulla.
- Kuvataidetta tarkastellaan taiteilijoiden, teosten ja eri ilmiöiden kautta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Nykytaiteen kurssi tukee opiskelijan uteliaisuutta ja lisää motivaatiota oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita aivan uudella tavalla.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja rakentamaan näin identiteettiään mikä tukee hänen henkistä kasvuaan ja hyvinvointiaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija joutuu eettisten ja ekologisten valintojen eteen toteuttaessaan taideteostaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija toimii globaalissa media- ja teknologiamaailmassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty/hylätty. Pyydettäessä myös numeroarviointi.

KL/KU6 Piirustus- ja maalausilmaisun työpaja, 2 op (KLKU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oppia tuntemaan ja käyttämään erilaisia piirtämisen ja maalaamisen työvälineitä sekä ilmaisukeinoja, tekniikoita ja käsitteitä.
- Oppia piirtämään ihmisvartaloa ja maalaamaan muotokuvaa.
- Auttaa opiskelijaa arvioimaan ja tarkastelemaan omaa työskentelyään sekä omia ja muiden tekemiä piirustuksia ja maalauksia.
- Oman persoonallisen ja itsenäisen kuvalliseen ilmaisun kehittyminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Piirtämisen ja maalaamisen perus- ja kokeilevat tekniikat ja niiden sovellus omaan persoonalliseen kuvalliseen ilmaisuun.
- Lyijykynä, hiili, liitu, tussi, akvarelli-, peiteväri-, akryyli- ja öljymaalaus.
- Opiskelijaa ohjataan kiinnittämään huomiota maalausten sisältöön ja aiheen kehittelyyn.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kurssilla opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Kurssi kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epävarmuuden sietokykyä.

Kurssi vaalii muun muassa opiskelijan psyykkistä hyvinvointia, koska hän voi taiteen tekemisen kautta omaksua hyvinvointia tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä löytää omaa viiteryhmäänsä muista kuvantekijöistä. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri ja eettisyys.

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla opiskelija tulee kuulluksi ja nähdyksi omana itsenään. Kuvaa tehdessä opiskelijalla on mahdollisuus käsitellä tunteitaan, jolloin niitä on myös helpompi säädellä. Päästessään ilmaisemaan omia tunteitaan opiskelija oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen ilmenee kurssilla muun muassa materiaali- ja aihevalintojen kautta, koska silloin tulee väistämättä pohdittua toiminnan eettisiä, esteettisiä ja ekologisia arvolähtökohtia. Keskittyneesti kuvaa tehdessä opiskelija myös väistämättä tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia (visuaalisia) ongelmia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty/hylätty. Pyydettäessä myös numeroarviointi.

KL/KU7 Valokuvailmaisun työpaja, 2 op (KLKU7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valokuvan eri käyttömuotoihin tutustustuminen tarkastelemalla valokuvataidetta ja median valokuvia.

- Kehittää opiskelijan persoonallista valokuvailmaisua sekä syventää kuvan sommittelutaitoja.
- Opiskelija syventää kuvailmaisun taitojaan toteuttaessaan valitsemastaan aiheesta valokuvakokonaisuuden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valokuvauksen idea ja pimiökokeilu (neulanreikäkuvaus)
- Valokuvauksen perusharjoitteet ja kuvien tarkastelu
- Ilmaisulliset harjoitteet
- Kuvankäsittely
- Voimaannuttava valokuvaus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla opiskelija tulee nähdyksi omana itsenään. Valokuvailmaisun kautta opiskelijalla on mahdollisuus päästä käsittelemään ja ilmaisemaan omia tunteitaan , jolloin hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä. Näin hän oppii käyttämään tunteitaan voimavarana vuorovaikutuksessa.

Hyvinvointiosaaminen

Valokuvailmaisun kurssilla opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Valokuvaus itseilmaisun keinona lisää psyykkistä hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Valokuvatessa opiskelija eittämättä kohtaa myös eettiset, esteettiset ja ekologiset valinnat.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty/hylätty. Pyydettäessä numeroarviointi.

KBG/KO5 Målning, 2 op (KBGKU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Den studerande fördjupar och skapar en personlig bildsyn med hjälp av olika målningstekniker.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Den studerande bekantar sig med grunderna inom måleri och olika konststilar. Arbetena görs med olika tekniker, såsom akryl, akvarell och bläck. Under kursen målar eleven en egen tavla med fritt motiv. Kursen inkluderar eventuella utställningsbesök och skriftliga uppgifter.]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Kursen bedöms med sifferbedömning 4-10.

Kursen kan avläggas utan särskilda förkunskaper

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Kursen avläggs på distans med tre obligatoriska träffar under kursens gång. I början av kursen gör eleven upp en tidsplan för sitt arbete.

]

KBG/KO6 Foto / grafisk formgivning, 2 op (KBGKU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Den studerande prövar sig fram genom olika uppgifter och lär sig hur och vilka olika ändamål en kamera kan användas till.]
- [Den studerande får grundläggande kunskaper inom kamerateknik, bildkomposition och bildbehandling.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Den studerande bekantar sig med grundläggande tekniker och termer inom fotografering och grafisk formgivning genom olika individuella uppgifter. Kursen har sin utgångspunkt i den studerandes egna intressen. Under kursens gång gör eleven en egen fotobok som hen själv planerar och formger.]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Kursen bedöms med sifferbedömning 4-10.

Kursen kan avläggas utan särskilda förkunskaper.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Kursen avläggs på distans med tre obligatoriska träffar under kursens gång. Kursen kräver inte en systemkamera. I början av kursen gör eleven upp en tidsplan för sitt arbete.

]

KBG/KO7 Teckning, teckning & teckning, 2 op (KBGKU7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Den studerande utvecklar sin gestaltningsförmåga med varierande metoder och tekniker]
- [Den studeande får även möjlighet att öva begrepp som; komposition, proportioner och valöråtergivning.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Den studerande använder sig under kursens gång av varierande teckneredskap; t.ex. kol, blyerts, färgpennor, tusch och kritor.]
- [Den studerande bekantar sig med olika metoder som t.ex. rutförstoring och skuggning.]
- [Under kursens gång tecknar studerande bl.a. landskap, porträtt, interiörer och motiv ur fantasin och efter förebilder.]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Kursen bedöms med siffervitsord 4- 10
Kursen kan avläggas utan särskilda förkunskaper.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Kursen avläggs på distans med tre obligatoriska träffar under kursens gång. I början av kursen gör eleven upp en tidsplan för sitt arbete.

]

7.11. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaine ja tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- *soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*
- *vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.*

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

KOLD1/Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op (KOLD1)

Opintojakson moduulit

- Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op (KOLD1), Valinnainen

Tavoitteet

Kotitalouden lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja ilmentää omaehtoista harrastuneisuuttaan kotitaloudessa*
- *osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat*
- *antaa näytön kotitalouden osaamisesta osoittamalla tutkivaa ja soveltavaa opiskelua, vuorovaikutteista toimintaa, yhteisöllistä tiedon rakentamista ja osaamisen jakamista sekä kriittistä tiedon ja työskentelyn arviointia*
- *osaa tuottaa kokonaisuuden, jonka sisällön valinta, tehtäväidea sekä suunnittelu- ja toteutusprosessi tukevat toisiaan.*

Keskeiset sisällöt

Kotitalouden lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä opiskelijan valitsemaan teemaan, tehtäväideaan ja suunnittelu- ja toteutusprosessiin*
- *muodostuvat lukiodiplomityöstä, esseestä sekä itsearviointia ja kotitalouden tuntemusta kuvaavasta portfoliosta, jotka arvioidaan annettujen kriteerien perusteella.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii yhdistelemään tietoa uusilla tavoilla ja kehittää itsenäisen oppimisen taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan Opetushallituksen ohjeitten mukaisesti.

KULD2/Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia*
- *osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat*
- *osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta*
- *osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii yhdistelemään tietoa uusilla tavoilla ja kehittää itsenäisen oppimisen taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan Opetushallituksen ohjeitten mukaisesti.

KÄLD3/Käsityön lukiodiplomi, 2 op (KÄLD3)

Opintojakson moduulit

- Käsityön lukiodiplomi, 2 op (KÄLD3), Valinnainen

Tavoitteet

Käsityön lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan käsityössä*
- *osoittaa osaamistaan laadukkaiden käsityötuotteiden omaehtoisessa suunnittelussa, valmistuksessa sekä oppimisensa arvioinnissa*
- *osoittaa hallitsevansa käsityöprosessiin sisältyvät tavoitteiden asettamisen, ideoinnin ja suunnittelun vaiheet ja vaatimukset*
- *hallitsee, seuraa ja arvioi käyttämiään resursseja, työskentelyään ja oppimisprosessiaan*
- *osaa ottaa tuotteessa tai teoksessa huomioon esteettisyyden, eettisyyden, omaehtoisuuden näkökulmat ja ekologisuuden vaatimukset*
- *osaa ratkaista tuotteen tai teoksen toimivuuden, taloudellisuuden, ergonomisuuden, innovatiivisuuden ja teknisen toteutustavan vaatimukset käyttöympäristössään.*

Keskeiset sisällöt

Käsityön lukiodiplomi

- *perustuvat valittuun tehtävään, ideaan ja suunnittelu- ja valmistusprosessiin sekä niiden itsearviointiin*
- *muodostuvat käsityötuotteesta tai käsityöteoksesta sekä sen suunnittelu- ja valmistusprosessia ja itsearviointia kuvaavasta portfoliosta.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii yhdistelemään tietoa uusilla tavoilla ja kehittää itsenäisen oppimisen taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan Opetushallituksen ohjeitten mukaisesti.

LILD4/Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa*
- *pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.*

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- *muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii yhdistelemään tietoa uusilla tavoilla ja kehittää itsenäisen oppimisen taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan Opetushallituksen ohjeitten mukaisesti.

MELD5/Median lukiodiplomi, 2 op (MELD5)

Opintojakson moduulit

- Median lukiodiplomi, 2 op (MELD5), Valinnainen

Tavoitteet

Median lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön mediaosaamisestaan ja harrastuneisuudestaan*
- *osoittaa hallitsevansa monipuolisia media- ja vuorovaikutustaitoja sekä median välineiden, ilmaisukeinojen ja mahdollisuuksien luovaa käyttöä*
- *osoittaa hallitsevansa informaation kriittisen valinnan, tulkinnan, arvioinnin ja jäsentelyn taitoa*
- *osaa analysoida omaa mediasuhdettaan ja tunnistaa median toimintaympäristön.*

Keskeiset sisällöt

Median lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat portfolion ja mediaesityksen muodostamasta kokonaisuudesta.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii yhdistelemään tietoa uusilla tavoilla ja kehittää itsenäisen oppimisen taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan Opetushallituksen ohjeitten mukaisesti.

MULD6/Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa*
- *osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.*

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- *opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto*
- *erilaiset toteutustavat ja osa-alueet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii yhdistelemään tietoa uusilla tavoilla ja kehittää itsenäisen oppimisen taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan Opetushallituksen ohjeitten mukaisesti.

TALD7/Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD7)

Opintojakson moduulit

- Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD7), Valinnainen

Tavoitteet

Tanssin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan tanssissa*
- *kehittää tanssillisen tehtävän myötä tanssillista osaamistaan edelleen*
- *kuvaa kirjallisesti tanssin opiskelupolkuaan ja tanssillista kehitystään.*

Keskeiset sisällöt

Tanssin lukiodiplomi

- *tanssillisena tehtävänä soolo- tai ryhmäteos, jonka opiskelija voi suorittaa joko esiintymällä tanssijana tai tekemällä koreografian*
- *tanssilliseen tehtävään liittyvä kirjallinen työ*
- *tanssin lukiodiplomiin sisältyvä tutkielma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii yhdistelemään tietoa uusilla tavoilla ja kehittää itsenäisen oppimisen taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan Opetushallituksen ohjeitten mukaisesti.

TELD8/Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8)

Opintojakson moduulit

- Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8), Valinnainen

Tavoitteet

Teatterin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa*
- *vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitojaan sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

Teatterin lukiodiplomi

- *opiskelijan määrittelemä aihe joltakin teatterin alalta ja siihen liittyvä esitys*
- *työskentelyprosessin hallinta*
- *taiteellisen prosessin arviointitaidot*
- *taiteellisen kokonaisuuden ymmärtäminen*
- *teatterin keinot*
- *yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot*
- *esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii yhdistelemään tietoa uusilla tavoilla, ja kehittää itsenäisen oppimisen taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan Opetushallituksen ohjeitten mukaisesti.

7.12. Liikunta (LI)

Oppiaine ja tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen ***hyvinvointiosaamista*** *sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.*

Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen *kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.*

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.*

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. ***Yhteiskunnallista osaamista*** *vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.*

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät ***eettisyytenä ja ympäristöosaamisena****, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.*

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä*
- *osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti*

- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.*

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

LI1 Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- *liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen*
- *opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää liikuntataitojen sekä fyysisen aktiivisuuden merkityksen oman toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia sekä auttaa ja kannustaa muita ryhmässä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää liikuntataitoja ja osaamistaan erilaisissa harjoituksissa, liikuntamuodoissa ja urheilulajeissa. Liikunnan oppimistilanteet ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita ja kehittävät siten opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnanopetuksessa vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista oppimalla ottamaan vastuuta omista ja yhteisistä toiminnoista ja turvallisuudesta sekä auttamalla ja tukemalla muita liikunnanopetuksessa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija toimii vastuullisesti ja kunnioittaa ryhmän muita jäseniä. Opiskelija hyödyntää ympäristöä tarkoituksenmukaisesti ja kunnioittavasti liikuntaharjoitteluun eri vuodenaikoina ja erilaisissa olosuhteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Fyysinen aktiivisuus toimii globaalina, yhteisenä ja ruumiillisena kielenä, joka yhdistää erilaisia ihmisiä ja kulttuureja ja vahvistaa siten globaali- ja kulttuuriosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivinen arviointi toteutetaan jatkuvana opiskelijan oppimista ja työtä edistävänä palautteena. Summatiivinen arviointi tehdään opetuksen tavoitteiden toteutumisen perusteella ja se perustuu erilaisiin suorituksiin ja työskentelyyn kurssin aikana. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

[
I detta studieavsnitt skall du tillämpa rörelsefärdigheter i olika övningar, gymnastikformer och idrottsgrenar som är gemensamma för undervisningsgruppen som genomförs såväl inomhus som utomhus. Detta görs genom övningar, lekar och spel som utvecklar undervisningsgruppens samarbetsförmåga och samhörighet

]

LI2 Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta*
- *osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- *fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen*
- *liikkuvuus ja kehonhuolto*
- *ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa*
- *yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää liikuntataitojen sekä fyysisen aktiivisuuden merkityksen oman toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija antaa rakentavaa palautetta sekä vertaispalautetta sekä auttaa ja kannustaa muita ryhmäläisiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan oppimistilanteet ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita ja kehittävät täten opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnanopetuksessa vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista, kun opiskelija ottaa vastuuta omista ja yhteisistä aktiviteeteista ja niiden turvallisuudesta sekä auttaa ja tukee toisia liikunnantunneilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Fyysinen aktiivisuus toimii globaalina, yhteisenä ja kehollisena kielenä, joka yhdistää ihmisiä ja kulttuureita ja vahvistaa näin globaalia ja kulttuurista osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija työskentelee vastuullisesti ja kunnioittaa muita ryhmäläisiä. Opiskelija hyödyntää ympäristöä liikkumiseen eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa tavoitteenmukaisesti ja kunnioittavasti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijaa arvioidaan itsearvioinnin ja fyysisten ominaisuuksien kehittymisen pohjalta. Opiskelijaa arvioidaan sen perusteella, miten hän kykenee ottamaan huomioon oman toimintakykynsä ja ympäristönsä ja tekemään perusteltuja valintoja kehittääkseen fyysistä toimintakykyään ja lisätäkseen fyysistä aktiivisuuttaan. Opiskelijaa arvioidaan sen mukaan, miten hän osaa kunnioittaa toisia vuorovaikutustilanteissa sekä auttaa ja rohkaista muita liikunnantunneilla. Opiskelijan arvioinnissa huomioidaan hänen kykynsä tehdä parhaansa sekä työskennellä vastuullisesti ja aktiivisesti. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

LI3 Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on tutustua koululiikunnassa vieraampiin liikuntalajeihin sekä kehittää ja harjoittaa aikaisemmin opittuja liikuntataitoja.
- Moduulin tavoitteena on kokea liikunnallisia elämyksiä niin yksin kuin ryhmässä, sekä toimia vastuullisesti ja kunnioittavasti ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

- Pyritään tutustumaan lajeihin, joihin ei pakollisilla kursseilla ole tutustuttu ja joita on mahdollisuus harrastaa paikallisesti, kuten esim. keilaus, melonta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää, että liikkumisvalmiudet ja fyysinen aktiivisuus ovat perustavanlaatuisia omalle toimintakyvylle, terveydelle ja hyvinvoinnille.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen ja tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee ja soveltaa liikkumisvalmiuksiaan ja -taitojaan uusilla tavoilla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuunsa suhteessa osallistumiseen ja sitoutumiseen sekä ottaa huomioon muut. Opiskelija hyödyntää ympäristöä tarkoituksenmukaisesti ja vastuullisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan arvioinnissa huomioidaan kuinka hän soveltaa liikuntavalmiuksiaan ja -taitojaan eri harjoituksissa ja uusin tavoin. Opiskelijan arvioinnin perustana on hänen vartalonhallintansa. Opiskelijaa arvioidaan sen mukaan, miten hän osaa kunnioittaa toisia vuorovaikutustilanteissa sekä auttaa ja rohkaista muita liikunnantunneilla. Opiskelijan arvioinnissa huomioidaan hänen kykynsä tehdä parhaansa sekä työskennellä vastuullisesti ja aktiivisesti. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

LI4 Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija työskentelee hyvässä hengessä yhteisen tavoitteen suuntaisesti, pyrkimyksenä lisätä fyysistä aktiivisuutta opiskelijoiden keskuudessa.

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- *yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Yhteisen liikunnallisen projektin, kuten ulkoilupäivän tai palloilutapahtuman, suunnittelu ja toteutus.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa aktiviteetteja, jotka edistävät omaa ja toisten toimintakykyä sekä hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija antaa rakentavaa palautetta, auttaa ja rohkaisee toisia. Opiskelijat tekevät yhteistyötä saavuttaakseen yhteiset tavoitteensa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan oppimistilanteet ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita ja kehittävät siten opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnanopetuksessa vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista, kun opiskelija oppii ottamaan vastuuta omista ja yhteisitä aktiviteeteista ja niiden turvallisuudesta sekä auttamaan ja tukemaan toisia liikunnantunneilla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää oman vastuunsa suhteessa osallistumiseen ja sitoutumiseen ja kunnioittaa muita ryhmäläisiä. Opiskelija ottaa huomioon ympäristön suunnitellessaan ja toteuttaessaan aktiviteetteja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan arviointi perustuu siihen, miten hän tavoittaa fyysisen aktiivisuuden tavoitteen. Opiskelijaa arvioidaan sen mukaan, miten hän osaa kunnioittaa toisia vuorovaikutustilanteissa sekä auttaa ja rohkaista muita liikunnantunneilla. Opiskelijan arvioinnissa huomioidaan hänen kykynsä tehdä parhaansa sekä työskennellä vastuullisesti ja aktiivisesti. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Studieavsnittet ska särskilt fördjupa kunskaper och färdigheter som anknyter till den fysiska funktionsförmågan. Studieavsnittets syfte är att främja regelbunden motion samt att iaktta och utveckla sina fysiska egenskaper. Läraren ska leda planeringen och genomförandet av ett motionsprogram. Motionsprogrammet ska i mån av möjlighet genomföras med hjälp av sportteknologi. Under studieavsnittet lär sig deltagarna grunderna i långdistanslöpning, både i teorin och praktiken. Deltagarna deltar i ett halvmaraton.

]

LI5 Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta.
- Moduulin tavoitteena on harjoitella liikunnallisia ja kehollisia keinoja stressin hallintaan ja purkamiseen.

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

- Virkistystä ja mielen hyvinvointia lisäävät liikuntamuodot, kuten rentousharjoitukset, jooga, pilates..
- Liikkumispaikat mahdollisuuksien mukaan ulkona luonnossa sekä salissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää, että liikkumisvalmiudet ja fyysinen aktiivisuus ovat perustavanlaatuisia omalle toimintakyvylle, terveydelle ja hyvinvoinnille.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija antaa rakentavaa palautetta, auttaa ja rohkaisee toisia. Opiskelijat tekevät yhteistyötä saavuttaakseen yhteiset tavoitteensa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee ja soveltaa liikkumisvalmiuksiaan ja -taitojaan uusin tavoin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää osallistumisvastuunsa ja huomioi ryhmän muut jäsenet. Opiskelija ottaa ympäristön huomioon toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijaa arvioidaan hänen kyvyissään työskennellä tavoitteenmukaisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen. Opiskelijan arvioinnissa huomioidaan hänen kykynsä arvioida omaa osaamistaan ja energiatasoaan ja tehdä perusteltuja valintoja fyysisistä harjoitteista, jotka parantavat hänen toiminta- ja opiskelukykyään. Sekä ymmärrystä siitä, kuinka fyysinen aktiivisuus ja urheilu edistävät opiskelukykyä ja terveyttä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Under studieavsnittet ska du bedöma din egen ork och energinivå samt förstå hur orken och studieförmågan kan främjas genom fysisk aktivitet och idrott. Studiefömågan främjas genom fysisk aktivitet och idrott, gemenskapskänslans stärks genom motionsformer som ger energi, avslappning och kroppsvård.

]

EG/KBG/LI6 Skolidrottstävlingar 1, 2 op (EGKBGLI6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [den studerande ska träna och delta aktivt i olika skolidrottstävlingar.]
- [den studerande ska öka samarbetsförmågan.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [träning inför skolidrottstävlingar.]
- [deltagande i skolidrottstävlingar.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Den studerande förstår sitt eget ansvar i fråga om deltagande och engagemang och tar hänsyn till andra i gruppen.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Fysisk aktivitet fungerar som ett globalt, gemensamt och kroppsligt språk som förenar olika människor och kulturer och på det sättet stärker den globala och kulturella kompetensen.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[

Den studerande hjälper och uppmuntrar andra i gruppen, samt samarbetar för det gemensamma målet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen i gymnastik utgår från de mål som ställts upp i modulen. Den formativa bedömningen ges i form av fortlöpande respons som främjar den studerandes lärande och arbete. Den summativa bedömningen ges utgående från hur väl målen för undervisningen uppnåtts som godkänd/underkänd. Studieavsnittet kan inte avläggas genom självstudier.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Studerande som deltar aktivt i skolidrottstävlingar, och träningarna inför dem, kan tillgodoräkna sig studiepoäng. Deltagandet ska vara långsiktigt och kontinuerligt. Gymnastikläraren redogör inför varje läsår vad som förväntas av deltagarna, och hur aktiviteterna ska dokumenteras.

]

EG/KBG/LI7 Skolidrottstävlingar 2, 2 op (EGKBGLI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [den studerande ska träna och delta aktivt i olika skolidrottstävlingar.]
- [den studerande ska öka samarbetsförmågan.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [träning inför skolidrottstävlingar.]
- [deltagande i skolidrottstävlingar.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Den studerande förstår sitt eget ansvar i fråga om deltagande och engagemang och tar hänsyn till andra i gruppen.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Fysisk aktivitet fungerar som ett globalt, gemensamt och kroppsligt språk som förenar olika människor och kulturer och på det sättet stärker den globala och kulturella kompetensen.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande hjälper och uppmuntrar andra i gruppen, samt samarbetar för det gemensamma målet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen i gymnastik utgår från de mål som ställts upp i modulen. Den formativa bedömningen ges i form av fortlöpande respons som främjar den studerandes lärande och arbete. Den summativa bedömningen ges utgående från hur väl målen för undervisningen uppnåtts som godkänd/underkänd. Studieavsnittet kan inte avläggas genom självstudier.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Studerande som deltar aktivt i skolidrottstävlingar, och träningarna inför dem, kan tillgodoräkna sig studiepoäng. Deltagandet ska vara långsiktigt och kontinuerligt. Gymnastikläraren redogör inför varje läsår vad som förväntas av deltagarna, och hur aktiviteterna ska dokumenteras.

]

EG/LI8 Gamlas dans, 2 op (EGKBGLI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [den studerande ska planera och genomföra tillställningen de Gamlas dans.]
- [den studerande ska lära sig olika danser och förbättra sina dansfärdigheter.]
- [den studerande ska bekanta sig med danskultur och traditioner.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [förberedning för de Gamlas dag uppträdande.]
- [övning av olika fest och pardanser.]
- [träning av de sociala färdigheterna genom par och gruppdanser.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande förstår att fysisk aktivitet är en grundläggande förutsättning för egen funktionsförmåga, hälsa och välbefinnande.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande hjälper och uppmuntrar andra i gruppen, samt samarbetar för det gemensamma målet.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande använder sig av musik i planeringen och tränandet av danser. Den studerande använder sin kreativitet vid planeringen av uppvisningen.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Den studerande förstår sitt eget ansvar i fråga om deltagande och engagemang och tar hänsyn till andra i gruppen.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Den studerande tränar olika danser som traditionellt har dansats runt om i vårt land och uppträder med dem under en traditionell tillställning i gymnasiet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen i gymnastik utgår från de mål som ställts upp i modulen. Den formativa bedömningen ges i form av fortlöpande respons som främjar den studerandes lärande och arbete. Den summativa bedömningen ges utgående från hur väl målen för undervisningen uppnåtts som godkänd/underkänd. Studieavsnittet går inte att avlägga genom självstudier.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Under studieavsnittet tränas danser inför gamlas dag. De studerande deltar i en eller flera dansuppvisningar.

]

EG/LI9 Antistress, 2 op (EGLI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [den studerande ska bli mer medveten om sin egen stressnivå och få redskap till att varva ner och således må bättre.]
- [den studerande ska öva och förbättra sin kroppskontroll och kroppsmedvetenheten.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [övning i att varva ned och slappna av.]
- [rörlighet och kroppsvård.]
- [studiebesök.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Fysisk aktivitet fungerar som ett globalt, gemensamt och kroppsligt språk som förenar olika människor och kulturer och på det sättet stärker den globala och kulturella kompetensen.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande förstår vikten av att ta hand om sin kropp och lär sig färdigheter som stöder eget välmående i vardagen. Den studerande upplever glädje och avkoppling i gymnastiken.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Eleven tar ansvar för eget deltagande och tar hänsyn till andra.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen i gymnastik utgår från de mål som ställts upp i modulen. Den formativa bedömningen ges i form av fortlöpande respons som främjar den studerandes lärande och arbete. Den summativa bedömningen ges utgående från hur väl målen för undervisningen uppnåtts som godkänd/underkänd. Studieavsnittet går inte att avlägga genom självstudier.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[

En kurs i kroppsmedvetenhet och kroppskontroll. Övningar och lektioner som baserar sig på bl.a yoga pilates och tai chi. Därtill bekantar vi oss med lokala kroppsvårdare. Rekommenderas för den som känner sig stressad och som avslappning inför studentskrivningar.

]

KBG/LI8 Bollspel, 2 op (KBGLI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [den studerande ska lära sig grundläggande färdigheter och teknik i de vanligaste bollspelen.]
- [den studerande ska bekanta sig med olika spelformer.]
- [den studerande ska lära sig regler och taktiska nyanser i spelet.]
- [den studerande ska stärka sin sociala förmåga genom olika spelsituationer.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [träning av olika spelsituationer.]
- [övning av personliga färdigheter.]
- [inlärning av speltaktik och genomgång av olika speluppställningar.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande förstår att rörelsefärdigheter och fysisk aktivitet är grundläggande för den egna funktionsförmågan, hälsan och välbefinnandet.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande ger konstruktiv respons och hjälper och uppmuntrar andra i gruppen.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande använder sina rörelsefärdigheter och kunskaper i olika övningar, gymnastikformer och idrottsgrenar. Lärsituationerna i gymnastiken är till sin karaktär problemlösningssituationer, och utvecklar därmed den studerandes tvärvetenskapliga och kreativa kompetens.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[

Den studerande förstår sitt ansvar i fråga om deltagande och engagemang, samt tar hänsyn till andra. Den studerande utnyttjar omgivningen på ett ändamålsenligt och ansvarsfullt sätt.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen i gymnastik utgår från de mål som ställts upp i modulen. Den formativa bedömningen ges i form av fortlöpande respons som främjar den studerandes lärande och arbete. Den summativa bedömningen ges utgående från hur väl målen för undervisningen uppnåtts som godkänd/underkänd. Studieavsnittet kan inte avläggas genom självstudier.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Studieavsnittet erbjuder möjlighet för skolans studerande att utveckla sitt spel i en mängd olika bollspel. I studieavsnittet ingår teknikövningar av olika slag och olika former av spel.

]

KBG/LI9 Volleyboll, 2 op (KBGLI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [den studerande ska lära sig de vanligaste slagen i volleyboll.]
- [den studerande ska bekanta sig med olika spelformer.]
- [den studerande ska lära sig regler och taktiska nyanser i spelet.]
- [den studerande ska öka samarbetsförmågan.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [träning av de olika slagen i volleyboll.]
- [övning av olika spelformer.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande förstår att rörelsefärdigheter och fysisk aktivitet är grundläggande för den egna funktionsförmågan, hälsan och välbefinnandet.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[

Den studerande visar respekt för andra i kommunikationssituationer och stödjer gemenskapskänslan genom att hjälpa och uppmuntra andra.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande övar och tillämpar sina rörelsefärdigheter och -kunskaper på nya sätt.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Den studerande arbetar ansvarsfullt och respekterar andra i gruppen.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen i gymnastik utgår från de mål som ställts upp i modulen. Den formativa bedömningen ges i form av fortlöpande respons som främjar den studerandes lärande och arbete. Den summativa bedömningen ges utgående från hur väl målen för undervisningen uppnåtts som godkänd/underkänd. Kursen går inte att tentera.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Kursen erbjuder möjlighet för skolans studerande att utveckla sitt spel i volleyboll. I kursen ingår teknikövningar samt olika former av spel.

]

KL/LI6 Golfkurssi, 2 op (KLLI6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu golfiin, johon on Raaseporissa hyvät harrastusmahdollisuudet .

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Golfkurssilla tutustutaan lajiin sekä harjoitellaan golfin lajitaitoja ja pelataan Ruukkigolfissa. Opiskelijat suorittavat Green Cardin mahdollisuuksien mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää, että fyysinen aktiivisuus ja liikunnalliset perusvalmiudet ovat edellytys omalle toimintakyvylle ja terveydelle. Opiskelija tiedostaa, että golf lajina kehittää keskittymistä, stressinhallintaa ja vaikuttaa positiivisesti psyykkiseen terveyteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii kannustamaan muita sekä antamaan positiivista ja rakentavaa palautetta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii soveltamaan liikunnallisia perustaitojaan erilaisissa liikuntalajeissa ja olosuhteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii toimimaan aktiivisena kansalaisena omaa ja yhteisön hyvinvointia kunnioittaen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää mitä vaikutuksia omalla toiminnalla on ympäristöterveyteen, ja toimii vastuullisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii liikuntalajin, jossa toimitaan samalla tavalla pelillisesti, ja joka opettaa yleisiä käyttäytymisen toimintamalleja koko maailmassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä. *Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta kehittymisestään.*

KL/LI7 Ryhmäliikunta, 2 op (KLLI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on kehittää oppilaan aerobista- ja lihaskuntoa.
- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu monipuolisesti erilaisiin aerobista ja lihaskuntoa kehittäviin ryhmäliikunnan muotoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aerobicin ja tanssin erilaiset kuntoilutunnit, lihaskuntoharjoittelu kehonpainolla ja välineiden kanssa, erilaiset liikkuvuus- ja kehonhuoltoharjoitteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää, että fyysinen aktiivisuus ja liikunnalliset perusvalmiudet ovat edellytys omalle toimintakyvylle ja terveydelle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tiedostaa ja oppii, että tietyt liikuntamuodot ovat samoja maasta riippumatta, jolloin voi osallistua myöhemmin samalle liikuntatunnille turvallisesti, koska on jo hankkinut tarvittavat tiedot ja taidot.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija pystyy osoittamaan luovuuttaan ja vahvistaa siten psyykkistä terveyttään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii kannustamaan muita sekä antamaan positiivista palautetta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. *Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta kehittymisestään.*

KL/LI8 Vanhat tanssit, 2 op (KLLI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on ymmärtää tanssi- ja tapakulttuuri hyvänä seurustelu- ja liikuntamuotona ja osana kulttuuriperintöämme.
- Moduulin tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa Vanhojen päivän tapahtuma sekä harjaannuttaa tanssitaitoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla opetellaan ja harjoitellaan juhla- ja paritanssien koreografioita sekä valmistaudutaan Vanhojen päivän tanssinäytökseen. Lisäksi syvennetään terveyden sosiaalisen osa-alueen taitoja pari- ja ryhmätanssien avulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää, että fyysinen aktiivisuus ja liikunnalliset perusvalmiudet ovat edellytys omalle toimintakyvylle ja terveydelle. Opiskelija ymmärtää, miten oma toiminta vaikuttaa muiden psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Oppilas osaa kannustaa ja auttaa muita yhteisen päämäärän saavuttamiseksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii käyttämään omaa luovuuttaan suunnitellessaan tansseja ja esitystä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii toimimaan aktiivisena kansalaisena omaa ja yhteisön hyvinvointia kunnioittaen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää oman vastuunsa ryhmän jäsenenä esityksen onnistumiseksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kokee yhteenkuuluvuutta muiden maiden ja kansalaisten kesken sillä musiikki ja tanssi ovat kieli, jota kaikki ovat aina käyttäneet ja tulevat käyttämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. *Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta kehittymisestään.*

KL/LI9 Retkeilyn ja suunnistuksen taito, 2 op (KLLI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on oppia kunnioittamaan luontoa. Tärkeä on myös kehittää erä- ja suunnistustaitoa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opetellaan ja harjoitetaan erilaisia erä- ja suunnistustaitoja. Lisäksi sisältönä on turvallinen liikkuminen maastossa, sekä leiriytyminen ja tulenteko merkityillä paikoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää, että fyysinen aktiivisuus ja liikunnalliset perusvalmiudet ovat edellytys omalle toimintakyvylle ja terveydelle. Lisäksi opiskelija ymmärtää, että luonnossa liikkuminen vaikuttaa psyykkiseen terveyteen positiivisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii miten toimia vuorovaikutuksessa muiden luonnossa liikkujien kanssa ja oppii kunnioittamaan luonnon rauhaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja selviytyäkseen vieraassa maastossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii kunnioittamaan ympäristöään jossa liikkuu, ja valitsee vähiten ympäristöä kuormittavia tapoja toimissaan, jolloin kestävän kehityksen periaate toteutuu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä. *Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta kehittymisestään.*

KL/LI10 Harrastusliikunta, 2 op (KLLI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on vahvistaa opiskelijan tietämystä harrastamastaan lajista ja muiden opiskelijoiden aktivoiminen liikuntaa edistävään toimintaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Moduuli toteutetaan itsenäisesti ohjatussa liikuntaryhmässä. Kurssista pidetään päiväkirjaa.
- Moduulin sisältönä on säännöllinen lajin harrastaminen sekä liikuntakertojen analysointi. Lisäksi opiskelija pitää lajin näytetunteja muille opiskelijoille.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää, että fyysinen aktiivisuus ja liikunnalliset perusvalmiudet ovat edellytys omalle toimintakyvylle ja terveydelle. Opiskelija kokee, että omaehtoisesti valittu liikuntamuoto edistää psyykkistä terveyttä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii kannustamaan muita sekä antamaan positiivista palautetta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija aktivoituu harrastamassaa lajissa ja innostaa muitakin lajin pariin, joka vaikuttaa yhteiskuntaan terveyttä edistävästi

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. *Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta kehittymisestään.*

KL/LI11 Nykytanssi, 4 op (KLLI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pääsee tutustumaan paikallisen tanssikoulun, Hurjan Piruetin toimintaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssin sisältönä on toimia johdatuksena tanssilliseen ilmaisuun ja tanssin eri ilmiöihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii kannustamaan muita sekä antamaan positiivista palautetta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää, että fyysinen aktiivisuus ja liikunnalliset perusvalmiudet ovat edellytys omalle toimintakyvylle ja terveydelle. Opiskelija kokee tanssin vaikutuksen psyykkiseen hyvinvointiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija pystyy osoittamaan luovuuttaan tanssin avulla ja vahvistaa siten psyykkistä terveyttään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä. *Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta kehittymisestään.*

KL/LI12 Talviliikunta, 2 op (KLLI12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Projektissa opiskelijat tutustuvat monipuolisesti eri talviliikuntalajeihin ja pohjoisen luontoon. Tavoitteena on oppia liikkumaan karttoja ja opasteita lukien talvisessa luonnossa, lisätä tietoa ja ymmärrystä hyvinvointia tukevista valinnoista sekä harjoitella ryhmässä toimimista. Projektiin liittyy mahdollisesti yhteistyötä toisen lukion kanssa. Projektista tehdään matkakertomus.

7.13. Matematiikka (MA)

Oppiaine ja tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

Matematiikan opiskelu tukee ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *sekä* ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	***Lyhyen oppimäärän moduuli***
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

MAA2 Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opitaan kaikilla matematiikan opintojaksoilla tarvittavia vuorovaikutustaitoja. Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojen aikaisella opiskelun tuella vahvistetaan opiskelijaa huomaamaan omia vahvuuksiaan ja tuetaan oppimaan oppimista. Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia. Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAA3 Geometria, 2 op (MAA3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijoita kannustetaan muun muassa matemaattiseen keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Eukleideen geometriaan ja matematiikan historian kehitykseen sekä matematiikan luonteeseen universaalina kielenä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAA4 Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla ja yhdistelemään asioita oppiainerajat ylittäen. Opintojaksolla opiskelija syventää matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla ja yhdistelemään asioita oppiainerajat ylittäen. Opintojaksolla opiskelija syventää matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAA5 Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAA6 Derivaatta, 3 op (MAA6)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijoita kannustetaan muun muassa matemaattiseen keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskelija tutustuu luovien ratkaisutapojen käyttöön ilmiöiden mallintamisessa. Opiskelijat käyttävät monipuolisesti ohjelmistoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAA7 Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijoiden vuorovaikutustaidot kehittyvät, kun he tekevät yhteistyötä keskustellen, esittävät omia ratkaisumenetelmiään ja sanoittavat omaa ajatteluaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa innostetaan uteliaisuuteen sekä motivoidaan oppimaan uutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAA8 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää, miten tilastot auttavat tekemään päätöksiä tilastollisen analyysin pohjalta sekä ennustamaan tulevaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin

oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAA9 Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan talouden peruskäsitteisiin. Käsitteiden ymmärtäminen ja matemaattinen käsittely auttavat opiskelijaa ymmärtämään ympäröivää yhteiskuntaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAA10 3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa innostetaan uteliaisuuteen sekä motivoidaan oppimaan uutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAA11 Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*

- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monessa paikassa yhteiskunnassamme hyödynnetään algoritmeja ja ohjelmointia. Moduulissa tutustutaan erilaisiin algoritmeihin ja harjoitellaan ohjelmointia. Moduulin eräänä tavoitteena onkin herättää kiinnostusta ohjelmointia kohtaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa innostetaan uteliaisuuteen sekä motivoidaan oppimaan uutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*

- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijoiden vuorovaikutustaidot kehittyvät, kun he tekevät yhteistyötä keskustellen, esittävät omia ratkaisumenetelmiään ja sanoittavat omaa ajatteluaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa innostetaan uteliaisuuteen sekä motivoidaan oppimaan uutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

EG/MAA13 Matematiska helheter, 2 op (EGMAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [den studerande ska skapa en helhetsbild av de insikter de erhållit i de enskilda kurserna]
- [beredas möjligast goda förutsättningar att avlägga studentprovet i lång matematik]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Via studentexamensuppgifter övas studerande att greppa större helheter inom lärokursen.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den kommunikativa kompetensen förstärks i studieavsnittet både genom individens egna övningar att formulera sig matematiskt samt genom att förklara sina lösningar till sina medstuderande.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet utvärderas studerandes arbetsmetoder och lösningsstrategier på ett mångsidigt sätt. Studerande får kontinuerlig feedback på sina framsteg antingen muntligt eller skriftligt. Studieavsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

EG/MAA14 Matematisk uthållighet, 2 op (EGMAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [den studerande ska skapa en helhetsbild av de insikter de erhållit i de enskilda kurserna]
- [beredas möjligast goda förutsättningar att avlägga studentprovet i lång matematik]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Via längre räknepass öva studerande till uthållighet i matematiskt tänkande.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Under studieavsnittet som fokuserar på längre räknepass övas den studerande att känna igen sina styrkor och svagheter. Samtidigt övas de i att använda sig av olika strategier för att bibehålla sin kreativitet under press.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet utvärderas studerandes arbetsmetoder och lösningsstrategier på ett mångsidigt sätt. Studerande får kontinuerlig feedback på sina framsteg antingen muntligt eller skriftligt. Studieavsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

EG/MAA15 Grunder i ekonomisk matematik, 1 op (EGMAA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [behärska grundbegrepp och få färdigheter i ekonomisk matematik]
- [fördjupa sina färdigheter i procenträkning]
- [lära sig att beskriva hur processer inom ekonomin utvecklas]
- [kunna använda informationskällor och programvara för att göra beräkningar i samband med tillämpningar.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [relativ andel, jämförelse, beräkning av förändring]
- [index]
- [ränta och enkel ränteräkning]
- [skatter]
- [valutor]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Genom att studera och förkovra sig i matematiken bakom bland annat skatter, index och räntor och på så vis öka sin förståelse för dessa parametrar som styr såväl det lokala samhället som hela världen, fördjupas den samhälleliga kompetensen.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Formativ bedömning sker kontinuerligt under kursen. Summativ bedömning genom förhör eller prov. Bedöms med siffervitsord.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Motsvarar modulen MAB6 Grunder i ekonomisk matematik

]

KBG/MAA13 Fortsättningskurs i matematiska modeller och tillämpningar, 2 op (KBGMAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studerande skall fördjupa och bredda sina insikter i den matematik som behövs i ett alltmer tekniskt samhälle]
- [Studerande skall få en insikt i vikten av matemtik i forstsatta studier]
- [Studerande skall genom användadet av olika digitala hjälpmedel förberedas för ett digitalt samhälle]
- [Studerande skall fördjupa de matematiska kunskaper de erhållit under tidigare avlagda studieavsnitt]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [De centrala delarna i lång matematik d.v.s. problemlösning, matematiska modeller, differentialkalkyl och geometriska metoder repeteras och fördjupas]
- [I kursen behandlas de olika typerna av uppgifter som förekommer i studentprovet i lång matematik så att färdigheterna i användandet av matematiska verktyg, digitala kalkyl- och textbehandlingsprogram ytterligare förbättras]
- [Syftet är att ge de studerande möjligast goda förutsättningar att avlägga studentprovet i lång matematik både med tanke på kunskaperna och de tekniska färdigheterna]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
De studerandes kommunikativa förmågor utvecklas de samarbetar genom att diskutera, presentera sina egna lösningsmetoder och uttrycka sina egna åsikter.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Under studieavsnittet uppmuntras de studerande till att betrakta problem på nya sätt, kombinera saker och använda matematiska tillvägagångssätt i olika läroämnen. De studerande uppmuntras till nyfikenhet samt motiveras att lära sig nya saker.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms på basen inlämningsuppgifter, gruppsamarbete och slutprov. Avsnittet bedöms med avlagd eller underkänd.

]

KL/MAA13 Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (KLMAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan pitkän matematiikan pakollisten opintojaksojen sisällöt.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija muodostaa opintojakson aikana kuvan siitä, mitä jo osaa ja mitä hänen pitää vielä harjoitella.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

KL/MAA14 Matematiikan täydennysjakso, 1 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu erilaisiin todistusmenetelmiin ja harjaantuu käyttämään niitä
- opiskelija oppii induktioperiaatteen
- opiskelija tutkii lukujonoja ja sarjoja sekä niiden suppenemista
- opiskelija oppii laskemaan äärettömiä summia
- opiskelija tutkii alkeisfunktioita sarjakehitelmien avulla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- todistusmenetelmät (suora ja epäsuora todistus, vastaesimerkki, induktiotodistus)
- lukujonon raja-arvo
- lukujonon suppeneminen ja hajaantuminen
- geometrinen lukujono ja sen suppeneminen
- sarjat ja niiden suppeneminen ja hajaantuminen
- äärettömät summat
- geometrinen sarja ja sen suppeneminen
- potenssisarja
- sarjakehitelmä

KL/MAA15 Lyhyen oppimäärän mukaiset opinnot, 1 op (MAA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- hyväksilukea lyhyen oppimäärän moduuleja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ks. lyhyen oppimäärän moduulit

7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

MAB2 Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kun opiskelija on valinnut lyhyen matematiikan yhteisen matematiikan kurssin jälkeen, pääsee hän opettelemaan omien vahvuuksiensa tunnistamista, mikä kehittää opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutus osaaminen kehittyy, kun tehtävistä ja esimerkiksi yhtälöiden muodostamisesta keskustellaan yhdessä pienessä ryhmässä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista kehitetään mallintamalla esimerkiksi talouteen liittyviä ilmiöitä lukujonojen ja summien avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAB3 Geometria, 2 op (MAB3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista tuetaan kannaustamalla opiskelijoita muun muassa matemaattiseen keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön. Vuorovaikutusosaaminen näkyy moduulisssa myös siten, että geometrian tehtävissä samasta asiasta puhutaan usealla eri tavalla: arkikielellä, matematiikan käsitteillä, symboleilla ja kuvioilla.

TEXT SAKNAS, SE SVENSKA VERSIONEN

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAB4 Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lineaarisia ja eksponentiaalisia malleja käsiteltäessä voidaan harjoitella mallintamaan erilaisia yhteiskunnallisia, globaaleja ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä. Tällaisia ilmiöitä voivat olla esimerkiksi radioaktiivinen hajoaminen, sairauksien leviäminen tai erilaiset yhteiskunnalliset kasvumallit. Opiskelijat pääsevät pohtimaan myös erilaisten mallien toimivuutta. Moduuli kehittää siis yhteiskunnallista osaamista sekä eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Lineaarisia ja eksponentiaalisia malleja käsiteltäessä voidaan harjoitella mallintamaan erilaisia yhteiskunnallisia, globaaleja ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä. Tällaisia ilmiöitä voivat olla esimerkiksi radioaktiivinen hajoaminen, sairauksien leviäminen tai erilaiset yhteiskunnalliset kasvumallit. Opiskelijat pääsevät pohtimaan myös erilaisten mallien toimivuutta. Moduuli kehittää siis yhteiskunnallista osaamista sekä eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAB5 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tilastomatematiikan osaaminen on osa medialukutaitoa ja se auttaa muodostamaan oikean käsityksen ympäröivästä yhteiskunnasta ja globaalista maailmasta, jossa elämme. Moduuli kehittää siis opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduulissa tutustutaan myös erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin. Opintojakson aikana opiskelija oppii huomaamaan lisää matematiikan sovellusaloja. Moduuli tukee siis monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAB6 Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulissa tutkitaan ja perehdytään talouden peruskäsitteisiin, kuten verotukseen, indekseihin ja korkolaskentaan. Käsitteiden ymmärtäminen ja matemaattinen käsittely auttavat opiskelijaa ymmärtämään ympäröivää yhteiskuntaa ja kehittävät opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAB7 Talousmatematiikka, 1 op (MAB7)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*

- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulissa syvennetään talouden peruskäsitteiden ymmärtämistä. Käsitteiden ymmärtäminen ja matemaattinen käsittely auttavat opiskelijaa ymmärtämään ympäröivää yhteiskuntaa ja kehittävät opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAB8 Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*

- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduulissa tutkitaan muutosnopeutta, jota hyödynnetään niin fysiikassa kuin kemiassa. Muutosnopeuden ymmärtäminen kehittää opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulissa käsitellään erilaisia jakaumia ja muun muassa sitä, miten niiden avulla voidaan tulkita esimerkiksi tutkimustulosten luotettavuutta. Moduuli kehittää opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

EG/MAB10 Repetition, 2 op (EGMAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lyhyen matematiikan pakollisten ja syventävien opintojaksojen sisällöt.
- [studerande skall beredas möjligast goda förutsättningar att avlägga studentprovet i kort matematik]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Via studentexamensuppgifter övas studerande att greppa större helheter inom lärokursen.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den kommunikativa kompetensen förstärks i studieavsnittet både genom individens egna övningar att formulera sig matematiskt samt genom att förklara sina lösningar till sina medstuderande.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

HYväksytty / hylätty

KBG/MAB10 Fördjupad matematisk analys, 2 op (KBGMAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studerande skall fördjupa och bredda sina insikter i den matematik som behövs i ett alltmer tekniskt samhälle.]
- [Studerande skall få en insikt i vikten av matemtik i forstsatta studier]
- [Studerande skall genom användadet av olika digitala hjälpmedel förberedas för det ett digitalt samhälle]
- [Studerande skall fördjupa de matematiska kunskaper de erhållit under tidigare avlagda studieavsnitt]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Procenträkning]
- [Polynomuttryck och ekvationer]
- [Potens- och exponentialuttryck samt därtill hörande ekvationer]
- [Geometri]
- [Sannolikhet och statistik]
- [Ekonomisk matematik]
- [Talföljder och summor]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Den samhälleliga kompetensen fördjupas i samband med diskussioner kring ekonomisk matematik och där bl. a. skatter, lån, etc.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen av studieavsnittet skall skall vara mångsidig, sporra till förbättrad inlärning och vid behov ta i beaktande individuella behov hos den studerande utan att äventyra en rättvis bedömning. Studieavsnittet bedöms på basen inlämningsuppgifter, gruppsamarbete och slutprov. Avsnittet bedöms med avlagd eller underkänd. Studieavsnittet kan ej tenteras.

]

KL/MAB10 Kertauskurssi, 2 op (KLMAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana kerrataan pakollisten ja syventävien opintojaksojen sisältöjä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija muodostaa opintojakson aikana kuvan siitä, mitä jo osaa ja mitä hänen pitää vielä harjoitella.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

KL/MAB11 Pitkän oppimäärän mukaiset opinnot, 1 op (MAB11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- hyväksilukea ne pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot, joiden hyväksiluvusta ei määrätä valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa
- hyväksilukea oppimäärän vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä hyväksytysti suoritettuja opintopisteitä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ks. pitkän oppimäärän moduulisisällöt

7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

MAY1 Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAG1)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan hyvinvointiosaamista tuetaan matematiikan opintojen alussa harjoittelemalla opiskelutaitoja, vastuun ottamista omasta opiskelusta ja yhteistyön tekemistä vertaisten ja opettajan kanssa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijoiden vuorovaikutusosaamista tuetaan kannustamalla heitä oikean matemaattisen kielen käyttämiseen ja rohkaisemalla tekemään yhteistyötä keskenään niin koulussa kuin kotonakin. On tärkeää, että opiskelija kertoo mahdollisista ongelmakohdistaan opettajalle, jotta häntä pystytään tukemaan opinnoissaan mahdollisimman hyvin. Opiskelijat harjoittelevat vuorovaikutustaitojaan myös, kun he ilmaisevat matemaattista osaamistaan esimerkiksi symbolisesti tai kuvaajien avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Prosenttilaskennan kertaaminen tukee opiskelijan yhteiskunnallista osaamista, sillä prosentin käsitteen kunnollinen ymmärtäminen auttaa ymmärtämään esimerkiksi mediassa esitettyjä yhteiskunnallisia tiedotuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön, kannustaa jatkuvaan oppimiseen ja tarvittaessa huomioi opiskelijan yksilölliset tarpeet vaarantamatta arvioinnin oikeudenmukaisuutta. Opintojakson arviointi voi pohjautua erilaisiin formatiivisiin arviointimenetelmiin, projekteihin, palautettaviin tehtäviin ja/tai loppukokeeseen.

KL/MAY2 Johdanto lukio-opintoihin, 1 op (MAY2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tukea ja rohkaista opiskelijaa matematiikan opiskelussa lukion alussa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- keskeisten asioiden kertaamista

7.14. Musiikki (MU)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutustaitojen*** *sekä* ***eettisyyden*** *kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.*

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan ***luovaa ja monitieteistä osaamista****. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla*

*ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.*

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*
- *käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.*

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun*
- *kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa*
- *ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.*

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista*
- *oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin*
- *osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen*

- *huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.*

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä*
- *asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan*
- *osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen*
- *ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.*

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

MU1 Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan*
- *uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita*
- *harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti*
- *tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan*
- *ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa*
- *ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.*

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- *monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto*
- *luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät*
- *musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto*
- *musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet*

- *mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin*

Paikallinen lisäys

- [Sång, röstvård och praktiskt musicerande]
- [Den studerande analyserar det hen gör vid sång, spel, musik och rörelse samt lyssnande. Den studerande analyserar också andras uppträdanden, produktioner och kan ge konstruktiv respons.]
- [Den studerande improviserar och komponerar (också digitalt) och bekantar sig med digitala musikprogram. Studeranden övar på tolkning och arrangemang genom att göra egna versioner av låtar.]
- [Studeranden reflekterar över skillnaden mellan passivt och aktivt lyssnande samt reflekterar över sitt eget musikförhållande.]
- [Musikteknologi: Studeranden lär sig att använda förstärkare och mikrofoner mm.]
- [Studerande lär sig att använda musikutrustningen på ett ändamålsenligt sätt.]
- [Musikens roll i samhället: bröllop, begravning, dop mm. Aktuella kulturtjänster i närmiljön: Hur hittar man infon om olika tillställningar?]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja kykyään musisoida. Opintojaksolla harjoitellaan hahmottamaan musiikillisia elementtejä elämysten ja kokemusten avulla. Opiskelija oppii ymmärtämään musiikin merkityksen elämässä ja yhteiskunnassa. Lisäksi opiskelija toimii turvallisen ääniympäristön aikaansaamiseksi.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee hahmottamaan musiikillisia elementtejä elämysten ja kokemusten kautta. Opiskelija tarkastelee ja syventää suhtautumistaan musiikin kuuntelemiseen. Vuorovaikutusosaamista syvennetään myös opettelemalla ymmärtämään ja soveltamaan tekniikan mahdollisuuksia musiikissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii uskallusta käyttää musiikkia ilmaisuvälineenä ja tuottaa musikaalisia ideoita. Elämysten ja kokemusten kautta opiskelija oppii hahmottamaan musiikin elementtejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii uskallusta käyttää musiikkia ilmaisuvälineenä ja tuottaa musikaalisia ideoita.Opintojaksolla opiskelija oppii ymmärtämään musiikin merkitystä elämässä ja yhteiskunnassa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tarkastelee ja syventää suhtautumistaan musiikin kuuntelemiseen. Lisäksi opiskelija toimii turvallisen ääniympäristön aikaansaamiseksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii uskallusta käyttää musiikkia ilmaisuvälineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita. Opiskelija saa ymmärrystä tekniikan mahdollisuuksista musiikissa ja oppii soveltamaan niitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa. Opintojakson arvioinnin painotukset sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

MU2 Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Opintojakson moduulit

- Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke - soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Keskeiset sisällöt

Syke - soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*
- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

- [Aktivt lyssnande, gehör, rytmsinne, musik, rörelse och samspel]
- [Sång och spel: Den studerande utvecklar sitt gehör. Kan läsa, förstå och tolka (noter, tabulatur mm.) allt i direkt anslutning till det praktiska musicerandet. Verktygen är hjälpmedel för inlärningen.]
- [Den studerande bekantar sig med finländsk musik från olika genrer, genom sång, spel, lyssnarexempel, projektarbete och föreläsningar.]
- [Studeranden tillämpar alla färdigheter som hen redan nått efter MU1.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija syventää osaamistaan niissä ilmaisumuodoissa, jotka häntä kiehtovat.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää kykyään musisoida ryhmässä ja taiteellista ilmaisutaitoaan. Hän myös esittää rohkeasti musikaalisia ideoita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää kykyään musisoida ryhmässä ja taiteellista ilmaisutaitoaan. Hän myös esittää rohkeasti musikaalisia ideoita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii analysoimaan musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii analysoimaan musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii analysoimaan musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa. Opintojakson arvioinnin painotukset sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

MU3 Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Paikallinen lisäys

- [Utveckla sin röstanvändning och sin förmåga att musicera]

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

- [uppgifter och repertoar som utvecklar en mångsidig röstanvändning och färdigheter att sjunga och musicera tillsammans med andra]
- [uppgifter som uppmuntrar till kreativ produktion och konstnärligt uttryck]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tunnistaa omat lähtökohtansa ja ne haasteet ja mahdollisuudet, joita kulttuurien välinen vastavuoroisuus sisältää.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisyyttä sekä tiedostaa itsensä osana globaalia musiikin maailmaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan hahmottamaan musiikillisia elementtejä elämysten ja kokemusten kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uskallus käyttää musiikkia ilmaisuvälineenä ja tuottaa musikaalisia ideoita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa. Opintojakson arvioinnin painotukset sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Vid sidan om ett mångsidigt arbete med olika former av musik, har bandspel en stor roll i kursen: repertoaren sammanställs av studeranden och läraren tillsammans. Vi bekantar oss med global musik och spelar repertoar från olika musikkulturer. Studerandena lär sig även att använda musikutrustningen på ett ändamålsenligt sätt.

]

MU4 Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta. Vuorovaikutusosaamista vahvistetaan opiskelijan syventäessä ymmärrystään musiikin ja vuorovaikutuksen merkityksestä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää luovuuttaan musiikillisessa tai poikkitaiteellisessa prosessissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan ymmärrys musiikin ja muiden taidemuotojen sekä median suhteesta syvenee.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija saa ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa. Opintojakson arvioinnin painotukset sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

MU5 Ett musikaliskt projekt, 2 op (MU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Få scenvana och lära sig förmedla sitt musikaliska tänkande till publiken]
- [Lära sig färdigheter som behövs för att musicera tillsammans med andra]
- [Få erfarenheter av att uppträda och utveckla scenvana]
- [Lära att spela tillsammans med andra som en del av en grupp]
- [Utveckla sociala färdigheter och att acceptera varandras olikheter]
- [Vara med om praktiska arrangemang för att sätta upp en konsert eller evenemang]
- [Lära sig grunderna i ljudteknik, mixerbord och ljudutrustning]
- [Möjlighet lära sig att använda musikprogram på dator t.ex för inspelning]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Kursen byggs upp kring praktiska övningar]
- [Eleven får handledning i att sjunga tillsammans med andra]
- [Eleven får handledning i att spela tillsammans med andra]
- [Eleven får handledning i att fungera som medlem av en grupp]

- [Kursen ger den studerande möjlighet att utveckla sin scennärvaro]
- [Samarbetsövningar och övningar i gruppspel]
- [Kursens fokus är att bygga upp en trygg miljö där man kan utöva sitt musikaliska intresse]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Öva sig i att gestalta musikaliska element genom upplevelser och erfarenheter.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Förstå och kunna tillämpa teknikens möjligheter i musik.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Våga använda musik som uttrycksmedel och producera musikaliska idéer.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Detta är kursen för dig som tycker om att sjunga och musicera! Under kursen har du möjlighet att utveckla ditt sjungande och spelande tillsammans med andra. Kursen består av bandspel: repertoaren sammanställs av studeranden och läraren tillsammans. Uppträdanden vid jul- och vårfester samt ett bandprojekt tillsammans med Raseborgs gymnasier. Studerandena lär sig använda musikutrustningen på ett ändamålsenligt sätt, hjälper till att ställa upp och montera ner (rouda) musikutrustning vid uppträdanden och är med om praktiska arrangemang för att sätta upp en konsert eller evenemang.

]

EG/MU6 Sessions I, 2 op (EGMU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Få scenvana och lära sig förmedla sitt musikaliska tänkande till publiken]
- [Lära sig färdigheter som behövs för att musicera tillsammans med andra]
- [Få erfarenheter av att uppträda och utveckla scenvana]
- [Lära att spela tillsammans med andra som en del av en grupp]
- [Utveckla sociala färdigheter och att acceptera varandras olikheter]
- [Vara med om praktiska arrangemang för att sätta upp en konsert eller evenemang]
- [Lära sig grunderna i ljudteknik, mixerbord och ljudutrustning]
- [Möjlighet lära sig att använda musikprogram på dator t.ex för inspelning]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Kursen byggs upp kring praktiska övningar]
- [Eleven får handledning i att sjunga tillsammans med andra]
- [Eleven får handledning i att spela tillsammans med andra]
- [Eleven får handledning i att fungera som medlem av en grupp]
- [Kursen ger den studerande möjlighet att utveckla sin scennärvaro]
- [Samarbetsövningar och övningar i gruppspel]
- [Kursens fokus är att bygga upp en trygg miljö där man kan utöva sitt musikaliska intresse]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Analysera och utöva musik från olika kulturer

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Trygghet i musikaliskt framträdande

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Musikkulturens betydelse i vår vardag

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Interaktionen mellan artist och publik

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Avlagd/Underkänd

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[

Detta är kursen för dig som tycker om att sjunga och musicera! Under kursen har du möjlighet att utveckla ditt sjungande och spelande tillsammans med andra. Kursen består av gemensamt musicerande genom kreativa samt lärorika övningar.
Vi övar regelbundet hela läsåret och uppträder vid skolans fester och högtider.

]

EG/MU7 Sessions II, 2 op (EGMU7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Utveckla scenvana och lära sig förmedla sitt musikaliska tänkande till publiken]
- [Känna glädjen av att musicera och uppleva musiken tillsammans med andra]
- [Utveckla spelandet tillsammans med andra som en del av en grupp]
- [Utveckla sociala färdigheter och att acceptera varandras olikheter]
- [Ta mera ansvar kring praktiska arrangemang för att sätta upp en konsert eller evenemang]
- [Utveckla grunderna i ljudteknik, mixerbord och ljudutrustning]
- [Möjlighet lära sig att använda musikprogram på dator t.ex för inspelning]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Kursen byggs upp kring praktiska övningar]
- [Eleven får handledning i att sjunga tillsammans med andra]
- [Eleven får handledning i att spela tillsammans med andra]
- [Eleven får handledning i att fungera som medlem av en grupp]
- [Kursen ger den studerande möjlighet att utveckla sin scennärvaro]
- [Samarbetsövningar och övningar i gruppspel]
- [Kursens fokus är att bygga upp en trygg miljö där man kan utöva sitt musikaliska intresse]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Trygghet i musikaliskt framträdande

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Analysera och utöva musik från olika kulturer

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Musikkulturens betydelse i vår vardag

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Interaktionen mellan artist och publik

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Avlagd/Underkänd

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Detta är kursen för dig som har MU05 i bagaget och vill fördjupa ditt kunnande och förstärka dina musikaliska färdigheter.

]

KL/MU6 Vocal - laulamisen ilo, 2 op (KLMU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija rohkaistuu käyttämään ääntään monipuolisesti ja kehittyy oman ääni-instrumenttinsa hallinnassa. Opiskelija kehittyy moniäänisen harmonian toteuttamisessa sekä kuulemisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso on tarkoitettu niille opiskelijoille, jotka haluavat kehittää laulutaitoaan tai vain kokoontua laulamaan yhdessä. Opitaan laulutekniikan perusasioita opiskelijan lähtötaso huomioiden. Lauletaan yhdessä yksi- ja moniäänistä musiikkia eri genreistä ja tutustutaan tyylinmukaiseen äänenkäyttöön. Perehdytään myös äänenhuoltoon. Esiintymisiä koulun juhlissa ja tapahtumissa ja mahdollisesti myös koulun ulkopuolisia esiintymisiä. Ei vaadita aiempaa laulutaitoa tai -kokemusta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan ohjelmiston puitteissa yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja musiikin vaikutukseen ajassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija toimii yhteistyössä opettajan ja ryhmän kanssa. Erilaisuuden hyväksyminen. Oman äänen ja erilaisuuden hyväksyminen.

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien löytäminen laulussa ja ilmaisussa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eri kulttuurien mukaisiin äänenkäyttötapoihin tutustuminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Improvisointi ja äänellä leikittely

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämä on kurssi sinulle, joka nautit laulamisesta. Opit tuntemaan paremmin oman ääni-instrumenttisi, kehityt laulajana ja tulkitsijana. Saat varmuutta äänen käyttöön eri tyylisissä kappaleissa.

KL/MU7 Coda - bändikurssi, 2 op (KLMU7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kehittyä soittajana/laulajana osana ryhmää
- Kehittää sosiaalisia taitoja ja oppia hyväksymään erilaisuutta
- Kehittyä näyttämötyöskentelyssä ja oppia välittämään musiikin sanoma yleisölle
- Tuntea musiikin tekemisen ilo yhdessä muiden kanssa
- Ottaa enemmän vastuuta konsertin järjestämisestä
- Äänentoistotekniikkaan tutustuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käytännön harjoitteet
- Opiskelijaa ohjataan äänenkäytön kehittämisessä
- Opiskelijaa saa ohjausta soittaessaan muiden kanssa
- Opiskelija saa ohjausta ryhmän jäsenenä toimimiseen
- Kurssi antaa opiskelijalle mahdollisuuden kehittyä esiintyjänä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Soitettavan ohjelmiston analysointi ja yhdistäminen yhteiskunnallisiin tapahtumiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Ryhmän jäsenien kunnioittaminen, kommunikointitaidot.

Hyvinvointiosaaminen

Turvallinen ilmapiiri tunnilla ja esiintymisissä. Musiikin käyttäminen eri elämäntilantilanteissa ja tunnetiloissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaisiin musiikkikulttuureihin tutustuminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Säveltäminen ja sovittaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämä kurssi on sinulle, jos nautit soittamisesta muiden kanssa tai haluaisit oppia lisä bändisoitosta. Bändi kaipaa myös laulajia, eli jos olet sielultasi laulaja ja haluaisit kehittyä laulamisessa yhdessä bändin kanssa, tämä on sinun kurssisi. Harjoittelemme pääosin opiskelijoiden toivekappaleita ja esiinnymme koulun juhlissa.

7.15. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaine ja tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutusalavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***yhteiskunnallista*** *ja* ***vuorovaikutusosaamistaan****.*

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään ***hyvinvointiosaamistaan.*** *Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.*

*Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää **eettisen ja ympäristöosaamisen** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamisen** tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.*

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia*
- *saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin*
- *suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään*
- *osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan*
- *tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin*
- *oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan*
- *tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa*
- *oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä*
- *harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa*
- *kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan*
- *toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.*

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

OP1 Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia.

OP2 Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*

- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*
- *oman hyvinvoinnin edistäminen*
- *tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia.

KL/OP3 Tutortoiminta, 2 op (KLOP3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija toimii tutorina ja auttaa ensimmäisen vuoden opiskelijoita.
- Opiskelija kehittää kykyään esiintyä, neuvoa ja toimia tiimissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutoroi ensimmäisen vuoden opiskelijoita: neuvoo, osallistuu opotunneille, järjestää läksykerhoja, osallistuu vanhempainiltoihin ja yhteisten tapahtumien suunnitteluun.
- Tutoropiskelijat toimivat tiiminä. Tutorkurssille voi hakea ensimmäisen vuoden keväällä.
- Tutorkurssin laajuus on 1-2 opintopistettä työn määrästä riippuen. Kurssista saa suoritusmerkinnän ja toimintatodistuksen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tutoropiskelijat työskentelevät tiiminä. Lisäksi he auttavat ensimmäisen vuoden opiskelijoita, joten heidän on oltava helposti lähestyttäviä ja luotettavia.

Hyvinvointiosaaminen

Tutoropiskelijat lisäävät yhteishenkeä lukiossa ja erityisesti aloittavien opiskelijoiden hyvinvointia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijoiden työskentelyä ja heidän aktiivisuuttaan. Opintopistemäärä 1 tai 2 määräytyy sen mukaan.

7.16. Psykologia (PS)

Oppiaine ja tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

***Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta*

opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

*Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

*Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.*

*Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute

että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

PS1 Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa käsitellään hyvinvointia psyykkisestä, biologisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta. Terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen liittyvät seikat ovat keskeinen osa opintojakson sisältöä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimispsykologian näkökulma auttaa opiskelijaa hahmottamaan omaa oppimistaan ja kehittämään opiskelutaitojaan sekä kykyään arvioida omaa opiskeluaan. Opintojakson aikana tutustutaan myös psykologiaan tieteenalana sekä tieteellisen tutkimuksen prosessiin ylipäätään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisältöihin kuuluvat perustiedot sosialisaatiosta sekä ryhmien toiminnasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään, miten mielenterveyden edistäminen ja hoito liittyvät yhteiskunnan toimintaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan tutkimusetiikkaan ja tieteellisen tutkimuksen perusperiaatteisiin etiikan näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa käsitellään kulttuurieroja ja kulttuurien vaikutusta yksilöihin esimerkiksi sosiaalistumisen käsitteen ja tunteisiin liittyvien kulttuurierojen kautta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

PS2 Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*

- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa käsityksen eri elämänvaiheiden kokemusten tai haasteiden merkityksestä yksilön psykomotoriselle- ja psykososiaaliselle kehitykselle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana syvennetään opiskelijan tietoja kehityspsykologisen tiedon ja tutkimuksen merkityksestä yhteiskunnan hyvinvointia ja toimivuutta lisäävinä tekijöinä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija saa käsityksen kehityspsykologisen tutkimuksen vaiheista ja tutkimusetiikasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija saa käsityksen siitä, miten kulttuuriset, sosiaaliset ja etniset erot syntyvät ja vaikuttavat yksilön kehitykseen ja mahdollisuuksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

PS3 Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*
- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*

- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa syvennytään kokeellisiin tutkimusmenetelmiin, tapaustutkimuksiin ja aivotutkimusmenetelmiin, sekä laaditaan oma tutkimussuunnitelma.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ymmärtää kielen merkityksen ihmisen toiminnalle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa käsitellään kulttuuristen ja yksilöllisten erojen vaikutuksia sisäisiin malleihin, havaitsemiseen ja tiedonkäsittelyyn.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

PS4 Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ja osaa soveltaa oppimaansa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Mielenterveyshäiriöitä käsitellään opintojaksossa usean eri tieteenalan näkökulmia hyödyntäen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa käsitellään tunteiden merkitystä ihmisen kognitiivisille toiminnoille, vuorovaikutukselle ja henkiselle hyvinvoinnille. Tavoitteena on, että opiskelija oppii soveltamaan tätä tietoa itsensä ymmärtämisen ja vuorovaikutuksen välineenä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa käsitellään mielenterveyden ja -sairauksien määrittelyä ja siihen liittyvää problematiikkaa sekä yksilö- että yhteiskuntatasolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää kulttuurin vaikutuksia tunteisiin, mielenterveyteen ja hyvinvointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*

- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija soveltaa persoonallisuuspsykologista tietoa omien vahvuuksiensa ja kehittämiskohteidensa tunnistamisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisältöjä ovat muun muassa tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa eli stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen, sekä ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa käsitellään laajasti kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa esitellään esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan persoonallisuutta psykologian lisäksi muun muassa käyttäytymisgenetiikan näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana on käytössä jatkuva arviointi sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Opettajan antaman palautteen lisäksi hyödynnetään myös itse- ja vertaisarvointia.

EG/PS6 Repetitionskurs i psykologi, 2 op (EGPS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Den studerande bildar en helhetsuppfattning om psykologin]
- [Repetera de kunskaper som den studerande tidigare införskaffat under studietiden]
- [Studerande övar och repeterar de psykologiska begrepp och den basinformation som behövs inför studentskrivningarna]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Läsa essäer och öva på olika essä tekniker]
- [Den studerande bekantar sig med studentexamensuppgifter och tränar svarsteknik]
- [Aktivt bearbeta och använda de inre modellerna för att återkoppla och repetera inlärt stoff]
- [Studerande övar på kamratbedömning]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Kursen minskar på känslan av stress hos studeranden och ökar på känslan av kontroll inför utmaningar i samband med studentexamen

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
I kursen reflekterar studeranden på etiska frågor förknippade med de olika psykologiska inriktningarna och forskningen

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Studerande prövar på olika kreativa sätt på att förstå och besvara stundentexamens frågor

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Kursen bedöms enligt vitsordet avlagd eller underkänd. Genom att presentera kriterierna för kunskapskraven redan i början av studieavsnittet och genom bedömning och respons under studieavsnittets gång hjälper man den studerande att fokusera sitt lärande.

]

EG/PS7 Grupprocesser, kroppsspråk och kommunikation, 2 op (EGPS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Kursen innebär en fördjupning av socialpsykologiska teman i gymnasiets läroplan.]
- [Ge studerande redskap att förstå faktorer bakom sociala styrningsmekanismer samt att förbättra studerandes kommunikationsteknik.]
- [Känna till socialpsykologiska begrepp angående olika typer av grupper och grupprocesser, t.ex. hur en folkmassa fungerar .]
- [Bättre förståelse för hur individen fungerar och reagerar i olika gruppsituationer .]
- [Få en inblick i hur stor grad samhället påverkar det som upplevs som det individuella.]
- [Lära sig grunderna i hur man avläser kroppsspråk och mikrouttryck.]
- [Lära sig grunderna i att hantera uttryck för påverkan.]
- [Bli bättre på att analysera den personliga kommunikationsstilen samt identifiera förbättringsmöjligheter.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Bli bättre på att analysera den personliga kommunikationsstilen samt identifiera förbättringsmöjligheter.]
- [studerande bekantar sig med socialpsykologisk forskning.]
- [Möjlighet till samarbete med Karis-Billnäs gymnasium och Karjaan lukio]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
I och med förbättrad kommunikativ kompetens ökar även samhällelig kompetens hos de studerande eftersom de lär sig att fungera i sociala sammanhang.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande blir bättre på att analysera den egna samt andras kommunikationsstilar samt identifiera förbättringsmöjligheter.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande har möjlighet att arbeta med studerande från andra gymnasier och prova på olika gruppövningar.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Hela kursen handlar om kommunikation. Studerande övar upp sin förmåga att känna tolka och förstå de olika kommunikativa stilarna som kroppsspråk, mikrominer, klädstilar, gester, tonlägen, “könsspecifik” kommunikation, medier, sociala medier, filmer, reklam, konst och så vidare.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Den studerande får reflektera kring etiska dilemman inom socialpsykologiska forskning genom materialbaserad fördjupning.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Den globala och kulturella kompetensen förbättras i samband med den ökade medvetenheten och insikten i ens egna psykiska och sociala processer.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Kursen bedöms enligt vitsordet godkänd eller underkänd.

]

EG/PS8 Interkulturell kommunikation, 2 op (EGPS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studerande bekantar sig med sin egen identitet, etnicitet och bakgrund]
- [Ökad medeventenhet om den finlandssvenska identiteten]
- [De bekantar sig med olika teorier om bland annat etnocentrism, racism, xenofobi, imperialism]
- [Ge större beredskap i att bemöta och förstå människor från olika kulturer]
- [Möjlighet att förstå den egna kulturen och de egna perspektiven]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Se hur människor från olika länder och kulturer agerar, kommunicerar och uppfattar världen omkring sig och hur man själv gör det]
- [Möjlighet att avsluta kursen med studiebesök (exempelvis London)]
- [Inom interkulturell kommunikation ingår ämnen som psykologi, religion, historia och samhällslära]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Eftersom Interkulturell kommunikation är ett tvärvetenskapligt ämne tillför kursen endast mer till denna kompetens.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
I denna kurs ökar studerandes globala kommunikationsförmåga då de speglar sig själva i “de andra”.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Studerande ökar sin medvetenhet om sin egen identitet och bakgrund samt hur det påverkar dem då de ser och tolkar signaler och uttryck i andra kulturer.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedöms enligt vitsordet godkänd eller underkänd.

]

KL/PS6 Psykologian kertauskurssi, 2 op (KLPS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija muodostaa kokonaiskäsityksen psykologiasta tieteenalana.
- Opiskelija kertaa aiempien psykologian kurssien keskeiset sisällöt.
- Opiskelija valmistautuu psykologian ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- psykologia tieteenä
- psykologian keskeiset tutkimusmenetelmät
- psykologian suuntaukset ja osa-alueet
- emootiot, motivaatio, hyvinvointi ja mielenterveys
- kognitiiviset toiminnot ja oppiminen
- persoonallisuus, temperamentti, kehitys ja elämänkaari
- sosiaalipsykologian ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

KL/PS7 Sosiaalipsykologia, 2 op (KLPS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Sosiaalipsykologian teemojen syventäminen.
- Yksilön ja yhteiskunnan vuorovaikutussuhteen hahmottaminen.
- Erilaisten ryhmien ja ryhmäilmiöiden ymmärtäminen ja analysointi.
- Sosiaalipsykologian monitieteiseen taustaan ja tutkimusmenetelmiin tutustuminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ryhmät, niiden synty ja kehitys sekä ryhmäilmiöt
- Yksilön ja yhteiskunnan vuorovaikutus
- Stereotypiat, ennakkoluulot, rasismi ja syrjintä
- Yksilön ja yhteiskunnan vuorovaikutus
- Aggressiivisuus ja altruismi
- Sosiaalipsykologinen tutkimus

7.17. Terveystieto (TE)

Oppiaine ja tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykynä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä

eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykynä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

*Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.*

*Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.*

*Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.*

***Eettisyys ja ympäristöosaaminen** näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.*

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti*
- *osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla*
- *osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävän kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

TE1 Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan elintapojen merkityksestä terveyteen. Opiskelija ymmärtää omien terveysvalintojensa seuraukset yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ymmärtää oman ja kanssaihmisten terveyskäyttäytymisen yhteyksiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tuntee keskeiset terveyttä ja elintapoja selittävät sosiaalipsykologiset tekijät, ja ymmärtää, että terveyttä voi tutkia monesta eri näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii miten terveyttä edistetään. Opiskelija ymmärtää miten erilaiset terveydenedistämis- interventiot vaikuttavat yksilön kautta koko yhteiskuntaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tietää mitä vaikutuksia omalla toiminnalla on ympäristöterveyteen, joka taas vaikuttaa yksilön ja yhteisön terveyteen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tietää mitä erilaisia terveyskulttuurisia ilmiöitä on olemassa, ja osaa pohtia/analysoida niiden yhteyksiä terveyteen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu kriteereihin, jotka on johdettu oppiaineen tavoitteista ja koostuu monipuolisesta oppimisprosessin ja taitojen summatiivisesta arvioinnista sekä itsearvioinnista. Esittelemällä taitovaatimusten kriteerit heti opintojakson alussa ja opintojakson aikana arvioiden ja palautetta antaen autetaan opiskelijaa keskittymään oppimiseensa.

TE2 Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsityksille ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*
- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*

- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tuntee keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet sekä riippuvuuteen vaikuttavat mekanismit ja tietää riippuvuuksien syitä, haittoja ja ehkäisykeinoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija tietää turvallisen, väkivallattoman ympäristön piirteitä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa hankkia ja arvioida luotettavaa tutkimustietoa. Opiskelija tietää tutkimusprosessin vaiheet, osaa tehdä pienimuotoisen tutkimuksen ja arvioida tutkimuksen luotettavuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osaa arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle. Opiskelija tietää työhyvinvointiin liittyviä tekijöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta erilaisista tuotoksistaan, kuten esitelmistä ja tutkielmista.

TE3 Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen*
- *pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta*

- *osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- *terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja*
- *keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä*
- *tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia*

Sairaudet ja hoito

- *epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit*
- *sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen*
- *itsehoito ja omahoito*

Eettiset kysymykset

- *eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit*
- *keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia*
- *terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi*
- *terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pystyy erittelemään keskeiset riskitekijät ja ehkäisykeinot tarttumattomiin ja tartuntatauteihin sekä arvioimaan tautien ja sairauksien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa ottaa kantaa eettisiin kysymyksiin ja perustella oma näkemyksensä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa analysoida eri tahojen, kuten sosiaali-, terveys- ja yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tietää ja osaa analysoida mitkä tekijät vaikuttavat ja ovat vaikuttaneet historiassa väestön terveyteen. Lisäksi opiskelija osaa tarkastella terveyden tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija osaa arvioida tekijöitä, jotka vaikuttavat terveyteen ja terveyden eriarvioisuuteen sekä Suomessa että maailmanlaajuisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta erilaisista tuotoksistaan, kuten esitelmistä ja tutkielmista.

EG/TE4 Repetitionskurs i hälsokunskap, 2 op (EGTE4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Behandla och besvara olika typer av studentfrågor samt analysera och utvärdera egna svar.]
- [Repetera och få ett helhetsgrepp om de fysiska, psykiska och sociala faktorer som styr hälsa och sjukdomar, risk- och friskfaktorer samt regionala och globala skillnader i dessa.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [I kursen repeteras de mest centrala delarna i hälsokunskap.]
- [Vi repeterar fenomenen hälsa och hälsofrämjande ur fysiska, psykiska och sociala perspektiv.]
- [I kursen behandlas olika typer av realprovsuppgifter i hälsokunskap samt hur man besvarar essäuppgifter i studentexamensprovet.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[

- Minska på känslan av stress hos studeranden och öka på känslan av kontroll inför utmaningar i samband med studentexamen

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[

- Studerande övar på att tänka mångsidigt och tillämpa perspektiv från andra läroämnen

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[

- Studerande reflekterar på etiska frågor förknippade med synen på hälsa i överlag, samt inom hälsovetenskaplig forskning

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Kursen bedöms enlig godkänd eller underkänd.

]

KL/TE4 Terveystiedon kertauskurssi, 1 op (KLTE4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmentautuu terveystiedon ylioppilaskirjoituksiin ja syventää valtakunnallisilla terveystiedon moduuleilla oppimiaan tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan terveystiedon valtakunnallisten moduulien aiheita, harjoitellaan ylioppilaskokeiden tekemistä, käsitellään ajankohtaisia ilmiöitä sekä opiskelijoiden toiveiden mukaisia aiheita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa tarkastella ja tuottaa aineksia turvalliseen, oikeudenmukaiseen ja kestävään tulevaisuuteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittyy vuorovaikutustaidoissaan sisältöjen ja käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opiskelija käsittellee mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kasvattaa ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista toimintamalleista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää laajemmin terveyskulttuurien ilmiöiden syntymisen ja osaa arvioida niiden merkitystä. Lisäksi opiskelija ymmärtää globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää omien kulutustottumusten vaikutuksen sekä pystyy ratkomaan eettisiäkin kysymyksiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssilla opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselleen uutta tietoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta. Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

KL/TE5 Hyvinvointikurssi, 1 op (TE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tiedostaa, mitkä tekijät vaikuttavat hyvinvointiin ja opiskelukykyisyyteen
- opiskelija löytää omaa hyvinvointia ja opiskelussa jaksamista tukevia keinoja ja pystyy niitä käyttämään myös kurssin jälkeen itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- minäkuva ja itsetunto ja sen vahvistaminen
- mielen hyvinvointi
- mielenterveyttä vahvistavat elintavat: uni, liikunta, ravinto
- stressi ja stressin hallintakeinot
- rentoutuminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.18. Suomi (TKFI)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli suomi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia

eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Toisen kotimaisen kielen suomen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Suomen kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan suomen kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen suomen opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien,*

kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen suomen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen suomen opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta toisen kotimaisen kielen suomen opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat suomalaisen kulttuuriperinnön tuntemusta ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B1.2 (A2.2)*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*

Suomen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu suomen kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa suomen kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään suomea puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää suomen kielen merkityksen kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään suomen kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista suomenkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä suomessa on tukea opiskelijan kehittymistä suomen kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän

kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen suomen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen kielten taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen suomen pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen suomen A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen suomen oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan suomen kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.18.1. Suomi, A-oppimäärä (TKFIA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

FINA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (FINA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen, 1 op (FINA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu käyttämään kieltä*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *syventää kieltenopiskelustrategioitaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun välineitä*
- *pystyy suhteuttamaan suomen kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *selkeiden ja realististen tavoitteiden asettelu suomen opiskelulle*
- *laaja tekstikäsitys ja suomen kielen opiskelun kannalta oleellisia tekstilajeja sekä erilaisten tekstien analysointiin, tulkintaan ja tuottamiseen tarvittavia strategioita*
- *kieli ja identiteetti, opiskelijan kielellinen repertuaari, kaksikielisyys, monikielisyys, eri kielten ja kielimuotojen suhde*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Studerande inleder utformandet av en personlig språkprofil, sätter upp långsiktiga mål för den språkliga utvecklingen samt utarbetar studiestrategier och studerande lär sig utvärdera sina framsteg för att senare kunna uppdatera språkprofilen. Kompetensen för välbefinnande ingår i de teman som behandlas: familj, skola, vänskap och fritidsintressen samt deras betydelse för ens identitet och ett harmoniskt liv. De studerande lär sig berätta om sitt eget välmående och övar sig på att lyssna på andra.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande kartlägger sin språkprofil och språkkunskap, samt övar upp sin förmåga att kommunicera och tolka texter enligt kunskapsnivå 2.1 (CEFR), samt förmågan att producera texter enligt kunskapsnivå 1.2 (CEFR). Studerande ska lära sig reflektera över användningen av det finska språket.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINA1-2, 4 op (FINA1-2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen, 1 op (FINA1), Pakollinen
- Ympäristö ja vuorovaikutus, 3 op (FINA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu käyttämään kieltä*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *syventää kieltenopiskelustrategioitaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun välineitä*
- *pystyy suhteuttamaan suomen kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Ympäristö ja vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa suullista ja kirjallista osaamistaan ja taitoaan toimia vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *syventää kielen rakenteiden hallintaa*
- *kehittää kielellistä itsetuntoaan ja taitoaan ottaa huomioon muut osapuolet vuorovaikutustilanteessa*
- *käyttää suomen kieltä aktiivisesti erilaisissa autenttisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *pystyy antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *selkeiden ja realististen tavoitteiden asettelu suomen opiskelulle*
- *laaja tekstikäsitys ja suomen kielen opiskelun kannalta oleellisia tekstilajeja sekä erilaisten tekstien analysointiin, tulkintaan ja tuottamiseen tarvittavia strategioita*
- *kieli ja identiteetti, opiskelijan kielellinen repertuaari, kaksikielisyys, monikielisyys, eri kielten ja kielimuotojen suhde*

Ympäristö ja vuorovaikutus

- *suulliset ja kirjalliset vuorovaikutusstrategiat*
- *kielen variantit ja suomen yleiskielen merkitys*
- *tilanteet ja toiminta arjessa ja lähiympäristössä*
- *itse- ja vertaisarviointi*
- *eettiset pelisäännöt vuorovaikutuksessa*
- *vuorovaikutuksen merkitys hyvinvoinnille ja itsetunnolle*
- *opiskeluun ja arkeen liittyvät tekstilajit*

Paikallinen lisäys

- [Studerande kartlägger sin språkkunskap och uppmuntras till att använda och utveckla sin språkkunskap med hjälp av de lärstrategier som lämpar sig bäst för dem]
- [Utformandet av en personlig språkprofil inleds och studerande lär sig utvärdera sina framsteg för att kunna uppdatera språkprofilen i varje modul]
- [Studerande ska sträva till att uppnå en förmåga att kommunicera och tolka texter enligt kunskapsnivå 2.1 (CEFR), samt en förmåga att producera texter enligt kunskapsnivå 1.2 (CEFR)]
- [Studerande ska uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket sker genom att de utarbetar sin språkprofil]
- [FINA2-modulens fokus ligger på aktiviteter och situationer i vardagslivet och närmiljön]
- [. Studerande repeterar och fördjupar i synnerhet sina kommunikativa färdigheter i alldagliga umgänges- och servicesituationer]
- [Studerande övar att uttrycka sig både muntligt och skriftligt till exempel om sin skol- och hemmiljö, matvanor, hälsa och fritidsintressen]
- [Studiebesök kan ingå]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
FINA1

Studerande inleder utformandet av en personlig språkprofil, sätter upp långsiktiga mål för den språkliga utvecklingen samt utarbetar studiestrategier och studerande lär sig utvärdera sina framsteg för att senare kunna uppdatera språkprofilen. Kompetensen för välbefinnande ingår i de teman som behandlas: familj, skola, vänskap och fritidsintressen samt deras betydelse för ens identitet och ett harmoniskt liv. De studerande lär sig berätta om sitt eget välmående och övar sig på att lyssna på andra.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
FINA1

Studerande kartlägger sin språkprofil och språkkunskap, samt övar upp sin förmåga att kommunicera och tolka texter enligt kunskapsnivå 2.1 (CEFR), samt förmågan att producera

texter enligt kunskapsnivå 1.2 (CEFR). Studerande ska lära sig reflektera över användningen av det finska språket.

FINA2

Studerande strävar till att uppnå en förmåga att kommunicera och tolka texter, samt en förmåga att producera texter som anknyter till studieavsnittets tema.

Studerande kartlägger sin språkprofil och språkkunskap, samt övar upp sin förmåga att kommunicera och tolka texter enligt kunskapsnivå 2.1 (CEFR), samt förmågan att producera texter enligt kunskapsnivå 1.2 (CEFR). Studerande ska lära sig reflektera över användningen av det finska språket.

Studerande uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket kan ske genom att de uppdaterar sin språkprofil.

För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera både i tal och skrift, samt för att fördjupa sina kunskaper om språkliga strukturer , repeteras och fördjupas även grammatiken.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
FINA2

I studieavsnittet behandlas olika typ av texter och material i anknytning till studieavsnittets ämnesområden.

Fokus ligger på aktiviteter och situationer i vardagslivet och närmiljön. Studerande repeterar och fördjupar i synnerhet sina kommunikativa färdigheter i alldagliga umgänges- och servicesituationer. Studerande övar att uttrycka sig både muntligt och skriftligt till exempel om sin skol- och hemmiljö, matvanor, hälsa och fritidsintressen.

Studiebesök kan ingå.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINA2 Ympäristö ja vaikutus, 3 op (FINA2)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja vuorovaikutus, 3 op (FINA2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristö ja vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa suullista ja kirjallista osaamistaan ja taitoaan toimia vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *syventää kielen rakenteiden hallintaa*
- *kehittää kielellistä itsetuntoaan ja taitoaan ottaa huomioon muut osapuolet vuorovaikutustilanteessa*
- *käyttää suomen kieltä aktiivisesti erilaisissa autenttisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *pystyy antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja vuorovaikutus

- *suulliset ja kirjalliset vuorovaikutusstrategiat*
- *kielen variantit ja suomen yleiskielen merkitys*
- *tilanteet ja toiminta arjessa ja lähiympäristössä*
- *itse- ja vertaisarviointi*
- *eettiset pelisäännöt vuorovaikutuksessa*
- *vuorovaikutuksen merkitys hyvinvoinnille ja itsetunnolle*
- *opiskeluun ja arkeen liittyvät tekstilajit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
I studieavsnittet behandlas olika typ av texter och material i anknytning till studieavsnittets ämnesområden.
Fokus ligger på aktiviteter och situationer i vardagslivet och närmiljön. Studerande repeterar och fördjupar i synnerhet sina kommunikativa färdigheter i alldagliga umgänges- och servicesituationer. Studerande övar att uttrycka sig både muntligt och skriftligt till exempel om sin skol- och hemmiljö, matvanor, hälsa och fritidsintressen.
Studiebesök kan ingå.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande strävar till att uppnå en förmåga att kommunicera och tolka texter, samt en förmåga att producera texter som anknyter till studieavsnittets tema.

Studerande kartlägger sin språkprofil och språkkunskap, samt övar upp sin förmåga att kommunicera och tolka texter enligt kunskapsnivå 2.1 (CEFR), samt förmågan att producera texter enligt kunskapsnivå 1.2 (CEFR). Studerande ska lära sig reflektera över användningen av det finska språket.

Studerande uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket kan ske genom att de uppdaterar sin språkprofil.

För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera både i tal och skrift, samt för att fördjupa sina kunskaper om språkliga strukturer, repeteras och fördjupas även grammatiken.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINA3 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (FINA3)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (FINA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *laajentaa ja syventää lukutaitoaan suomeksi ja oppii käyttämään eri tilanteissa tarkoituksenmukaisia lukustrategioita*
- *harjaannuttaa taitojaan tulkita löytämäänsä tietoa ja esittää sitä edelleen sekä harjaannuttaa erilaisten tekstien tiivistämisen taitojaan*
- *pystyy osallistumaan aktiivisesti keskusteluihin*
- *kehittää taitoaan argumentoida ja muotoilla mielipiteitä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *omaa ja globaalia kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot*
- *kieli tieteellisen tiedon hankinnan, analysoinnin, tulkinnan, jakamisen ja esittämisen työkaluna*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *yleistajuiset tieteelliset tekstit, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

- [I modulen behandlas olika typ av texter och material i anknytning till modulens ämnesområden]
- [Studerande ska lära sig förstå, sammanfatta och referera innehållet i populärvetenskapliga texter från olika källor, samt kunna hålla anföranden om ett vetenskapligt ämne inom ett fack- och vetenskapsområde som intresserar]
- [I modulen behandlas även konsumtion ur olika synvinklar både lokalt och globalt, men även på ett personligt plan, i vardagliga situationer]
- [Studiebesök kan ingå]
- [För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera repeteras och fördjupas även grammatiken]
- [Studerande ska sträva till att uppnå en förmåga att kommunicera och tolka texter enligt kunskapsnivå 2.1 (CEFR), samt en förmåga att producera texter enligt kunskapsnivå 1.2 (CEFR)]

- [Studerande ska uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket kan ske genom att de uppdaterar sin språkprofil]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Studerande lär sig förstå, sammanfatta och referera innehållet i populärvetenskapliga texter från olika källor, samt kunna hålla anföranden om ett vetenskapligt ämne inom ett fack- och vetenskapsområde som intresserar.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Studerande bekantar sig med konsumtion ur olika synvinklar både lokalt och globalt, men även på ett personligt plan, i vardagliga situationer.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande strävar till att uppnå en förmåga att kommunicera och tolka texter, samt en förmåga att producera texter som anknyter till studieavsnittets tema.

Studerande kartlägger sin språkprofil och språkkunskap, samt övar upp sin förmåga att kommunicera och tolka texter enligt kunskapsnivå 2.1 (CEFR), samt förmågan att producera texter enligt kunskapsnivå 1.2 (CEFR). Studerande ska lära sig reflektera över användningen av det finska språket.

Studerande uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket kan ske genom att de uppdaterar sin språkprofil.

För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera både i tal och skrift, samt för att fördjupa sina kunskaper om språkliga strukturer, repeteras och fördjupas även grammatiken.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINA4 Mediat ja yhteiskunta, 2 op (FINA4)

Opintojakson moduulit

- Mediat ja yhteiskunta, 2 op (FINA4), Pakollinen

Tavoitteet

Mediat ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitoaan tarkastella kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja erottaa mielipide ja fakta toisistaan sekä ymmärtää erilaisten tekstien arvopainotukset*
- *kehittää taitoaan ilmaista, muotoilla ja perustella mielipiteitään suullisesti ja kirjallisesti sekä taitoaan viestiä tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Mediat ja yhteiskunta

- *media- ja lähdekritiikki, sensuuri, sananvapaus, tiedonhankinta, tekijänoikeudet ja plagiointi*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *kansalaisaktiivisuus yksin ja ryhmässä*
- *mediassa käytetty kieli ajankohtais- ja asiakysymyksissä*

Paikallinen lisäys

- [I modulen behandlas olika typ av texter och material i anknytning till modulens ämnesområden]
- [I modulen lär sig studerande att göra sammanfattningar av samt presentera och diskutera olika medietexter som anknyter till det finska samhället. Man lägger vikt vid hur medierna uttrycker sig i sakfrågor, till exempel om politik, forskning och aktuella händelser i världen.]
- [Studerande tar del av olika texttyper som förekommer i massmedierna samt lär sig skriva t.ex. insändare. Sociala medier och källkritik lyfts fram.]
- [I modulen behandlas hur det finländska välfärdssamhället är uppbyggt, mänskliga rättigheter och aktivt medborgarskap, olika sätt att påverka både lokalt och nationellt, men även inom EU. Studerande bekantar sig med olika organisationer.]
- [Studerande kan fördjupa sig i och intervjua sakkunniga inom olika områden.]
- [För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera repeteras och fördjupas även grammatiken]
- [Studerande ska sträva till att uppnå en förmåga att kommunicera och tolka texter enligt kunskapsnivå 2.1 (CEFR), samt en förmåga att producera texter enligt kunskapsnivå 1.2 (CEFR)]
- [Studerande ska uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket kan ske genom att de uppdaterar sin språkprofil]
- [Gäster från media och olika organisationer och samhällsområden kan bjudas in, men även studiebesök kan göras]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[

I studieavsnittet lär sig studerande att göra sammanfattningar av samt presentera och diskutera olika medietexter som anknyter till det finska samhället. Man lägger vikt vid hur medierna uttrycker sig i sakfrågor, till exempel om politik, forskning och aktuella händelser i världen.
Studerande tar del av olika texttyper som förekommer i massmedierna samt lär sig skriva t.ex. insändare. Sociala medier och källkritik lyfts fram.

Det finländska välfärdssamhället, mänskliga rättigheter och aktivt medborgarskap, olika sätt att påverka både lokalt och nationellt, men även EU diskuteras. Studerande bekantar sig med olika organisationer.

Studerande kan fördjupa sig i och intervjua sakkunniga inom olika områden.

Gäster från media och olika organisationer och samhällsområden kan bjudas in, men även studiebesök kan göras.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande strävar till att uppnå en förmåga att kommunicera och tolka texter, samt en förmåga att producera texter som anknyter till studieavsnittets tema.

Studerande kartlägger sin språkprofil och språkkunskap, samt övar upp sin förmåga att kommunicera och tolka texter enligt kunskapsnivå 2.1 (CEFR), samt förmågan att producera texter enligt kunskapsnivå 1.2 (CEFR). Studerande ska lära sig reflektera över användningen av det finska språket.

Studerande uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket kan ske genom att de uppdaterar sin språkprofil.

För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera både i tal och skrift, samt för att fördjupa sina kunskaper om språkliga strukturer , repeteras och fördjupas även grammatiken.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINA5 Koulutus ja työelämä, 2 op (FINA5)

Opintojakson moduulit

- Koulutus ja työelämä, 2 op (FINA5), Pakollinen

Tavoitteet

Koulutus ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa muodollisia tekstejä sekä ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä*
- *rohkaistuu käyttämään suomea erilaisissa opiskeluun ja työhön liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *vahvistaa taitoaan käsitellä opiskelu- ja työelämään liittyviä aihepiirejä*
- *kehittää taitoaan ajatella luovasti, neuvotella ja tehdä yhteistyötä*
- *syventää tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä jatko-opinto- ja urasuunnitelmille*
- *pystyy hakemaan ja hyödyntämään viranomaistietoja.*

Keskeiset sisällöt

Koulutus ja työelämä

- *koulutus, työ ja elinkeinoelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *tiimityöskentely, yritystoiminta ja innovaatiot*
- *opintoihin, työelämään ja itsenäistyvän nuoren elämään liittyvät vuorovaikutustilanteet sekä aihepiiriin liittyvät erilaiset tekstit*

Paikallinen lisäys

- [I modulen behandlas olika typ av texter och material i anknytning till modulens ämnesområden]
- [Studerande bör kunna berätta om sina nuvarande studier och om fortsatta studier både i tal och skrift]
- [Studerande ska uppmuntras till att våga använda finska, samt se finskan som en kompetens i studie- och arbetslivet]
- [Studerande bekantar sig med arbetslivet både ur samhällets och sin egen synvinkel]
- [I modulen övas bl.a att göra upp en CV, video-CV och arbetsansökningar och att delta i arbetsintervjuer]
- [Studerande bekantar sig med personer i arbetslivet genom att besöka arbetsplatser, bjuda in yrkesutövare, göra intervjuer eller läsa aktuella biografier]
- [Studerande från tredje stadiet kan även bjudas in för att berätta om fortsatta studier]
- [I modulen kan man samarbeta med studiehandledning]
- [För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera repeteras och fördjupas även grammatiken]
- [Studerande ska sträva till att uppnå en förmåga att kommunicera och tolka texter enligt kunskapsnivå 2.1 (CEFR), samt en förmåga att producera texter enligt kunskapsnivå 1.2 (CEFR)]
- [Studerande ska uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket kan ske genom att de uppdaterar sin språkprofil]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studerande bekantar sig med arbetslivet både ur samhällets och sin egen synvinkel. I studieavsnittet kan studerande öva bl.a att göra upp en CV, video-CV och arbetsansökningar och att delta i arbetsintervjuer. Studerande kan bekanta sig med personer i arbetslivet genom att besöka arbetsplatser, bjuda in yrkesutövare, göra intervjuer eller läsa aktuella biografier.

Studerande från tredje stadiet kan även bjudas in för att berätta om fortsatta studier. I modulen kan man samarbeta med studiehandledning.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande lär sig berätta om sina nuvarande studier och om fortsatta studier både i tal och skrift. Studerande uppmuntras till att våga använda finska, samt se finskan som en kompetens i studie- och arbetslivet.

Studerande strävar till att uppnå en förmåga att kommunicera och tolka texter, samt en förmåga att producera texter som anknyter till studieavsnittets tema..

Studerande kartlägger sin språkprofil och språkkunskap, samt övar upp sin förmåga att kommunicera och tolka texter enligt kunskapsnivå 2.1 (CEFR), samt förmågan att producera texter enligt kunskapsnivå 1.2 (CEFR). Studerande ska lära sig reflektera över användningen av det finska språket.

Studerande uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket kan ske genom att de uppdaterar sin språkprofil.

För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera både i tal och skrift, samt för att fördjupa sina kunskaper om språkliga strukturer , repeteras och fördjupas även grammatiken.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINA6 Kieli ja kulttuuri, 2 op (FINA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri, 2 op (FINA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää suomen kielen rakenteisiin ja ilmaisuihin liittyvää osaamistaan, erityisesti kaunokirjallisuuteen liittyen*
- *kehittää ymmärrystään suomenkielisen kirjallisuuden ja kulttuurin välittämistä arvoista sekä ymmärtää kirjallisuuden, kulttuurin ja taiteen merkityksen yhteiskunnalle, yhteisölle ja yksilölle*
- *tutustuu eri kaunokirjallisiin ja ei-fiktiivisiin kirjallisuudenlajeihin sekä näille tyypillisiin ilmaisumuotoihin*

- *kehittää taitojaan analysoida ja tulkita eri tieto- ja kaunokirjallisia tekstejä*
- *laajentaa ja kehittää taitoaan lukea suomen kielellä.*

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri

- *kielen, kulttuurin ja kirjallisuuden merkitys identiteetin rakentumiselle*
- *sävy ja tyyli, kieli esteettisen ilmaisun välineenä*
- *sanataide*
- *suomenkielisen kaunokirjallisuuden keskeisiä piirteitä ja teemoja*

Paikallinen lisäys

- [I modulen behandlas olika typ av texter och material i anknytning till modulens ämnesområden]
- [I modulen behandlas begrepp som kultur och identitet. Syftet är att väcka intresset för och fördjupa sig i den finska kulturen samt finsk litteratur.]
- [Studerande bekantar sig med finländska konstnärer, musiker, skådespelare och författare och fördjupar sig i deras livsverk och deras betydelse för den finländska kulturen]
- [Studerande bekantar sig med den finländska matkulturen, med kulturevenemang och konstutställningar och breddar således sin kunskap om kulturens betydelse på ett samhälleligt men även på ett personligt plan]
- [Studerande bereds möjlighet att bekanta sig även med lokala konstnärer och det lokala kulturutbudet. I mån av möjlighet kan studerande samarbeta med de lokala konstnärerna.]
- [I denna modul kan man även samarbeta med en finskspråkig skola för att få en bättre insyn i den finskspråkiga kulturen]
- [I modulen kunde man även samarbeta med bildkonsten och musiken]
- [I modulen behandlas finsk litteratur och finska författare. Studerande läser ett skönlitterärt verk och presenterar det.]
- [Studiebesök kan ingå]
- [Finska språkets strukturer och olika uttryckssätt lyfts fram för att studerande ska lära sig förstå språkets nyanser i olika sammanhang]
- [För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera repeteras och fördjupas även grammatiken]
- [Studerande ska sträva till att uppnå en förmåga att kommunicera och tolka texter enligt kunskapsnivå 2.1 (CEFR), samt en förmåga att producera texter enligt kunskapsnivå 1.2 (CEFR)]
- [Studerande ska uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket kan ske genom att de uppdaterar sin språkprofil]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
I studieavsnittet behandlas begrepp som kultur och identitet. Syftet är att väcka intresset för och fördjupa sig i den finska kulturen samt finsk litteratur.

Studerande bekantar sig med finländska konstnärer, musiker, skådespelare och författare och fördjupar sig i deras livsverk och deras betydelse för den finländska kulturen. Studerande bekantar sig med den finländska matkulturen, med kulturevenemang och konstutställningar och breddar således sin kunskap om kulturens betydelse på ett samhälleligt men även på ett personligt plan.

Studerande bereds möjlighet att bekanta sig även med lokala konstnärer och det lokala kulturutbudet. I mån av möjlighet kan studerande samarbeta med de lokala konstnärerna.
I detta studieavsnitt kunde man även samarbeta med en finskspråkig skola för att få en bättre insyn i den finskspråkiga kulturen. Man kan an även samarbeta med bildkonsten och musiken.

Finsk litteratur och finska författare behandlas. Studerande läser ett skönlitterärt verk och presenterar det. Studiebesök kan ingå.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Finska språkets strukturer och olika uttryckssätt lyfts fram för att studerande ska lära sig förstå språkets nyanser i olika sammanhang

Studerande strävar till att uppnå en förmåga att kommunicera och tolka texter, samt en förmåga att producera texter som anknyter till studieavsnittets tema.

Studerande kartlägger sin språkprofil och språkkunskap, samt övar upp sin förmåga att kommunicera och tolka texter enligt kunskapsnivå 2.1 (CEFR), samt förmågan att producera texter enligt kunskapsnivå 1.2 (CEFR). Studerande ska lära sig reflektera över användningen av det finska språket.

Studerande uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket kan ske genom att de uppdaterar sin språkprofil.

För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera både i tal och skrift, samt för att fördjupa sina kunskaper om språkliga strukturer , repeteras och fördjupas även grammatiken.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINA7 Viesti kirjoittaen, 2 op (FINA7)

Opintojakson moduulit

- Viesti kirjoittaen, 2 op (FINA7), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti kirjoittaen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan valita oma näkökulmansa, käsitellä erilaisia ajankohtaisia aiheita, valita lähteet ja löytää oma tapansa ilmaista itseään*

- *kehittää taitoaan rakentaa loogisesti eteneviä tekstikokonaisuuksia ottaen huomioon tekstin kohderyhmän*
- *löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytäviin keskusteluihin sekä suullisesti että kirjallisesti.*

Keskeiset sisällöt

Viesti kirjoittaen

- *kirjoittamisen prosessi; yhdessä kirjoittaminen ja tekstien kokoaminen, kirjoitusvastuiden jakaminen sekä tekstien jakaminen*
- *oikeakielisyys*
- *mediatekstit*
- *globaali vastuu*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- [Studeranden får övning i att producera olika typer av egna texter, både formella och informella. Mera styrt skrivande varvas med kreativa skrivuppgifter.]
- [Skrivandet som process betonas och studerande får möjlighet att bearbeta och förbättra sina texter samt utveckla sin skrivförmåga]
- [Skrivprocessen är inte bara individuell utan också kollaborativ, och kamratutvärdering lämpar sig väl]
- [I modulen kan också ingå att öva på gamla studentprov]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studeranden får övning i att producera olika typer av egna texter, både formella och informella. Mera styrt skrivande varvas med kreativa skrivuppgifter. Skrivandet som process betonas och studerande får möjlighet att bearbeta och förbättra sina texter samt utveckla sin skrivförmåga. Skrivprocessen är inte bara individuell utan också kollaborativ, och kamratutvärdering lämpar sig väl.

I studieavsnittet kan också ingå att öva på gamla studentprov.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINA8 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (FINA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (FINA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *kehittää taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet sekä kielelliset käytänteet ja ominaispiirteet*
- *neuvottelu, kokous, väittely, keskustelu ja erityyppinen esiintyminen sekä niissä käytetyt menettelytavat*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

- [Studerande övar sina muntliga färdigheter genom att aktivt delta i fria samtal, olika former av mer styrda diskussioner såsom debatter och möten samt själv förbereda och hålla olika typer av presentationer]
- [I modulen ingår prov i muntlig språkfärdighet som utarbetas av Utbildningsstyrelsen]
- [Samarbete med en finskspråkig skola kan ingå]
- [Kursen kan inte avläggas som självstudier]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande övar sina muntliga färdigheter genom att aktivt delta i fria samtal, olika former av mer styrda diskussioner såsom debatter och möten samt själv förbereda och hålla olika typer av presentationer.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Kursen lämpar sig inte som självstudier.

]

EG/FINA9 Förberedelse för studentexamen, 2 op (EGFINA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [repetera det centrala innehållet i kurserna]
- [behärska grundläggande strukturer]
- [ge beredskap för att delta i studentprovet]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [repetition av de obligatoriska kurserna]
- [kännedom om de vanligaste fallgroparna]
- [studentprovets olika uppgiftstyper]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
I studentprovet testas skriftlig kommunikationsförmåga.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Förberedande kursen bedöms som avlagd eller underkänd.

]

EG/FINA10 Stadi tutuksi, 2 op (EGFINA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att lära känna huvudstaden bättre]
- [att känna till stadskärnan]
- [att kunna presentera huvudstaden i ett nötskal]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [kultur]

- [arkitektur]
- [historia]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studerande bekantar sig med huvudstaden och de centralaste platserna.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
I studieavsnittet finns det utrymme för muntliga inslag.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Studerande tar del av kulturfältet med anknytning till Helsingfors. Under studieavsnittet bekantar hen sig med byggnader, konstverk, kulturpersoner och matkultur för att sedan under ett studiebesök konkret uppleva dessa.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Kursen bedöms som avlagd eller underkänd.

]

EG/FINA11 Utöka ditt ordförråd, 2 op (EGFINA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [utöka ordförrådet]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [vardagliga temaområden]
- [både skriftliga och muntliga övningar]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[

Förmågan att uttrycka sig muntligt övas.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Att känna sig bekväm med att använda finska i vardagliga situationer.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Kursen bedöms som avlagd eller underkänd.

]

EG/FINA12 Vardagsfinska, 2 op (EGFINA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Vardagsfinska är främst en muntlig kurs för de studerande som önskar förkovra sig i finska. Studerandena övar sig i att kommunicera på finska i olika situationer.]
- [Målet är att våga prata, alltså öka tilltron till det egna kunnandet.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Fokus är på det muntliga kunnandet i vardagliga situationer.]
- [Samarbete med finskspråkiga skolor, föreningar och andra aktörer i och utanför trakten kan ingå.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande utvecklar sin kommunikativa förmåga genom muntliga övningar tillsammans med andra både i par och i grupp. Även korta anföranden kan ingå.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
På basis av närvaro och aktivitet bedöms studieavsnittet som avlagt eller underkänt.

]

EG/FINA13 Utbyte på finska, 2 op (EGFINA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studerande förkovrar sig i det andra inhemska språket och får en inblick i finska kulturen både i den andra skolan och i en värdfamilj. Studerande knyter nya kontakter och vidgar sina vyer.]
- [Studerande blir vanare med att höra finska, prata finska själv och märker att hen klarar sig i finskspråkig omgivning.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Studerande deltar i lektioner i värdgymnasiet, bor hos en värdfamilj och deltar i familjens vardagsaktiviteter.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande kommunicerar både muntligt och skriftligt och övar språkets alla delområden under ett utbyte.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Den finskskråkiga kulturen blir bekantare och vice versa får en finskspråkig studerande insyn i finlandssvensk kultur på sitt motbesök.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Det egna välbefinnandet höjs av att studerande märker att hen klarar sig i en ny miljö och får nya finskspråkiga vänner. Den nya ortens hobby-, idrotts- och kulturutbud kan bli bekant och fungera som avkoppling.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Avklarade utbytesveckor bedöms som avlagda.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[

Studerande har möjlighet att åka på inhemskt utbyte främst till någon av samarbetsskolorna Kaurialan lukio i Tavastehus eller Salon lukio. Vistelsens längd kan variera uppåt, men rekommendationen för att erhålla studiepoäng är en veckas vistelse i samarbetsskolan samt en vecka som värd.

]

KBG/FINA9 Muntlig kommunikation på finska, 2 op (KBGFINA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Kursen är en muntlig kurs för de studerande som önskar förkovra sig i finska. Studerandena lär sig kommunicera på finska i olika situationer. Under kursens lopp strävar vi efter att på det lokala planet, inom Raseborg, samarbeta med finskspråkiga skolor, men även andra finskspråkiga skolor, föreningar och aktörer kan fungera som samarbetsparter. Under kursen strävar vi efter att behandla olika teman och utnyttja olika arbetsmetoder och sociala medier. Vi strävar efter att lyfta fram tvåspråkigheten på det lokala planet.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerandena övar att diskutera om olika teman, samt bli medvetna om sitt språkbruk och sin språkliga utveckling

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömning: Under studieavsnittet utvärderas studerandenas prestationer och arbete. Studerandena kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång.
Dessutom reflekterar studerandena över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering. Studieavsnittet lämpar sig inte som självstudier.

]

KBG/FINA10 TOKI, 2 op (KBGFINA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Modulen byggs upp som ett samarbetsprojekt mellan Karis-Billnäs gymnasium och en finskspråkig (vän)skola på annan ort. Tanken är att studerande under modulens lopp håller kontakt med varandra, t.ex virtuellt, både på fritiden och under organiserade förhållanden i skolan och utför gemensamma uppgifter. Modulen kulminerar i ett besök i vänskolan, samt i mån av möjlighet även övernattning på orten. Studerande från KBG agerar även värdar då studerande från vänskolan besöker Karis. Det är även möjligt att

samarbeta med flera finskspråkiga skolor, både lokalt och nationellt. Målet är att utöka och utveckla kunskaperna i och intresset för det andra inhemska språket.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerandena utvecklar sin språkliga förmåga genom kontakten med finskspråkiga studeranden

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Via samarbetet över språkgränserna får studerandena insikt i den finskspråkiga kulturen och utvecklar därmed sin kulturella kompetens

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömning: Under studieavsnittet utvärderas studerandenas prestationer och arbete. Studerandena kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång.
Dessutom reflekterar studerandena över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

7.18.2. Suomi, äidinkielenomainen oppimäärä (TKFIAI)

Oppiaine ja tehtävä

Äidinkielenomaisen suomen kielen opetuksen tavoitteena on tarjota kaksikielisille ruotsinkielistä lukiota käyville opiskelijoille mahdollisuus kehittää edelleen suomen kielen taitojaan ja vahvistaa omaa monimuotoista kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Lähtökohtana on opiskelijan useammasta äidinkielestä koostuva osaaminen. Moduulit on jäsennetty samojen teemojen alle kuin A-oppimäärän mukaisessa opetuksessa.

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

FIM1 Opiskelutaidot ja kieliidentiteetin rakentaminen, 1 op (FIM1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen, 1 op (FIM1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä ja ymmärtää monikielisyyden merkityksen omalle identiteetille*
- *ymmärtää keskeiset kielelliset käsitteet ja sen, miten kieli rakentuu, sekä kehittää taitoaan tunnistaa suullisen ja kirjallisen kielen eri vivahteita*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja monimuotoisista teksteistä*
- *kehittää kieltenopiskelustrategioitaan*
- *soveltaa ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *pystyy suhteuttamaan suomen kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.2.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *selkeiden ja realististen tavoitteiden asettelu suomen opiskelulle*
- *laaja tekstikäsitys ja suomen kielen opiskelun kannalta oleellisia tekstilajeja sekä erilaisten tekstien analysointiin, tulkintaan ja tuottamiseen tarvittavia strategioita*
- *puhekieli, kirjoitettu kieli, murteet ja slangi*
- *kaksikielisyys ja monikielisyys voimavarana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Studerande uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket sker genom att de utarbetar sin språkprofil.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerandes tvåspråkighet är i fokus. Språkliga styrkor och utvecklingsområden kartläggs då den personliga språkprofilen utarbetas. Muntlig kommunikation betonas och skillnader mellan talspråk och skriftspråk lyfts fram. Språklig mångfald som t.ex. dialekter och slang ges utrymme.

Studerande ska kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B2.2. (CEFR)

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FIM2 Ympäristö ja vuorovaikutus, 3 op (FIM2)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja vuorovaikutus, 3 op (FIM2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristö ja vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisumuotoja*
- *kehittää taitoaan antaa ja vastaanottaa palautetta sekä arvioida omaa puhe- ja kirjoitustaitoaan*
- *kehittää kielellis tä itsetuntoaan ja taitoaan ottaa huomioon muut osapuolet vuorovaikutustilanteessa*
- *syventää ymmärrystään sosiaalisista verkostoista ja eri ympäristöissä toimimisesta*
- *osaa hakea, koota ja antaa itseään koskevaa informaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja vuorovaikutus

- *suulliset ja kirjalliset vuorovaikutusstrategia*
- *tekstikokonaisuuden rakentaminen: tavoitteen asettelu, konteksti, sisältö, rakenne ja näkökulma; kirjoittaminen prosessina*
- *eettiset pelisäännöt vuorovaikutuksessa*
- *vuorovaikutuksen merkitys hyvinvoinnille ja itsetunnolle*
- *itse- ja vertaisarviointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Studieavsnittets fokus ligger på aktiviteter och situationer i vardagslivet och närmiljön. Studerande repeterar och fördjupar i synnerhet sina kommunikativa färdigheter i alldagliga umgänges- och servicesituationer. Studerande övar att uttrycka sig både muntligt och skriftligt till exempel om sin skol- och hemmiljö, matvanor, hälsa och fritidsintressen. Studiebesök kan ingå.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Ämnesområden med anknytning till studieavsnittets tema diskuteras. Studerande ska kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B2.2. (CEFR) Studerande uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket kan ske genom att de uppdaterar sin språkprofil.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FIM 1-2, 4 op (FIM1-2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen, 1 op (FIM1), Pakollinen
- Ympäristö ja vuorovaikutus, 3 op (FIM2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä ja ymmärtää monikielisyyden merkityksen omalle identiteetille*
- *ymmärtää keskeiset kielelliset käsitteet ja sen, miten kieli rakentuu, sekä kehittää taitoaan tunnistaa suullisen ja kirjallisen kielen eri vivahteita*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja monimuotoisista teksteistä*
- *kehittää kieltenopiskelustrategioitaan*
- *soveltaa ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *pystyy suhteuttamaan suomen kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.2.*

Ympäristö ja vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisumuotoja*
- *kehittää taitoaan antaa ja vastaanottaa palautetta sekä arvioida omaa puhe- ja kirjoitustaitoaan*
- *kehittää kielellis tä itsetuntoaan ja taitoaan ottaa huomioon muut osapuolet vuorovaikutustilanteessa*
- *syventää ymmärrystään sosiaalisista verkostoista ja eri ympäristöissä toimimisesta*
- *osaa hakea, koota ja antaa itseään koskevaa informaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *selkeiden ja realististen tavoitteiden asettelu suomen opiskelulle*
- *laaja tekstikäsitys ja suomen kielen opiskelun kannalta oleellisia tekstilajeja sekä erilaisten tekstien analysointiin, tulkintaan ja tuottamiseen tarvittavia strategioita*
- *puhekieli, kirjoitettu kieli, murteet ja slangi*
- *kaksikielisyys ja monikielisyys voimavarana*

Ympäristö ja vuorovaikutus

- *suulliset ja kirjalliset vuorovaikutusstrategia*
- *tekstikokonaisuuden rakentaminen: tavoitteen asettelu, konteksti, sisältö, rakenne ja näkökulma; kirjoittaminen prosessina*
- *eettiset pelisäännöt vuorovaikutuksessa*

- *vuorovaikutuksen merkitys hyvinvoinnille ja itsetunnolle*
- *itse- ja vertaisarviointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FIM3 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (FIM3)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (FIM3), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *laajentaa ja syventää lukutaitoaan suomeksi ja oppii käyttämään eri tilanteissa tarkoituksenmukaisia lukustrategioita*
- *harjaannuttaa taitojaan hankkia, analysoida, tulkita ja esittää tieteellistä tietoa sekä taitojaan tiivistää erilaisia tekstejä ja haettua tietoa*
- *pystyy argumentoimaan tieteellisistä aiheista*
- *kehittää kykyään ymmärtää ja osallistua kestävään kehitykseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *omaa ja globaalia kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot*
- *argumentaatiotekniikka*
- *tieteellisiin teksteihin perustuva suullinen ja kirjallinen tuottaminen*
- *yleistajuiset tieteelliset tekstit, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

[

Studerande förstår, sammanfattar och refererar innehållet i populärvetenskapliga texter från olika källor, samt kan hålla anföranden om ett vetenskapligt ämne inom ett fack- och vetenskapsområde som intresserar.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
I studieavsnittet behandlas konsumtion ur olika synvinklar både lokalt och globalt, men även på ett personligt plan, i vardagliga situationer.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande ska kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B2.2. (CEFR)

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FIM4 Mediat ja yhteiskunta, 2 op (FIM4)

Opintojakson moduulit

- Mediat ja yhteiskunta, 2 op (FIM4), Pakollinen

Tavoitteet

Mediat ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan käyttää ja lukea kriittisesti lähdemateriaaleja, erityisesti mediatekstejä*
- *pystyy perustelemaan näkökulmiaan monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *pystyy tarkastelemaan ja arvioimaan erilaisia tekstejä ja ymmärtämään niiden välittämät arvopainotukset*
- *kehittää taitoaan erottaa mielipide ja fakta toisistaan*
- *yventää taitoaan ymmärtää yhteiskunnallisista aiheista käytäviä keskusteluita sekä osallistumaan niihin.*

Keskeiset sisällöt

Mediat ja yhteiskunta

- *sananvapaus, lähdekritiikki, tiedonhankinta, mediakritiikki, tekijänoikeudet ja plagiointi*
- *kansalaisaktiivisuus yksin ja ryhmässä*
- *ihmisoikeudet*

- *vaikuttamisen ja kantaa ottamisen kielelliset strategiat*
- *kantaa ottavat ja argumentoivat tekstit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studerande följer med och fördjupar sig i aktuella ämnen i det finska samhället och i omvärlden. Teman som politik, mänskliga rättigheter och aktivt medborgarskap både på lokalt, nationellt eller internationellt plan diskuteras. Studerande bekantar sig med olika organisationer. Olika texttyper som förekommer i massmedierna blir bekanta. Källkritik och stilvariationer mellan tidningsinsändare och inlägg på sociala medier tas upp.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande ska kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B2.2. (CEFR)
Studerande ska uppmuntras till att utvärdera sina framsteg, vilket kan ske genom att de uppdaterar sin språkprofil.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FIM5 Koulutus ja työelämä, 2 op (FIM5)

Opintojakson moduulit

- Koulutus ja työelämä, 2 op (FIM5), Pakollinen

Tavoitteet

Koulutus ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää opiskelu- ja työelämään liittyvää osaamistaan*
- *vahvistaa taitojaan ilmaista itseään muodollisemmissa yhteyksissä*
- *syventää taitojaan tulkita ja tuottaa muodollisia tekstejä*
- *kehittää taitoaan ajatella luovasti, neuvotella ja tehdä yhteistyötä*
- *pystyy hakemaan ja hyödyntämään viranomaistietoja.*

Keskeiset sisällöt

Koulutus ja työelämä

- *koulutus, työ, elinkeinoelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *tiimityöskentely, yritystoiminta ja innovaatiot*
- *opintoihin, työelämään ja itsenäistyvän nuoren elämään liittyvät vuorovaikutustilanteet sekä aihepiiriin liittyvät erilaiset tekstit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studerande kan ingående redogöra för både sina pågående gymnasiestudier och högskoleutbildning i tal och skrift. Studerande är medveten om finskan och sin tvåspråkighet som en kompetens i studie- och arbetslivet.

Aktuellt i studieavsnittet är att göra upp en CV, arbetsansökan och eventuellt videoansökan samt att delta i arbetsintervjuer. Studerande får möjlighet att på något sätt ta del av tredje stadiets studie- eller arbetslivserfarenheter via utomstående gäster.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande ska kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B2.2. (CEFR)

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FIM6 Kieli ja kulttuuri, 2 op (FIM6)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri, 2 op (FIM6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää suomen kielen rakenteisiin ja ilmaisuihin liittyvää osaamistaan.*
- *kehittää taitoaan analysoida ja tulkita erilaisia kaunokirjallisia ja ei-fiktiivisiä tekstejä ja ymmärtää kirjallisuuden, kulttuurin ja taiteen merkityksen yhteiskunnalle, yhteisölle ja yksilölle*
- *tutustuu eri kirjallisuudenlajeihin, erityisesti kaunokirjallisuuteen sekä reflektoi näille tyypillisiä ilmaisumuotoja*
- *laajentaa ja kehittää taitoaan lukea suomen kielellä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri

- *kielen, kulttuurin ja kirjallisuuden merkitys identiteetin rakentumiselle*
- *sävy ja tyyli, kieli esteettisen ilmaisun välineenä*
- *sanataide*
- *suomenkielisen kaunokirjallisuuden keskeisiä piirteitä ja teemoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
I studieavsnittet behandlas begrepp som kultur och identitet och studerande fördjupar sin kännedom om finsk kultur och litteratur. Arbeten görs om finländska konstnärer, kulturpersoner, skådespelare och författare och deras livsverk. Studerande kan bekanta sig eller samarbeta med lokala konstnärer och det lokala kulturutbudet. Skönlitterära verk läses och kan analyseras, presenteras eller dramatiseras.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
inska språkets strukturer och olika uttryckssätt fördjupas för att studerande ska märka språkets nyanser i olika sammanhang. Studerande analyserar sina uppnådda resultat i och med att språkprofilen ännu uppdateras. Studerande ska kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B2.2. (CEFR)

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FIM7 Viesti kirjoittaen, 2 op (FIM7)

Opintojakson moduulit

- Viesti kirjoittaen, 2 op (FIM7), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti kirjoittaen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan valita oma näkökulmansa, käsitellä erilaisia ajankohtaisia aiheita, valita lähteet ja löytää oma tapansa ilmaista itseään*

- *kehittää taitoaan rakentaa loogisesti eteneviä tekstikokonaisuuksia ottaen huomioon tekstin kohderyhmän*
- *löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niitä käytäviin suullisiin ja kirjallisiin keskusteluihin.*

Keskeiset sisällöt

Viesti kirjoittaen

- *kirjoittamisprosessi; yhdessä kirjoittaminen ja tekstien kokoaminen, kirjoitusvastuiden jakaminen sekä tekstien jakaminen*
- *kirjoittaminen lähdemateriaalin pohjalta*
- *oikeakielisyys*
- *mediatekstien analysointi ja tuottaminen*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande läser och producerar olika typer av texter, både formella och informella. Berättande, beskrivande, reflekterande, instruerande och ställningstagande texter analyseras och skapas. Skrivandet som en kreativ process betonas och studeranden får möjlighet att bearbeta och förbättra sina texter samt vidareutveckla sin skrivförmåga. Studerande tar del av varandras texter och kamratutvärdering övas.

I modulen kan också ingå att öva på gamla studentprov. Samarbete med en finskspråkig skola kan ingå.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FIM8 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (FIM8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (FIM8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *syventää suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*

- *kehittää taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet sekä kielelliset käytänteet ja ominaispiirteet*
- *neuvottelu, kokous, väittely, keskustelu ja erityyppinen esiintyminen sekä niissä käytetyt menettelytavat*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
I studieavsnittet fördjupas studerandes förmåga att uttrycka sig nyanserat, presentera och uppträda i olika kommunikationssituationer. Strategier övas för att kunna framföra sin åsikt trovärdigt i olika sammanhang som diskussioner, möten och debatter inom olika områden i det stundande vuxenlivet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Kursen lämpar sig inte att avläggas som självstudier.

]

EG/FIM11 Stadi tutuksi, 2 op (EGFIM9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [repetera det centrala innehållet i kurserna]
- [behärska grundläggande strukturer]
- [ge beredskap för att delta i studentprovet]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [repetition av de obligatoriska kurserna]

- [kännedom om de vanligaste fallgroparna]
- [studentprovets olika uppgiftstyper]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
I studentprovet testas skriftlig kommunikationsförmåga.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Förberedande kursen bedöms som avlagd eller underkänd.

]

EG/FIM9 Förberedelse för studentexamen, 2 op (EGFIM10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att lära känna huvudstaden bättre]
- [att känna till stadskärnan]
- [att kunna presentera huvudstaden i ett nötskal]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [kultur]
- [arkitektur]
- [historia]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studerande bekantar sig med huvudstaden och de centralaste platserna.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
I studieavsnittet finns det utrymme för muntliga inslag.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Studerande tar del av kulturfältet med anknytning till Helsingfors. Under studieavsnittet bekantar hen sig med byggnader, konstverk, kulturpersoner och matkultur för att sedan under ett studiebesök konkret uppleva dessa.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Kursen bedöms som avlagd eller underkänd.

]

EG/FIM11 Utbyte på finska, 2 op (EGFIM11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studerande får användning för det andra inhemska språket och får en större inblick i finska kulturen både i den andra skolan och i en värdfamilj. Studerande knyter nya kontakter och vidgar sina vyer.]
- [Studerande får fungera helt på finska i en finskspråkig omgivning.]
- [Tvåspråkiga studerande kan avlägga en hel period i värdgymnasiet och avlägga gymnasiekurser som motsvarar de egna.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Studerande deltar i lektioner i värdgymnasiet, bor hos en värdfamilj och deltar i familjens vardagsaktiviteter.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande kommunicerar både muntligt och skriftligt och använder språkets alla delområden under ett utbyte.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Även för en tvåspråkig kan den finskskråkiga kulturen bli bekantare, eftersom omgivningen är en annan än den bekanta finlandssvenska. En finskspråkig studerande får insyn i levande tvåspråkighet och finlandssvensk kultur på sitt motbesök.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Det egna välbefinnandet höjs av att studerande får ett inspirerande miljöombyte och nya finskspråkiga vänner. Den nya ortens hobby-, idrotts- och kulturutbud fungerar som inspiration och avkoppling.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Avklarade utbytesveckor bedöms som avlagda.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Studerande har möjlighet att åka på inhemskt utbyte främst till någon av samarbetsskolorna Kaurialan lukio i Tavastehus eller Salon lukio. Vistelsens längd kan variera uppåt, men rekommendationen för att erhålla studiepoäng är en veckas vistelse i samarbetsskolan samt en vecka som värd.

]

KBG/FIM10 TOKI, 2 op (KBGFIM10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Lokalt tillägg till målen Modulen byggs upp som ett samarbetsprojekt mellan Karis-Billnäs gymnasium och en finskspråkig (vän)skola på annan ort. Tanken är att studerande under modulens lopp håller kontakt med varandra, t.ex virtuellt, både på fritiden och under organiserade förhållanden i skolan och utför gemensamma uppgifter. Modulen kulminerar i ett besök i vänskolan, samt i mån av möjlighet även övernattning på orten. Studerande från KBG agerar även värdar då studerande från vänskolan besöker Karis. Det är även möjligt att samarbeta med flera finskspråkiga skolor, både lokalt och nationellt. Målet är att utveckla kunskaperna i det andra inhemska språket., samt utveckla den tvåspråkiga identiteten.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerandena utvecklar sin språkliga förmåga genom kontakten med finskspråkiga studeranden

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Via samarbetet över språkgränserna får studerandena insikt i den finskspråkiga kulturen och utvecklar därmed sin kulturella kompetens

]

7.18.3. Suomi, B1-oppimäärä (TKFIB1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

FINB11 Opiskelutaidot ja kieliidentiteetin rakentaminen, 1 op (FINB11)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen, 1 op (FINB11), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu käyttämään kieltä*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *syventää kieltenopiskelustrategioitaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun välineitä*
- *pystyy suhteuttamaan suomen kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *selkeiden ja realististen tavoitteiden asettelu suomen opiskelulle*
- *laaja tekstikäsitys ja suomen kielen opiskelun kannalta oleellisia tekstilajeja sekä erilaisten tekstien analysointiin, tulkintaan ja tuottamiseen tarvittavia strategioita*
- *kieli ja identiteetti, opiskelijan kielellinen repertuaari, kaksikielisyys, monikielisyys, eri kielten ja kielimuotojen suhde*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Språkets alla delområden övas inom olika vardagliga situationer såsom den egna hem- och skolmiljön. Fokus ligger på muntlig kommunikation och att bli bekväm med att använda vardagsfinska.

Kommunikativ kompetens utvecklas genom att studerande skapar sig en språkprofil varvid de bildar sig en uppfattning om sin egen språkliga bakgrund i finska. Studerande sätter upp långsiktiga mål för den språkliga utvecklingen, vilka de senare kan utvärdera, samt utarbetar studiestrategier utifrån sina egna styrkor och intressen. Studerande ska kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B1.1. (CEFR).

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Kompetensen för välbefinnande genomsyrar studieavsnittet i och med att de teman som behandlas är vardagliga och bekanta, som familjen och skolan. Studerande skall kunna känna sig trygga i läroämnet i och med att de upplever att de behärskar stoffet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINB12 Ympäristö ja vuorovaikutus, 3 op (FINB12)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja vuorovaikutus, 3 op (FINB12), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristö ja vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää suullisia ja kirjallisia vuorovaikutusstrategioita*
- *syventää taitoaan lukea, keskustella aktiivisesti ja kuunnella toisia*
- *käyttää kieltä aktiivisesti erilaisissa tilanteissa vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *pystyy antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja vuorovaikutus

- *toiminta ja tilanteet arjessa ja lähiympäristössä*
- *itse- ja vertaisarviointi*
- *eettiset pelisäännöt vuorovaikutuksessa*
- *vuorovaikutuksen merkitys hyvinvoinnille ja itsetunnolle*
- *opiskeluun, arkeen, luontoon ja ympäristöön liittyvät tekstit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Etisk och miljökompetens utvecklas genom att studerande genom olika texter och virtuellt material bildar sig en uppfattning om frågor som berör deras närmiljö; aktiviteter och situationer i vardagslivet och sina fritidsintressen, platser i näromgivningen samt betydelsen av hållbar utveckling. För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera repeteras och fördjupas även grammatiken.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Genom övningar i alldagliga umgänges- och servicesituationer, bl.a.i anslutning till fritidsintressen, platser i näromgivningen och resor i hemlandet, repeteras och fördjupas de kommunikativa färdigheterna. Studerande ska kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B1.1. (CEFR). Komplettering av språkprofilen genom fortsatta kommunikativa övningar.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINB11-12, 4 op (FINB11-2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen, 1 op (FINB11), Pakollinen
- Ympäristö ja vuorovaikutus, 3 op (FINB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu käyttämään kieltä*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *syventää kieltenopiskelustrategioitaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun välineitä*
- *pystyy suhteuttamaan suomen kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Ympäristö ja vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää suullisia ja kirjallisia vuorovaikutusstrategioita*
- *syventää taitoaan lukea, keskustella aktiivisesti ja kuunnella toisia*
- *käyttää kieltä aktiivisesti erilaisissa tilanteissa vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *pystyy antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli--identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *selkeiden ja realististen tavoitteiden asettelu suomen opiskelulle*
- *laaja tekstikäsitys ja suomen kielen opiskelun kannalta oleellisia tekstilajeja sekä erilaisten tekstien analysointiin, tulkintaan ja tuottamiseen tarvittavia strategioita*
- *kieli ja identiteetti, opiskelijan kielellinen repertuaari, kaksikielisyys, monikielisyys, eri kielten ja kielimuotojen suhde*

Ympäristö ja vuorovaikutus

- *toiminta ja tilanteet arjessa ja lähiympäristössä*
- *itse- ja vertaisarviointi*
- *eettiset pelisäännöt vuorovaikutuksessa*
- *vuorovaikutuksen merkitys hyvinvoinnille ja itsetunnolle*
- *opiskeluun, arkeen, luontoon ja ympäristöön liittyvät tekstit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Kompetensen för välbefinnande genomsyrar studieavsnittet i och med att de teman som behandlas är vardagliga och bekanta, som familjen och skolan. Studerande skall kunna känna sig trygga i läroämnet i och med att de upplever att de behärskar stoffet.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Kommunikativ kompetens utvecklas genom att studerande skapar sig en språkprofil varvid de bildar sig en uppfattning om sin egen språkliga bakgrund i finska. Studerande sätter upp långsiktiga mål för den språkliga utvecklingen, vilka de senare kan utvärdera, samt utarbetar studiestrategier utifrån sina egna styrkor och intressen. Studerande ska kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B1.1. (CEFR). Språkets alla delområden övas inom olika vardagliga situationer såsom den egna hem- och skolmiljön. Fokus ligger på muntlig kommunikation och att bli bekväm med att använda vardagsfinska.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Etisk och miljökompetens utvecklas genom att studerande genom olika texter och virtuellt material bildar sig en uppfattning om frågor som berör deras närmiljö; aktiviteter och situationer i vardagslivet och sina fritidsintressen, platser i näromgivningen samt betydelsen av hållbar utveckling. För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera repeteras och fördjupas även grammatiken.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINB13 Media, yhteiskunta ja kestävä tulevaisuus, 2 op (FINB13)

Opintojakson moduulit

- Media, yhteiskunta ja kestävä tulevaisuus, 2 op (FINB13), Pakollinen

Tavoitteet

Media, yhteiskunta ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää taitoaan lukea suomeksi ja oppii käyttämään eri tilanteissa tarkoituksenmukaisia lukustrategioita*
- *analysoi ja tuottaa tekstejä kiinnittäen huomiota eri tekstilajeille ominaisiin kielellisiin piirteisiin*
- *kehittää taitoaan tarkastella kriittisesti erilaisia lähteitä ja hakea tietoa, sekä tiivistää ja esitellä erilaisia tekstejä, itse ja ryhmässä hankkimaansa tietoa sekä keskustella tämän pohjalta*
- *Ilmaista, muotoilla ja perustella mielipiteensä suullisesti ja kirjallisesti sekä kommunikoida tavoitteellisesti ja asianmukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Media, yhteiskunta ja kestävä tulevaisuus

- *media- ja lähdekritiikki, sensuuri, sananvapaus, tiedonhankinta, tekijänoikeudet ja plagiointi*
- *kieli tiedon hankinnan, analysoinnin, tulkinnan, jakamisen ja esittämisen työkaluna*
- *kansalaisaktiivisuus yksin ja ryhmässä*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot sekä erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *tekniikkaa, yhteiskuntaa ja kestävää kehitystä käsittelevät tekstit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Tekniska innovationer som stöd för hållbar utveckling studeras tillsammans i mindre grupper.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[

Genom att söka information på finska och jämföra olika medier med varandra, övar sig studerande att kritiskt granska olika informationskällor.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
I studieavsnittet bekantar sig studerande med hur det finska samhället fungerar genom att ta del av olika typer av texter, program och medieutbud. Uppmärksamhet fästs vid att studerande förstår vad de hör och läser. För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera repeteras och fördjupas även grammatiken.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Övning i att kunna uttrycka sin egen åsikt på finska betonas. Olika nyhetskanaler - även lättlästa -, tidningsutbudet och sociala medier diskuteras och presenteras. Studerande ska kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B1.1. (CEFR).

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINB14 Koulutus ja työelämä, 2 op (FINB14)

Opintojakson moduulit

- Koulutus ja työelämä, 2 op (FINB14), Pakollinen

Tavoitteet

Koulutus ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa lyhyitä muodollisia tekstejä sekä ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä*
- *rohkaistuu käyttämään suomea erilaisissa opiskeluun ja työhön liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *vahvistaa taitoaan käsitellä opiskelu- ja työelämään liittyviä aihepiirejä*
- *kehittää taitoaan ajatella luovasti, neuvotella ja tehdä yhteistyötä*
- *syventää tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä jatko-opinto- ja urasuunnitelmille*
- *pystyy hakemaan ja hyödyntämään viranomaistietoja.*

Keskeiset sisällöt

Koulutus ja työelämä

- *koulutus, työ ja elinkeinoelämä opiskelijan näkökulmasta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *tiimityöskentely, yritystoiminta ja innovaatiot*
- *opintoihin, työelämään ja itsenäistyvän nuoren elämään liittyvät vuorovaikutustilanteet sekä aihepiiriin liittyvät erilaiset tekstit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Utgående från olika typer av texter och material i anknytning till studieavsnittets ämnesområden övar sig studerande att både ta del av och själva producera kortare texter på ett formellt språk då situationen kräver det. Studerande bekantar sig med terminologi som har med yrken och utbildning att göra samt uppmuntras att använda finska i situationer inom arbetslivet. Studerande övar sig i att söka och ta del av information av myndigheterna. För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera, repeteras och fördjupas även grammatiken.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Både i studie- och i arbetslivet bör man kunna tänka kreativt och därför övas den färdigheten, liksom även förmågan att kunna samarbeta på finska. Studerande ska kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B1.1. (CEFR)

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINB15 Kieli ja kulttuuri, 2 op (FINB15)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri, 2 op (FINB15), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää suomen kielen rakenteisiin ja ilmaisuihin liittyvää osaamistaan, erityisesti kaunokirjallisuuteen liittyen*
- *syventää ymmärrystään kirjallisuuden ja taiteen välittämistä arvoista sekä ymmärtää niiden merkityksen yhteiskunnalle, yhteisölle ja yksilölle*

- *tutustuu erilaisiin tieto- ja kaunokirjallisiin teksteihin ja kehittää taitoaan ymmärtää, analysoida ja tulkita niiden eri ilmaisumuotoja*
- *laajentaa ja kehittää taitoaan lukea suomen kielellä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri

- *kielen, kulttuurin ja kirjallisuuden merkitys identiteetin rakentumiselle*
- *sävy ja tyyli, kieli esteettisen ilmaisun välineenä*
- *suomenkielisen kaunokirjallisuuden keskeisiä piirteitä ja teemoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
I studieavsnittet behandlas texter och material med anknytning till finsk litteratur och kultur. Studerande fördjupar sin förståelse för kulturens betydelse både för samhället och för individen. Inte minst betonas kulturens betydelse för gemenskapen och då man bygger upp sin finländska identitet. Kulturkännedomen ger studerande verktyg för både nationellt och internationellt samarbete. Studerande tar del av olika fakta- och skönlitterära texter och övar sig i att förstå och tolka dessa. De mest centrala dragen och teman i finsk skönlitteratur behandlas. Studerande bereds möjlighet att bekanta sig även med lokala konstnärer och det lokala kulturutbudet.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
I studieavsnittet kan man även samarbeta med en finskspråkig skola för att få en bättre insyn i den finskspråkiga kulturen. För att utveckla förmågan att producera text och att tolka texter, samt förmågan att kommunicera repeteras och fördjupas även grammatiken. Studerande ska kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B1.1. (CEFR)

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

FINB16 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (FINB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (FINB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *kehittää suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *kehittää taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet sekä kielelliset käytänteet ja ominaispiirteet*
- *neuvottelu, kokous, väittely, keskustelu ja erityyppinen esiintyminen sekä niissä käytetyt menettelytavat*
- *kulttuurisidonnaiset, erityisesti suomen kielen suulliseen vuorovaikutukseen liittyvät piirteet*
- *autenttinen kielenkäyttö ja autenttiset kielenkäyttöympäristöt*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
I studieavsnittet utvecklar studerande sina färdigheter i muntlig kommunikation. Olika situationer där muntliga språkkunskaper övas (möten, tal, presentationer) och särskild vikt läggs vid förberedelsen av dessa. Studerande bekantar sig också med olika typer av språklig variation.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering. Kursen lämpar sig inte att avläggas som självstudier.

]

FINB17 Viesti kirjoittaen, 2 op (FINB17)

Opintojakson moduulit

- Viesti kirjoittaen, 2 op (FINB17), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti kirjoittaen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan valita oma näkökulmansa, käsitellä erilaisia ajankohtaisia aiheita, valita lähteet, ajatella itsenäisesti ja löytää oma tapansa ilmaista itseään*
- *kehittää taitoaan rakentaa loogisesti eteneviä tekstikokonaisuuksia ottaen huomioon tekstin kohderyhmän*
- *etsii itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niitä käsitteleviin suullisiin ja kirjallisiin keskusteluihin.*

Keskeiset sisällöt

Viesti kirjoittaen

- *kirjoittamisen prosessi; yhdessä kirjoittaminen ja tekstien kokoaminen, kirjoitusvastuiden jakaminen sekä tekstien jakaminen*
- *oikeakielisyys*
- *globaali vastuu*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
I studieavsnittet utvecklar studerande sina färdigheter att producera texthelheter utgående från olika aktuella teman och med hänsyn till textens målgrupp. Vikt läggs vid skrivprocessen och dess olika skeden, samt samarbete med andra studeranden i form av delade texter. Studerande letar upp intressanta texter och deltar både muntligt och skriftligt i debatter kring dem.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet utvärderas studerandes prestationer och arbete. Studerande kan få feedback i olika former under studieavsnittets gång. Dessutom reflekterar studerande över sina egna framsteg med hjälp av självutvärdering.

]

EG/FINB18 Förberedelse för studentexamen, 2 op (EGFINB18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [repetera det centrala innehållet i kurserna]
- [behärska grundläggande strukturer]
- [ge beredskap för att delta i studentprovet]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [repetition av de obligatoriska kurserna]
- [kännedom om de vanligaste fallgroparna]
- [studentprovets olika uppgiftstyper]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
I studentprovet testas skriftlig kommunikationsförmåga.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Förberedande kursen bedöms som avlagd eller underkänd.

]

EG/FINB19 Utöka ditt ordförråd, 2 op (EGFINB19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [utöka ordförrådet]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [vardagliga temaområden]
- [både skriftliga och muntliga övningar]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Förmågan att uttrycka sig muntligt övas.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Att känna sig bekväm med att använda finska i vardagliga situationer.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Kursen bedöms som avlagd eller underkänd.

]

EG/FINB111 Stadi tutuksi, 2 op (EGFINB110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att lära känna huvudstaden bättre]
- [att känna till stadskärnan]
- [att kunna presentera huvudstaden i ett nötskal]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [kultur]
- [arkitektur]
- [historia]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studerande bekantar sig med huvudstaden och de centralaste platserna.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
I studieavsnittet finns det utrymme för muntliga inslag.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Studerande tar del av kulturfältet med anknytning till Helsingfors. Under studieavsnittet bekantar hen sig med byggnader, konstverk, kulturpersoner och matkultur för att sedan under ett studiebesök konkret uppleva dessa.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Kursen bedöms som avlagd eller underkänd.

]

EG/FINB111 Vardagsfinska, 2 op (EGFINB111)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Vardagsfinska är främst en muntlig kurs för de studerande som önskar förkovra sig i finska. Studerandena övar sig i att kommunicera på finska i olika situationer.]
- [Målet är att våga prata, alltså öka tilltron till det egna kunnandet.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Fokus är på det muntliga kunnandet i vardagliga situationer.]
- [Samarbete med finskspråkiga skolor, föreningar och andra aktörer i och utanför trakten kan ingå.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande utvecklar sin kommunikativa förmåga genom muntliga övningar tillsammans med andra både i par och i grupp. Även korta anföranden kan ingå.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
På basis av närvaro och aktivitet bedöms studieavsnittet som avlagt eller underkänt.

]

EG/FINB112 Utbyte på finska, 2 op (EGFINB112)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studerande förkovrar sig i det andra inhemska språket och får en inblick i finska kulturen både i den andra skolan och i en värdfamilj. Studerande knyter nya kontakter och vidgar sina vyer.]
- [Studerande blir vanare med att höra finska, prata finska själv och märker att hen klarar sig i finskspråkig omgivning.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Studerande deltar i lektioner i värdgymnasiet, bor hos en värdfamilj och deltar i familjens vardagsaktiviteter.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[

Studerande kommunicerar både muntligt och skriftligt och övar språkets alla delområden under ett utbyte.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[

Den finskspråkiga kulturen blir bekantare och vice versa får en finskspråkig studerande insyn i finlandssvensk kultur på sitt motbesök.

]

Hyvinvointiosaaminen

[

Det egna välbefinnandet höjs av att studerande märker att hen klarar sig i en ny miljö och får nya finskspråkiga vänner. Den nya ortens hobby-, idrotts- och kulturutbud kan bli bekant och fungera som avkoppling.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Avklarade utbytesveckor bedöms som avlagda.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Studerande har möjlighet att åka på inhemskt utbyte främst till någon av samarbetsskolorna Kaurialan lukio i Tavastehus eller Salon lukio. Vistelsens längd kan variera uppåt, men rekommendationen för att erhålla studiepoäng är en veckas vistelse i samarbetsskolan samt en vecka som värd.

]

7.19. Ruotsi (TKRU)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa*

rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.19.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

RUA1-2, 4 op (RUA1-2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen

- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa kerrataan ja syvennetään varsinkin suullista kielitaitoa arkipäiväisissä kielenkäyttötilanteissa. Vuorovaikutusosaamista kehitetään luomalla kieliprofiili, jolloin opiskelija muodostaa käsityksen omasta kieli-identiteetistään ja asettaa pitkäntähtäimen tavoitteita kielelliselle kehittymiselle sekä työstää opiskelustrategioita omiin vahvuuksiin ja mielenkiinnon kohteisiin perustuen. Opiskelija kartoittaa oman kielitaitonsa kehityskohteet.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen sisältyy opintojakson teemoihin: perhe, koulu, ystävyys ja vapaa-aika. Opiskelijat oppivat kertomaan omasta arjestaan ja hyvinvoinnistaan ja kuuntelemaan toisia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

RUA3 Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kielioppia kerrataan ja sanavarastoa syvennetään, jotta tekstien tuottaminen ja tulkitseminen sekä kommunikointikyky kehittyisivät. Käytetään monipuolisia, opiskelijakeskeisiä ja luovia oppimismenetelmiä. Voidaan tehdä oma luova työ, jonka avulla vahvistetaan uteliaisuutta ja mielenkiintoa ruotsinkielistä kulttuuria kohtaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan paikalliseen ruotsinkieliseen kulttuuritarjontaan ja mahdollisuuksien mukaan voidaan tehdä yhteistyötä paikallisten taiteilijoiden kanssa. Tässä opintojaksossa voidaan myös tehdä yhteistyötä ruotsinkielisen lukion kanssa, jotta voidaan syvällisemmin tutustua ruotsinkieliseen kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy tulkitsemalla erilaisia tekstejä, keskustelemalla eri kulttuuri-ilmiöistä ja ruotsinkielisistä medioista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

RUA4 Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen kehittyy tustustumalla moduulin teemoihin ihmisoikeudet, demokratia ja politiikka sekä globaalista että paikallisesta näkökulmasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat kehittävät vuorovaikutusosaamistaan keskustelemalla ja väittelemällä itselleen merkityksellisistä yhteiskunnallisista aiheista. Kielitietoisuus kehittyy huomioimalla millaista kieltä yhteiskunnallisessa keskustelussa käytetään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

RUA5 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen kehittyvät kun tarkastellaan tieteellisiä ilmiöitä ja huomioidaan niiden merkitys kestävälle tulevaisuudelle sekä paikallisesta että globaalista näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään, tiivistämään ja referoimaan tieteellisiä tekstejä eri lähteistä sekä pitämään esityksen itseään kiinnostavasta tieteenalasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy esimerkiksi keskusteluissa kulutuksesta ja eri tulevaisuuden visioista. Opintojaksoon voi sisältyä opintokäyntejä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

RUA6 Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tehdään CV, video-CV ja työhakemus. Opintojaksossa voidaan tehdä opintokäyntejä sekä kutsua vierailijoita työelämään tutustumiseen liittyen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aiheita työelämä ja jatko-opinnot käsitellään monipuolisesti erilaisin suullisin harjoituksin, esim. harjoittelemalla työhaastatteluja . Opiskelijoiden tulee osata kertoa nykyisistä ja tulevista opinnoistaan. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään ruotsinkieltä ja näkemään sen arvo työelämässä ja jatko-opinnoissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

RUA7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristökysymyksiä ja kestävää elämantapaa tarkastellaan globaalista näkökulmasta erilaisia tekstejä ja materiaaleja hyödyntäen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee käyttämään eri lähteitä saadakseen tietoa ja löytääkseen ratkaisuja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa, yhdessä muiden kanssa . Kuluttamista käsitellään eri näkökulmista sekä paikallisesti että globaalisti, mutta myös henkilökohtaisella tasolla arkipäiväisissä tilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

RUA8 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija vahvistaa suullista kielitaitoaan osallistumalla vapaisiin ja ohjattuihin keskusteluihin sekä valmistelemalla ja pitämällä erilaisia suullisia esityksiä. Opintojaksoon voi sisältyä yhteistyötä ruotsinkielisen lukion kanssa.

Opiskelijaa rohkaistaan arvioimaan omaa edistymistään kielessä. Tämä voidaan toteuttaa kieliprofiilia täydentämällä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

Opintojakso ei sovellu itsenäiseen opiskeluun.

KL/RUA9 Johdanto lukio-opintoihin, 1 op (KLRUA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tukea ja rohkaista opiskelijaa ruotsin kielen opinnoissa lukion alussa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tukea ja kertausta lukion alkuun.
- Sanaston ja keskeisten rakenteiden monipuolista kertaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kerrataan ja syvennetään varsinkin suullista kielitaitoa arkipäiväisissä kielenkäyttötilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakso ei sovellu itsenäiseen opiskeluun.

KL/RUA10 Kertaus ylioppilaskirjoituksiin, 1 op (KLRUA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on valmistella opiskelijoita ylioppilastutkintoa varten.
- Tutustutaan ylioppilastutkinnon eri osiin ja harjoitellaan eri tehtävätyyppejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kielen monipuolista kertaamista erilaisten harjoitusten avulla.
- Kerrataan kielioppia ja sanastoa sekä harjoitellaan kuullun- ja tekstinymmärtämistä sekä kirjoitelman tekoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ajankohtaisia uutisaiheita käsitellään opintojaksossa eri medioita hyödyntäen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

Opintojakson kokeena on preliminäärikoe. Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakso ei sovellu itsenäiseen opiskeluun.

7.19.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

RUB11-2, 4 op (RUB11-2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*

- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen sisältyy opintojakson teemoihin: perhe, koulu, ystävyys ja vapaa-aika. Opiskelijat oppivat kertomaan omasta arjestaan ja hyvinvoinnistaan ja kuuntelemaan toisia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa kerrataan ja syvennetään varsinkin suullista kielitaitoa arkipäiväisissä kielenkäyttötilanteissa. Vuorovaikutusosaamista kehitetään luomalla kieliprofiili, jolloin opiskelija muodostaa käsityksen omasta kieli-identiteetistään ja asettaa pitkäntähtäimen tavoitteita kielelliselle kehittymiselle sekä työstää opiskelustrategioita omiin vahvuuksiin ja mielenkiinnon kohteisiin perustuen. Opiskelija kartoittaa oman kielitaitonsa kehityskohteet.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

RUB13 Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan paikalliseen ruotsinkieliseen kulttuuritarjontaan ja mahdollisuuksien mukaan voidaan tehdä yhteistyötä paikallisten taiteilijoiden kanssa. Tässä opintojaksossa voidaan myös tehdä yhteistyötä ruotsinkielisen lukion kanssa, jotta voidaan syvällisemmin tutustua ruotsinkieliseen kulttuuriin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kielioppia kerrataan ja sanavarastoa syvennetään, jotta tekstien tuottaminen ja tulkitseminen sekä kommunikointikyky kehittyisivät. Käytetään monipuolisia, opiskelijakeskeisiä ja luovia oppimismenetelmiä. Voidaan tehdä oma luova työ, jonka avulla vahvistetaan uteliaisuutta ja mielenkiintoa ruotsinkielistä kulttuuria kohtaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy tulkitsemalla erilaisia tekstejä, keskustelemalla eri kulttuuri-ilmiöistä ja ruotsinkielisistä medioista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

RUB14 Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristökysymyksiä ja kestävää elämantapaa tarkastellaan globaalista näkökulmasta erilaisia tekstejä ja materiaaleja hyödyntäen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee käyttämään eri lähteitä saadakseen tietoa ja löytääkseen ratkaisuja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa, yhdessä muiden kanssa . Kuluttamista käsitellään eri näkökulmista sekä paikallisesti että globaalisti, mutta myös henkilökohtaisella tasolla arkipäiväisissä tilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

RUB15 Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tehdään CV ja video-CV. Opintojaksossa voidaan tehdä opintokäyntejä sekä kutsua vierailijoita työelämään tutustumiseen liittyen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aiheita työelämä ja jatko-opinnot käsitellään monipuolisesti erilaisin suullisin harjoituksin, esim. harjoittelemalla työhaastatteluja . Opiskelijoiden tulee osata kertoa nykyisistä ja tulevista opinnoistaan. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään ruotsinkieltä ja näkemään sen arvo työelämässä ja jatko-opinnoissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

RUB16 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija vahvistaa suullista kielitaitoaan osallistumalla vapaisiin ja ohjattuihin keskusteluihin sekä valmistelemalla ja pitämällä erilaisia suullisia esityksiä. Opintojaksoon voi sisältyä yhteistyötä ruotsinkielisen lukion kanssa.

Opiskelijaa rohkaistaan arvioimaan omaa edistymistään kielessä. Tämä voidaan toteuttaa kieliprofiilia täydentämällä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

Opintojakso ei sovellu itsenäiseen opiskeluun.

RUB17 Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristökysymyksiä ja kestävää elämantapaa tarkastellaan globaalista näkökulmasta erilaisia tekstejä ja materiaaleja hyödyntäen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee käyttämään eri lähteitä saadakseen tietoa ja löytääkseen ratkaisuja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa, yhdessä muiden kanssa . Kuluttamista käsitellään

eri näkökulmista sekä paikallisesti että globaalisti, mutta myös henkilökohtaisella tasolla arkipäiväisissä tilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

KL/RUB18 Johdanto lukio-opintoihin, 1 op (KLRUB18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tukea ja rohkaista opiskelijaa ruotsin kielen opinnoissa lukion alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tukea ja kertausta lukion alkuun.
- Sanaston ja keskeisten rakenteiden monipuolista kertaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kerrataan ja syvennetään varsinkin suullista kielitaitoa arkipäiväisissä kielenkäyttötilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Lisäksi opiskelijat pohtivat omaa edistymistään itsearvioinnin avulla.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakso ei sovellu itsenäiseen opiskeluun.

KL/RUB19 Kertaus ylioppilaskirjoituksiin, 1 op (KLRUB19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on valmistella opiskelijoita ylioppilastutkintoa varten.
- Tutustutaan ylioppilastutkinnon eri osiin ja harjoitellaan eri tehtävätyyppejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kielen monipuolista kertaamista erilaisten harjoitusten avulla.
- Kerrataan kielioppia ja sanastoa sekä harjoitellaan kuullun- ja tekstinymmärtämistä sekä kirjoitustehtävien tekoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ajankohtaisia uutisaiheita käsitellään eri medioita hyödyntäen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden tuotoksia ja työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

Opintojakson kokeena on preliminäärikoe. Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakso ei sovellu itsenäiseen opiskeluun.

7.20. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

KBG/TS2 Hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi, 2 op (KBGTS2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att den studerande ska kunna belysa behovet av att omforma vår konsumtion och vårt samhälle]
- [att den studerande skall känna till olika sätt minska på det ekologiska fotavtrycket och uppnå en koldioxidneutral framtid]
- [att den studerande skall kunna analysera hur produktion och konsumtion påverkar miljön]
- [att den studerande skall känna till hur individer, företag och samhälle kan uppnå ett cirkulärt tänkande]
- [att den studerande skall känna till nya framtidsperspektiv om hur dagens utmaningar kan lösas.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [hållbar råvaruproduktion]
- [hållbar energiproduktion]
- [hållbar industriproduktion]
- [hållbara transporter]
- [avfallshantering]
- [livscykelanalys och certifieringar]
- [cirkulär ekonomi]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studerande lär sig om behovet av samhällelig styrning för att hållbar utveckling skall kunna garanteras. Sammanlänkningen av ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet studeras.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Studerande reflekterar kring och identifierar strukturer som ger möjlighet till en hållbar samhällsutveckling. Man bekantar sig med olika sätt att minska på konsumtionens miljöbelastning.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Studerande skall inse att hållbara lösningar kräver kunskap inom ekonomi, politik, miljö och teknologi

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms med avlagd/icke-avlagd på basen av aktivt deltagande samt muntliga och skriftliga uppgifter där studerande visar att den uppvisar de mångsidiga kompetenser som studierna har fokuserat på.

]

EG/KBG/TS1 Vardagskompetens, 2 op (EGKBGTS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Att uppmuntra studerande att bli aktiva ansvarstagande medborgare med intresse för sina medmänniskor och sin omgivning]
- [Att uppmärksamma studerandes kunskaper, färdigheter, intressen och prestationer som förvärvats utanför skolsamfundet]
- [Att studerande ska kunna reflektera kring de färdigheter och prestationer de är involverade i genom redovisning (reflekterande rapport) samt presentation]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Kreativitet , exempelvis musik- eller teaterverksamhet utanför skolan]
- [Kunskaper och färdigheter, exempelvis olika kurser som körkort, MBI eller första hjälp]
- [Samhällsinriktad verksamhet, exempelvis arbetslivserfarenhet, medlemskap i olika föreningar eller organisationer]

- [Aktiviteterna bör omfatta minst 60 timmar fördelade på två till tre av de ovanstående kategorierna]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande har möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga genom att under valfria former presentera och redogöra de moment som ingår i den inhämtade vardagskompetensen.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Studerande ska ges tillfälle att fördjupa sitt kunnande också i internationellt samarbete samt komma i kontakt med olika miljöer och kulturer utanför skolan.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet kan avläggas under hela gymnasietiden. Studieavsnittet avslutas senast period 3 under abiturentåret.

Efter att studerande redovisat och presenterat de inhämtade kompetenserna erhåller studerande ett godkänt studieavsnitt.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Under detta studieavsnitt som ska behandla frivilligverksamhet, arbetsliv, trafikfostran eller internationell verksamhet ska den studerande ges möjligheter att tillämpa sina kunskaper och färdigheter i praktiska arbetsuppgifter och situationer.

Syftet är att stärka sambandet mellan vardagslivet och kunskaper som den studerande inhämtat i skolan.

Studieavsnittets mål är att den studerande ska lära sig förstå hur samhället fungerar och att den studerande i olika sammanhang utanför skolan ska utveckla sådan kompetens som behövs i arbetslivet. Den studerande ska i mån av möjlighet ges tillfälle att fördjupa sitt kunnande också i internationellt samarbete. Sådan kunskap som inhämtats på annat håll och som motsvarar studieavsnittets mål och innehåll kan helt eller delvis räknas den studerande till godo.

]

KL/TO1 Vapaaehtoistoiminta, 1 op (TO1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa vapaaehtoistoiminnan merkitystä yhteiskunnan, yhteisön ja yksilön näkökulmasta
- opiskelija tutustuu vapaaehtoistoiminnan eri mahdollisuuksiin ja tutustuu tätä kautta erilaisiin yhteisöihin ja järjestöihin, joissa vapaaehtoistyötä tehdään
- opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja osaa valita itselleen sopivan vapaaehtoistehtävän
- vapaaehtoistoiminta mahdollistaa osaamisen näyttämisen sellaisella osa-alueella, mitä ei muuten tulisi opinnoissa näytettyä
- vapaaehtoistoiminnassa opiskelija voi myös tutustua häntä kiinnostavaan alaan ja saada siten hyödyllisiä kontakteja työelämään

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- teoriaosio, joka johdattaa vapaaehtoistoimintaan
- tutustumiskäyntejä vapaaehtoistyötä tekeviin kohteisiin
- käytännön vapaaehtoistyötä eri kohteissa
- oppimispäiväkirjan laatiminen
- opintojakson lopussa yhteinen tapaaminen, jossa opiskelijat kertovat kokemuksiaan käytännön vapaaehtoistyöstä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä.

KL/TO2 Ohjelmointikurssi, 2 op (KLTO2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii jonkin ohjelmointikielen perusteita.
- Opiskelija oppii tulkitsemaan koodia testaamalla.
- Opiskelija saa valmiuksia jatkaa ohjelmoinnin opiskelua itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmoinnin peruskäsitteet: muuttujat, toistorakenteet, ehdot, funktiot.
- Virheilmoitusten tulkinta, dokumentaatiot.
- Ohjelmakoodin tulkitseminen ja tuottaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan asteikolla Hyväksytty/Hylätty. Moduuli on hyväksytysti suoritettu, kun opiskelija on osallistunut opetukseen ja palauttanut annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin aluksi kerrataan/opitaan jonkin ohjelmointikielen perusteet. Perusteiden lisäksi opiskelijalle annetaan eväitä itsenäisesti syventää osaamistaan perehtymällä virheilmoitusten tulkintaan, dokumentaatioiden lukemiseen sekä tekoälyn käyttämiseen oppimisen tukena.

7.21. Vieraat kielet (VK)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen.*

Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

*Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*

- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Kieli ja oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, A-oppimäärä	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, A-oppimäärä	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, B1-oppimäärä	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, B2-oppimäärä	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, B2-oppimäärä	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, B3-oppimäärä	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.21.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

ENA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy, kun opiskelija luo itselleen kieliprofiilin, jonka avulla hän muodostaa käsityksen omasta kieli-identiteetistään, asettaa pitkän tähtäimen tavoitteita kielelliselle kehittymiselleen sekä kehittää opiskelustrategioita omien vahvuuksiensa ja kiinnostuksen kohteidensa pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan suullista vuorovaikutusta ja puhutun englannin kielen ymmärtämistä. Itsearviointi sisältyy kieliprofiilin luomiseen.

Opintojakso ei sovellu itsenäiseen opiskeluun.

ENA2 Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)

Opintojakson moduulit

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan englannin kielen eri variantteihin ja kielen rooliin lingua francana. Opiskelevat harjoittelevat huomioimaan keskustelukumppanin kielellisen ja kulttuurisen taustan sekä ratkomaan haasteita, joita erilaiset taustat voivat aiheuttaa kommunikaatiotilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen toteutuu opintojaksolla siten, että käsiteltävät aihealueet ovat perhe, koulu, ystävyys ja vapaa-ajan harrastukset sekä näitten merkitys oman identiteetin kehittymiselle ja tasapainoiselle elämälle. Opiskelijat oppivat kertomaan omasta hyvinvoinnistaan, kuuntelemaan muita ja tuntemaan empatiaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan työskentelyä ja suorituksia monipuolisesti. Erityisesti painotetaan suullista kielitaitoa sekä puhutun englannin ymmärtämistä.

ENA1-2 Opiskelutaidot sekä englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA1-2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy, kun opiskelija luo itselleen kieliprofiilin, jonka avulla hän muodostaa käsityksen omasta kieli-identiteetistään, asettaa pitkän tähtäimen tavoitteita kielelli

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan englannin kielen eri variantteihin ja kielen rooliin lingua francana. Opiskelevat harjoittelevat huomioimaan keskustelukumppanin kielellisen ja kulttuurisen taustan sekä ratkomaan haasteita, joita erilaiset taustat voivat aiheuttaa kommunikaatiotilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen toteutuu opintojaksolla siten, että käsiteltävät aihealueet ovat perhe, koulu, ystävyys ja vapaa-ajan harrastukset sekä näitten merkitys oman identiteetin kehittymiselle ja tasapainoiselle elämälle. Opiskelijat oppivat kertomaan omasta hyvinvoinnistaan, kuuntelemaan muita ja tuntemaan empatiaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan suullista vuorovaikutusta ja puhutun englannin kielen ymmärtämistä. Itsearviointi sisältyy kieliprofiilin luomiseen.

Opintojakso ei sovellu itsenäiseen opiskeluun.

ENA3 Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan englanninkielisen maailman kulttuurin tuotantoon eri muodoissa ja pohditaan niiden välittämää arvomaailmaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat tutustuvat kulttuurin ilmiöihin liittyviin teksteihin ja oppivat itse tuottamaan sellaisia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat harjoittelevat tekemään omia tulkintoja teksteistä sekä saavat mahdollisuuden omaan luovaan tuotantoon, mikä toimii työkaluna oman identiteetin luomiselle sekä kielen oppimiselle.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan työskentelyä ja suorituksia monipuolisesti. Erityisesti painotetaan kykyä tulkita tekstejä. Jaksolle voi sisältyä myös luovaa työskentelyä ja itsereflektiota.

ENA4 Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat tutustuvat eri teemoihin jotka liittyvät ihmisoikeuksiin, demokratiaan, hyvinvointiin ja poliittiseen vaikuttamiseen sekä paikallisesta että globaalista näkökulmasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuutta kehitetään harjoittelemalla yhteiskunnalliseen keskusteluun soveltuvia ilmaisutapoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat harjoittelevat tutkimaan eri lähteitä kriittisesti sekä tunnistamaan kirjoittajan näkökulman ja mahdollisen puolueellisuuden. He oppivat myös keskustelemaan ja väittelemään itselleen merkityksellisistä yhteiskunnallisista aiheista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan työskentelyä ja suorituksia monipuolisesti. Erityisesti huomioidaan kyky käyttää erilaisia tietolähteitä ja perustella mielipiteitään sekä suullisesti että kirjallisesti.

ENA5 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat tutustuvat tieteellisiin teksteihin ja harjoittelevat sellaisten tuottamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat harjoittelevat etsimään ja tiivistämään tietoa sekä arvioimaan lähteitten luotettavuutta. Lisäksi he kehittävät ongelmanratkaisukykyään ja yhteistyötaitojaan etsimällä ratkaisuja monitahoisiin ongelmiin yksin ja yhdessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tutkitaan tieteen ilmiöitä ja pohditaan niiden merkitystä kestävälle tulevaisuudelle sekä paikallisesta että globaalista näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suoriutumista arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan ongelmanratkaisukykyä sekä taitoa tuottaa tieteelliseen tyyliin soveltuvaa tekstiä.

ENA6 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaaminen kehittyy kun opiskelijat tutustuvat ja harjoittelevat tuottamaan tekstejä jotka liittyvät jatko-opintoihin ja työelämään.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana painotetaan työelämätaitoja sekä kykyä ymmärtää ja osallistua talousaiheiseen keskusteluun.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla huomioidaan opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksia globaalisti.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijat arvioivat omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan harjoitellessaan ansioluettelon tai hakemuksen kirjoittamista tai työhaastattelukysymyksiin vastaamista. Suunnitellessaan tulevia uravalintojaan ja päivittäessään kieliprofiiliaan opiskelijat tarkentavat käsitystään omasta osaamisestaan ja oppivat suunnittelemaan kielenoppimistaan lukion jälkeen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan tilanteita ja tekstityyppejä, jotka liittyvät työelämään ja jatko-opintoihin. Itsereflektio sisältyy kieliprofiilin päivittämiseen.

ENA7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tutkitaan ympäristökysymyksiä paikallisesta ja globaalista näkökulmasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan kansainvälisiin sopimuksiin ja sopimusneuvotteluihin soveltuvaa kielenkäyttöä, erityisesti painottaen kestävää kehitystä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat harjoittelevat koostamaan tietoa monenlaisista lähteistä ja etsimään ratkaisuja kestävän elämäntavan haasteisiin sekä itsenäisesti että yhteistyönä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan vaativan tason kielitaitoa, jota tarvitaan esimerkiksi kansainvälisissä organisaatioissa.

ENA8 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat harjoittelevat erilaisia suullisia viestintätilanteita ja oppivat valitsemaan kuhunkin tilanteeseen soveltuvan kielen rekisterin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijat syventävät ymmärrystään puhujan kieli- ja kulttuuritaustan vaikutuksesta viestintätilanteeseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Arviointiin sisältyy erilaisia suullisia viestintätilanteita.

Opintojakso ei sovellu itsenäisesti opiskeltavaksi.

EG/ENA9 Förberedelse inför studentexamen, 2 op (EGENA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studieavsnittet förbereder studerande inför studentexamensprovet.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Repetition av de centrala delarna av grammatiken samt ordförrådet. Övning i de delområden som studentprovet består av.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande lär sig att uppfatta olika stilarter och att kommunicera enligt de krav som de ställer.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande etablerar egna inlärningsstrategier för att framgångsrikt idka studier i framtiden.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande lär sig att använda sina egna styrkor då hen befäster sina kunskaper och lär sig att arbeta målmedvetet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms som godkänd eller underkänd. För godkänt vitsord krävs aktivt deltagande i undervisningen och övningarna. Studieavsnittet lämpar sig inte för självstudier.

]

KBG/ENA9 Förberedelse inför studentprovet och fortsatta studier, 2 op (KBGENA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att den studerande ska bredda och fördjupa sina språkkunskaper, främst med tanke på studentprovet i engelska och på fortsatta studier]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [förmågan att läsa och förstå texter i olika genrer och av varierande svårighetsgrad övas]
- [förmågan att uttrycka sig i skrift på ett mångsidigt och målmedvetet sätt övas]
- [centrala strukturer i det engelska språket repeteras]
- [tidigare studentprovsuppgifter behandlas]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande skall lära sig förstå och producera olika slag av texter.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Studerande skall inse betydelsen av mångsidiga språkkunskaper för att kunna ta del av internationell forskning och för att kunna fungera i olika internationella sammanhang.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet bedöms den studerandes arbete och prestationer mångsidigt.
Eventuellt skriftligt prov kan ingå.
Studieavsnittet kan inte avläggas genom självstudier.

]

KL/ENA9 Kertaus ylioppilaskirjoituksiin, 1 op (KLENA9)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

KL/ENA10 English Writing Skills, 2 op (KLENA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistaa opiskelijan kykyjä ilmaista itseään kirjallisesti englanniksi
- luoda kirjoittamisen rutiinia
- syventää A-englannin oppimäärässä opiskeltavien tekstityyppien hallintaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- viisi kirjoitustyötä, joista opetellaan rakenteet, tyylikeinot, ja keskeinen sanasto (mielipidekirjoitus, pohtiva essee, luova kirjoittaminen, motivaatiokirje ja virallinen kirje/ sähköposti)

7.21.2. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (FRB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

RAB21 Perustason alkeet 3, 2 op (FRB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kulttuurin erityispiirteisiin ja erityisesti ruokakulttuuriin. Opiskelija syventää ymmärrystään osaamiensa kielten samankaltaisuuksista ja eroista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään hyvinvointiin liittyviä teemoja kuten onnellisuutta, vapaa-aikaa ja matkustusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä.

RAB22 Perustaso 1, 2 op (FRB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija reflektoi omaa kulttuuri-identiteettiään harjoitellessaan puhumaan Suomesta kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä.

RAB23 Perustaso 2, 2 op (FRB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään terveyttä ja eri elämänvaiheita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä, sekä kykyä ilmaista oma mielipiteensä.

RAB24 Perustaso 3, 2 op (FRB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*

- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksoon voi sisältyä omaa luovaa toimintaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla käsitellään kulttuuria ja taidetta kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan kulttuuriin liittyvän puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä. Jaksoon saattaa sisältyä myös omaa luovaa toimintaa.

RAB25 Perustaso 4, 2 op (FRB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla vertaillaan opintojärjestelmiä eri maissa. Lisäksi keskustellaan työskentelystä ja uramahdollisuuksista kansainvälisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan opinto- ja urasuunnitelmien yhteydessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä sekä työelämään ja opintoihin liittyvien tekstien tuottamista kirjallisesti tai suullisesti.

RAB26 Perustaso 5, 2 op (FRB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu ajankohtaisiin aiheisiin ja monipuolisiin teksteihin kohdekielellä. Opintojaksolle sisältyy lähdekritiikin harjoittelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan vaativammissa kommunikaatiotilanteissa tuotettavaa kieltä niin suullisesti kuin kirjallisestikin.

RAB27 Perustason jatko 1, 2 op (FRB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu ympäristöön ja asumiseen liittyviin teksteihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan vaativampien ympäristöaiheisten tekstien ymmärrystä.

RAB28 Perustason jatko 2, 2 op (FRB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää opiskelustrategioitaan lukion jälkeisiä kielen opintoja varten.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää osaamistaan kohdekielen käytössä kansainvälisissä yhteyksissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan suoriutumista vaativammissa kielenkäyttötilanteissa.

EG/FRB29 Förberedelse inför studentexamen, 2 op (EGFRB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studieavsnittet förbereder studerande inför studentexamensprovet.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Repetition av de centrala delarna av grammatiken samt ordförrådet. Övning i de delområden som studentprovet består av.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande lär sig att uppfatta olika stilarter och att kommunicera enligt de krav som de ställer.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande etablerar egna inlärningsstrategier för att framgångsrikt idka studier i framtiden.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande lär sig att använda sina egna styrkor då hen befäster sina kunskaper och lär sig att arbeta målmedvetet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms som godkänd eller underkänd. För godkänt vitsord krävs aktivt deltagande i undervisningen och övningarna. Studieavsnittet kan inte avläggas genom självstudier.

]

EG/FRB210 Språkresa, 1 op (EGFRB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Deltagare bekantar sig med målspråkets kulturområde och övar språket i praktiken.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Resa till ett land där målspråket används i vardagen.]
- [Deltagare förväntas bekanta sig med resmålet och kunna presentera en aspekt av det för resten av gruppen. En rapport efteråt kan även ingå.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Kompetensen utvecklas genom att de studerande får praktisk erfarenhet av att använda ett främmande språk i dess naturliga miljö samt bekantar sig med en kultur där språket används.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande stärker sitt självförtroende som språkanvändare då hen märker att hen klarar sig i varierande situationer på målspråket.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[

Studieavsnittet bedöms som godkänt eller underkänt. Deltagande förutsätter aktiva studier i målspråket.

]

7.21.3. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (FRB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

RAB31 Perustason alkeet 1, 2 op (FRB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kohdekielen kulttuuripiiriin ja sen erityispiirteisiin. Lisäksi kiinnitetään huomiota kielten välisiin eroihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää omia kielenopiskelutaitojaan. Opintojakso sisältää vuorovaikutuspainotteisia harjoitteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan rutiininomaisia vuorovaikutustilanteita sekä puhutun kielen ymmärtämistä.

RAB32 Perustason alkeet 2, 2 op (FRB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon sisältyy kommunikatiivisia harjoitteita. Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa sosiaalisia taitojaan ja oppii kertomaan omasta lähipiiristään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä.

RAB33 Perustason alkeet 3, 2 op (FRB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kulttuurin erityispiirteisiin ja erityisesti ruokakulttuuriin. Opiskelija syventää ymmärrystään osaamiensa kielten samankaltaisuuksista ja eroista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään hyvinvointiin liittyviä teemoja kuten onnellisuutta, vapaa-aikaa ja matkustusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä.

RAB34 Perustaso 1, 2 op (FRB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija reflektoi omaa kulttuuri-identiteettiään harjoitellessaan puhumaan Suomesta kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä.

RAB35 Perustaso 2, 2 op (FRB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään terveyttä ja eri elämänvaiheita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä, sekä kykyä ilmaista oma mielipiteensä.

RAB36 Perustaso 3, 2 op (FRB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla käsitellään kulttuuria ja taidetta kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksoon voi sisältyä omaa luovaa toimintaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan kulttuuriin liittyvän puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä. Jaksoon saattaa sisältyä myös omaa luovaa toimintaa.

RAB37 Perustaso 4, 2 op (FRB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla vertaillaan opintojärjestelmiä eri maissa. Lisäksi keskustellaan työskentelystä ja uramahdollisuuksista kansainvälisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan opinto- ja urasuunnitelmien yhteydessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä sekä työelämään ja opintoihin liittyvien tekstien tuottamista kirjallisesti tai suullisesti.

RAB38 Perustaso 5, 2 op (FRB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu ajankohtaisiin aiheisiin ja monipuolisiin teksteihin kohdekielellä. Opintojaksolle sisältyy lähdekritiikin harjoittelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan vaativammissa kommunikaatiotilanteissa tuotettavaa kieltä niin suullisesti kuin kirjallisestikin.

RAB39 Perustason jatko 1, 2 op (FRB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perustason jatko 1
- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu ympäristöön ja asumiseen liittyviin teksteihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan vaativampien ympäristöaiheisten tekstien ymmärrystä.

RAB310 Perustason jatko 2, 2 op (FRB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perustason jatko 2
- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää opiskelustrategioitaan lukion jälkeisiä kielen opintoja varten.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää osaamistaan kohdekielen käytössä kansainvälisissä yhteyksissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan suoriutumista vaativammissa kielenkäyttötilanteissa.

EG/FRB29 Förberedelse inför studentexamen, 2 op (EGFRB311)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studieavsnittet förbereder studerande inför studentexamensprovet.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Repetition av de centrala delarna av grammatiken samt ordförrådet. Övning i de delområden som studentprovet består av.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande lär sig att uppfatta olika stilarter och att kommunicera enligt de krav som de ställer.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande etablerar egna inlärningsstrategier för att framgångsrikt idka studier i framtiden.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande lär sig att använda sina egna styrkor då hen befäster sina kunskaper och lär sig att arbeta målmedvetet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms som godkänd eller underkänd. För godkänt vitsord krävs aktivt deltagande i undervisningen och övningarna. Studieavsnittet kan inte avläggas genom självstudier.

]

EG/FRB312 Språkresa, 1 op (EGFRB312)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Deltagare bekantar sig med målspråkets kulturområde och övar språket i praktiken.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Resa till ett land där målspråket används i vardagen.]
- [Deltagare förväntas bekanta sig med resmålet och kunna presentera en aspekt av det för resten av gruppen. En rapport efteråt kan även ingå.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Kompetensen utvecklas genom att de studerande får praktisk erfarenhet av att använda ett främmande språk i dess naturliga miljö samt bekantar sig med en kultur där språket används.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande stärker sitt självförtroende som språkanvändare då hen märker att hen klarar sig i varierande situationer på målspråket.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms som godkänt eller underkänt. Deltagande förutsätter aktiva studier i målspråket.

]

7.21.4. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (TYB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

SAB21 Perustason alkeet 3, 2 op (TYB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kulttuurin erityispiirteisiin ja erityisesti ruokakulttuuriin. Opiskelija syventää ymmärrystään osaamiensa kielten samankaltaisuuksista ja eroista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään hyvinvointiin liittyviä teemoja kuten onnellisuutta, vapaa-aikaa ja matkustusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä.

SAB22 Perustaso 1, 2 op (TYB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija reflektoi omaa kulttuuri-identiteettiään harjoitellessaan puhumaan Suomesta kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä.

SAB23 Perustaso 2, 2 op (TYB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään terveyttä ja eri elämänvaiheita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä, sekä kykyä ilmaista oma mielipiteensä.

SAB24 Perustaso 3, 2 op (TYB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksoon voi sisältyä omaa luovaa toimintaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla käsitellään kulttuuria ja taidetta kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan kulttuuriin liittyvän puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä. Jaksoon saattaa sisältyä myös omaa luovaa toimintaa.

SAB25 Perustaso 4, 2 op (TYB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla vertaillaan opintojärjestelmiä eri maissa. Lisäksi keskustellaan työskentelystä ja uramahdollisuuksista kansainvälisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan opinto- ja urasuunnitelmien yhteydessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä sekä työelämään ja opintoihin liittyvien tekstien tuottamista kirjallisesti tai suullisesti.

SAB26 Perustaso 5, 2 op (TYB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu ajankohtaisiin aiheisiin ja monipuolisiin teksteihin kohdekielellä. Opintojaksolle sisältyy lähdekritiikin harjoittelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan vaativammissa kommunikaatiotilanteissa tuotettavaa kieltä niin suullisesti kuin kirjallisestikin.

SAB27 Perustason jatko 1, 2 op (TYB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu ympäristöön ja asumiseen liittyviin teksteihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan vaativampien ympäristöaiheisten tekstien ymmärrystä.

SAB28 Perustason jatko 2, 2 op (TYB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää opiskelustrategioitaan lukion jälkeisiä kielen opintoja varten.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää osaamistaan kohdekielen käytössä kansainvälisissä yhteyksissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan suoriutumista vaativammissa kielenkäyttötilanteissa.

EG/TYB9 Förberedelse inför studentexamen, 2 op (EGTYB9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studieavsnittet förbereder studerande inför studentexamensprovet.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Repetition av de centrala delarna av grammatiken samt ordförrådet. Övning i de delområden som studentprovet består av.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande lär sig att uppfatta olika stilarter och att kommunicera enligt de krav som de ställer.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[

Den studerande etablerar egna inlärningsstrategier för att framgångsrikt idka studier i framtiden.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande lär sig att använda sina egna styrkor då hen befäster sina kunskaper och lär sig att arbeta målmedvetet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms som godkänd eller underkänd. För godkänt vitsord krävs aktivt deltagande i undervisningen och övningarna. Studieavsnittet lämpar sig inte för självstudier.

]

EG/TYB210 Språkresa, 1 op (EGTYB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Deltagare bekantar sig med målspråkets kulturområde och övar språket i praktiken.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Resa till ett land där målspråket används i vardagen.]
- [Deltagare förväntas bekanta sig med resmålet och kunna presentera en aspekt av det för resten av gruppen. En rapport efteråt kan även ingå.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Kompetensen utvecklas genom att de studerande får praktisk erfarenhet av att använda ett främmande språk i dess naturliga miljö samt bekantar sig med en kultur där språket används.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande stärker sitt självförtroende

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms som godkänt eller underkänt. Deltagande förutsätter aktiva studier i målspråket.

]

7.21.5. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (TYB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

SAB31 Perustason alkeet 1, 2 op (TYB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kohdekielen kulttuuripiiriin ja sen erityispiirteisiin. Lisäksi kiinnitetään huomiota kielten välisiin eroihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää omia kielenopiskelutaitojaan. Opintojakso sisältää vuorovaikutuspainotteisia harjoitteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan rutiininomaisia vuorovaikutustilanteita sekä puhutun kielen ymmärtämistä.

SAB32 Perustason alkeet 2, 2 op (TYB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon sisältyy kommunikatiivisia harjoitteita. Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa sosiaalisia taitojaan ja oppii kertomaan omasta lähipiiristään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä.

SAB33 Perustason alkeet 3, 2 op (TYB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kulttuurin erityispiirteisiin ja erityisesti ruokakulttuuriin. Opiskelija syventää ymmärrystään osaamiensa kielten samankaltaisuuksista ja eroista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään hyvinvointiin liittyviä teemoja kuten onnellisuutta, vapaa-aikaa ja matkustusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä.

SAB34 Perustaso 1, 2 op (TYB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija reflektoi omaa kulttuuri-identiteettiään harjoitellessaan puhumaan Suomesta kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä.

SAB35 Perustaso 2, 2 op (TYB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään terveyttä ja eri elämänvaiheita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä, sekä kykyä ilmaista oma mielipiteensä.

SAB36 Perustaso 3, 2 op (TYB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla käsitellään kulttuuria ja taidetta kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksoon voi sisältyä omaa luovaa toimintaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan kulttuuriin liittyvän puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä. Jaksoon saattaa sisältyä myös omaa luovaa toimintaa.

SAB37 Perustaso 4, 2 op (TYB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla vertaillaan opintojärjestelmiä eri maissa. Lisäksi keskustellaan työskentelystä ja uramahdollisuuksista kansainvälisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan opinto- ja urasuunnitelmien yhteydessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä sekä työelämään ja opintoihin liittyvien tekstien tuottamista kirjallisesti tai suullisesti.

SAB38 Perustaso 5, 2 op (TYB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu ajankohtaisiin aiheisiin ja monipuolisiin teksteihin kohdekielellä. Opintojaksolle sisältyy lähdekritiikin harjoittelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan vaativammissa kommunikaatiotilanteissa tuotettavaa kieltä niin suullisesti kuin kirjallisestikin.

SAB39 Perustason jatko 1, 2 op (TYB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perustason jatko 1 tavoitteena on, että opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perustason jatko 1
- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu ympäristöön ja asumiseen liittyviin teksteihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan vaativampien ympäristöaiheisten tekstien ymmärrystä.

SAB310 Perustason jatko 2, 2 op (TYB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perustason jatko 2
- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää opiskelustrategioitaan lukion jälkeisiä kielen opintoja varten.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää osaamistaan kohdekielen käytössä kansainvälisissä yhteyksissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan suoriutumista vaativammissa kielenkäyttötilanteissa.

EG/TYB311 Förberedelse inför studentexamen, 2 op (EGTYB311)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studieavsnittet förbereder studerande inför studentexamensprovet.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Repetition av de centrala delarna av grammatiken samt ordförrådet. Övning i de delområden som studentprovet består av.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande lär sig att uppfatta olika stilarter och att kommunicera enligt de krav som de ställer.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande etablerar egna inlärningsstrategier för att framgångsrikt idka studier i framtiden.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande lär sig att använda sina egna styrkor då hen befäster sina kunskaper och lär sig att arbeta målmedvetet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms som godkänd eller underkänd. För godkänt vitsord krävs aktivt deltagande i undervisningen och övningarna. Studieavsnittet lämpar sig inte för självstudier.

]

EG/TYB312 Språkresa, 1 op (EGTYB312)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Deltagare bekantar sig med målspråkets kulturområde och övar språket i praktiken.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Resa till ett land där målspråket används i vardagen.]
- [Deltagare förväntas bekanta sig med resmålet och kunna presentera en aspekt av det för resten av gruppen. En rapport efteråt kan även ingå.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Kompetensen utvecklas genom att de studerande får praktisk erfarenhet av att använda ett främmande språk i dess naturliga miljö samt bekantar sig med en kultur där språket används.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande stärker sitt självförtroende som språkanvändare då hen märker att hen klarar sig i varierande situationer på målspråket.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms som godkänt eller underkänt. Deltagande förutsätter aktiva studier i målspråket.

]

7.21.6. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

EAB31 Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää omia kielenopiskelutaitojaan. Opintojakso sisältää vuorovaikutuspainotteisia harjoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kohdekielen kulttuuripiiriin ja sen erityispiirteisiin. Lisäksi kiinnitetään huomiota kielten välisiin eroihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan rutiininomaisia vuorovaikutustilanteita sekä puhutun kielen ymmärtämistä.

EAB32 Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon sisältyy kommunikatiivisia harjoitteita. Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa sosiaalisia taitojaan ja oppii kertomaan omasta lähipiiristään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä.

EAB33 Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kulttuurin erityispiirteisiin ja erityisesti ruokakulttuuriin. Opiskelija syventää ymmärrystään osaamiensa kielten samankaltaisuuksista ja eroista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään hyvinvointiin liittyviä teemoja kuten onnellisuutta, vapaa-aikaa ja matkustusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä.

EAB34 Perustaso 1, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija reflektoi omaa kulttuuri-identiteettiään harjoitellessaan puhumaan Suomesta kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä.

EAB35 Perustaso 2, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään terveyttä ja eri elämänvaiheita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä, sekä kykyä ilmaista oma mielipiteensä.

EAB36 Perustaso 3, 2 op (EAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla käsitellään kulttuuria ja taidetta kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksoon voi sisältyä omaa luovaa toimintaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan kulttuuriin liittyvän puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä. Jaksoon saattaa sisältyä myös omaa luovaa toimintaa.

EAB37 Perustaso 4, 2 op (EAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla vertaillaan opintojärjestelmiä eri maissa. Lisäksi keskustellaan työskentelystä ja uramahdollisuuksista kansainvälisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan opinto- ja urasuunnitelmien yhteydessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä sekä työelämään ja opintoihin liittyvien tekstien tuottamista kirjallisesti tai suullisesti.

EAB38 Perustaso 5, 2 op (EAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu kommunikatiivisiin harjoitteisiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu ajankohtaisiin aiheisiin ja monipuolisiin teksteihin kohdekielellä. Opintojaksolle sisältyy lähdekritiikin harjoittelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä ja suorituksia arvioidaan monipuolisesti. Erityisesti painotetaan vaativammissa kommunikaatiotilanteissa tuotettavaa kieltä niin suullisesti kuin kirjallisestikin.

7.21.7. [Främmande språk, ryska, A-lärokurs] (RYA)

Opintojaksot

[RYA1 Studiefärdigheter och språklig identitet], 1 op (RYA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Kommunikativ kompetens utvecklas genom att de studerande skapar sig en språkprofil varvid de bildar sig en uppfattning om sin egen språkliga identitet, sätter upp långsiktiga mål för sin språkliga utveckling samt utarbetar studiestrategier utifrån sina egna styrkor och intressen.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[

Den studerandes språkfärdighet bedöms mångsidigt. Bedömningen baserar sig huvudsakligen på hör- och läsförståelse samt muntlig och skriftlig produktion.

]

[RYA2 Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter], 3 op (RYA2)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Kommunikativ kompetens samt global och kulturell kompetens utvecklas genom att de studerande skapar sig en språkprofil varvid de bildar sig en uppfattning om sin egen språkliga identitet, sätter upp långsiktiga mål för den språkliga utvecklingen samt utarbetar studiestrategier utifrån sina egna styrkor och intressen. De studerande övar sig på att beakta samtalspartnerns språkliga och kulturella bakgrund samt utvecklar strategier för att lösa problem som dessa kan orsaka i en kommunikationssituation.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Kompetensen för välbefinnande genomsyrar studieavsnittet i och med att de teman som behandlas är familj, skola, vänskap och fritidsintressen samt deras betydelse för ens identitet och ett harmoniskt liv. De studerande lär sig berätta om sitt eget välmående och övar sig på att lyssna på andra samt känna empati.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Den studerandes språkfärdighet bedöms mångsidigt. Bedömningen baserar sig huvudsakligen på hör- och läsförståelse samt muntlig och skriftlig produktion.

]

[RYA1 Studiefärdigheter och språklig identitet], 2 op (RYA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Global och kulturell kompetens utvecklas genom att man bekantar sig med olika former av kulturell produktion från den rysskspråkiga världen samt reflekterar över de värderingar som förmedlas genom dem.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
De studerande bekantar sig med och lär sig producera texter om kulturella fenomen.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[

Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens utvecklas genom att de studerande lär sig göra egna tolkningar av texter samt bereds möjlighet till eget kreativt arbete som ett verktyg för identitetsskapande och språkinlärning.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Den studerandes språkfärdighet bedöms mångsidigt. Bedömningen baserar sig huvudsakligen på hör- och läsförståelse samt muntlig och skriftlig produktion.

]

[RYA4 Språket som ett verktyg för att påverka], 2 op (RYA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Samhällelig kompetens utvecklas genom att man bekantar sig med olika teman som berör mänskliga rättigheter, demokrati, välfärd och politiskt inflytande såväl i ett lokalt som i globalt perspektiv.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[

Den språkliga medvetenheten utvecklas genom att uppmärksamhet fästs vid språkbruk som lämpar sig för samhällsdebatt.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen utvecklas genom att de studerande övar sig på att studera källor kritiskt samt identifiera skribentens synvinkel och möjliga skevheter. De lär sig även diskutera och debattera samhällsvetenskapliga ämnen som de själva anser betydelsefulla.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Den studerandes språkfärdighet bedöms mångsidigt. Bedömningen baserar sig huvudsakligen på hör- och läsförståelse samt muntlig och skriftlig produktion.

]

[RYA5 Hållbar framtid och vetenskap], 2 op (RYA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
De studerande bekantar sig med vetenskapliga texter samt producerar text i vetenskaplig stil.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
De studerande lär sig söka och sammanfatta information och granska källors tillförlitlighet. Dessutom övar de studerande sin problemlösningsförmåga och samarbetsförmåga genom att hitta lösningar till mer komplexa problem både ensamma och i grupp.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Inom studieavsnittet utvecklas etisk kompetens och miljökompetens då vetenskapliga fenomen granskas med beaktande av deras betydelse för hållbar framtid från en global såväl som en lokal synvinkel.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Den studerandes språkfärdighet bedöms mångsidigt. Bedömningen baserar sig huvudsakligen på hör- och läsförståelse samt muntlig och skriftlig produktion.

]

[RYA6 Språket i fortsatta studier och arbetsliv], 2 op (RYA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Kommunikativ kompetens utvecklas genom att de studerande övar sig i att förstå och producera texter som berör fortsatta studier och arbetsliv.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Under studieavsnittet betonas arbetslivsfärdigheter samt förmåga att förstå och delta i diskussioner om ekonomiska ämnen.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Under studieavsnittet beaktas studie- och arbetsmöjligheter globalt.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Kompetensen för välbefinnande utvecklas genom att de studerande reflekterar över sina egna styrkor och intressen då de övar på att skriva en ansökning eller meritförteckning och på att svara på intervjufrågor. I samband med att de planerar sin fortsatta karriär och uppdaterar sin språkprofil kommer de även att få en starkare uppfattning om sina egna styrkor och lär sig planera för fortsatt språkinlärning efter gymnasietiden.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Den studerandes språkfärdighet bedöms mångsidigt. Bedömningen baserar sig huvudsakligen på hör- och läsförståelse samt muntlig och skriftlig produktion.

]

[RYA7 Miljö och hållbar livsstil], 2 op (RYA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*

- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Etisk kompetens och miljökompetens utvecklas genom att man granskar miljöfrågor från ett globalt perspektiv.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Under studieavsnittet övas språkbruk som lämpar sig för internationella avtal och avtalsförhandlingar, med särskild betoning på hållbar utveckling.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens utvecklas genom att de studerande övar sig på att använda olika källor för att sammanställa information och söka lösningar som främjar hållbar livsstil tillsammans med andra.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Den studerandes språkfärdighet bedöms mångsidigt. Bedömningen baserar sig huvudsakligen på hör- och läsförståelse samt muntlig och skriftlig produktion.

]

[RYA8 Kommunicera och påverka muntligt], 2 op (RYA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Kommunikativ kompetens utvecklas genom att de studerande övar sig på olika typer av muntliga kommunikationssituationer och lär sig välja lämplig stilnivå.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
De studerande fördjupar sina kunskaper i hur talares kulturella och språkliga bakgrund kan påverka kommunikationssituationen.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Den studerandes muntliga språkfärdighet bedöms mångsidigt. Bedömningen baserar sig på olika typer av muntliga kommunikationssituationer.

]

[EG/RYA9 Förberedelse inför studentexamen], 2 op (EGRYA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studieavsnittet förbereder studerande inför studentexamensprovet.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Repetition av de centrala delarna av grammatiken samt ordförrådet. Övning i de delområden som studentprovet består av.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande lär sig att uppfatta olika stilarter och att kommunicera enligt de krav som de ställer.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande etablerar egna inlärningsstrategier för att framgångsrikt idka studier i framtiden.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande lär sig att använda sina egna styrkor då hen befäster sina kunskaper och lär sig att arbeta målmedvetet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms som godkänd eller underkänd. För godkänt vitsord krävs aktivt deltagande i undervisningen och/eller övningarna.

]

7.21.8. [Främmande språk, engelska, B2-lärokurs] (ENB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

[ENB21 Nybörjarnivå 3], 2 op (ENB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande deltar i kommunikativa övningar.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Kulturella särdrag och speciellt matkultur lyfts fram. Den studerande fördjupar sina kunskaper om likheter och skillnaden mellan olika språk som hen kan.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
I studieavsnittet ingår teman som lycka, fritid och resor.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet bedöms den studerandes arbete och prestationer mångsidigt. Speciellt betonas förståelse av talat och skrivet språk.

]

[ENB22 Grundnivå 1], 2 op (ENB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande deltar i kommunikativa övningar.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Den studerande utforskar sin egen kulturella identitet genom att diskutera Finland på målspråket.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet bedöms den studerandes arbete och prestationer mångsidigt. Särskilt betonas förståelse av talad och skriven engelska.

]

[ENB23 Grundnivå 2], 2 op (ENB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande deltar i kommunikativa övningar.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
I studieavsnittet ingår teman som hälsa och olika livsskeden.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet bedöms den studerandes arbete och prestationer mångsidigt. Särskilt betonas förståelse av talad och skriven engelska samt förmåga att uttrycka sin ståndpunkt.

]

[ENB24 Grundnivå 3], 2 op (ENB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande deltar i kommunikativa övningar.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Kulturell verksamhet och konst tas upp på målspråket.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Den studerande kan utföra eget kreativt arbete.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet bedöms den studerandes arbete och prestationer mångsidigt. Särskilt betonas förståelse av talad och skriven engelska med anknytning till kultur. Egen kreativ produktion kan ingå.

]

[ENB25 Grundnivå 4], 2 op (ENB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande deltar i kommunikativa övningar.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
I studieavsnittet ingår en jämförelse mellan studiesystemen i olika länder. Därtill diskuteras arbete och karriärmöjligheter internationellt.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande reflekterar över sina egna styrkor och intressen i samband med studie- och karriärplaner.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet bedöms den studerandes arbete och prestationer mångsidigt. Särskilt betonas förståelse av talad och skriven engelska samt muntlig och skriftlig framställning med anknytning till arbetsliv och fortsatta studier.

]

[ENB26 Grundnivå 5], 2 op (ENB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande deltar i kommunikativa övningar.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande bekantar sig med aktuella teman och varierande texter på målspråket. I studieavsnittet ingår övningar i källkritik.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet bedöms den studerandes arbete och prestationer mångsidigt. Anpassning av språkbruket till mera krävande kommunikationssituationer, såväl muntligt som skriftligt.

]

ENB27 Fortsättning på grundnivå 1, 2 op (ENB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande deltar i kommunikativa övningar.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Den studerande tar del av övningar och texter som berör miljö och boende.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet bedöms den studerandes arbete och prestationer mångsidigt. Betoning ligger på förståelse av mera krävande texter som behandlar miljöfrågor.

]

[ENB28 Fortsättning på grundnivå 2], 2 op (ENB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande utarbetar inlärningsstrategier för språkstudier efter gymnasiet.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Den studerande fördjupar sina kunskaper i målspråkets användning i internationella sammanhang.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet bedöms den studerandes arbete och prestationer mångsidigt. Anpassning av språkbruket till mera krävande kommunikationssituationer.

]

7.22. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaine ja tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä*

globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****.*

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

YH1 Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden suomalaisessa yhteiskunnassa. Suomalaisen yhteiskunnan moninaisuus

Yhteiskuntaoppi ohjaa pohtimaan yksilön ja yhteiskunnan vastuuta sekä roolia hyvän elämän kannalta sekä tarkastelemaan yhteiskunnan järjestämisen ja yksilön hyvinvoinnin välistä yhteyttä hyvinvointiyhteiskunnan toiminta, yhteisvastuu, erilaisia hyvinvointivaltiomalleja.

Yhteiskunnan ja talouden toiminnan ymmärtäminen edistää yksilön omaa hyvinvointia :

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskuntaopin opetuksessa painotetaan monipuolisia tiedontuottamis- ja julkaisemistapoja sekä harjoitellaan asiaperusteista argumentointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Aktiivinen kansalainen kykenee osallistumaan ja tulkitsemaan yhteiskunnallista keskustelua.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Historian ja yhteiskuntaopin opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntiin (Muutos ja jatkuvuus).

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden työskentelyä. Opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

YH2 Taloustieto, 2 op (YH2)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskunnan ja talouden toiminnan ymmärtäminen edistää yksilön omaa hyvinvointia (verotus, säästäminen, oman talouden ymmärtäminen)

Monitieteinen ja luova osaaminen

Aktiivinen kansalainen kykenee osallistumaan ja tulkitsemaan yhteiskunnallista keskustelua

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yhteiskuntaoppi vahvistaa ymmärrystä siitä, kuinka poliittiset päätökset ja yhteiskunnalliset rakenteet voivat estää tai mahdollistaa kestävän elämäntavan. (talouskasvun mahdollisuudet ja rajat, talouden ympäristövaikutukset)

Yhteiskunnallinen osaaminen

Historian ja yhteiskuntaopin opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntiin (Muutos ja jatkuvuus).

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden työskentelyä ja opiskelijat saavat opintojakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

YH3 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden suomalaisessa yhteiskunnassa. (eurooppalainen identiteetti/globaali kansalaisuus)

Hyvinvointiosaaminen

Historian ja yhteiskuntaopin opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntiin (Muutos ja jatkuvuus). Eurooppalaisen yhdentymisen historia ja globaali kehitys.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskuntaoppi tarkastelee keskinäisiä riippuvuuksia ja globalisaatiota ihmisoikeuksien, demokratian, politiikan, turvallisuuden ja talouden näkökulmista. (globalisaation synty, hyödyt ja haitat, vaikutukset turvallisuuteen yksilöllisellä, yhteiskunnallisella ja globaalilla tasolla)

Monitieteinen ja luova osaaminen

Aktiivinen kansalainen kykenee osallistumaan ja tulkitsemaan yhteiskunnallista keskustelua

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opiskelijoiden työskentelyä. Opiskelijat saavat jakson aikana eri muodoissa annettavaa palautetta.

YH4 Lakitieto, 2 op (YH4)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*

- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden suomalaisessa yhteiskunnassa (Suomen oikeusjärjestelmän tuntemus)

Yhteiskunnallinen osaaminen

Suomen oikeusjärjestelmään tutustuminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yhteiskuntaoppi vahvistaa ymmärrystä siitä, kuinka poliittiset päätökset ja yhteiskunnalliset rakenteet voivat estää tai mahdollistaa kestävän elämäntavan. Oppiaineena yhteiskuntaoppi painottaa kestävän kehityksen yhteiskunnallisia ulottuvuuksia ja poliittisten päätösten yhteyttä kestävän yhteiskunnan rakentamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opistojaksolla arvioidaan opiskelijoiden työskentelyä monipuolisesti. Opiskelijat saavat opintojakson aikana muodoissa annettavaa palautetta.

EG/YH5 Samhällslära inför studentexamen, 2 op (EGYH5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Att öva sig på att analysera olika samhälleliga fenomen i Finland och i den globala världen.]
- [Fördjupa insikterna i samhällsvetenskapliga metoder och frågeställningar.]
- [Utveckla sin förmåga att söka och hitta mångsidigt samhällsrelaterat material i olika källor, samt att kritiskt granska och tolka information.]
- [Bekanta sig med olika uppgiftstyper som används i studentexamensprovet i historia.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Fördjupning, repetition och tillämpning av stoffet i de riksomfattande samhällsläramodulerna.]
- [Innehållet kan anpassas efter deltagarnas behov och önskemål.]
- [I mån av möjlighet ingår studiebesök och/eller inbjudna gäster.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studieavsnittet grundar sig delvis på diskussion och interaktion och utgår från de studerande. Modulen utvecklar förmågan att lyssna till och förstå andra samt att argumentera.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande jobbar med att strukturera sin självbild, och utvecklar sin förmåga att identifiera och använda sina egna styrkor.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet bedöms de studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt och de ges kontinuerlig feedback på sina framsteg. Avsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

EG/YH6 Politik i praktiken, 2 op (EGYH6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Fördjupa kunskaperna om det politiska systemet och de politiska institutionerna, partiernas funktion och roll i vårt samhälle.]
- [På ett mångsidigt sätt analysera vad som händer inför, under och efter ett val.]
- [Väcka intresse för politiskt engagemang och samhällelig aktivitet.]
- [Ge insikt i samhällsvetenskapliga forskningsmetoder.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Granskning av hur olika samhällsaktörer såsom partier, kandidater, medier och väljare förbereder sig inför val.]
- [Analys av valsystem, valkampanjer och väljarbeteende.]
- [Arrangemang av valdebatt och skuggval i skolan.]
- [Analys av valresultat och följder av valet.]
- [Möten med politiker och valkandidater i mån av möjlighet.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studieavsnittets syfte är att de studerande får en fördjupad inblick i valprocessen och det politiska systemet i Finland.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
I studieavsnittet övar den studerande sig i att analysera argumentation för olika politiska uppfattningar och i att uttrycka sin egen.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
I studieavsnittet fördjupas demokratifostran i allmänhet och speciellt hur den studerande skall förstå, analysera och delta i det politiska livet i Finland.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
De studerande övar sig i att tolka information från mångsidiga och politiskt vinklade källor. De studerande uppmuntras att utveckla sina egna politiska åsikter och argumentera för dem.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Verbal bedömning. Avlagd/underkänd.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[

Studieavsnittet erbjuds i anslutning till riksdagsval, presidentval, kommunalval eller Europaparlamentsval, och innehållet anpassas efter de aktuella valen.

]

EG/YH7 Aktuella samhällsfrågor, 2 op (EGYH7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Att analysera, diskutera och debattera aktuella samhällsfrågor ur olika synvinklar.]
- [Att ge utrymme för samhällsorienterande diskussion som strävar till att utveckla deltagarnas insikter i samhällsfrågor.]
- [Att utveckla de studerandes förmåga att argumentera och debattera muntligt och skriftligt.]
- [Att främja de studerandes multilitteracitet och berika deras medievanor genom att följa med rapporteringen om aktuella samhällsfrågor och fenomen i olika medier.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Analys, diskussion och debatt kring aktuella samhällsfrågor ur olika synvinnklar.]
- [Innehållet varierar beroende på vilka frågor som är aktuella vid tidpunkten och vilka frågor de studerande väljer att engagera sig i.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande övar sig i att förstå det omgivande samhället och vad som pågår.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
I studieavsnittet övar den studerande sig i att ta till sig argumentation för olika åsikter och i att uttrycka sin egen och argumentera för den.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studieavsnittets syfte är att de studerande förstår grundstrukturerna i det finländska samhället och främjar den studerandes förutsättningar att kritiskt undersöka och analysera aktuella företeelser. Den studerande övar sig att agera i en värld som präglas av komplex information och informationspåverkan.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet bedöms de studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt och de ges feedback på sina framsteg. Avsnittet bedöms som avlagt eller underkänt.

]

EG/YH8 Den globala och den lokala ekonomin, 2 op (EGYH8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Uppnå en djupare förståelse för hur näringsliv och ekonomi fungerar både på det lokala och det globala planet.]
- [Att erbjuda fördjupad insikt i ekonomiska frågor, både lokalt och globalt.]
- [Väcka intresse för aktiemarknaden och placeringar.]
- [Ge insikt i det komplexa förhållandet mellan ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Fördjupning av innehållet i SL 2.]
- [Möten mellan den lokala och den globala ekonomin.]
- [Den globala ekonomiska världsordningen i förändring.]
- [Finansmarknaden, i synnerhet aktiemarknaden.]
- [Studiebesök till och besök av representanter för det lokala näringslivet i mån av möjlighet.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

[
I studieavsnittet betonas hur ekonomiskpolitiska beslut påverkar den enskilda individen. Dessutom tar avsnittet upp privatekonomiska frågor samt strävar efter att väcka intresse för företagsamhet, sparande och placeringar.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
De studerande övar sig i att tolka information från motstridiga källor och från olika typer av källmaterial. De studerande uppmuntras att bilda sig sina egna åsikter och argumentera för dem.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Avsnittets syfte är att de studerande skall förstå den komplexitet som ofta ligger bakom ekonomiskpolitiska beslut samt de orsakssamband som hänger ihop med dessa.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Inom ramen för modulen granskas hållbar utveckling och miljöfrågor i anslutning till ekonomiska beslut på beslutsfattar-, företags- och individnivå.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Inom ramen för studieavsnittet fördjupas den studerandes förståelse för den den globala ekonomins förutsättningar och återverkningar. Avsnittet stärker den studerandes internationella färdigheter och hjälper den studerande att agera etiskt i en global miljö.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet bedöms de studerandes arbetsprocess och resultat formativt på ett mångsidigt sätt och de ges feedback på sina framsteg. Därutöver bedöms de studerande summativt vid avsnittets slut.

]

EG/YH9 Ung företagsamhet, 2 op (EGYH9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Att ge de studerande fördjupade insikter i företagande och teamarbete och erbjuda praktisk arbetserfarenhet.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Grundande och drivande av ett eget UF-företag.]
- [Produktutveckling, tillverkning, försäljning, marknadsföring och bokföring]
- [Kontakt med lokala företagare, studiebesök och besök på mässor ingår i mån av möjlighet.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Studieavsnittet uppmuntrar den studerande till tvärvetenskapligt samarbete, kontinuerligt lärande och främjar dennes initiativförmåga och kreativitet.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande övar sig intensivt i att samarbeta med andra kring praktiska frågor som rör det gemensamma företaget. Hantering av företagets ekonomi är centralt i verksamheten.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studieavsnittet stärker den studerandes initiativförmåga och entreprenörsattityd samt hens intresse och färdigheter för fortsatt företagsamhet, arbetsliv och vidare studier.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Verbal bedömning. Avlagd/underkänd.

]

KBG/YH5 Politik i praktiken, 2 op (KBGYH5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [ge insikter i hur man i praktiken sköter de gemensamma angelägenheterna]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [under valår kan en stor del av kursen koncentreras på valrörelsen analyserat ur olika perspektiv.]
- [vi stiftar bekantskap med hur olika institutioner (t.ex. riksdagen) fungerar i praktiken]
- [och får en insikt i olika organisationers (t.ex. partier) verksamhet i praktiken.]
- [fenomenen studeras både på riksplanet och det lokala planet]
- [speciellt intresserade är vi av frågan: vem utöver makt i vårt samhälle?]
- [studiebesök, t.ex. riksdag, stadsfullmäktige, stadshuset]
- [gäster, t.ex. riksdagsledamöter, kommunpolitiker, tjänstemän, journalister]
- [analyser]
- [diskussioner]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Genom intensivstudier i aktuella samhällsfrågor med tyngdpunkt på maktutövningen i samhället.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Genom kontinuerlig aktuell bevakning av samhällsfrågor muntligt och skriftligt

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Genom övning i förmåga att samarbeta samt aktivt delta i samhället och påverka demokratin

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen är beroende av det aktuella kursupplägget och överenskoms med studerande vid kursstart. Siffervitsord.

]

KBG/YH6 Ekonomi i praktiken, 2 op (KBGYH6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Att lära sig långsiktigt och hållbart sparande]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [ekonomiska nyheter och hur de påverkar samhällsekonomin]
- [hur bygger man en aktieportfölj?]
- [placeringsfonder]
- [övriga placeringar, t.ex. placeringsbostäder]
- [utgifter och skatter i samband med sparnade]
- [hur tar man i beaktande hållbarhet i samband med placeringar?]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Genom fördjupade studier i privat- och samhällsekonomi

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Genom att den studerande får bättre möjligheter att förstå och kontrollera sin egen ekonomi

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Genom studier i hållbar ekonomisk utveckling

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen sker genom en portfolio som studerande fyller i under studieavsnittets gång. Studieavsnittet bedöms med A/U.

]

KBG/YH7 Just nu, 2 op (KBGYH7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [uppmuntra till att aktivt orientera sig i dagens värld]
- [förstå att problem och konflikter ofta är invecklade och har långa historiska rötter]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [beroende på vad som är aktuellt i världen studeras situationen ur så många perspektiv som möjligt]
- [mediabevakning- och analys har en central roll]
- [historiska förklaringar till olika konflikter, t.ex. Mellanöstern]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Genom fördjupade studier i aktuella problem/kriser och deras historiska bakgrund

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Genom att under studierna enskilt och i grupp producera olika arbeten kring världsläget

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Genom att stärka den studerandes internationella färdigheter

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedömningen sker på basis av olika arbeten, med muntlig eller skriftlig rapportering, enskilt eller i grupp samt ett större prov eller arbete. Siffervitsord.

]

KBG/MO13/YH8 Snilleblixten, 2 op (KBGMO13YH8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

KL/YH5 Yhteiskuntaopin kertauskurssi, 1 op (KLYH5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan yhteiskuntaopin yo-kokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan yhteiskuntaopin reaalikokeeseen syventämällä ja kertaamalla aikaisempien opintojaksojen sisältöjä ja teemoja. Reaalikokeen erilaiset tehtävätyypit ja niihin vastaaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yheiskuntaan vaikuttavien asioiden kokonaisvaltainen ymmärtäminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tulkitsemaan ja soveltamaan kriittisesti erilaista yhteiskunnallista tutkimustietoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

suositusmerkintä (S). Opiskelijat saavat opintojakson aikana monipuolista palautetta työskentelystään.

KL/YH6 Nuori yrittäjyys- projekti, 2 op (KLYH6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käytännössä, miten yritys perustetaan ja miten sitä hoidetaan, hoitaa yritykseen liittyvät käytännön asiat, kuten rahaliikenteen, saa valmiuksia oman yrityksen perustamiseen, pystyy muuttamaan taloustiedon teorioita käytäntöön, esim. myynnin suunnittelu ja kohdentaminen, oppii markkinointia ja viestintää ja pystyy kehittämään niitä.

- Opiskelija tutustuu yrittäjyyteen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija keksii liikeidean ja toteuttaa sen perustamalla yksin tai ryhmässä yrityksen lukuvuoden ajaksi.
- Opiskelija tutustuu yritystoimintaan käytännössä, hoitaa sähköisesti rahaliikennettä ja kirjanpitoa, oppii tekemään itse (learning by doing), seuraa ja raportoi yrityksen toiminnasta säännöllisesti.
- Kurssilla tehdään opintoretki tai tutustutaan muulla tavoin (esim. etäyhteydet) yritystoimintaan.
- Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä ja siitä saa 1-2 opintopistettä. Arviointiperusteena on liikeidean toimivuus ja toteutus, oppimispäiväkirja tai muu raportointi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yrittäjyyteen tutustuminen, oman yrityksen perustaminen ja siinä työskentely.

Vuorovaikutusosaaminen

Yrityksen viestinnän ja markkinoinnin suunnittelu

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

arvosana S (suoritettu) tai numero 4-10

KL/YH7 Opiskelijakunnan toiminta, 2 op (KLYH7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijakunnan hallitus toimii linkkinä opiskelijakunnan ja opettajakunnan välillä, lisää toiminnallaan opiskelijoiden viihtyvyyttä ja nostaa esille epäkohtia ja parannusehdotuksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijakunta valitsee syksyn yleiskokouksessaan hallituksen. Hallituksen jäsenet toimivat 1-2 lukuvuotta.
- Opiskelijakunnan hallitus valitsee opiskelijakunnan edustajia eri paikkoihin, mm. opettajainkokoukseen. Hallitus myös osallistuu tapahtumien sunnitteluun ja järjestää omia tapahtumia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijakunnan toimintaan osallistuminen tarjoaa kokemusta yhteisiin asioihin vaikuttamisesta ja demokraattisesta päätöksenteosta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijakunnan toiminnassa harjoitellaan kokouskäytäntöjä ja tiedottamiseen ja viestintään liittyviä taitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijakunnan hallitus pyrkii toiminnallaan edistämään opiskelijoiden hyvinvointia ja lukion viihtyisyyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijakunnan hallituksen jäsen saa 1-2 opintopistettä ja toimintatodistuksen, mikäli hän on toiminut aktiivisesti hallituksessa yhden tai kahden lukuvuoden ajan.

7.23. Delaktighet i skolvardagen (DIS)

Opintojaksot

EG/DIS1 Tutorverksamhet, 2 op (EGKBGDIS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Andra årets studerande fungerar som tutorer för nybörjarna]
- [Tutorerna tar hand om nybörjarna, speciellt under de första perioderna och hjälper dem med olika praktiska frågor]
- [Studerande utvecklar sin självkännedom samt sina egna sociala förmågar genom tutorverksamheten]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [ta hand om första årets studerande under första skoldagen]
- [ge information om praktiska saker som hör till gymnasiestudierna]
- [studerande deltar i och ordnar program för nybörjarna under nybörjardagen/ nybörjardagarna i början av läsåret]
- [studerande jobbar för att stärka sammanhållningen bland första årets studerande]
- [studerande informerar niorna om gymnasiestudier och guidar dem då gymnasiet har Öppet hus]
- [studerande deltar i möten samt i planerande av verksamheten]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Studerande övar på färdigheter som kommer i användning såväl i gymnasiet, under fortsatta studier, samt i arbetslivet.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studerande utvecklar sina förmågor att kommunicera och arbeta med andra människor genom de roller de har som tutorer.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Genom tutorskapet skapar studerande nya kontakter i gymnasiet och får ta del av olika evenemang med samverkan i fokus.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Studerande får en mera detaljerad insyn i gymnasiets trivselregler och hur man kan upprätthålla dessa.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
I egenskap av tutorer får studerande använda sina egna erfarenheter och kunskapsområden då de planerar verksamheten för nybörjarna.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Vid läsårets avslutning får studerande intyg över delaktighet i tutorskap. För detta krävs att studerande varit delaktiga i verksamheten och utfört de uppgifter som tillhör tutorskapet.

]

EG/DIS2 Elevkårsverksamhet, 2 op (EGKBGDIS2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [De studerande får praktisk erfarenhet av representativ demokrati.]
- [De studerande får en möjlighet att konkret påverka sin skolvardag och -miljö och komma till tals i frågor som berör dem.]
- [De studerande övar sin samarbetsförmåga och sina sociala färdigheter.]
- [De studerande knyter kontakter med aktörer utanför skolan.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Regelbundna möten och handledning i mötesteknik och protokollföring.]

- [Elevkårsstyrelsen beslutar delvis själv om vilka delar av skolvardagen och -miljön de vill arbeta för och på vilket sätt.]
- [Elevkårsstyrelsen kan höras av skolans övriga personal i frågor som rör de studerande och bidra till skapandet och uppdaterandet av styrdokument.]
- [Förvaltning av elevkårsstyrelsens bankkonto och andra tillgångar.]
- [Förrättande av val till elevkårsstyrelsen.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Den studerande är i kontakt med aktörer utanför skolan såsom butiker, tjänsteleverantörer, organisationer inom tredje sektorn och privatpersoner. Den studerande uppmuntras till att själv bli en mer aktiv samhällspåverkare och -aktör.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande övar sig i skrivande av mötesprotokoll och i att kommunicera det väsentliga innehållet i styrelsens beslut och planer för skolans studerande och personal.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande arbetar för att skapa en mer trivsam skolvardag och skolmiljö.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Elevkårsstyrelsen kan välja att sprida information om samhälls-, miljö- eller andra frågor som känns angelägna till skolans övriga studerande. Styrelsen kan även samla in pengar till olika välgörande ändamål.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Elevkårsstyrelsen planerar och genomför olika evenemang, kampanjer och annat innehåll som berikar skolvardagen.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Bedöms som avlagd ifall den studerande deltagit i elevkårsstyrelsens verksamhet under hela läsåret.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Elevkårsstyrelsen jobbar för studerandenas bästa och bidrar till trevligt program och intressanta temadagar för studerande. Om du deltar i elevkårsstyrelsen under ett läsår erhåller du två studiepoäng för ditt arbete. I studieavsnittet ingår färdigheter som du har nytt av i framtiden, bland annat lär du dig mötesteknik och bokföring, samt övar dig i att samarbeta och kommunicera. Därtill ingår en del arbete såsom försäljning av olika produkter i elevkårens café och tillverkning av olika bakverk och mellanmål. Elevkårens styrelsemedlemmar har också rätt att delta på lärarmöten. Styrelsemedlemmarna har en viktig uppgift när det gäller deltagande i framställningen av skolans planer som läroplanen, jämställdhetsplanen, rusmedelsförebyggande planen och antimobbningsplanen. Sammanställningen av skolans planer sker i samråd med studerande. Styrelsemedlemmarna fungerar som den koordinerande länken mellan teamen och ansvarar för kommunikationen mellan teamen.

]

EG/DIS3 Teamverksamhet, 2 op (EGDIS3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studerande ser att de kan påverka skolans utveckling]
- [Studerande övar sig i samarbeta för ett gemensamt ändamål]
- [Studerande arbetar tillsammans över årskursgränserna]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Konkret delaktighet i skolaktiviteter]
- [Tätt samarbete med elevkåren]
- [Ansvar för planering och genomförande av olika uppgifter]
- [Diskussioner och kompromissande, engagemang och kreativitet tillsammans]
- [Mötesteknik genom roller som ordförande, sekreterare, informatör och teammedlem]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Vissa team har en tydlig koppling till det närliggande samhället. Många av volontärsteamets och green teams uppgifter sträcker sig utanför själva skolan.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Syftet med alla team är att förstärka studerandes kommunikativa förmågor. Framförallt muntliga färdigheter övas men också sociala, audiovisuella och skriftliga.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
God och rentav ökad trivsel är en viktig del av teamen. Skolans alla studerande ska kunna känna att de trivs i skolan, vilket kan öka det egna välbefinnandet. Samverkan tutorer, elevkår, team och basgrupper emellan görs med studerandes välbefinnande i åtanke.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Internationella teamets verksamhet stöder skolans internationella profilering. Hela den finska skolkulturen intresserar globalt, och nationellt sett är Ekenäs också intressant med sin starkt finlandssvenska prägling. Teamen är med och lyfter fram kulturella styrkor som vi har.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Green team är med och jobbar för miljöfrågor, hållbarhet och miljövänliga lösningar som är viktiga inte bara för teamet utan för hela skolan. Målet är att skolans alla studerande känner till hur de kan agera miljömedvetet både under och efter gymnasietiden.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Inom alla team finns stort utrymme för kreativitet, inspiration och nytänkande. Studerande får komma fram med sina egna idéer och teamhandledarna är med som stöd i förverkligandet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Teamverksamhet bedöms som avlagd då studerande två läsår har deltagit i team. Hen får då ett teamintyg och 2 sp.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Studerande vid Ekenäs gymnasium kan i början av läsåret välja ett team som de arbetar i under läsåret. Teamens uppgifter kan variera från år till år men målsättningen med teamen är att studerande skall få påverka och vara delaktiga i skolvardagen i hög utsträckning. Teamen kan ha olika uppgifter såsom till exempel ansvar för skolans sociala medier, förverkligande av olika evenemang och temadagar, ansvar för AV-utrustningen, tillverkning och försäljning av olika skolprodukter, deltagande i internationell verksamhet, volontärsverksamhet och ansvar för skolans ekologiska profil och gröna värderingar.

]

EG/DIS4 Grupphandledning, 2 op (EGDIS4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att stärka samhörigheten och skapa en vi-känsla i basgruppen]
- [att stärka den enskilda studerandes självkännedom]
- [att ge de studerande övning i att samarbeta och i att fungera och jobba i en grupp]
- [att de studerande blir bättre på att kommunicera och uttrycka tankar och åsikter]
- [att de studerande ska känna sig trygga, inkluderade och hörda]
- [att stärka de studerandes sociala kompetens]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [samarbetsövningar]
- [kommunikationsövningar]
- [studieteknik]
- [normförebyggande arbete]
- [övningar som stärker självkännedom]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[

- De studerande övar sin kommunikativ kompetens genom olika muntliga övningar, diskussioner och interaktioner. De studerande utvecklar sin förmåga att tala, arbeta i grupp och ta del av andras tankar.

]

Hyvinvointiosaaminen

[

- Kompetensen för välbefinnande stärks genom att de studerande lär känna sig själv bättre och ser sina styrkor. Samarbetsövningar stärker även välbefinnandet och vi-andan.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[

- Den samhälleliga, globala och kulturella kompetensen stärks när studerande diskuterar aktuella samhällsfrågor och tar del av gästföreläsningar kring aktuella teman. Även övriga medborgarfärdigheter och engagemang för lokalsamhället stärks genom diskussion och konkreta handlingar.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[

- De studerandes etiska kompetens stärks genom samtal, diskussion och olika övningar i grupp. De studerandes tolerans och förståelse för mångfald, olika åsikter, normer och värderingar fördjupas.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms med avlagd eller underkänd efter andra läsåret i gymnasiet.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Grupphandledningen i gymnasiet skall bidra till att den studerandes självkännedom ökar samt att samhörigheten i basgruppen stärks. Via grupphandledningen är det även lämpligt att öva olika centrala kompetenser som ingår i gymnasiets läroplan.

]

7.24. Draama (DRA)

Opintojaksot

EG/DRA1 Drama och improvisation, 2 op (EGDRA1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Våga uppträda inför andra]
- [Våga vara spontan och våga utmana sig själv]
- [Utveckla sin samarbetsförmåga och koncentration]
- [Stimulera sin fantasi och stärka sitt självförtroende]
- [Fördjupa sin förmåga att använda sin fantasi, sin kropp och sin röst för att uttrycka känslor]
- [Få insikter i teaterkonstens grunder]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Kursen byggs upp kring praktiska övningar]
- [Kursen tar upp olika element inom drama och teater som t.ex. improvisation, gestaltning, inlevelse, samarbete]
- [Kursen främjar och övar den studerande i bl.a. kommunikation, koncentration, närvaro, samarbete, scenträning]
- [Samarbetsövningar och övningar i gruppdynamik]
- [Uppvärmningsövningar]
- [Improvisationsövningar]
- [Inlevelseövningar]
- [Kursens fokus är att ha roligt tillsammans]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande stärker sin uppfattning om sig själv både genom verbal och non-verbal kommunikation. De egna uttryckssätten förbättras och gruppkommunikation övas.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande utvecklar sin kreativitet, stärker sitt självförtoende och stimulerar sin fantasi genom improvisation, dialog och texttolkningar.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande stärker sin uppfattning om sig själv genom att agera inför andra och reflektera över sin egen och gruppens insats och framsteg. Den studerande uppmuntras att utveckla och utmana sig själv.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms med mångsidig skriftlig och muntlig respons. Som stöd för den skriftliga bedömningen används bedömningskriterierna för studentprovet. De studerande ges kontinuerlig feedback för sina framsteg. Kursen bedöms med vitsord. Modulen kan inte avläggas genom självständiga studier.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Kom med på denna roliga dramakurs där vi gör övningar som stimulerar din fantasin, stärker ditt självförtroende och gör dig säkrare på att uppträda inför andra. Under kursen utvecklas din samarbetsförmåga och din koncentration. Vi gör massor med roliga övningar tillsammans och enda publiken du har är de andra i gruppen. Kursens fokus ligger på att ha roligt tillsammans och under kursen släpper du fram dina kreativa resurser och idéer och lär dig att genomföra övningar utan rädsla och osäkerhet. Det viktigaste med kursen är att du vågar utmana dig själv, vågar testa på lite nytt och vågar släppa loss. Detta är en kurs som är helt annorlunda än de övriga kurserna i gymnasiet, det är en utvecklande kurs som tränar din förmåga att våga och som bjuder på en massa roliga stunder!

]

EG/DRA2 Fördjupad drama och improvisation, 2 op (EGDRA2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Utveckla sin spontanitet och kreativitet och öva upp sin skapande förmåga]
- [Lära känna sig själv bättre genom drama och improvisationsövningar]
- [Få ett ökat självförtroende att stå på scenen]
- [Lära sig grunderna för praktisk scenisk verksamhet, producera en teaterpjäs, manusskrivande, iscensättning, rolltolkning och scenografi]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Dramaövningar]
- [Improvisationsövningar]
- [Samarbetsövningar]
- [Övning i att gå i roll utifrån skrivna eller improviserade manus och texter]
- [Grunderna i hur man agerar på scenen]
- [Övningar i hur man tränar sina skådespelarverktyg såsom kropp, röst, gruppdynamik, tillit och samarbete]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Den studerande stärker sin uppfattning om sig själv både genom verbal och non-verbal kommunikation. De egna uttryckssätten förbättras och gruppkommunikation övas.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande stärker sin uppfattning om sig själv genom att agera inför andra och reflektera över sin egen och gruppens insats och framsteg. Den studerande uppmuntras att utveckla och utmana sig själv.

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Den studerande utvecklar sin kreativitet, stärker sitt självförtoende och stimulerar sin fantasi genom improvisation, dialog och texttolkningar.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[

Bedömningen fokuserar på den studerandes aktivitet och hens förmåga att uttrycka sig enligt syfte och situation. Modulen bedöms som avlagd eller underkänd. Modulen kan inte avläggas genom självständiga studier.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Är du sugen på mera drama? Vill du bli mer spontan? Vill du våga mera? I denna kurs arbetar vi med dramaövningar, teaterlekar och vi lägger stor vikt vid improvisationsövningar. På ett lekfullt och kravlöst sätt går vi igenom grunderna och kursen ger dig verktyg för att improvisera, både i vardagen och på scenen. Du övar på scennärvaro och bygger på ditt självförtroende vilket ger färdigheter som du inte bara kan använda på scenen utan även i andra sammanhang i livet. Vi arbetar med fantasi, spontanitet, samarbete och kommunikation. Kursen ger dig ett ökat självförtroende att agera inför andra och du övar dig i att våga bjuda på dig själv i olika situationer. En kurs i improvisationsteater är en rolig kurs som bjuder på lekfulla övningar och många skratt. Tillsammans skapar vi en pjäs till skolans julfest.

]

7.25. Tekninen ja tekstiilityö (TEK)

Opintojaksot

Tekninen työ 1, 1 op (TEK1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena teknisen työn opetuksessa on ohjata opiskelijoita suoriutumaan omatoimisesti kokonaisesta käsityöprosessista. Prosessi koostuu tuotteen suunnittelusta, valmistuksesta ja arvioinnista. Oppimisen tavoitteena suunnitteluvaiheessa on kyky huomioda mm. tuotteen toimivuus, ulkonäkö, elinkaari sekä materiaalivalinnat. Tavoite tuotteen valmistusvaiheessa on löytää toimivimmat työmenetelmät ja -tekniikat sekä työturvallisuusmääräysten ymmärtäminen ja noudattaminen. Arvioinnin tavoite on niin ikään opiskelijan omien käsityötaitojen ja tulosten kriittisen itsearvioinnin kehittyminen. Opiskelu on sekä itsenäistä että yhteistoiminnallista ja tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosesseissa hyödynnetään niin perinteistä kuin uutta teknologiaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssin tarkoitus on kerrata ja syventää peruskoulun teknisen työn oppimäärien sisältöä. Opiskelijat saavat itse suunnitella ja toteuttaa projektiluontoisia töitä esim. puusta, metallista, elektroniikasta, muovista tai nahasta. Myös kunnostus- ja entisöintityöt ovat mahdollisia. Työskennellä voi myös parin kanssa. Materiaalit jokainen kustantaa itse. Koulu voi olla apuna hankinnoissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa sovelletaan ja yhdistetään eri oppiaineista sovellettua tietoa ja osaamista ja luovaa ajattelua.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kurssitöiden suunnittelussa ja valmistuksessa mietitään materiaalivalintojen ja suunnitteluratkaisujen vaikutusta ympäristöön.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssitöiden suunnitteluvaiheessa tutustutaan muiden maiden käsityötapoihin ja erityispiirteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssityöt on mahdollista tehdä pareittain tai ryhmissä. Ryhmissä sovitaan työn eri vaiheiden oikeudenmukaisesta jakamisesta.

Hyvinvointiosaaminen

[
Studerandena får insikt i arbetssäkerhet samt lär sig att identifiera och bedöma risker under slöjdprocessens gång. Studerandena arbetar på ett möjligast tryggt och säkert sätt.

Studerandena reflekterar över hur slöjd främjar hållbar utveckling och välbefinnandet i vardagen.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Undervisningen tar fasta på de praktiska färdigheternas betydelse i arbetslivet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssien arviointi: suoritettu/hylätty. Arvioinnissa otetaan huomioon koko prosessi suunnittelusta valmiiksi tuotteeksi sekä portfolio.

Tekninen työ 2, 1 op (TEK2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena teknisen työn opetuksessa on ohjata opiskelijoita suoriutumaan omatoimisesti kokonaisesta käsityöprosessista. Prosessi koostuu tuotteen suunnittelusta, valmistuksesta ja arvioinnista. Oppimisen tavoitteena suunnitteluvaiheessa on kyky huomioda mm. tuotteen toimivuus, ulkonäkö, elinkaari sekä materiaalivalinnat. Tavoite tuotteen valmistusvaiheessa on löytää toimivimmat työmenetelmät ja -tekniikat sekä työturvallisuusmääräysten ymmärtäminen ja noudattaminen. Arvioinnin tavoite on niin ikään opiskelijan omien käsityötaitojen ja tulosten kriittisen itsearvioinnin kehittyminen. Opiskelu on sekä itsenäistä että yhteistoiminnallista ja tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosesseissa hyödynnetään niin perinteistä kuin uutta teknologiaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssin tarkoitus on kerrata ja syventää peruskoulun teknisen työn oppimäärien sisältöä. Opiskelijat saavat itse suunnitella ja toteuttaa projektiluontoisia töitä esim. puusta, metallista, elektroniikasta, muovista tai nahasta. Myös kunnostus- ja entisöintityöt ovat mahdollisia. Työskennellä voi myös parin kanssa. Materiaalit jokainen kustantaa itse. Koulu voi olla apuna hankinnoissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa sovelletaan ja yhdistetään eri oppiaineista sovellettua tietoa ja osaamista ja luovaa ajattelua.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kurssitöiden suunnittelussa ja valmistuksessa mietitään materiaalivalintojen ja suunnitteluratkaisujen vaikutusta ympäristöön.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssitöiden suunnitteluvaiheessa tutustutaan muiden maiden käsityötapoihin ja erityispiirteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssityöt on mahdollista tehdä pareittain tai ryhmissä. Ryhmissä sovitaan työn eri vaiheiden oikeudenmukaisesta jakamisesta.

Hyvinvointiosaaminen

[
Studerandena får insikt i arbetssäkerhet samt lär sig att identifiera och bedöma risker under slöjdprocessens gång. Studerandena arbetar på ett möjligast tryggt och säkert sätt.

Studerandena reflekterar över hur slöjd främjar hållbar utveckling och välbefinnandet i vardagen.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Undervisningen tar fasta på de praktiska färdigheternas betydelse i arbetslivet.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssien arviointi: suoritettu/hylätty. Arvioinnissa otetaan huomioon koko prosessi suunnittelusta valmiiksi tuotteeksi sekä portfolio.

7.26. Kotitalous (KOT)

Opintojaksot

Ruoka ja etiketti maailmalla, 1 op (KLKOT1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustutaan eri maiden tyypillisiin ruokalajeihin ja ruokailutapoihin
- opitaan valmistamaan eri raaka-aineita ja erilaisia ruuanvalmistusmenetelmiä käyttäen muiden maiden ruokia yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opetellaan valmistamaan eri ruokakulttuureiden tyypillisiä ruokalajeja ja tutustutaan niiden ruokailutapoihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa käsitellään monipuolisen ruuan merkitystä hyvinvoinnille.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa työskennellään käytännön ruuanvalmistustehtävien parissa pareittain ja ryhmissä, joissa työn jakamisesta oikeudenmukaisesti sovitaan yhdessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa pohditaan mahdollisuuksien mukaan omien valintojen vaikutusta ympäristöön.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tutustuttaa opiskelijaa eri ruokakulttuureihin

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa yhdistellään ja sovelletaan eri oppiaineista sovellettua tietoa ja osaamista ja luovaa ajattelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opettajan antaman suullisen palautteen lisäksi hyödynnetään myös mahdollisuuksien mukaan opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointia.Opintojakson suorittamiseksi opiskelijan on osallistuttava aktiivisesti tuntityöskentelyyn ja tehtävä osansa asianmukaisesti vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Opiskelijan ateriat, 1 op (KLKOT2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- osata tehdä valintoja, jotka edistävät monipuolisia, tasapainoisia ja säännöllisiä ruokatottumuksia
- osata valita edullisia, terveyttä edistäviä ruoka-aineita
- osata käsitellä erilaisia elintarvikkeita mahdollisimman taloudellisesti
- tuntea erilaisia ruuanvalmistusmenetelmiä ja osata soveltaa niitä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetellaan valmistamaan edullisia, yksinkertaisia ja maittavia aterioita opiskelijaelämän resurssit huomioiden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa käsitellään monipuolisen ruuan merkitystä hyvinvoinnille.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa työskennellään käytännön ruuanvalmistustehtävien parissa pareittain ja ryhmissä, joissa työn jakamisesta oikeudenmukaisesti sovitaan yhdessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa pohditaan mahdollisuuksien mukaan omien valintojen vaikutusta ympäristöön.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso vahvistaa vahvistaa toimimista suomalaisessa ruokakulttuurissa

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa yhdistellään ja sovelletaan eri oppiaineista sovellettua tietoa ja osaamista ja luovaa ajattelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opettajan antaman suullisen palautteen lisäksi hyödynnetään myös mahdollisuuksien mukaan opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointia.Opintojakson suorittamiseksi opiskelijan on osallistuttava aktiivisesti tuntityöskentelyyn ja tehtävä osansa asianmukaisesti vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

7.27. Raaseporin urheiluakatemia (RIA)

Oppiaine ja tehtävä

Raaseporin urheiluakatemian toiminta on suunnattu tavoitteellisesti harjoitteleville urheilijoille, jotka pyrkivät määrätietoisesti kehittymään urheilijoina. Osallistuminen edellyttää, että olet hakenut paikkaa RIA:ssa ja hallitus on hyväksynyt hakemuksesi.

Opintojaksot

RIA 1, 2 op (RIA1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus kehittää lajinsa taitoja Raaseporin Urheiluakatemiassa oman lajin valmentajan opastuksessa.
- Akatemia on tarkoitettu opiskelijoille, jotka harjoittelevat tavoitteellisesti lajissaan. Akatemiaan on erillinen haku.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältönä oman lajin erikoisharjoittelu, jossa valmennusta antavat oman lajin valmentajat. Akatemia on suunnattu urheilussa tavoitteellisesti harjoitteleville opiskelijoille.
- [fysiska träningspass med inriktning på styrka, snabbhet, rörlighet och koordination.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää harjoittelun merkityksen omaan terveyteensä ja tärkeyden yhteisön toiminnassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa kannustaa muita ja arvostaa jokaista liikkujaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee pitkäjänteisesti. Hän ymmärtää kestävän kehityksen harjoitusjaksojen aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä työskentelynä.

Opintojakson vapaa kuvaus

[

Raseborgs Idrottsakademis verksamhet riktar sig till seriöst satsande idrottare som aktivt tränar och som målmedvetet strävar att utvecklas som idrottare. För att få delta i RIA:s verksamhet krävs att du har ansökt om en plats i RIA och att styrelsen har godkänt din ansökan.

]

RIA 2, 2 op (RIA2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus kehittää lajinsa taitoja Raaseporin Urheiluakatemiassa oman lajin valmentajan opastuksessa.
- Akatemia on tarkoitettu opiskelijoille, jotka harjoittelevat tavoitteellisesti lajissaan. Akatemiaan on erillinen haku.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältönä oman lajin erikoisharjoittelu, jossa valmennusta antavat oman lajin valmentajat. Akatemia on suunnattu urheilussa tavoitteellisesti harjoitteleville opiskelijoille.
- [fysiska träningspass med inriktning på styrka, snabbhet, rörlighet och koordination.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää harjoittelun merkityksen omaan terveyteensä ja tärkeyden yhteisön toiminnassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa kannustaa muita ja arvostaa jokaista liikkujaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee pitkäjänteisesti. Hän ymmärtää kestävän kehityksen harjoitusjaksojen aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä työskentelynä.

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Raseborgs Idrottsakademis verksamhet riktar sig till seriöst satsande idrottare som aktivt tränar och som målmedvetet strävar att utvecklas som idrottare. För att få delta i RIA:s verksamhet krävs att du har ansökt om en plats i RIA och att styrelsen har godkänt din ansökan.

]

RIA 3, 2 op (RIA3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus kehittää lajinsa taitoja Raaseporin Urheiluakatemiassa oman lajin valmentajan opastuksessa.
- Akatemia on tarkoitettu opiskelijoille, jotka harjoittelevat tavoitteellisesti lajissaan. Akatemiaan on erillinen haku.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältönä oman lajin erikoisharjoittelu, jossa valmennusta antavat oman lajin valmentajat. Akatemia on suunnattu urheilussa tavoitteellisesti harjoitteleville opiskelijoille.
- [fysiska träningspass med inriktning på styrka, snabbhet, rörlighet och koordination.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää harjoittelun merkityksen omaan terveyteensä ja tärkeyden yhteisön toiminnassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa kannustaa muita ja arvostaa jokaista liikkujaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee pitkäjänteisesti. Hän ymmärtää kestävän kehityksen harjoitusjaksojen aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä työskentelynä.

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Raseborgs Idrottsakademis verksamhet riktar sig till seriöst satsande idrottare som aktivt tränar och som målmedvetet strävar att utvecklas som idrottare. För att få delta i RIA:s verksamhet krävs att du har ansökt om en plats i RIA och att styrelsen har godkänt din ansökan.

]

RIA 4, 2 op (RIA4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus kehittää lajinsa taitoja Raaseporin Urheiluakatemiassa oman lajin valmentajan opastuksessa.
- Akatemia on tarkoitettu opiskelijoille, jotka harjoittelevat tavoitteellisesti lajissaan. Akatemiaan on erillinen haku.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältönä oman lajin erikoisharjoittelu, jossa valmennusta antavat oman lajin valmentajat. Akatemia on suunnattu urheilussa tavoitteellisesti harjoitteleville opiskelijoille.
- [fysiska träningspass med inriktning på styrka, snabbhet, rörlighet och koordination.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää harjoittelun merkityksen omaan terveyteensä ja tärkeyden yhteisön toiminnassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa kannustaa muita ja arvostaa jokaista liikkujaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee pitkäjänteisesti. Hän ymmärtää kestävän kehityksen harjoitusjaksojen aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä työskentelynä.

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Raseborgs Idrottsakademis verksamhet riktar sig till seriöst satsande idrottare som aktivt tränar och som målmedvetet strävar att utvecklas som idrottare. För att få delta i RIA:s verksamhet krävs att du har ansökt om en plats i RIA och att styrelsen har godkänt din ansökan.

]

RIA 5, 2 op (RIA5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus kehittää lajinsa taitoja Raaseporin Urheiluakatemiassa oman lajin valmentajan opastuksessa.
- Akatemia on tarkoitettu opiskelijoille, jotka harjoittelevat tavoitteellisesti lajissaan. Akatemiaan on erillinen haku.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältönä oman lajin erikoisharjoittelu, jossa valmennusta antavat oman lajin valmentajat. Akatemia on suunnattu urheilussa tavoitteellisesti harjoitteleville opiskelijoille.
- [fysiska träningspass med inriktning på styrka, snabbhet, rörlighet och koordination.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää harjoittelun merkityksen omaan terveyteensä ja tärkeyden yhteisön toiminnassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa kannustaa muita ja arvostaa jokaista liikkujaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee pitkäjänteisesti. Hän ymmärtää kestävän kehityksen harjoitusjaksojen aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä työskentelynä.

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Raseborgs Idrottsakademis verksamhet riktar sig till seriöst satsande idrottare som aktivt tränar och som målmedvetet strävar att utvecklas som idrottare. För att få delta i RIA:s verksamhet krävs att du har ansökt om en plats i RIA och att styrelsen har godkänt din ansökan.

]

7.28. Henkilökohtainen valmennus (PTR)

Oppiaine ja tehtävä

Aineen opinnot edellyttävät, että opiskelijalla on henkilökohtainen valmentaja, että hän harjoittelee lähellä huipputasoa, ja että hänellä on henkilökohtainen valmennusohjelma. Harjoittelu tapahtuu oppituntien ulkopuolella ja on niin vaativaa, että se vaikuttaa opintojen edistymiseen. Opiskelijalta vaaditaan portfolio, joka sisältää harjoituspäiväkirjan, valmennusohjelman sekä valmentajan lausunnon.

Opintojaksot

PTR1 Henkilökohtainen valmennus 1, 2 op (PTR1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää fyysistä kuntoaan ja henkistä kestävyyttään
- opiskelija parantaa oman urheilulajinsa vaatimia taitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lajiharjoittelua
- fyysisiä harjoituksia, joissa kehitetään voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja koordinaatiota
- opiskelija kokoaa portfolion, joka sisältää harjoituspäiväkirjan ja valmennusohjelman

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää että liiketaidot ja fyysinen aktiviteetti ovat toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan tulee pitkäjänteisesti kehittää itseään, käyttää lihasvoimaansa ja osoittaa kunnioitusta muille. Tällä tavoin kehittyy opiskelijan eettinen osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiiviseen arviointiin käytetään jatkuvaa palautetta, joka edistää opiskelijan oppimista ja työskentelyä. Summatiivisessa arvioinnissa huomioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttaminen, ja siinä käytetään arvosanoja hyväksytty/hylätty. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä opiskeluna.

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Kursen förutsätter att studeranden har en personlig tränare, att hen tränar nära toppnivå och har ett eget träningsprogram. Träningen sker utanför skolschemat och är så omfattande att skolarbetet påverkas. En portfolio innehållande träningsdagbok, träningsprogram samt utlåtande av tränare krävs av studerande.

]

PTR2 Henkilökohtainen valmennus 2, 2 op (PTR2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää fyysistä kuntoaan ja henkistä kestävyyttään

- opiskelija parantaa oman urheilulajinsa vaatimia taitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lajiharjoittelua
- fyysisiä harjoituksia, joissa kehitetään voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja koordinaatiota
- opiskelija kokoaa portfolion, joka sisältää harjoituspäiväkirjan ja valmennusohjelman

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää että liiketaidot ja fyysinen aktiviteetti ovat toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan tulee pitkäjänteisesti kehittää itseään, käyttää lihasvoimaansa ja osoittaa kunnioitusta muille. Tällä tavoin kehittyy opiskelijan eettinen osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiiviseen arviointiin käytetään jatkuvaa palautetta, joka edistää opiskelijan oppimista ja työskentelyä. Summatiivisessa arvioinnissa huomioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttaminen, ja siinä käytetään arvosanoja hyväksytty/hylätty. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä opiskeluna.

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Studieavsnittet förutsätter att studeranden har en personlig tränare, att hen tränar nära toppnivå och har ett eget träningsprogram. Träningen sker utanför skolschemat och är så omfattande att skolarbetet påverkas. En portfolio innehållande träningsdagbok, träningsprogram samt utlåtande av tränare krävs av studerande.

]

PTR3 Henkilökohtainen valmennus 3, 2 op (PTR3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää fyysistä kuntoaan ja henkistä kestävyyttään
- opiskelija parantaa oman urheilulajinsa vaatimia taitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lajiharjoittelua
- fyysisiä harjoituksia, joissa kehitetään voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja koordinaatiota

- opiskelija kokoaa portfolion, joka sisältää harjoituspäiväkirjan ja valmennusohjelman

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää että liiketaidot ja fyysinen aktiviteetti ovat toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan tulee pitkäjänteisesti kehittää itseään, käyttää lihasvoimaansa ja osoittaa kunnioitusta muille. Tällä tavoin kehittyy opiskelijan eettinen osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiiviseen arviointiin käytetään jatkuvaa palautetta, joka edistää opiskelijan oppimista ja työskentelyä. Summatiivisessa arvioinnissa huomioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttaminen, ja siinä käytetään arvosanoja hyväksytty/hylätty. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä opiskeluna.

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Studieavsnittet förutsätter att studeranden har en personlig tränare, att hen tränar nära toppnivå och har ett eget träningsprogram. Träningen sker utanför skolschemat och är så omfattande att skolarbetet påverkas. En portfolio innehållande träningsdagbok, träningsprogram samt utlåtande av tränare krävs av studerande.

]

PTR4 Henkilökohtainen valmennus 4, 2 op (PTR4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää fyysistä kuntoaan ja henkistä kestävyyttään
- opiskelija parantaa oman urheilulajinsa vaatimia taitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lajiharjoittelua
- fyysisiä harjoituksia, joissa kehitetään voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja koordinaatiota
- opiskelija kokoaa portfolion, joka sisältää harjoituspäiväkirjan ja valmennusohjelman

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää että liiketaidot ja fyysinen aktiviteetti ovat toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan tulee pitkäjänteisesti kehittää itseään, käyttää lihasvoimaansa ja osoittaa kunnioitusta muille. Tällä tavoin kehittyy opiskelijan eettinen osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiiviseen arviointiin käytetään jatkuvaa palautetta, joka edistää opiskelijan oppimista ja työskentelyä. Summatiivisessa arvioinnissa huomioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttaminen, ja siinä käytetään arvosanoja hyväksytty/hylätty. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä opiskeluna.

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Studieavsnittet förutsätter att studeranden har en personlig tränare, att hen tränar nära toppnivå och har ett eget träningsprogram. Träningen sker utanför skolschemat och är så omfattande att skolarbetet påverkas. En portfolio innehållande träningsdagbok, träningsprogram samt utlåtande av tränare krävs av studerande.

]

PTR5 Henkilökohtainen valmennus 5, 2 op (PTR5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää fyysistä kuntoaan ja henkistä kestävyyttään
- opiskelija parantaa oman urheilulajinsa vaatimia taitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lajiharjoittelua
- fyysisiä harjoituksia, joissa kehitetään voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja koordinaatiota
- opiskelija kokoaa portfolion, joka sisältää harjoituspäiväkirjan ja valmennusohjelman

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää että liiketaidot ja fyysinen aktiviteetti ovat toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan tulee pitkäjänteisesti kehittää itseään, käyttää lihasvoimaansa ja osoittaa kunnioitusta muille. Tällä tavoin kehittyy opiskelijan eettinen osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiiviseen arviointiin käytetään jatkuvaa palautetta, joka edistää opiskelijan oppimista ja työskentelyä. Summatiivisessa arvioinnissa huomioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttaminen, ja siinä käytetään arvosanoja hyväksytty/hylätty. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä opiskeluna.

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Studieavsnittet förutsätter att studeranden har en personlig tränare, att hen tränar nära toppnivå och har ett eget träningsprogram. Träningen sker utanför skolschemat och är så omfattande att skolarbetet påverkas. En portfolio innehållande träningsdagbok, träningsprogram samt utlåtande av tränare krävs av studerande.

]

7.29. Hurja Piruetti (HUP)

Oppiaine ja tehtävä

Oppiaine on tarkoitettu opiskelijoille, jotka osallistuvat tanssin perusopetukseen Hurja Piruetti-tanssikoulussa.

Tavoitteet

Hurja Piruetin opetussuunnitelman mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Hurja Piruetin opetussuunnitelman mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksot

HUP1 Tanssin perusopinnot 1, 3 op (HUP1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii eri tansseja ja parantaa tanssitaitojaan
- opiskelija saa tietoa tanssista moniulotteisena taidemuotona
- opiskelija harjoittelee esiintymistä ja tanssinäytöksiin osallistumista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri tanssimuotojen harjoittelua
- sosiaalisten taitojen opettelua pari- ja ryhmätansseissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää että liiketaidot ja fyysinen aktiviteetti ovat toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan tulee pitkäjänteisesti kehittää itseään, käyttää lihasvoimaansa ja osoittaa kunnioitusta muille. Tällä tavoin kehittyy opiskelijan eettinen osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiiviseen arviointiin käytetään jatkuvaa palautetta, joka edistää opiskelijan oppimista ja työskentelyä. Summatiivisessa arvioinnissa huomioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttaminen, ja siinä käytetään arvosanoja hyväksytty/hylätty. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä opiskeluna.

HUP2 Tanssin perusopinnot 2, 3 op (HUP2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii eri tansseja ja parantaa tanssitaitojaan
- opiskelija saa tietoa tanssista moniulotteisena taidemuotona
- opiskelija harjoittelee esiintymistä ja tanssinäytöksiin osallistumista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri tanssimuotojen harjoittelua
- sosiaalisten taitojen opettelua pari- ja ryhmätansseissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää että liiketaidot ja fyysinen aktiviteetti ovat toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan tulee pitkäjänteisesti kehittää itseään, käyttää lihasvoimaansa ja osoittaa kunnioitusta muille. Tällä tavoin kehittyy opiskelijan eettinen osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiiviseen arviointiin käytetään jatkuvaa palautetta, joka edistää opiskelijan oppimista ja työskentelyä. Summatiivisessa arvioinnissa huomioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttaminen, ja siinä käytetään arvosanoja hyväksytty/hylätty. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä opiskeluna.

HUP3 Tanssin perusopinnot 3, 4 op (HUP3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii eri tansseja ja parantaa tanssitaitojaan
- opiskelija saa tietoa tanssista moniulotteisena taidemuotona
- opiskelija harjoittelee esiintymistä ja tanssinäytöksiin osallistumista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri tanssimuotojen harjoittelua
- sosiaalisten taitojen opettelua pari- ja ryhmätansseissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää että liiketaidot ja fyysinen aktiviteetti ovat toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan tulee pitkäjänteisesti kehittää itseään, käyttää lihasvoimaansa ja osoittaa kunnioitusta muille. Tällä tavoin kehittyy opiskelijan eettinen osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiiviseen arviointiin käytetään jatkuvaa palautetta, joka edistää opiskelijan oppimista ja työskentelyä. Summatiivisessa arvioinnissa huomioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttaminen, ja siinä käytetään arvosanoja hyväksytty/hylätty. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä opiskeluna.

HUP4 Tanssin syventävät opinnot 1, 3 op (HUP4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii eri tansseja ja parantaa tanssitaitojaan
- opiskelija saa tietoa tanssista moniulotteisena taidemuotona
- opiskelija harjoittelee esiintymistä ja tanssinäytöksiin osallistumista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri tanssimuotojen harjoittelua
- sosiaalisten taitojen opettelua pari- ja ryhmätansseissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää että liiketaidot ja fyysinen aktiviteetti ovat toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan tulee pitkäjänteisesti kehittää itseään, käyttää lihasvoimaansa ja osoittaa kunnioitusta muille. Tällä tavoin kehittyy opiskelijan eettinen osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiiviseen arviointiin käytetään jatkuvaa palautetta, joka edistää opiskelijan oppimista ja työskentelyä. Summatiivisessa arvioinnissa huomioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttaminen, ja siinä käytetään arvosanoja hyväksytty/hylätty. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä opiskeluna.

HUP5 Tanssin syventävät opinnot 2, 3 op (HUP5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii eri tansseja ja parantaa tanssitaitojaan
- opiskelija saa tietoa tanssista moniulotteisena taidemuotona
- opiskelija harjoittelee esiintymistä ja tanssinäytöksiin osallistumista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri tanssimuotojen harjoittelua
- sosiaalisten taitojen opettelua pari- ja ryhmätansseissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää että liiketaidot ja fyysinen aktiviteetti ovat toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan tulee pitkäjänteisesti kehittää itseään, käyttää lihasvoimaansa ja osoittaa kunnioitusta muille. Tällä tavoin kehittyy opiskelijan eettinen osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiiviseen arviointiin käytetään jatkuvaa palautetta, joka edistää opiskelijan oppimista ja työskentelyä. Summatiivisessa arvioinnissa huomioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttaminen, ja siinä käytetään arvosanoja hyväksytty/hylätty. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisenä opiskeluna.

7.30. Raaseporin Musiikkiopisto (MURAS)

Opintojaksot

Musiikin perusopinnot 1, 3 op (MURAS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Taitotaso 1, määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Musiikin perusopinnot 2, 3 op (MURAS2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Taitotaso 2, määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Musiikin perusopinnot 3, 4 op (MURAS3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Taitotaso 3, määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Musiikin syventävät opinnot 1, 3 op (MURAS4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Musiikin syventävät opinnot 2, 3 op (MURAS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

määritellään Raaseporin Musiikkiopiston omassa opetussuunnitelmassa

7.31. Kansainvälistyminen (INT)

Opintojaksot

EG/INT1 Tematisk exkursion, 1 op (EGINT1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studerande bekantar sig med ett område som har aktuell relevans.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Den studerande fördjupar sig i områdets nuläge och historia i samband med en studieresa till området i fråga.]
- [Dokumentation av resan i någon form.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Studieavsnittet stärker den studerandes kunskap om kulturer och kulturarv och utevecklar på det sättet även den studerandes individuella, nationella, europeiska och globala identitet. Avsnittet stöder den studerandes utveckling till en ansvarsfull och internationellt orienterad samhällsmedlem som förstår mångfald.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
Studieavsnittet betonar interaktiva studiesätt och utvecklar den studerandes förmåga att lyssna till och förstå andra samt att argumentera på ett sätt som främjar den studerandes lärande och sociala färdigheter. Den empatiska förmågan utvecklas och förstärks.

]

Hyvinvointiosaaminen

[
Den studerande utvecklar sin empatiska förmåga och färdigheter att ta andra människor och deras synpunkter och behov i beaktande. Studieavsnittet hjälper den studerande att strukturera både sin världsbild och självbild.

]

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

[
Studieavsnittet ger perspektiv på de globala miljöproblemen genom en inblick i andra samhällenas levnadsförutsättningar.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Under studieavsnittet bedöms den studerandes arbetsprocess formativt. Avsnittet bedöms som godkänt eller underkänt.

I regel förutsätter deltagande i en tematisk exkursion även deltagande i en förberedande studiehelhet.

En studerande som deltar i flera exkursioner har möjlighet att få flera studiepoäng för avsnittet.

]

EG/INT2 Interkulturell kommunikation, 2 op (EGINT2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Studerande bekantar sig med sin egen identitet, etnicitet och bakgrund]
- [Ökad medvetenhet om den finlandssvenska identiteten]
- [Ökad medvetenhet om de egna etnotypiska perspektiv]
- [De bekantar sig med olika teorier om bland annat etnocentrism, rasism, xenofobi, imperialism, stereotyper, fördomar även ur psykologiska-, sociologiska- och maktperspektiv]
- [Ge större beredskap i att bemöta och förstå människor från olika kulturer]
- [Möjlighet att förstå den egna kulturen och de egna perspektiven]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Se hur människor från olika länder och kulturer agerar, kommunicerar och uppfattar världen omkring sig och hur man själv gör det Möjlighet att avsluta kursen med studiebesök (ex. London)]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Eftersom Interkulturell kommunikation är ett tvärvetenskapligt ämne tillför studieavsnittet endast mer till denna kompetens.

Inom interkulturell kommunikation ingår ämnen som psykologi, religion, historia och samhällslära.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[
I detta studieavsnitt ökar studerandes globala kommunikationsförmåga då de speglar sig själva i “de andra”.

]

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Studerande ökar sin medvetenhet om sin egen identitet och bakgrund samt hur det påverkar dem då de ser och tolkar “de andras” signaler.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Avlagt/underkänt.

]

EG/INT3 Känn Kina, 2 op (EGINT3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [Den studerande fördjupar sig i Kinas historia, samhälle, kultur och traditioner.]
- [Den studerande utvecklar sin förmåga att agera i möte med en främmande kultur.]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [Huvuddragen i den kinesiska historiska utvecklingen.]
- [Kinas kultur och traditioner.]
- [Nutida kinesisk politik och kinesiskt samhällsliv .]
- [Kinas roll i den globala världsordningen.]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

[
Stärks genom fördjupningen av en främmande kultur och studiet av kulturmöten i både historisk och samtida kontext.

]

Vuorovaikutusosaaminen

[

Stärks genom att den studerande utvecklar sin förmåga till empati och sina färdigheter att kommunicera med studerande från en annan kultur.

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Utvecklas eftersom studieavsnittet innefattar tvärvetenskapliga metoder och utvecklar den studerandes multilitteracitet och källkritiska kompetens.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Studieavsnittet bedöms verbalt. Avlagt/underkänt.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
Studieavsnittet har anknytning till samarbetet med Ekenäs gymnasiums partnerskola The High School Affiliated to Renmin University of China i Beijing, och utgör en fristående del av förberedelserna för en studieresa/skolutbyte.

]

KL/INT1 Ekskursio, 1 op (KLINT1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppia matkakohteesta sekä aineiston että kokemusten kautta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventyy kohteen nykytilaan ja historiaan
- matka kohteeseen
- matkan dokumentointi

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Projektissa opiskelija tutustuu kohdekaupunkiin erikseen määritellystä näkökulmasta (historia, nykytila, maantiede, kulttuuri). Projektiin sisältyy opintomatka kohteeseen ja matkan jälkeen tehtävä matkakertomus.

Opintojakson laajuus 1-2 opintopistettä.

7.32. Integraatio-opintojaksot

EG/KE9/BI9 Laborationer, 2 op (EGKE8BI9)

Oppiaineet

- Biologia
- Kemia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [att den studerande ska utveckla ett experimentellt tänkande]
- [att den studerande ska hitta stöd och förståelse för olika biologiska processer]
- [att den studerande ska inspireras av praktiska övningar i laboratoriemiljö och i fält]
- [att den studerande ska få erfarenhet av praktiskt experimentellt laboratoriearbete]
- [att den studerande ska kunna tolka undersökningsreslultat och dra slutsatser på basen av dem]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [planering, utförande och rapportering av olika experiment och laborationer]
- [övning i mikroskopering och laborationer i fält]
- [laborationer i människans fysiologi]
- [laborationer i växtfysiologi]
- [laborationer i kemi]
- [tolkning av data från experiment]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Studerande lär sig att planera, utföra och läsa praktisk forskning i biologi och kemi. Studerande lär sig koppla till olika ämnesområden som tangerar varandra: biologi, geografi, kemi och hälsokunskap.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
I studieavsnittet bedöms studerande formativt genom självutvärdering, kamratrespons och muntlig feedback. De studerande planerar experiment och skriver laborationsrapporter, som kommenteras. För godkänt vitsord ska eventuella felaktigheter i rapporterna korrigeras av den studerande. Studieavsnittet bedöms som avlagt eller underkänt. Studieavsnittet kan inte avläggas som självstudier.

]

Opintojakson vapaa kuvaus

[
I studieavsnitt får studerande planera, utföra och rapportera olika undersökningar och experiment i biologi och kemi.

]

KE1/FY1 Luonnontieteiden perusteet, 2 op (FY1KE1)

Oppiaineet

- Fysiikka
- Kemia

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Kemia ja minä

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy pyrkimyksenä käyttää oikeaoppisella tavalla terminologiaa, kun luonnontieteellistä tietoa esitetään. Lisäksi sama osaaminen kehittyy myös esim. ryhmälaboratoinneissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan vahvuutensa. Kun käsitellään arkipäivän kemikaalien turvallisuus (elintarvikkeet, lisäaineet etc.) hyvinvointiosaaminen vahvistuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen kehittyy, kun opiskelija oppii eri oppiaineiden käsitteistöä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Käsittelemällä kemian ja fysiikan merkitystä jatko-opinnoissa ja työelämässä kehittyy yhteiskunnallinen osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin ja sitä tehdään sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan ja se sisältyy opintojakson arvosanaan. Arviointi on monipuolista ja tapahtuu kurssin aikana arvosteltavien suullisten, kirjallisten ja käytännön tehtävien kautta sekä kurssin päättyessä mahdollisessa kokeessa tai kuulustelussa. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

KBG/MO13/YH8 Snilleblixten, 2 op (KBGMO13YH8)

Oppiaineet

- Ruotsin kieli ja kirjallisuus
- Yhteiskuntaoppi

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- [studieavsnittets huvudsakliga syfte är att deltagarna ska skriva olika typer texter]
- [utveckla deltagarnas genrekännedom]
- [insikt i hur massmedierna fungerar]

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- [artiklar i olika genrer]
- [nyheter och händelser i skolan bevakas]
- [annat som deltagarna är intresserade av]
- [publicera arktiklar digitalt]
- [studiebesök och annan mediekunskap kan ingå i kursen]
- [studeiavsnittet är ett samarbetsprojekt mellan modersmål och litteratur och samhällsläar]

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

[
Genom arbete med olika former av texter, under handledning, för publicering

]

Yhteiskunnallinen osaaminen

[
Genom att i olika former av texter behandla olika typer av samhällsfrågor

]

Monitieteinen ja luova osaaminen

[
Genom att stärka den studerandes samhälleliga och kritiska textkompetens och argumentationsförmåga.

]

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

[
Modulen bedöms med mångsidig skriftlig och muntlig respons. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen producerar text. Avlagd/underkänd.

]

KE2/FY2 Kestävä tulevaisuus, 2 op (KE2FY2)

Oppiaineet

- Fysiikka
- Kemia

Opintojakson moduulit

- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen näkökulma otetaan esiin vertailtaessa eri energiamuotoja mm. maankäytössä, liikenteessä ja päästöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettiset ja ympäristöystävälliset valinnat otetaan esiin, samoin kuin kysymykset, jotka koskevat voimalaitoksia ja lämpöarvoja. Opiskelija pohtii energiankäyttöä arjessa, mm. suihkussa käynti, ruoanlaitto ja lämmityskulut.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kemia ja fysiikka yhteistyössä muiden luonnontieteiden kanssa auttaa meitä löytämään ratkaisuja ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviin ongelmiin ja haasteisiin ja antaa mahdollisuuksia uusiin innovaatioihin. Keskustelemalla kehittyy monitieteinen ja luova osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin ja sitä tehdään sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan ja se sisältyy opintojakson arvosanaan. Arviointi on monipuolista ja tapahtuu kurssin aikana arvosteltavien suullisten, kirjallisten ja käytännön tehtävien kautta sekä kurssin päättyessä mahdollisessa kokeessa tai kuulustelussa. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus etsiä tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajoitetun määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 **Toimiva alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppanin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 **Peruskielitaidon alkuvaihe**	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 **Kehittyvä peruskielitaito**	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 **Toimiva peruskielitaito**	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.2 ***Sujuva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tunteellista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran pitkästä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa.* *Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä.* *Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä.* *Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat.* *Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta.* *Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia.* *Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä.* *Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti.* *Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *saamen kieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*

- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*

- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.6. Paikalliset liitteet

Koulu/Oppilaitos:_____ Lukuvuosi:_____
Opiskelioiden määrä: _____

Saatavilla olevat opiskeluhuoltopalvelut	Päivä/Viikko	% työajasta tapahtuva yksilökohtainen opiskeluhuolto	% työajasta tapahtuva yhteisöllinen opiskeluhuolto
Kuraattori			
Psykologi			
Terveydenhoitaja			
Lääkäri			

Opiskeluhuoltoryhmän kokoonpano:

__ Rehtori

__ Apulaisrehtori

__ Erityisopettaja

__ Opintoohjaaja

__ Kuraattori

__ Psykologi

__Terveydenhoitaja

Muu**:** _____

Opiskeluhuoltoryhmän kokousfrekvenssi: _____

Kuvaile lyhyesti, miten yhteisöllinen opiskeluhuolto on toteutettu kuluneen lukuvuoden aikana, ja anna mielellään esimerkkejä:

_____

Muut yhteisöllisen opiskeluhuollon työryhmät (esim. viihtyvyyttä tai hyvinvointia edistävät ryhmät):

_____

Erityisopettajan palveluja tarvitsevien oppilaiden määrä _____

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrä _____

Lukuvuoden aikana kokoontuneiden asiantuntijaryhmien määrä _____

Toimintaympäristön erityispiirteet

_____

_____

_____

Toiveet yhteisöllistä oppilashuoltoa koskien:

Toiveet yksilökohtaista oppilashuoltoa koskien:

Täytetty lomake tulee palauttaa viimeistään 15.5. ohjausryhmälle / undervisningschefen@raseborg.fi tai Sivistystoimistoon, Raseborgsvägen 37.

8.6.1. Opiskeluhuoltosuunnitelma

Ks. luku 4.3.2

8.6.2. Yhdenvertaisuussuunnitelma

Tämän suunnitelman tarkoituksena on tiivistää ja dokumentoida koulussa tehtävää tasa-arvotyötä, nostaa esiin keskeisiä, ilmeneviä ongelmanasetteluja sekä toimia perustana tulevalle tasa-arvoa edistävälle työlle. Suunnitelma pohjautuu *Tasa-arvolakiin (609/1986)* ja *Yhdenvertaisuuslakiin (1325/2014):*

Tasa-arvolaki (609/1986):

5§ Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa, opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014):

6§ Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava, miten sen toiminta vaikuttaa eri väestöryhmiin ja miten yhdenvertaisuus muutoin toteutuu sen toiminnassa, ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

8§ Syrjinnän kielto

Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Käsitteet yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja syrjintä

Yhdenvertaisuus - yhdenvertaisuus kaikissa mahdollisissa yhteyksissä riippumatta etnisestä alkuperästä, uskonnosta, seksuaalisesta suuntautumisestaan, ihonväristä, ulkonäöstä, saavutuksista, kyvyistä, vammaisuudesta, sosiaalisesta statuksesta etc.

Tasa-arvo - yhdenvertaisuus riippumatta sukupuolesta, sukupuoli-identiteetistä tai seksuaalisesta suuntautumisesta.

Syrjintä - Henkilön erilainen kohtelu tilanteessa epäoleellisten tekijöiden tai ominaisuuksien perusteella. Kun henkilöä kohdellaan eri tavalla kuin toista samassa tilanteessa olevaa henkilöä.

Tulevan suunnittelu

- Yhdenvertaisuustyö on huomioitava koulun kaikessa opetuksessa ja muussa toiminnassa.
- Ehkäisevässä tarkoituksessa yhdenvertaisuuskysymyksistä on oltava tietoisia ja ne on integroitava kaikkeen opetukseen mahdollisuuksien mukaan.
- Koulun henkilökuntaa on jatkuvasti koulutettava yhdenvertaisuuskysymyksissä ja sen on sitouduttava toimimaan hyvänä esimerkkinä koulun opiskelijoille.
- Koulun opiskelijoiden pitää saada mahdollisuus osallistua teemapäiviin, kursseihin, projekteihin ja opintokokonaisuuksiin, jotka laajentavat ja syventävät heidän käsitystään yhdenvertaisuuskysymyksistä.

Seuranta

Vastuu suunnitelman seurannasta on koulun rehtorilla sekä siihen nimetyllä yhteissuunnitteluryhmällä. Yhdenvertaisuussuunnitelma pitää käydä läpi ja tarvittaessa päivittää joka lukuvuosi.

8.6.3. Raaseporin lukioiden järjestyssäännöt

Järjestyssäännöt ovat voimassa koulussa sekä koulun järjestämissä tilaisuuksissa ja matkoilla.

1. Otan vastuuta turvallisesta kouluympäristöstä ja olen velvollinen ilmoittamaan koulun henkilökunnalle, jos havaitsen jotakin turvallisuutta vaarantavaa. (Lukiolaki 40§ 2018/714)

2. En pidä mukanani esinettä tai ainetta, jonka laki kieltää tai joka voi vaarantaa muiden turvallisuuden. (Lukiolaki 40§ 2018/714, Tupakkalaki 74 § 2016/549, Alkoholilaki 83§ 2017/1102)

3. Olen velvollinen osallistumaan opetukseen, jos minua ei ole vapautettu siitä. (Lukiolaki 30§ 2018/714)

4. En riko järjestystä enkä käyttäydy epäasiallisesti muita kohtaan. (Lukiolaki 30§ 2018/714)

5. Korvaan vahingot, jotka aiheutan koulun omaisuudelle. (Vahingonkorvauslaki 2 luku 1§, 2§, 3§ 412/1974)

6. En häiritse opetusta tai muuta koulun järjestämää toimintaa. (Lukiolaki 30§ 2018/714)

7. En syyllisty vilpillisyyteen, en plagiointiin enkä toimi tekijänoikeuslain vastaisesti. (Lukiolaki 41§ 2018/714, Tekijänoikeuslaki 11§ 1961/404)

8. En käytä tupakkatuotteita, alkoholia tai muita päihteitä koulupäivän aikana, koulun alueella tai koulun järjestämissä tapahtumissa. (Tupakkalaki 74 § 2016/549, Järjestyslaki 4§ 2003/612)

9. En valokuvaa, videoi tai muulla tavalla tallenna ja julkaise materiaalia tarkoituksenani loukata toisia opiskelijoita tai koulun henkilökuntaa. (Rikoslaki 24 luku 8 § 1889/39)

8.6.4. Käytettävissä olevien oppilashuoltopalvelujen ja yhteisöllisen oppilashuollon raportointi ja arviointi

Koulu/Oppilaitos:_____ Lukuvuosi:_____
Opiskelijamäärä**:**_____

Tarjolla olevat opiskelijahuollon palvelut	Päivä/viikko	% työajasta yksilökohtaista opiskelijahuoltoa	% työajasta yksilökohtaista opiskelijahuoltoa
Kuraattori			
Psykologi			
Terveydenhoitaja			
Lääkäri			

opiskelijahuoltoryhmän kokoonpano:

__ Rehtori

__ Vararehtori

__ Erityisopettaja

__ Oppilaanohjaaja

__ Kuraattori

__ Psykologi

__ Terveydenhoitaja

Muu: _____

Opiskelijahuoltoryhmän kokoontumistiheys: _____

Kuvaile lyhyesti, miten toteutitte yhteisöllisen opiskelijahuollon kuluneen lukuvuoden aikana, ja anna mielellään esimerkkejä:

Muut yhteisöllisen opiskelijahuollon työryhmät (esim. viihtyisyysryhmät, hyvinvointiryhmät):

Erityisopettajan palveluita tarvitsevien opiskelijoiden määrä:_____

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrä: _____

Asiantuntijaryhmien lukumäärä lukuvuoden aikana: _____

Toimintaympäristön erityispiirteet (esim. pienryhmäopetus, yhtenäiskoulu, esikouluopetus jne.):

Yhteisöllistä opiskelijahuoltoa koskevat toiveet:

Yksilökohtaista opiskelijahuoltoa koskevat toiveet:

Täytetty lomake toimitetaan 15.5. mennessä osoitteeseen Ohjausryhmä c/o opetuspäällikkö tai Sivistystoimisto, Raaseporintie 37,

8.6.5. Koulukohtainen toimintatapa äkillisissä kriiseissä ja uhkaavissa tai vaarallisissa tilanteissa (kriisisuunnitelma)

Koulun lukuvuosisuunnitelma sisältää vuosittain päivitetyn kriisisuunnitelman, jonka tulee sisältää:

- Koulun kriisiryhmän kokoonpano
- Kriisiryhmän vastuunjako
- Sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedotuksen ja viestinnän periaatteet
- Kriisitilanteiden dokumentoinnin periaatteet
- Ajantasaiset yhteystiedot (huoltajat, muut kontaktit)
- Poistumissuunnitelma
- Äkillisen kriisityön järjestäminen
- Psykososiaalisen tuen ja jälkihuollon järjestäminen
- Henkilöstön, oppilaiden, huoltajien ja yhteistyökumppaneiden perehdyttäminen suunnitelmaan ja suunnitelmasta tiedottaminen
- Suunnitelman arvioiminen ja päivittäminen
- Kriisisuunnitelman seuranta
- Toimintatavat erilaisissa kriisitilanteissa

Kuolemantapaus koulussa	Asiasta on välittömästi ja ensimmäisenä ilmoitettava rehtorille. Rehtori tiedottaa opettajille.
Kun kuollut on opiskelija	tiedotetaan kaikille koulussa kuolemasta pidetään muistotilaisuus huoltajien toiveiden mukaisesti surunvalittelu lähetetään opiskelijan huoltajille käydään luokassa keskusteluja tilanteesta ja sen herättämistä tunteista mahdollisuuksien mukaan avuksi otetaan kriisityön asiantuntija.
Kun kuollut on koulun henkilökunnan jäsen	tiedotetaan kaikille koulussa kuolemasta pidetään hiljainen hetki/muistotilaisuus. keskustellaan tarpeen mukaan luokissa, mahdollisuuksien mukaan avuksi otetaan kriisityön asiantuntija.
Kun kuollut on omainen tai läheinen	tiedottamisen hoitamisesta keskustellaan omaisten ja opiskelijoiden kanssa opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia keskustella asiasta.
Kun oppilas kuolee koulussa tai koulumatkalla	koulun rehtori ottaa välittömästi yhteyttä poliisiin ja pelastusviranomaisiin noudatetaan soveltuvin osin Kun kuollut on opiskelija -ohjeistusta. Myöhemmin rehtori on yhteydessä omaisiin ja mukauttaa yllä mainitun ohjeistuksen tilanteen mukaan.
Väkivalta tai väkivallan uhka	Aikuinen, joka joutuu tilanteeseen, jossa opiskeija käyttäytyy väkivaltaisesti, pyytää tarvittaessa toiselta koulun aikuiselta apua, tarvittaessa opiskelijoiden avulla poistaa muut opiskelijat tilanteesta pyrkii lopettamaan väkivaltatilanteen laillisin keinoin vastaa rehtorin informoinnista ottaa tarvittaessa yhteyttä poliisiin. Tilanteen rauhoittumisen jälkeen noudatetaan tarvittaessa liitteen 5 menettelytapaa.
Aseellinen uhkaus	Kutsu heti poliisi soittamalla hätänumeroon 112. Informoi uhasta rehtoria ja mahdollisuuksien mukaan kaupungin kriisiryhmää. Lukitse yhdyskäytävät ja sulje ikkunat.

	Pidä opiskelijat luokkahuoneessa ja lukitse luokkahuoneen ovi. Pysy opiskelijoiden kanssa luokkahuoneen lattialla poissa ovien ja ikkunoiden luota ja noudata poliisin ohjeita. Siirry opiskelijoiden mukana kokoontumispaikalle tilanteen rauhoituttua.
Puhelimitse tapahtuva pommiuhkaus	Kuuntele ja kirjoita muistiin, mitä soittaja sanoo. Ilmoita välittömästi rehtorille ja koulun kriisiryhmän jäsenille. Kutsu poliisi soittamalla hätänumeroon 112. Tyhjennä koulu nopeasti koulun kriisisuunnitelman ohjeiden mukaisesti.
Jos kyseessä on sähköpostitse tai tekstiviestillä saapuva pommiuhka	Tallenna uhka ja säilytä se todisteena. Noudata puhelimitse tapahtuvan pommiuhkauksen ohjeita.
Vakava onnettomuus tai vakava sairaustapaus	Tilanteen havaitseva aikuinen arvioi tilanteen ja selvittää, mitä on tapahtunut. Lisäksi aikuisen tulee tarvittaessa pyytää apua vaarantamatta omaa tai muiden turvallisuutta pyrkiä pelastamaan hengenvaarassa oleva henkilö tai olevat henkilöt sekä välttämään uusi onnettomuus huolehtia ensiavun antamisesta informoida rehtoria ja poistaa ulkopuoliset henkilöt paikalta soittaa välittömästi hätänumeroon 112 vakavissa onnettomuuksissa. Ensiapua antaa koulun henkilöstö tai kouluterveydenhoitaja. Muuta sairaanhoitoa tarvitsevat loukkaantuneet viedään terveyskeskukseen tai sairaalaan ambulanssilla tai taksilla.
Tulipalo	Henkilö, joka havaitsee tulipalon tai saa siitä tiedon, ilmoittaa asiasta kiireellisesti rehtorille, joka ryhtyy koulun pelastussuunnitelmassa osoitettuihin toimenpiteisiin.
Kemikaali- tai kaasuvuoto	Rehtori (tai vararehtori) ryhtyy koulun pelastussuunnitelmassa osoitettuihin toimenpiteisiin.

8.6.6. Toimintamalli seksuaalisen kaltoinkohtelun ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi

Toimintamalli seksuaalisen kaltoinkohtelun ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi